

O MIE
ȘI UNA
DE NOPTI

Textul actualei versiuni reproduce ediția *Le livre des Mille nuits et une nuit*, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. J. C. Mardrus, Editions de la Revue Blanche, Paris, 1899, versiune coroborată cu traducerea în limba rusă *Kniga tâsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskogo M. A. Salie, Gosudarstvennoe Izdatelstvo Hudojestvennoi literaturî, Moskva, 1959.

O MIE ȘI UNA DE NOPTȚI

Volumul VII
(Noptile 394–479)

Text integral
Traducere și note de Haralambie Grănescu

Design copertă: Carmen Lucaci
Ilustrații: Ion Manea

© 2010 Editura Erc Press, pentru prezenta ediție

Editura Erc Press
Piața Presei Libere, nr. 1,
Sector 1, București
Tel./fax: 021.318.70.27, 021.318.70.28
office@ercpress.ro
comenzi@ercpress.ro
www.ercpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O mie și una de nopți ; trad.: Haralambie Grănescu. –
București : Erc Press, 2009-
15 vol.
ISBN 978-973-157-712-8
Vol. 7. - 2009. - ISBN 978-973-157-743-2

I. Grănescu, Haralambie (trad.)

821.411.21-91-34=135.1
398(=411.21)

Editori: Ciprian Ene, Adriana Ene
Redactori: Mihaela Pogonici, Raluca Sălcudean
Consilier literar: Mihail Grănescu
DTP: Marilena Dobre
Corectori: Diana Peneș, Roxana Geantă,
Ana-Maria Nedelea

CALIFUL CEL CIUDAT¹

Se povestește că într-o noapte califul Harun Al-Rașid, cuprins de nesomn, a trimis după vizirul Giafar Al-Barmaki și i-a spus:

– Mi-e inima grea și aș vrea să fac o plimbare pe ulițele Bagdadului și să mă duc până la Tigru, spre a încerca să mă veselesc în noaptea asta.

Giafar răspunse că ascultă și că se supune, și se îmbracă numaidecât în haine de neguțător, după ce mai întâi îl ajută pe calif să se îmbrace la fel. Și îl chemă și pe Massrur, gealatul, să-i însoțească, îmbrăcat la fel ca ei. Pe urmă ieșiră din sarai pe poarta cea tainică și porniră să străbată domol ulițele Bagdadului, tăcute la ceasul acela, și așa ajunseră la țărmul apei. Acolo văzură într-o luntre legată la mal un luntraș bătrân ce se pregătea să se învelească în pătura lui ca să se culce. Se apropiară de el și, după salamalecurile de cuviință, îl întrebă:

– O, șeicule, am dori, cu îngăduința ta, să ne iei, dacă binevoiești, în luntre, și să ne plimbi oleacă pe râu, acum, când vremea este răcoroasă și adierea vântului dulce. Și iată un dinar pentru osteneala ta.

El răspunse, cu spaimă în glas:

– Au ce-mi cereți, domniile voastre? Păi nu știți că nu ne este îngăduit una ca asta? Și nu vedeți că vine către noi naia pe care se află califul nostru cu tot alaiul lui?

Ei întrebă, tulburați foarte:

¹ La M. A. Salie: *Povestea cu califul fals*.

– Ești încredințat că pe corabia aceea ce vine către noi se află însuși califul?

El răspunse:

– Pe Allah! d-apoi cine din Bagdad nu cunoaște chipul stăpânului nostru califul? Este chiar el, domniile voastre, cu vizirul lui, Giafar, și cu spătarul Massrur! Și, împreună cu ei, uite și mamelucii și cântărețele. Ascultați ce strigă crainicul stând în picioare la provă: „Este oprit și celor mari și celor mici, și tinerilor, și bătrânilor, și oamenilor de seamă, și oamenilor de rând să se plimbe pe apă. Cine nu se supune acestei porunci va fi descăpățânat ori va fi spânzurat de catargul corăbiei!“

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și patra noapte

Spuse:

Auzind aceste cuvinte, Al-Rașid rămase peste măsură de uluit, căci nu dăduse niciodată o asemenea poruncă și, de mai bine de un an, nu se mai plimbase pe apă. Îl privi, așadar, pe Giafar și îl întreabă din ochi despre înțelesul întâmplării. Giafar însă, tot atâta de uluit ca și califul, se întoarse către bătrânul luntraș și îi spuse:

– O, șeicule, ține coala doi dinari. Numai grăbește-te și ia-ne în luntre și ascunde-ne pe sub tufărișurile celea boltite peste apă, doar atât cât să putem, fără a fi văzuți și înhățați, să privim și noi trecerea califului și a alaiului.

Luntrașul, încă șovăind, se învoi până la urmă și, luându-i pe tustrei în luntre, îi duse sub un adăpost boltit, și așternu peste ei o pătură, ca să fie și mai bine doșiți.

Nici nu se adăpostiseră ei bine acolo că și văzură

cum se apropia corabia luminată de lumina făcliilor și a focurilor pe care le ațâtau cu lemn de aloie niște robi tinerei, îmbrăcați în mătăsuri roșii, cu umerii acoperiți cu mantii galbene și cu capu-mpodobit cu moselină albă. Unii ședeau la prua corăbiei, alții la coada ei, și toți roteau făcliile și fanarele, strigând din vreme în vreme opreliștea aceea. Mai văzură apoi două sute de mameluci în picioare, înșirați de-a lungul laturilor corăbiei și înconjurând o podină mai înaltă, așezată la mijloc, unde, pe un jeț de aur sta un tânăr îmbrăcat într-o mantie neagră, cum purtau cei din neamul lui Abbas, strălucind din toate zarafrurile ei. Iar de-a dreapta lui se află un ins care semăna leit cu vizirul Giafar, iar de-a stânga-i sta un altul, cu spada în mână, și care semăna aidoma cu Massrur, în vreme ce, în josul podelei, stăteau rânduți frumos douăzeci de cântăreți și de lăutari.

La priveliștea aceea, Al-Rașid strigă:

– Giafar!

Vizirul răspunse:

– La poruncile tale, o, emire al drept-credincioșilor!

Al-Rașid spuse:

– De bună seamă că trebuie să fie vreunul dintre fiii noștri, poate că Al-Mamun, poate că Al-Amin. Iar cei doi care stau în picioare lângă el seamănă unul cu tine și altul cu spătarul meu Massrur. Și toți cei ce stau în josul podelei seamănă nemaipomenit cu cântăreții mei obișnuiți. Ce crezi de toate astea? Eu simt că-mi pierd mințile.

Giafar răspunse:

– Și eu tot așa, o, emire al drept-credincioșilor, pe Allah!

Ci corabia cea luminată se și îndepărtase din ochii lor, iar bătrânul luntraș, ușurat de temerile lui, strigă:

– Gata! acuma am scăpat. Nu ne-a văzut nimenea.

Și ieși de sub frunziș și-i duse la țărniș pe cei trei călători. După ce coborâră din luntre, califul se întoarse către el și îl întrebă:

– O, șeicule, spui că așa vine califul în fiecare noapte să se plimbe în corabia luminată astfel?

El răspunse:

– Da, domnia ta, și-asta de un an și mai bine.

El spuse:

– O, șeicule, noi suntem niște străini călători și ne place să ne bucurăm de orice priveliște și să ne plimbăm peste tot pe unde se află lucruri frumoase de văzut. Vrei, dar, să primești acești zece dinari și să ne aștepți tot aici, mâine, la același ceas?

El răspunse:

– Vreau, și rămân îndatorat.

Atunci califul și cei doi însoțitori ai săi își luară rămas-bun de la el și se întoarseră la sarai, sporovăind între ei despre acea întâmplare ciudată.

A doua zi, califul șezu toată ziua la divan, primindu-i pe vizirii, pe dregătorii, pe emirii și pe caimacamii lui, și descurcând treburile împărăției, judecând și osândind, și iertând, după care se întoarse în iatacurile sale, unde se dezbracă de hainele cele domnești, se îmbracă în straie de neguțător și porni cu Giafar și cu Massrur pe același drum ca și în ajun, ajungând în curând la fluviu, unde îi aștepta bătrânul luntraș. Coborâră în luntre și se duseră să se ascundă sub bolta de frunze, unde așteptară sosirea corăbiei luminate.

N-avură vreme nici să-și piardă răbdarea, căci nu peste mult corabia, în zvoană de alăute, se ivi pe apă, încununată de făclii. Și îi zăriră iarăși pe toți cei din ajun, cu tot atâția mameluci și tot atâția oaspeți, iar în mijlocul lor, pe podea, între ciudatul Giafar și ciudatul Massrur, sta califul cel ciudat.

Văzând acestea, Al-Rașid spuse către Giafar:

– O, vizire, văd un lucru pe care niciodată nu l-aș fi crezut, de-ar fi venit careva să mi-l povestească.

Pe urmă îi spuse luntrașului:

– O, șecule, mai ia și acești zece dinari, și du-ne pe urma corăbiei lor; și nu te speria deloc, căci n-au cum să ne vadă, de vreme ce ei stau în lumină, iar noi suntem în negură. Dorința noastră-i să ne bucurăm de priveshtea frumoasă a atâtor lumini pe apă.

Luntrașul primi cei zece dinari și, măcar că tremura de spaimă, începu să vâslească fără zgomot pe dâra lăsată de corabie, ferindu-se să intre în cercul de lumină.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și cincea noapte

Spuse:

... ferindu-se să intre în cercul de lumină, până ce ajunseră la o grădină ce cobora pe povârnișul malului până la fluviu, și unde corabia trase la țarm. Califul cel ciudat și întregul lui alai coborâră de pe corabie și, în sunet de lăute, intrară în grădină.

După ce corabia se îndepărtă, bătrânul șeic trase luntrea în umbră la mal, ca să le îngăduie celor trei călători să coboare și ei la rându-le. Odată pe pământ, se duseră să se amestece în mulțimea de inși ce țineau făcliile și mergeau în jurul califului cel ciudat.

Or, pe când ei urmau așa alaiul, deodată fură băgați de seamă de câțiva mameluci și dați în vileag. Și pe dată fură înhățați și duși înaintea aceluia bărbat tânăr, care îi întrebă:

– Cum de-ați ajuns aici, și pentru care pricină ați venit?

Ei răspunseră:

– O, Măria Ta, suntem niște neguțători străini de această țară. Numai astăzi am sosit și-am trecut să ne plimbăm pe-aici, fără a ști că nu este slobod a intra în această grădină. Și mergeam liniștiți, atunci când am fost înșfăcați de oamenii Domniilor Voastre și aduși dinainte-vă, fără ca noi să ne putem da seama de greșeala ce-am săvârșit.

El le spuse:

– Fiți fără teamă, de vreme ce sunteți străini de Bagdad. De n-ați fi fost străini de Bagdad, aș fi pus numaidecât să vi se reteze capetele.

Pe urmă se întoarse către vizirul său și îi spuse:

– Lasă-i să vină cu noi. Sunt oaspeții noștri, în seara aceasta.

Ei însoțiră atunci alaiul și ajunseră așa la un sarai ce nu se putea asemui ca fălnicie decât cu saraiul emirului drept-credincioșilor. Pe poarta saraiului erau săpate stihurile următoare:

*În saraiul acesta în care
Orișice oaspete-i binevenit,
Timpul, cu strălucita lui culoare,
Mari frumuseți a pus și-a risipit;
Desăvârșita artelor splendoare
L-a luminat și l-a împodobit;
Iar dărnicia fără-asemănare
A darnicului ei stăpân slăvit
E-a sufletului dulce desfătare.*

Intrară atunci într-o sală măreață, cu podeaua acoperită cu chilimuri de mătase galbenă, iar califul cel ciudat, așezându-se pe un jeț de aur, le îngădui

tuturor celorlalți să se așeze împrejurul lui. Se întinse îndată masa pentru zaiafet; mâncară și-apoi se spălară pe mâini; pe urmă, după ce băuturile fură rânduite pe masă, băură pe săturate din aceeași cupă pe rând. Dar când veni rândul califului Harun Al-Rașid, acesta nu vroi să bea. Atunci califul cel ciudat se întoarse către Giafar și îl întrebă:

– Pentru ce nu vrea să bea prietenul tău?

Giafar răspunse:

– De multă vreme, o, Măria Ta, el nu mai bea.

Celălalt spuse:

– Atunci, să poruncesc să-i dea altceva.

Și numaidecât dete poruncă unui mameluc, care grăbi să aducă un borcan plin cu sorbet de mere și îl înfățișă lui Al-Rașid care, de data aceasta, primi și începu să bea cu multă poftă.

Când băutura își împlini rostul asupra minților lor, califul cel ciudat, ținând în mână o vergelușă de aur, bătu de trei ori cu vergelușa în masă, și numaidecât cele două canaturi ale unei uși mari se deschiseră în fundul sălii, lăsând să intre doi arapi ce purtau pe umerii lor un jeț de fildeș în care ședea o tânără roabă albă, cu fața ca soarele. Puseră jețul jos dinaintea stăpânului lor și pe urmă rămaseră în picioare în spatele lui, stând nemișcați. Atunci fata luă o lăută indienească, îi potrivi strunele și începu să cânte, pe rând, pe douăzeci și patru de ghiersuri felurite, cu o măiestrie ce răpea mințile ascultătorilor. Pe urmă se întoarse la ghiersul dintâi și cântă:

*Cum poți tu, fără mine, și departe,
Să mai trăiești, când inima-mi suspină
De lipsa ta? Ah, grea soartă-i departe
Pe-ndrăgostiți, să plângă fără vină*

*Și-n pustiire lasă trista casă
Ce răsună de cânt și fericire¹.*

Când auzi aceste versuri cântate, califul cel ciudat scoase un țipăt amarnic, își sfășie frumoasa-i mantie înstelată cu diamante, și cămașa, și toate hainele de pe el, și căzu jos fără de simțire. Numai decît mamelucii se repeziră și aruncară peste el o pătură de mătase, ci nu chiar atât de repede, încât califul Al-Rașid, Giafar și Massrur să nu aibă vreme să bage de seamă că trupul tânărului era tot învrâstat de urme de lovituri de vergi și de bice.²

La vederea lor, califul îi spuse lui Giafar:

— Pe Allah! ce păcat că tânărul acesta, atâta de frumos,

¹ La M. A. Salie:

*În graiul dragostei sfânt inima-mi arsă-ți vorbește
Și ți-aduce știre că fără margini te iubește.
Martorii mei iată-mi-i: sufletu-mi de chin zdrobit,
Pleoapele mele arzând, plânsul meu nedomolit.
Până a te fi-ndrăgit, n-am știut ce e iubirea
Drept, județul lui Allah judeca-ne-va simțirea!*

² În varianta tradusă de M. A. Salie, episodul acesta cu sfâșierea hainelor se mai repetă încă de două ori, după ce alte două roabe cântă stihurile următoare:

1

*Cum să mai îndur în piept jarul chinurilor grele?
Curg potop nepotolit biete lacrimile mele.
Sunt sătul – jur pe Allah! – de atâta viață-amară
Cum să rădă sufletul când tristețile-l doboară?*

2

*Ah, curmă despărțirea lungă, rea!
Nu te mai poate inima uita!*

*Ai milă de sârmanu-ndrăgostit,
Cel care din iubire s-a smintit.*

*Sunt frânt de dor și viața mea un chin e –
Și-mi strig spre ceruri dorul meu de tine.*

*O, luna mea! o, tu, lumina mea!
Nu te mai poate inima uita!*

poartă pe trup semne ce dovedesc limpede că avem de-a face cu cine știe ce tâlhar ori cu vreun ucigaș primejdios, scăpat din temniță!

Ci mamelucii îl și îmbrăcaseră pe stăpânul lor într-o altă mantie, mai frumoasă decât cea dintâi; și tânărul se așază în jeț la locul său, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Îi văzu atunci pe cei trei oaspeți ai săi cum își vorbeau în șoaptă și le spuse:

– Pentru ce vă arătați uimiți și ce tot șopotiti acolo?

Giafar răspunse:

– Tovarășul meu îmi spunea că a străbătut toate țările și a fost oaspete la mulți dregători și la mulți sultani, dar niciodată nu i-a fost dat să vadă pe cineva mai mărinimos decât gazda noastră de-acum. Se minuna văzând cum sfâșii un caftan care de bună seamă că prețuiește pe puțin zece mii de dinari. Și îmi procitea niște stihuri întru lauda ta...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și șasea noapte

Spuse:

... îmi procitea niște stihuri întru lauda ta:

*În palma ta, mareața dărnicie
Ziditu-și-a lăcaș cu temelie.*

*Iar dacă dărnicia, într-o zi,
Deodată porțile și-ar zăvorî,*

*Ah, mâna ta, cum alta-n lume nu e,
S-ar face cheie, ca să ne-o descuie.*

Auzind stihurile, tânărul se arătă tare mulțumit și porunci să i se dea lui Giafar o mie de dinari și un caftan tot atât de frumos ca și caftanul pe care îl sfâșiasse el, și se apucă iar să bea și să se veselească. Ci Al-Rașid, care nu-și putea găsi tihna de când văzuse urmele de lovituri de pe trupul tânărului, îi șopti lui Giafar:

– Cere-i să-ți lămurească pricina.

Giafar răspunse:

– Mai bine-ar fi să mai avem oleacă de răbdare și să nu ne arătăm prea iscoditori.

Al-Rașid spuse:

– Pe capul meu și pe capul lui Abbas! dacă nu-l întrebi numaidecât, o, Giafar, sufletul tău n-are să mai fie al tău, atunci când vom ajunge la sarai.

Or, tânărul, întorcându-se către ei, îi văzu șușotind și îi întrebă:

– Ce lucru așa de seamă aveți să vă spuneți, de tot șușotiți acolo tainic?

Giafar răspunse:

– Numai de bine!

Califul cel ciudat grăi:

– Rogu-te, pentru numele lui Allah, să-mi spui ce șușotiți, fără a-mi ascunde nimic.

Giafar spuse:

– Tovarășul meu a băgat de seamă pe trupul tău, o, Măria Ta, niște urme de lovituri de vergi și de bice. Și a rămas uimit peste măsură. Și-ar dori fierbinte să afle de pe urma cărei întâmplări stăpânul nostru califul a suferit asemenea pedeapsă, atâta de puțin potrivită cu cinul și cu puterile sale.

La cuvintele acestea, tânărul zâmbi și spuse:

– Fie! am să vă arăt, de vreme ce sunteți străini, care-i pricina. Și-apoi povestea mea este așa de uluitoare, că, de-ar fi scrisă cu acul în colțul dinlăuntru al ochiului, ar

sluji de învățătură oricui ar cântări-o cu luare-aminte.¹

Pe urmă spuse:

– Aflați, domniile voastre, că eu nu sunt nicidecum emirul drept-credincioșilor, ci sunt numai fiul starostelui giuvaiergiilor din Bagdad. Mă cheamă Mohammad-Ali. Taică-meu, când a murit, mi-a lăsat ca moștenire grămezi de aur, de argint, de mărgăritare, de rubine, de smaralde, de giuvaieruri și de podoabe de argintar; și mi-a mai lăsat, pe deasupra, case, pământuri, livezi, grădini, prăvălii și hambare; și m-a lăsat stăpân peste acest sarai și peste tot ce se află în el, robi și roabe, paznici și slugi, flăcăi și fete. Or, într-o zi, cum stam în prăvălia mea, între robii mei zoriți să-mi îndeplinească poruncile, văzui că se oprește la ușă și descalecă de pe un catâr împodobit cu fotaze o tânără însoțită de alte trei fete, frumoase tustrele ca niște lune. Intră în prăvălia mea și șezu jos, în vreme ce eu mă ridicai în cinstea ei; pe urmă întrebă:

– Tu ești, nu-i așa, Mohammad-Ali giuvaiergiul?

Eu răspunsei:

¹ La M. A. Salie, spune și aceste versuri:

*Vai, povestea mea ciudată n-are-n lume-asemănare!
Jur pe sfânta mea iubire: nu mai am nicio scăpare!
Fiți deci cu luare-aminte la câte vi le voi spune, –
Voi care sunteți de față, luați seama la minune!
Ceea ce am să vă deapăn, toate sunt adevărate.
Fără umbră de minciună am să vi le-nșir pe toate.
Mor de-o dragoste amară, ars de patimile-i grele.
Ah, frumoasă-i fără seamăn ucigașa vieții mele!
Paloș de la Ind e ochiu-i când de ciudă scânteiază,
Iar sprânceana-i este arcu aprig ce mă săgetează,
Însă inima mea simte că acum, aci, de față,
E însuși califul, domnul lumii, fala lui măreață!
Pe când cel ce-i stă alături e vizirul său cel mare,
Este însuși Barmakidul, marele vizir, Giafar e!
Cel de-al treilea-i spătarul, e Massrur, fără-ndoială!
Iar în toate cele spuse dacă nu-i nicio greșală,
Eu mi-am dobândit acum tot ce mi-am dorit vreodată
Și de multa bucurie-mi râde inima-mpăcată.*

– Păi da, o, stăpâna mea, și sunt robul tău, gata să te asculte.

Ea îmi spuse:

– Ai cumva vreun giuvaier cu adevărat frumos, care-ar putea să-mi placă?

Eu îi spusei:

– O, stăpâna mea, am să aduc tot ce am mai frumos în prăvălia mea și am să-ți dau totul în mână. Dacă, din ceea ce am să aduc, s-o nimeri ceva care să-ți placă, nimenea nu s-ar socoti mai bucuros decât robul tău; iar dacă nimic nu ți-ar putea opri privirile, mi-aș plânge nenorocul de-a lungul vieții mele-ntregi.

Or, aveam în prăvălie o sută de gherdane scumpe, minunat lucrate, pe care mă grăbii să le aduc și să le înșir dinainte-i. Ea le încercă și le cercetă îndelung, unul câte unul, cu mai multă pricepere decât aș fi dovedit eu însumi în locul ei; pe urmă îmi spuse:

– Aș fi vrut ceva mai bun.

Mă gândii atunci la un gherdănaș pe care taică-meu îl cumpărase cândva, pe o sută de mii de dinari, și pe care îl păstram, închis singur într-o cutie de preț, ferit de orice privire. Mă ridicai și, domol, adusei cutia aceea, cu mare grijă, și o deschisei cu dîchis dinaintea fetei spunându-i:

– Nu cred că acesta să aibă pereche la vreun domn ori la vreun sultan, la vreun om de rînd ori la vreunul de seamă.

După ce aruncă o otheadă repede spre gherdan, fata scoase un strigăt de bucurie și se minună:

– Uite ce mi-am tot dorit zadarnic toată viața.

Pe urmă îmi spuse:

– Cât costă?

Eu răspunsei:

– Prețul pe care l-a cumpărat răposatul taică-meu a fost de o sută de mii de dinari în cap. Dacă îți place,

o, stăpână a mea, aș fi peste măsură de bucuros să ți-l dăruiesc pe degeaba.

Ea mă privi, zâmbi ușor și îmi spuse:

– La prețul pe care mi l-ai spus, adaugă cinci mii de dinari, ca dobândă la banii închiși în el, și gherdanul este al meu.

Eu răspunsei:

– O, stăpână a mea, și gherdanul și stăpânul lui sunt bunurile tale și se află în mâinile tale. Nu mai am nimic de adăugat.

Ea zâmbi iar și răspunse:

– Iar eu, de asemenea, am hotărât prețul. Adaugă, prin aceasta, sunt datornica ta ca mulțumire.

Și, spunând cuvintele acestea, se ridică sprintenă, sări cu mare ușurință pe catâr, fără ajutorul celor ce o urmau și, plecând, îmi spuse:

– O, stăpâne al meu, vrei să mă însoțești numaidecât spre a-mi aduce gherdanul și a veni la mine acasă să-ți primești banii? Crede-mă că, într-adevăr, ziua aceasta, datorită ție, este pentru mine ca laptele.

Nu vrusei să stărui mai mult, de teamă să n-o supăr, poruncii slugilor să închidă prăvălia, și o urmau pe fată, încetișor, până acasă la ea.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și șaptea noapte

Spuse:

... o urmau pe fată, încetișor, până acasă la ea¹.

Acolo, îi înmânai gherdanul, iar ea intră în iatacul

¹ În varianta M. A. Salie, pe ușa casei se află scrise următoarele versuri:

O, casă, bucuria fie-ți partea!

Iar pe stăpânii tăi să-i cruțe moartea!

Și gazdă fii, cu geamuri luminate,

Când oaspetele-n ușa ta va bate!

ei, după ce mă rugă să iau loc pe lavița de la intrare și să aștept venirea zarafului ce trebuia să-mi plătească cei o sută de mii de dinari și dobânda lor.

Pe când stam așa pe lavița de la intrare, văzui că vine o slujnică tânără care îmi spuse:

– O, stăpâne ale meu, binevoiește și intră în sala de intrare a casei, căci șederea la ușă nu este lucru potrivit cu un om de seama ta.

Mă ridicai atunci și intrai în sala de intrare unde mă așezai pe un scăunăș căptușit cu catifea verde, și așteptai așa o bucată de vreme. Atunci văzui că vine o slujnică tânără care îmi spuse:

– O, stăpâne al meu, te roagă stăpâna mea să poștești în sala de primire, unde dorește să te odihnești până ce are să sosească zaraful.

Nu pregetai să mă supun și o urmași pe fată în sala de primire. Nici nu mă așezai bine, că se și trase la o parte o perdea mare din fundul sălii și intrară patru roabe tinere care aduceau un jeț de aur pe care ședea tânăra lor stăpână, cu chipu-i ca luna și cu gherdanul cel frumos la gât.

Când îi văzui obrazul așa, fără iașmac, și descoperit întru totul, simții că mi se risipesc mințile și că bătăile inimii se întetesc. Ci ea le făcu semn roabelor să plece, veni la mine și îmi spuse:

– O, lumină a ochilor mei, oare orice om frumos trebuie să se poarte atâta de crud ca tine față de aceea care îl iubește?

Eu îi răspunsei:

– Întreaga frumusețe este în tine, iar ceea ce a mai rămas din ea, dacă a mai rămas ceva, a fost împărțit celorlalți oameni.

Ea îmi spuse:

– O, giuvaiergiule Mohammad-Ali, află că te iubesc și că nu m-am folosit de mijlocul de care m-am folosit

decât spre a te ispiti să vii în casa mea!

Și, rostind aceste cuvinte, se plecă gingașă asupra mea și mă trase spre ea, sorbindu-mă cu ochii-i galeși. Atunci eu, tulburat cu totul, îi luai în mâinile mele capul, pe când ea îmi întorcea săruturile fără să se zgârcească, și mă strângea la pieptul ei, pe care îl simțeam ca de piatră, apăsător pe pieptul meu. Atunci pricepui că nu se cade să dau îndărăt și vrusei să fac ceea ce ținea de vrednicia mea să fac. Ci în clipita când tocmai dam să-mi împlinesc gândul, fata spuse:

– Ce vrei să faci, o, stăpâne al meu?

Eu răspunsei:

– Să ascund ceea ce trebuie să ascund.

Ea îmi spuse:

– Ia seama că la mine nu poți să ascunzi ceea ce vrei să ascunzi, căci ușa mea nu este deschisă. Ar trebui mai întâi să deschizi ușa. Or, află că sunt neprihănită. Și-apoi, de socoți cumva că ai de-a face cu vreo fată de rând ori cu cine știe ce lepădătură de prin Bagdad, schimbă-ți degrabă gândurile. Să știi, o, Mohammad-Ali, că, așa cum mă vezi, eu sunt sora marelui vizir Giafar; și sunt fiica lui Yahia ben-Khaled Al-Barmaki.¹

Când auzii cuvintele acestea, o, stăpânii mei, deodată simții că înflăcărarea mea se potolește cu totul și înțelesei cât de urât fusese din parte-mi că ascultasem de îndemnurile-mi tainice și că vroisem să mi le sting cu ajutorul fetei. Ci tot îi spusei:

– Pe Allah! o, stăpână a mea, nu este vina mea că am vrut să mă folosesc de prilejul pe care mi l-ai dat. Că ai binevoit să te dovedești mărinimoasă față de mine și să-mi arăți calea către ușile deschise ale bunăvoinței tale!

Ea îmi răspunse:

¹ La M. A. Salie: „Eu sunt Sitt-Dunia, fiica lui Yahia ibn Halid!” *Yahia ben-Halid*, mare dregător din familia Barmakizilor, a fost tutore și vizir al lui Harun Al-Rașid (între 786 – 809), când de fapt el conducea califatul.

– Nu ai pentru ce să te cerți, ba dimpotrivă! Și poți să ajungi acolo unde vrei să ajungi, dacă vrei, ci numai pe căile cele legiuite. Cu voia lui Allah, totul se poate împlini. Căci sunt stăpână pe faptele mele și nimeni nu are a mi le opri. Mă vrei tu, dar, ca soție legiuită?

Eu răspunsei:

– De bună seamă!

Numaidecât trimise să vină cadiul și martorii și le spuse:

– Iată-l pe Mohammad-Ali, fiul lui Ali, răposatul staroste. Mă cere în căsătorie și îmi aduce ca zestre gherdanul acesta pe care mi l-a dăruit. Eu primesc și mă supun.

Numaidecât fu scris senetul nostru de căsătorie și, odată încheiat, ne lăsară singuri. Roabele aduseră băuturi, cupe și lăute, și amândoi băurăm, până ce sufletele noastre începură să strălucească.

Ea luă atunci lăuta și cântă:

*De trupul tău înalt, subțire,
De mersul tău legănător,
Ah, jur că sufăr, din iubire,
Și despărțirile mă dor.*

*Stăpâne, fie-ți îndurare
De-o inimă fără noroc,
Ce arde pururea și moare
Într-al iubirii tale foc.*

*De aur cupa-i ce-mi aprinde
Al sufletului crunt pojar,
Cu amintirea ta fierbinte
În gândul meu întoarsă iar.*

*Cum floarea cea de mirt sclipește
Într-un buchet de trandafiri,
Așa mereu îmi strălucește
Iubirea ta între iubiri.¹*

Când sfârși de cântat, luai și eu la rându-mi lăuta și, după ce dovedii că știam să scot din ea sunete și mai frumoase, spusei aceste versuri ale poetului, acompaniindu-mă în surdină:

*Minunea mea! pe chipu-ți vrăjitor
Potrivniciile se-ngemănează:
E și răcoarea apei de izvor,
Și flacăra cu purpuria-i rază.*

*Iar inimii ce-mi tremură de dor
Răcoare-i ești, și foc ce arde-n pară.
Ah, sufletului meu tremurător,
Ce dulce-i ești mereu, și ce amară!²*

¹ La M. A. Salie, mai întâi cântă o roabă următoarele versuri:

*El se ivi – și iată-l: gazelă-i, lună, ram!
Cel care nu-l iubește trăiește de haram.
Ah, el e Frumusețea! Când doru-Allah îl stinse,
Cu buzele lui focul și mai cu foc se-aprinse.
Când vin cleveitorii și-mi pomenesc de el,
Mă fac că nu iau seama la vorba lor, defel!
Când îmi vorbesc de altul ascult cu luare-aminte,
Ci-n taina mea adâncă pe el îl am în minte!
E-n totul o minune din cap până-n picioare,
Dar chipul lui, ah, chipu-i minunea cea mare mare!
Bilial* e alunița-n foisorul buzei, coaptă,
Iar zarea mărgăritul frunții lui o așteaptă.
Să-l uit mă tot îndeamnă zavistnicii năprui –
Eu, care-i port credință! Eu, credincioasa lui!*

(*Bilial este numele celui dintâi muezin, de o frumusețe legendară – etiopian de origină, deci negru, de aici comparația cu alunița – care, din foisorul moscheii, i-a chemat pe credincioșii musulmani la rugăciune.)

² La M. A. Salie, cântecul începe cu următoarea strofă:

*Allah Slăvitul, el te-a-mpodobit
Cu-atâta frumusețe alintată!
Privirea ta vrăjită ne-a-nrobit
Și ne ucizi cu dulcea ei săgeată!*

După ce isprăvirăm de cântat, văzurăm că era vremea să ne gândim la culcare. O ridicai în brațe și o întinsei pe crivatul pe care ni-l așternuseră roabele.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și opta noapte

Spuse:

... o întinsei pe crivatul pe care ni-l așternuseră roabele.

Atunci, după ce o dezbrăcai, putui să mă încredințez că era ca un mărgăritar neprihănit. Mă bucurai tare mult și, pe deasupra, vă pot mărturisi că, până dimineața, o ținui lipită de mine, ca pe un porumbel ținut în mână cu aripile strânse.¹

Or, nu numai o noapte petrecui așa, ci o lună întreagă, fără contenire. Și-mi uitai și de treburile, și de prăvălie, și de bunurile toate, până ce într-o zi, și anume în cea dintâi zi din cea de a doua lună, îmi spuse:

— Sunt nevoită să lipsesc câteva ceasuri, numai atâta cât să mă duc la hammam și să mă întorc. Tu, te rog fierbinte, să nu te dai jos din pat și să mă aștepți așa până mă întorc. Și am să mă întorc de la hammam la tine cu totul fragedă, și ușoară, și înmiresmată!

Pe urmă, ca să fie și mai încredințată de îndeplinirea acelei porunci, mă puse să jur că n-am să mă mișc din

¹ În traducerea lui M. A. Salie, fraza aceasta se prezintă astfel:

Și când rămăsei cu Sitt-Dunia, fiica lui Yahia ibn Halid Barmakidul, văzui că era mărgăritar neprihănit și căpriță neogoită, și rostii aceste două stihuri:

Ca gulerul pe gâtul unei porumbețe, brațul meu o cuprinse,

Și doar cu palma mai putui să-i ridic vălul.

Într-adevăr, mare-mi fu izbânda, iată! De-a pururi

Aș fi stat îmbrățișat cu ea și n-aș fi vrut să ne mai despărțim.

pat. Apoi, însoțită de două roabe care duceau ștergarele și legăturile cu haine, plecă la hammam.

Or, o, stăpânii mei, nici nu ieșise ea bine din casă, când văzui că ușa se deschide și intră peste mine o femeie bătrână, care îmi spuse, după salamalecurile de cuviință:

– O, stăpâne Mohammad, soția emirului dreptcredincioșilor, Sett Zobeida, mă trimite la tine ca să te rog să mergi la sarai, unde dorește să te vadă și te așteaptă; căci i s-a povestit cu vorbe de mare laudă despre purtările tale alese, despre buna ta creștere și despre glasul tău frumos, încât s-a simțit tare dornică să te cunoască.

Eu răspunsei:

– Pe Allah! o, mătușă, Sett Zobeida îmi face mare cinste poftindu-mă să-i fiu oaspete; însă nu pot să părăsesc casa înainte de a se întoarce soția mea, care s-a dus la hammam.

Bătrâna îmi spuse:

– Copilul meu, te sfătuiesc, spre binele tău, să nu zăbovești o clipă a merge acolo unde ești așteptat, de nu vrei ca Sett Zobeida să-ți fie dușmană! Căci, poate că nu știi, neprietenia stăpânei Sett Zobeida este tare primejdioasă. Ridică-te, dar, și du-te la ea. Pe urmă, n-ai decât să te întorci acasă cât mai grabnic.

Cuvintele acestea mă hotărâră să mă duc, în ciuda jurământului ce-i făcusem soției mele, și o urmai pe bătrâna care mergea înaintea mea, și mă duse la sarai, unde intrai fără de nicio supărare.

Când mă văzu, Sett Zobeida îmi zâmbi, mă chemă lângă ea și îmi spuse:

– O, lumină a ochilor! tu ești mult iubitul surorii vizirului Giafar?

Eu răspunsei:

– Sunt robul și sluga ta!

Ea îmi spuse:

– Într-adevăr, cei ce mi-au zugrăvit purtările tale fermecătoare și felul tău ales de a vorbi nu ți-au înflorit harurile. Doream să te văd și să te cunosc, ca să judec cu ochii mei alegerea și gustul surorii lui Giafar. Acuma-s mulțumită. Ci m-ai face să mă simt peste măsură de bucuroasă de-ai binevoi să-mi dai prilejul a-ți auzi glasul, cântându-mi ceva.

Eu răspunsei:

– Cu bucurie și cu cinstel!

Și luai o lăută pe care mi-o aduse o roabă, și, după ce îi potrivii strunele, începui încetșor și cântai două, trei strofe despre dragostea împărtășită.¹

Când contenii din cântat, Sett Zobeida îmi spuse:

– Allah împlinească-și harul făcându-te și mai desăvârșit, o, tinere încântător! Îți mulțumesc că ai venit să mă vezi. Acuma, grăbește și te-ntoarce acasă înainte de sosirea soției tale, ca nu cumva să-și închipuie că vreau să te răpesc de la inima ei.

Eu atunci sărutai pământul dinaintea ei și ieșii din sarai, tot pe poarta pe unde intrasem.

Când ajunsei acasă, o găsii pe soția mea, sosită înainte-mi, culcată în pat. Dormea, și nu făcu nicio mișcare de trezire. Mă culcai atunci la picioarele ei și, binișor, începui s-o mângâi pe picioare. Ci deodată ea deschise ochii și îmi dete mâniaoasă o lovitură de picior drept în coastă, rostogolindu-mă jos din pat, și îmi strigă:

¹ La M. A. Salie, sunt traduse și versurile:

*Inima de-ndrăgostit tare-i zbuciumată,
Mâna dorului mereu liniștea i-o pradă.
Călăreții-au mas de mult, caii-s în pripoane,
Numai dorul umblă șui printre caravane.
Luna peste corturi sus scutură lumină.
Inima de-ndrăgostit plânge și suspină.
De te-alungă, de te vrea – dulce-i gura dragă!
Când iubești, iubești așa dragostea întreagă!*

– O, înșelătorule! o, hainule! Ți-ai călcat jurământul și te-ai dus la Sett Zobeida. Pe Allah! de nu mi-ar fi teamă să n-ajung de ocară și să-mi afle lumea necazurile, m-aș duce chiar în clipa aceasta la Sett Zobeida, să-i arăt eu cât costă a-i deda la dezmăț pe soții altor femei. Ci, până una alta, ai să plătești tu și pentru ea și pentru tine.

Și bătu din palme și strigă:

– Ya Sauab!

Numaidecât se ivi căpetenia hadâmbilor ei, un arap care mereu mă privise ponciș, și soția mea îi spuse:

– Taie-i pe dată gâtul înșelătorului, mincinosului și hainului!

Arapul își fulgeră pe dată sabia, reteză un colț din poala mantiei lui și mă legă la ochi cu fâșia de pânză pe care o dobândise astfel. Pe urmă îmi zise:

– Fă-ți mărturisirea de credință!

Și se pregătea să-mi taie gâtul.

În acea clipă însă, intrară toate roabele, față de care totdeauna mă purtasem darnic, și mari și mici, și tinere și bătrâne...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci și noua noapte

Spuse:

... și mari și mici, și tinere și bătrâne, și spuseră:

– O, stăpână a noastră, te rugăm fierbinte să-l ierți, din pricină că n-a știut ce grea greșeală săvârșește. Nu știa că nimica nu te putea supăra mai tare decât să se ducă la Sett Zobeida, dușmanca ta. El habar n-avea de vrăjmășia dintre voi două. Iartă-l, o, stăpână a noastră!

Ea răspunse:

– Fie! binevoiesc să-i iert viața, însă doresc să-i las o amintire de neșters a greșelii lui!

Și îi făcu semn lui Sauab să lase sabia și să ia vergile. Și arapul luă numaidecât o vargă, cumplit de mlădioasă, și începu să-mi care la lovituri în locurile cele mai simțitoare ale trupului meu. După care luă gârbaciul și îmi trase cinci sute de plesnituri, alduite crunt pe părțile mele cele mai gingașe și pe coaste. Asta vă lămurește, domniile voastre, ce-i cu dungile pe care le-ați putut băga de seamă adineaori pe trupul meu.

După ce fusei pedepsit așa, soția mea porunci să fiu luat de acolo și aruncat în drum, ca o găleată cu lături.

Eu, atunci, mă adunai de pe jos cum putui și mă târâi până la casa mea, însângerat tot, și, cum ajunsei în odaia mea, pe care o părăsisem de-atâta vreme, căzui leșinat, cât eram de lung.

Când, după lung timp, îmi venii în simțiri din leșin, trimiseși după un vraci cu mână ușoară, priceput la îngrijirea vătămurilor, care îmi unse cu grijă rănila și, cu ajutorul balsamurilor și al alifiilor, izbuti să mă tămăduiască. Ci tot șezui să zac neputincios, vreme de două luni; iar când ajunsei în stare să pot ieși, mă dusei mai întâi la hammam; și, după ce mă spălai, plecai la prăvălie. Acolo, vândui degrabă la mezat tot ce aveam mai de preț, dobândii tot ce se putea dobândi și, cu suma adunată, cumpărai patru sute de mameluci tineri pe care îi îmbrăcai strălucit, și corabia pe care m-ați văzut în noaptea aceasta însoțit de ei. Dintre ei, l-am ales pe unul ce seamănă cu Giafar, ca să mi-l pun ca tovarăș de-a dreapta, și un altul ca să-i dau slujba de gealat, după pilda emirului drept-credincioșilor. Și, gândind să uit de suferințele mele, mă îmbrăcai și eu în haine ca ale califului și luai obiceiul de a mă plimba în fiecare noapte pe apele Tigrului, în corabia mea, înconjurat de lumini, și de cântece, și de zvon de lăute.

Și-așa îmi petrec viața, de un an încoace, făcându-mi nălucirea nebună că sunt califul, încercând să-mi alung din minte amarul care a pus stăpânire pe mine din ziua când soția mea m-a osândit atâta de crunt, ca să-și mulțumească vrăjmășia pe care și Sett Zobeida și ea o nutresc una față de cealaltă! Și numai eu, neștiutor de nimica, am îndurat urmările acelei vrajbe muieresti. Or, aceasta-i jalnica mea poveste, o, stăpânii mei! Și nu mai am decât să vă mulțumesc că ați binevoit să veniți cu noi ca să ne petrecem noaptea prietenește.¹

După ce ascultă această istorisire, califul Harun Al-Rașid strigă:

– Mărire lui Allah, carele a lăsat ca fiecare lucru să aibă o pricină!

Pe urmă se ridică și-i ceru îngăduință tânărului să plece dimpreună cu tovarășii săi. Tânărul le îngădui. Și Al-Rașid plecă de acolo și se întoarse la sarai, chibzuind cum să îndrepte nedreptatea săvârșită de cele două femei față de acel tânăr. Iar Giafar, din parte-i, se amăra de ciudă că sora lui fusese pricina unei întâmplări ca aceea, care avea să fie aflată de tot saraiul.

A doua zi, califul, împodobit cu toate însemnele puterii sale, stând între emirii și dregătorii lui, spuse către Giafar:

– Să fie adus la mine tânărul care ne-a găzduit noaptea trecută!

Și Giafar ieși numaidecât, ca să se întoarcă degrabă cu tânărul ce sărută pământul dinaintea califului și, după salamalecul de cuviință, îi spuse o laudă în

¹ La M. A. Salie: ... pe urmă suspină și vărsă lacrimi și rosti aceste versuri:

Pe Allah! n-am s-o mai uit toată viața mea!

Dragi îmi sunt cei ce cu drag îmi vorbesc de ea!

Chipu-i scump e luna mea! Mult am mai iubit-o!

Preamărit să fie-n veci Cel ce-a zămislit-o!

N-am nici somn, nici tihnă n-am – arsă-i viața-mi toată.

Inima-mi de doru-amar tare-i tulburată!

versuri.¹ Al-Rașid, mulțumit, îl chemă lângă el, îl pofti să șadă și îi spuse:

– O, Mohammad-Ali, am trimis după tine ca să aud din gura ta istorisirea pe care ai povestit-o ieri celor trei negustori. Întrucât este minunată și plină de învățăminte folositoare.

Tânărul, tulburat cu totul, spuse:

– N-aș putea grăi, o, emire al drept-credincioșilor, înainte ca tu să-mi dai năframa ocrotirii.

Califul îi aruncă numaidecât năframa, ca semn de ocrotire, și tânărul își istorisi încă o dată povestea, fără a ocoli niciun amănunt. Când sfârși, Al-Rașid îi spuse:

– Și-acum, ți-ar plăcea s-o vezi pe soția ta îndărăt la tine, în ciuda greșelilor ce le-a săvârșit împotriva ta?

El răspunse:

– Orice mi-ar veni din mâna califului ar fi binevenit; căci degetele stăpânului nostru sunt cheile binefacerii, iar faptele lui sunt salbe scumpe, bune de purtat ca podoabă la gât.²

Atunci califul spuse către Giafar:

– Adu-o la mine, o, Giafar, pe sora ta, fiica emirului Yahia!

¹ La M. A. Salie: Și apoi rosti aceste versuri:

Să-ți fie în veci saraul Kaaba cu ziduri sfinte!
Semn să stea pe frunți pământul pe care-l ai dinainte!
Și despre tine să strige Apusul și Răsăritul:
El e Ibrahim, săvai! Aici e Makam slăvitul!*

(*Kaaba este numele vestitului templu musulman de la Mecca, despre care legenda spune că a fost zidit de însuși Ibrahim – patriarhul Avraam din Biblie. Makam Ibrahim – Locul lui Ibrahim – este numele dat unei pietre mari pe care se spune că se odihnea Ibrahim și care se păstrează și azi în incinta Kaabei.

Versul al doilea vrea să spună că toate frunțile să se temenească atingând pământul în fața califului.)

² La M. A. Salie este exprimat răspunsul în versuri:

*Sărută-i degetele – că nu sunt degete doar!
Cheile milelor sunt, ce-ți dau fericirea-n dar!
Mulțumește milei lui – că nu este numai milă,
Ci o mândră salbă e la gât gingaș de copilă!*

Și Giafar o aduse numaidecât pe soră-sa; iar califul o întrebă:

– Spune-mi, o, fică a credinciosului nostru Yahia! îl cunoști pe acest tânăr?

Ea răspunse:

– O, emire al drept-credincioșilor, de când au căpătat femeile învățul să cunoască bărbați?

Al-Rașid zâmbi și spuse:

– Ei bine! am să-ți spun numele lui. Se numește Mohammad-Ali, fiul răposatului staroste al giuvaier-giilor. Tot ceea ce s-a petrecut s-a petrecut, și acum vreau să ți-l dau ca soț.

Ea răspunse:

– Darul stăpânului nostru este ca viața și ca ochii noștri.

Califul porunci numaidecât să vină cadiul și martorii și-i puse să scrie, cum cere pravila, senetul de căsătorie ce-i lega de data aceasta pe cei doi tineri într-un chip neclătinat, spre bucuria lor, care fu desăvârșită. Și hotărî să-l oprească în preajma lui pe Mohammad-Ali, spre a și-l face prieten de taină până la sfârșitul zilelor lui.

Așa știa să-și petreacă Al-Rașid ceasurile de huzur, împerechind ceea ce era desperecheat și fericindu-i pe cei pe care soarta îi oropsise.

– Ci să nu cumva să socoți, o, norocitul sultan, spuse mai departe Șeherezada, că povestea aceasta, pe care nu ți-am istorisit-o decât anume ca să aduc o schimbare față de snoavele cele scurte de mai înainte, s-ar putea asemui cât de cât cu *Povestea preafrumoasei Floare-de-Trandafir și a lui Desfătul-Lumii!*

Iar Șeherezada îi spuse sultanului Șahriar:

POVESTEA CU FRUMOASA FLOARE-DE-TRANDAFIR ȘI CU DESFĂTUL-LUMII¹

Se povestește că a fost odată, în vechimea vremilor și în trecutul anilor și al lumilor, un sultan de neam foarte mare, plin de putere și de slavă. Și avea un vizir pe nume Ibrahim, care avea o fată, minune de gingășie și de frumusețe, mai presus de orice ca strălucire și ca desăvârșire, și dăruită cu o minte fără de pereche și cu purtări neasemuit de alese. Pe deasupra, îi plăceau peste măsură petrecerile înveselitoare și vinul cel dătător de voioșie, nesfiindu-se să îndrăgească obrazyele frumoase, stihurile în ceea ce au ele mai iscusit, și poveștile cele minunate. Și-atâtea dulci gingășii închidea în sineși, încât atrăgea către ea iubirea sufletelor și a inimilor, așa cum de altminteri a și spus unul dintre poeții care au cântat-o:

*M-a fermecat fermecătoarea fată
A turcilor și-arabilor ispită,
Cea care știe slova legii toată
Și-a scrierii syntaxă nesmintită.*

*Și dacă stăm de vorbă împreună
Despre acestea toate, uneori,
Iată ce-ncepe ea domol să-mi spună,
Răutăcioasa cu glas răpitor:*

¹ La M. A. Salie: *Povestea cu Uns-ali-Budjud și ali-Vard-fi-li-Akman*. În notă se arată că *Uns-ali-Budjud* însemnează în limba arabă *desfătul lumii*.

*„Eu sunt agent pasiv, iar tu, isteț,
Vrei să mă pui la cazul indirect.
De ce? Mult mai cuminte-ar fi să-nveți
Cum să-ntrebuințezi în mod corect,*

*Întotdeauna la acuzativ,
Regimul tău, cum cere legea stării,
Căci rolul lui este a fi activ,
Nu să-l întorci spre semnele mirării.”*

*Eu îi răspund: „Nu doar regimul meu
Îți aparține, o, stăpâna mea,
Ci viața mea, și sufletu-mi, mereu!
Numai, te rog, nu te mai minuna*

*De răsturnarea ce ți-am arătat
A rosturilor noastre, ne-ndoios –
Căci vremurile astăzi s-au schimbat
Și lucrurile s-au întors pe dos.*

*Iar dacă-n ciuda celor câte-ți spun,
Tu nu vrei totuși să acorzi crezare
Vorbelor mele, este oportun,
Spre-a-ți dovedi această inversare,*

*Să nu mai șovăiești, ci să privești
Regimul meu, să vezi fără tăgadă
Că nodu-acestor tâlcuri și nădejdi
Se află așezat exact la coadă !”*

Or, fata era atâta de fermecătoare, atâta de dulce și de o frumusețe atâta de strălucitoare, încât se numea Floare-de-Trandafir.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru suta noapte

Spuse:

Iar sultanului îi plăcea tare mult s-o aibă pe lângă el la ospete, atâta de dăruită era ea cu minte iscusită și aleasă. Și sultanul avea obiceiul să dea, în fiecare an, serbări mari, și, cu acel prilej, să se bucure de venirea la sarai a celor mai de seamă oameni din împărăție, spre a se întoarce cu ei în jocurile cu mingea și cu ghioaga, atât de jos, pe cât și de-a călare.

Și venind ziua când oaspeții sultanului se strânseseră la asemenea jocuri, Floare-de-Trandafir se așeză la fereastra ei, ca să se bucure de întrecere. În curând, jocul începu să se însuflețească, și fiica vizirului, urmărind jocul și luând seama la jucători, zări printre ei un tânăr nespus de frumos, cu chip fermecător, cu dinți strălucitori, cu mijloc subțire și cu umeri largi. Și simți o asemenea bucurie văzându-l, că nu se mai putea sătura să-l tot privească, nici nu se mai putea împiedica să-i arunce ocheadă galeșe. Și, până la urmă, o chemă pe doică-sa și o întreabă:

– Cunoști cumva numele celui tânăr fermecător, așa de mândru, ce se află colo, în mijlocul jucătorilor?

Doica îi răspunse:

– O, fata mea, sunt frumoși toți. Așa că nu văd despre care dintre ei vorbești.

Ea spuse:

– Atunci așteaptă. Am să ți-l arăt!

Și luă pe dată un măr și îl aruncă în tânărul acela, care se întoarce și ridică privirile către fereastră. Și o văzu atunci pe Floare-de-Trandafir, zâmbitoare și frumoasă ca luna plină luminând peste neguri; și deodată, mai nainte de-a avea măcar răgazul să-și întoarcă privirea, se simți tulburat peste măsură de iubire; și prociti aceste versuri ale poetului:

*Ce-mi străpunse, oare, inima deodată?
Ochii tăi sau numai agera săgeată?*

*Ageră săgeată, cine te trimise?
Luptătorii aprigi sau, așa cum mi se*

*Pare, numai arcul cu strună măiastră
Dintr-un ochi ce-mi râde dulce la fereastră?*

Floare-de-Trandafir o întrebă atunci pe doică:
– Și-acum, într-un sfârșit, poți să-mi spui numele
tânărului?

Ea răspunse:

– Se numește Desfătul-Lumii.

Auzind aceste cuvinte, fica vizirului clătină capul
de mulțumire și de tulburare, se tolăni pe divan, gemu
din străfundul inimii și ticlui aceste stihuri:

*N-are de ce să-i pară rău
Celui ce-a născocit numele tău,
Desfăt-al-Lumii, o, tu, care-anume
Cuprinzi tot ce e mai gingaș pe lume
Și tot ceea ce e mai strălucit!
O, lună plină-n ceas de răsărit!
O, chip ce luminează lumea toată
Cu strălucirea lui fără de pată.
Tu – dintre tot ce dă lumină vieții –
Ești singurul sultan al frumuseții!
Și am temeuri pentru câte spun:
Nu este oare ca litera nun
Sprânceana ta, scrisă frumos?
Iar ochiu-ți ca migdala, luminos,
Nu seamănă cu litera sad, oare,
Așa cum a fost scrisă cu mirare
De degetul îndrăgostit
Al Celui care totu-a zămislit?
Iar mijlocul tău nu-i un ram subțire*

*Și mlădios cum altul nu-i în fire?
O, dacă neînfricata-ți vitejie
I-a întrecut pe toți cei mai viteji
Din câți în juru-ți freamătă-a urgie
Și se rotesc în luptă val-vârtej,
Ce să mai spun de-aleasa-ți semeție
Și de-ale frumuseții tale mreji?*

Sfârșindu-și stihuirea, Floare-de-Trandafir luă o foaie de hârtie și scrisese frumos versurile pe ea. Împături apoi hârtia și o puse într-o punguță de mătase chindisită cu aur, pe care o ascunse sub perna de pe divan.

Or, bătrâna doică, băgând de seamă toate acestea, începu să-i povestească ba una, ba alta, până ce o adormi. Atunci, trase binișor foaia de hârtie de sub pernă și, incredințându-se astfel de dragostea Floarei-de-Trandafir, puse hârtia îndărăt la locul ei. Pe urmă, când fata se deșteptă, spuse:

– O, stăpâna mea, eu sunt cea mai bună și cea mai dulce sfătuitoare a ta! Țin, dar, să-ți spun cât de amarnică este patima dragostei și să-ți atrag luarea-aminte că, atuncea când patima aceasta se strânge într-o inimă fără a se putea revărsa, de-ar fi inima aceea și din oțel făcută, tot o topește și prilejuiește multe boli și beteșuguri trupului. Dimpotrivă, dacă cel ce suferă de răul dragostei mărturisește și altcuiva suferințele lui, nu va avea să simtă decât ușurare!

Auzind cuvintele doicii sale, Floare-de-Trandafir spuse:

– O, doică, au știi tu care-i leacul dragostei?

Ea răspunse:

– Știu. Este să te bucuri de cel care ți-e drag!

Fata întrebă:

– Și ce poți face ca să te bucuri de o astfel de bucurie?

Doica spuse:

– O, stăpâna mea, la început, nu ai decât de schimbat

niște scrisori pline de cuvinte ispitite, de temeneli și de binevoiri; căci cel mai bun mijloc pe care îl au doi îndrăgostiți de a se întâlni acesta-i, și tot acesta-i și cel dintâi lucru de făcut pentru a trece piedicile și a ocoli încurcăturile. Dacă, dar...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute una noapte

Spuse:

... Dacă, dar, o, stăpână a mea, ai vreun lucru ascuns în inimă, nu te sfii să mi-l încredințezi; căci, dacă ai vreo taină, eu am s-o păstrez neatinsă de nicio ureche străină și nimenea n-are să se priceapă să te slujească mai bine ca mine, cu ochii și cu capul, pentru a-ți îndeplini până și dorințele cele mai mărunte și a-ți duce tainic bilețelele!

Când Floare-de-Trandafir auzi cuvintele acestea ale doicii sale, își simți mințile răpite de bucurie; ci își stăpâni sufletul de la orice vorbă nechibzuită, de teamă să nu-și dea în vileag tulburarea ce-o frământă, zicându-și în sine: „Nimeni nu-mi știe încă taina; și-i mai bine pentru liniștea mea să nu i-o spun nici femeii acesteia, decât după ce îmi va da dovezi de netăgăduită credință“. Ci doica și adăugă:

– O, copila mea, as’noapte am văzut un om care mi s-a arătat în vis și mi-a spus: „Află că tânăra ta stăpână și Desfătul-Lumii sunt îndrăgostiți unul de altul, și că tu ai să înlesnești întâmplarea, însărcinându-te cu scrisorile lor și făcându-le tot felul de înlesniri, în mare taină, de vrei să te bucuri nesmintit de o mulțime de foloase!“ Or eu, o, stăpână a mea, nu-ți povestesc decât

ce mi s-a arătat! Acum, hotărăște tu!

Floare-de-Trandafir răspunse:

– O, doică, te simți tu cu adevărat în stare să-mi păstrezi taina?

Ea spuse:

– Au cum de poți să te mai îndoiești fie și-o clipă, când eu sunt ca o mireasmă a mireasmelor inimilor alese?

Fata atunci nu mai șovăi, îi arătă hârtia pe care scrisese versurile și i-o înmână, spunându-i:

– Grăbește-te și du-i-o Desfătului-Lumii, și adu-mi răspunsul lui!

Doica se ridică numaidecât și se duse la Desfătul-Lumii, îi sărută mai întâi mâna, pe urmă îl copleși cu cele mai dulci și mai măgulitoare laude. După care îi înmână biletul.

Desfătul-Lumii desfăcu hârtia și o citi. Pe urmă, când înțelese bine tâlcul cuprinsului, scrise pe spatele foi versurile următoare:

*Mi-e inima aprinsă de iubire
Și pătimașă bate-n pieptul meu.
Mi-ascund zadarnic apriga simțire
Ce-mi chinuiește sufletul mereu.*

*Când lacrimile-mi umplu ochii, grele,
Spun celor ce mă-ntreabă: „Sunt bolnav
De ochi“, pentru ca taina vieții mele
S-o-nchid în mine, ca pe-un vis suav.*

*Ieri încă, eram liber! Niciodată
În sufletul meu tânăr și senin
Iubirea n-apucase să răzbată.
Și-acum, deodată, mă trezesc în chin.*

*Vă povestesc, deci, dorul meu, și-mi tângui
Iubirea ce-a pornit în piept să-mi ardă,
Ca să vă fie milă cât de-adâncu-i
Amarul celui pedepsit de soartă.*

*Și scriu cu lacrimi și cu vis suspinul
Din sufletul meu, să vă dovedesc
Ce mare este și amarnic chinul
Iubirii dulci cu care vă iubesc.*

*Allah să lumineze totdeauna
Obrazul vostru, scris cu frumusețe,
În fața căruia se-nchină luna,
Iar stelele robite-i dau binețe.*

*Nu-i frumusețe alta ca a voastră,
Iar de la trupul vostru mlădios
La ramu-nvățătura lui măiastră
De a se legăna în vânt frumos.*

*Cutez, de nu vă e cu supărare,
Să vă rog să veniți la mine-ndată.
O, dacă ați veni, nu știu mai mare,
Mai fericită plată și răsplată.*

*Al vostru-i sufletu-mi de jerăgai.
În față-vă, închinându-vi-l, cad.
Venirea voastră mi s-ar părea rai,
Refuzul vostru mi s-ar părea iad!*

După ce scrise versurile, împături foaia, o sărută și i-o dete doicii, spunându-i:

– Maică, mă bizui pe bunătatea ta, ca să înclini spre partea mea bunăvoința stăpânei tale!

Ea răspunse:

– Ascult și mă supun!

Luă apoi răvașul și se grăbi să se ducă la stăpână-sa să i-l dea.

Floare-de-Trandafir, luând răvașul, îl duse la buze,
pe urmă la frunte, îl desfăcu și îl citi. După ce îi înțelese
bine tâlcul, scrise dedesubt versurile următoare:

*O, tu, a cărui inimă iubește
A noastră frumusețe – încunună
Iubirea care sufletu-ți aprinde
Cu a răbdării ferecată strună!
Aceasta-i poate singura cărare
De-a ne vedea vreodată împreună.*

*Când am văzut că dulcea ta iubire,
Pe cât e de curată și fierbinte,
Pe-atât de mare e, ca și a noastră,
Și-aceeași suferință ne cuprinde,
Când am văzut că inima ta bate
Ca și a noastră, și că nu ne minte,*

*Și noi am tresărit, la fel ca tine,
De-a dorului neistovită vrajă
Și de a ne vedea cumva-mpreună.
Dar teama de cei ce ne stau de strajă
Ne-a-mpiedicat să ne-mplinim dorința
De a ne arunca-n vrăjita mreajă.*

*Să știi că noaptea, când asupra noastră
Coboară haina-i neagră și-nstelată,
În pieptul nostru se aprinde, parcă,
Atâta tremur, încât dintr-odată
Făptura noastră-ncepe-adânc să ardă
Și-i un pojar ființa noastră toată,
Cumplitul chin al dorului de tine
Ne-alungă somnul dimprejur departe,
Și peste trupul nostru își așterne
Velința care ca un foc ne arde.*

*Ci să nu uiți că-ntâia datorie
 Și cea mai sfântă, a celui care
 Iubește, e ca pururi să păstreze
 Iubirea ca pe-o taină foarte mare.
 Ferește-te să tragi vreodată vâlul
 Ce-ascunde al iubirii noastre soare!*

*Ah, aș striga că-ntreaga mea făptură
 Și că întreaga-mi inimă, nebuna,
 E plină de-a iubirii strălucire,
 Iubește un flăcău frumos ca luna!
 O, pentru ce nu vrea el să rămână
 În preajma noastră pentru totdeauna?*

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute doua noapte

Spuse:

După ce isprăvi de scris versurile, împături hârtia și i-o dete doicii, care o luă și ieși din palat. Ci vru soarta ca bătrâna să se întâlnească chiar cu cămărașul vizirului, tatăl Floarei-de-Trandafir, care o întrebă:

– Unde-ai plecat așa, la vremea asta?

La cuvintele acestea, doica fu cuprinsă de un tremur nestăpânit și răspunse:

– La hammam!

Și își văzu de drum mai departe, ci atâta de tulburată încât, fără ca să bage de seamă, scăpă pe jos răvașul pe care îl dosise cam fiecum la brâu. Și-atâta cu ea!

Ci răvașul, căzut pe jos lângă poarta palatului, fu găsit de un hadâmb care-l duse numaidecât vizirului.

Or, vizirul tocmai ieșise din haremul său și venise în

sala de primire ca să se întindă pe un divan. Și, pe când sta el așa, tolănit în tihnă, hadâmbul se apropie ținând în mână hârtia cu pricina și îi spuse:

– Stăpâne, am găsit pe jos, în casă, răvașul acesta pe care m-am grăbit să-l ridic.

Vizirul i-l luă din mână, îl desfăcu și găsi scrise pe el versurile. Le citi și, când le înțelese tâlcul, cercetă scriitura, care i se păru a fi fără de tăgadă cea a fiicei lui, Floare-de-Trandafir.

Văzând așa, se ridică și se duse la soția lui, mama tinerei fete, plângând cu atâta spor, încât barba i se fleșcăi toată. Și soția îl întrebă:

– De ce plângi așa, o, stăpâne al meu?

El răspunse:

– Ține hârtia asta și vezi ce cuprinde!

Ea luă hârtia, o citi și văzu că era o scrisoare între fiica sa Floare-de-Trandafir și Desfătul-Lumii. Când văzu așa, lacrimile îi năpădiră în ochi. Ci își stăpâni sufletul, își curmă lacrimile și spuse vizirului:

– O, stăpâne al meu, lacrimile nu pot fi de niciun folos; singurul lucru bun ar fi să ne gândim cum să ne scăpăm cinstea și cum să ascundem rușinea fetei tale!

Și-l mângâie mai departe, ușurându-i amărăciunea. El îi răspunse:

– Tare mă tem din pricina patimii acesteia a fiicei mele! Au tu nu știi că sultanul nutrește o dragoste mare față de Floare-de-Trandafir? Așa că teama mea în această încurcătură ține de două pricini: cea dintai mă privește pe mine, căci este vorba de fata mea; cea de a doua este în legătură cu sultanul, și-anume că Floare-de-Trandafir este îndrăgită de sultan, și s-ar putea ca de-aici să se iște niște belele! Tu cum socoți?

Ea răspunse:

– Așteaptă oleacă, și dă-mi răgaz să-mi fac Rugăciunea-de-luat-o-hotărâre¹!

Și îndată se așează să se roage, după datină și după *sunna*, îndeplinind cuvioasele temenele cerute în asemenea împrejurare.

Când sfârși rugăciunea, îi spuse soțului ei:

– Află că, în mijlocul mării care se numește Bahr Al-Konuz², se află un munte, numit muntele Mumei-care-și-a-pierdut-copilul³. Nimenea nu poate să ajungă la țărmul acela, decât cu anevoinți fără de seamăn. Te sfătuiesc, dar, să așezi acolo locuința fetei tale.

Vizirul, gând la gând cu soția lui, hotărî să pună să se zidească pe Muntele-Mumei-care-și-a-pierdut-copilul un palat la care nimenea să nu poată ajunge și unde s-o închidă pe Floare-de-Trandafir, ci îngrijindu-se s-o îndestuleze cu hrană cât să-i ajungă pentru un an, iar la începutul anului următor să-i trimită alta, dându-i și slugi care să-i ție de tovărășie și s-o slujească.

Odată luată hotărârea, vizirul strânse meșteri tâmplari și zidari și-i trimise la acel munte, unde aceștia nu pregetară să zidească palatul ferecat, cum altul asemenea nu se mai văzuse pe lume vreodată.

Atunci vizirul puse să se rostuiască hrana de drum, orându-i caravana și, în toiul nopții, intră la fiica lui și îi porunci să se pregătească de plecare. La porunca aceea, Floare-de-Trandafir simți durerile cele amarnice ale despărțirii și, când fu scoasă din palat și când băgă de seamă pregătirile de plecare, nu se mai putu opri să nu plângă cu lacrimi grele. Atunci, spre a-l vesti pe Desfătul-Lumii despre cele ce se petreceau în sufletul

¹ *Rugăciunea-de-luat-o-hotărâre* (sau *rugăciunea-pentru-sfat*) se face în cazuri de incertitudine sau de șovăială pentru a căpăta un sfat de la Allah. Adeseori se recurge și la ajutorul *Coranului*, care se deschide la întâmplare și, după semnificația unei fraze din el, citită ad-hoc, se ia hotărârea.

² La M. A. Salie: *Marea Comorilor*.

³ La M. A. Salie: *Muntele-copiilor-de-prisos*.

ei din pricina focului dragostei, atâta de năprasnic
încât făcea să i se înfioare carnea, să se topească pietrele
cele tari și să curgă lacrimile, îi veni în gând să scrie pe
poartă versurile următoare:

*O, casă! dacă mâine dimineată
Iubitul meu va trece pe la tine,
Cu pas sfios, cum trec îndrăgostiții,
Să te sărute-așa cum se cuvine,*

*Tu dă-i din partea noastră-o sărutare
Ca o mireasmă fragedă și dulce,
Căci nu știm unde-amara noastră soartă
În noaptea asta are să ne culce,*

*Nu știm ursita noastră călătoare
Spre care zări durerea grea ne-o mână,
Căci noi plecăm acum în mare grabă
Cu hainele tristeților pe mână.*

*Doar pasărea cea nevăzută-a nopții
Se tânguie-n desișul ei, mahnită,
Dând știre despre trista noastră soartă
Și despre calea ce ne-a fost menită.*

*Suspină-n graiul ei: „O, ce durere,
Ce crudă jale e când se desparte
Cel ce iubește de cel pentru care
Și inima și sufletul îi arde!”*

*Când ale despărțirii negre cupe
Ne-au fost aduse-acum întâia oară,
Și soarta le-a umplut să ni le deie –
Eu am privit licoarea lor amară*

*Și am băut-o pân' la fund pe toată,
Cu cea mai umilită resemnare.
Ci resemnarea, vai! o, niciodată
Nu-mi va aduce pace și uitare!*

După ce înșiră pe poartă aceste versuri...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfoasă.

Dar când fu cea de a patru sute treia noapte

Spuse:

... După ce înșiră pe poartă aceste versuri, luă loc în palanchinul său, și caravana porni la drum. Străbătură ogoare și pustietăți, câmpii și munți prăpăstioși, și ajunseră așa la marea Al-Konuz, unde ridicară pe mal corturile; întocmiră apoi o corabie mare, în care o duseră pe tânăra fată cu alaiul ei.

Or, cum vizirul le poruncise căpeteniilor caravanei să nu cumva, după ce fata va fi închisă în palatul de pe vârful muntelui, să nu se întoarcă pe țarm și să nu sfarme corabia, ei se grăbiră să se dovedească ascultători și îndeplină întru totul porunca ce le fusese dată, ca să se întoarcă apoi la vizir, plângând de toate astea. Și-atâta cu ei!

Ci în ceea ce îl privește pe Desfătul-Lumii, când se deșteptă, a doua zi, nu pregetă să-și facă rugăciunea de dimineață și să încalece pe cal ca să se ducă, așa cum avea obiceiul, în slujba la sultan. Și cum tocmai trecea prin fața porții vizirului, băgă de seamă versurile scrise pe poartă, și era cât pe-acî, văzându-le, să-și piardă mințile; și focul se aprinse în lăuntrurile lui tulburate. Se întoarse atunci acasă, unde, pradă chinului, îngrijorării și zbuciumului, nu izbuti să stea o clipă locului. Pe urmă, întrucât se lăsa noaptea și se temea să nu-și dea în vileag starea față de slugile din casă, se grăbi să iasă, năuc și buimac, hoinărind pe drumuri aiurea.

Merse așa toată noaptea și o parte din dimineața zilei

următoare, până ce arșița cumplită și setea chinuitoare îl siliră să se hodiească oleacă. Or, tocmai ajunsese pe malul unui izvor adumbrit de un copac, unde șezu și luă apă în căușul mâinilor ca să bea. Ci, ducând apa aceea la buze, văzu că nu are niciun gust; totodată, simți că obrazul îi era schimbat și tare îngălbenit; își văzu apoi picioarele umflate de umblet și de osteneală. Atunci începu să plângă amar și, cu lacrimile curgându-i pe obraji, își prociti aceste versuri:

*Îndrăgostitul se îmbată
De patima din pieptul lui,
Și dorul de iubită-l face
Mai beat cum altu-n lume nu-i.*

*Pornește-apoi să rătăcească.
Dus de-a iubirii nebunie,
Și nici odihnă nu mai află,
Nici gustul hranei nu-l mai știe.*

*Căci cum ar mai putea vreodată
De bucurii să aibă parte,
Când dat îi este să trăiască
De ceea ce-i e drag departe!
Ar fi minune fără seamăn
Să-și ducă viața mai departe!*

*Ca-n flăcări ard, de când iubirea
În mine își făcu sălaş.
Potop de lacrimi varsă ochii-mi,
Și-mi curg aprinse pe obraji.*

*Oh! când am să-mi mai văd iubita
Sau pe vreun om din neamul ei,
Să-mi potolesc măcar oleacă
Pojaru-n care rămăsei?*

După ce sfârși de rostit versurile, Desfătul-Lumii se puse pe un plâns de udă pământul sub el; pe urmă se ridică și se îndepărtă din acele locuri. Pe când, deznădăjduit, rătăcea așa prin câmpii și pustiiuri, văzu deodată dinaintea lui un leu cu coama înfricoșătoare, cu capul mare cât o boltă, cu gura mai largă ca o poartă și cu dinții cât niște colți de elefant. Văzându-l, nu se mai îndoii o clipită de pieirea lui, se întoarse cu fața către Mecca¹, rosti mărturisirea de credință și se pregăti de moarte. Deodată, își aduse aminte, chiar în clipita aceea, că citise cândva în cărțile vechi că leul este simțitor la dulceața cuvintelor, că găsește mulțumire în laude și că în felul acesta se lasă lesne domolit. Începu, așadar, să-i spună:

– O, leu al pădurilor, o, leu al câmpiilor, o, leu curajos, o, căpetenie temută de viteji, o, sultan al jivinelor, vezi înaintea strălucirii tale un biet îndrăgostit zdrobit de despărțire, cu capul tulburat, pe care dragostea l-a împresurat de pretutindenii. Ascultă cuvintele mele și fie-ți milă de tulburarea și de durerea mea!

Când auzi cuvintele acestea, leul se trase îndărăt câțiva pași, se așeză sprijinit în coadă, ridică ochii către Desfătul-Lumii și începu să bată din coadă și din labele de dinainte. Văzând aceste mișcări ale leului, Desfătul-Lumii, prociti următoarele versuri:

*O, leule-al pustiei, ai să mă iei în gheare
Nainte de-a găsi-o pe-aceea pentru care
Cu inima pierdută pornii în lumea mare?*

*Nu-s un vânat de preț, o, nu! vezi bine
Cât sunt de slab! Iar carnea de pe mine
S-a mistuit de dor, sau numai chin e!*

¹ Orientarea aceasta, numită *kâbla*, în care musulmanul trebuie să-și întoarcă fața către Mecca, este una din regulile cele stricte impuse de *Coran* pentru efectuarea rugăciunii.

*Ce vrei să faci cu-un mort ce giulgiul doar
Nu și l-a tras deasupra-i, și amar
Suspină ars de-al patimei pojar?*

*O, leu neînfricat în bătălie,
De-ai să mă rupi fâșie cu fâșie,
Pizmașii-mi doar avea-vor bucurie.*

*Eu nu-s decât un biet îndrăgostit,
De lacrimi și mâhnire copleșit,
Zdrobit de lipsa celei ce-a iubit!*

*Ci unde-i ea? O, triste gânduri grele
Din nopțile de jale ale mele!
Iată că azi nici măcar nu mai știu
De-s mort de mult, sau încă mai sunt viu.*

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute patra noapte

Spuse:

După ce ascultă versurile, leul se ridică și, cu ochii plini de lacrimi, se apropie cu multă duioșie de Desfătul-Lumii și începu să-i lingă picioarele și mâinile. Apoi îi făcu semn să-l urmeze și porni înaintea lui. Desfătul-Lumii se luă după leu și amândoi merseară așa o bucată de vreme. După ce trecură culmea unui munte și coborâră pe coasta cealaltă, văzură de-a lungul câmpiei urmele lăsate de caravană. Atunci Desfătul-Lumii începu să meargă pe acele urme cu luare-aminte, iar leul, văzându-l astfel pe calea cea bună, îl lăsă să-și urmeze singur căutările mai departe, iar el făcu cale întoarsă, ducându-se în treaba lui.

Iar Desfătul-Lumii merse mai departe, zi și noapte,
pe urmele caravanei, și așa ajunse pe țărmul mării
vuind din valurile-i zbuciumate, unde pașii se pierdeau
la marginea apelor. Înțelese atunci că mult căutata
caravană se suise pe corabie și își urmase drumul pe
mare, și pierdu orice nădejde de a o mai găsi vreodată
pe iubita lui. Atunci lăsă lacrimile-i să curgă și prociti
aceste versuri:

*Atâta-i de departe
Iubita mea, acum,
Că-ntreaga mea nădejde
Se face fum și scrum.*

*Cum să mai merg de-acuma
Spre ea, în largul zării?
Cum să înfrunt, sărmanul,
Genunea oarbă-a mării?*

*Dar cum să stau, când totul
În mine-i foc ce arde,
Când somnul de pe gene-mi
De mult fugi departe?*

*De când a fost ea dusă,
Cu noaptea între noi,
Mi-e inima în flăcări.
Ah, flăcări mari, vâlvoi!*

*O, fluvii mari! Seihune¹,
Geihune², Eufrate –
Curg lacrimile mele
Ca voi, nemăsurate!*

¹ *Seihun* – numele arab al fluviului Amu-Daria.

² *Geihun* – numele arab al fluviului Sâr-Daria.

*Se varsă neoprite,
Ca un puhoi de ape,
Ca niște ploi cumplite,
Ca niște mari potoape.*

*Iar pleoapele-mi bătute
De câtă jale-mi plânge,
Sunt roșii, parcă ochii-mi
Nu lacrimi plâng, ci sânge.*

*Și sufletu-mi, de-atâta
Amarnică urgie,
De flăcări se aprinde,
Arzând ca o făclie.*

*Vin hoardele de patimi
Și de dorințe grele,
Lovesc ca-ntr-o cetate
Zidul inimii mele.*

*Iar oastea mea, sărmană
Și fără de putere
Înfrântă e, și geme,
Și fuge-acum și piere.*

*Eu, fără preget, viața
I-am dăruit-o ei.
Ci darul mi-e zadarnic
Și fără de temei.*

*Allah, nu-mi da osândă
Că-am cutezat cândva
Să-nalț și eu privirea,
Îndrăgostit, spre ea,*

*Și mi-am lăsat să ardă,
Vai, inima, nebuna,
De-ntreaga-i frumusețe
Mai mândră decât luna.*

*Vai, m-a zrobit! În pieptu-mi
O ploaie de săgeți
Mi s-au înfipt din arcul
Ochilor ei semeți.*

*M-a-nfrânt mlădia vrajă
A-ntregii sale firi,
Cum nu-i nici ramul verde
Al sălciei subțiri.*

*Cu inima răpusă
O rog, topit de dor,
Să-mi dea-n mâhnirea-mi crudă
Un pic de ajutor.*

*Ci ea, ispita dulce,
Ea e aceea care
Mă-mpinse-n clipa sfântă
La neagra mea pierzare.*

*Vai, numai ea, frumoasa,
Cu dulcea ei privire,
M-aduse dintr-odată
La clipa de pieire.*

Când sfârși de rostit stihurile, începu să plângă atâta, încât se prăbuși fără de simțire și rămase multă vreme în această stare. Ci, de cum se trezi din leșin, întoarse capul și la dreapta și la stânga și, văzându-se într-o pustie goală, i se făcu frică mare să n-ajungă pradă fiarelor, și porni să urce un munte înalt și, când ajunse în vârf, auzi venind dintr-o peșteră niște sunete de glas omenesc. Ascultă cu luare-aminte acel glas și înțelese că era glasul unui schimnic ce părăsise lumea și se dăruise evlaviei. Se apropie de peșteră și bătu de trei ori la ușă, fără a căpăta niciun răspuns din partea schimnicului și fără a-l vedea ieșind. Atunci, suspină adânc și prociti aceste versuri:

O, doruri ale mele,
Veți mai ajunge-odată
La țelul către care
Vă zbuciumați mereu?
O, suflete, uita-vei
Măhnirile, necazul,
Vei mai uita amarul
Ce te apasă greu?

Năpastele-au dat buzna
Asupra-mi, cu duiumul,
Ca să-mi îmbătrânească
Al inimii avânt,
Și capul să-mi albească
Din prima tinerețe,
Și să mă lase singur
Și-n lacrimi pe pământ.

Nu am de nicăierea
Un ajutor, o milă,
Să-mi domolească dorul
De care mă topesc;
Niciun prieten, care
Să-mi spulbere povara
Ce sufletul mi-apasă,
În lume nu găsesc.

Vai, cine poate spune
Tot zbuciumul din mine,
Acuma, când ursita
S-a-ntors asupra mea?
O, milă pentru bietul
Îndrăgostit ce geme
Bând din potir tristețea
Însingurării, grea!

Cât foc e-n bietu-mi suflet!
Mi-e inima, sărmana,

Topită de mâhnirea
Ce m-a împresurat.
Iar mintea, chinuită
De neagra despărțire,
Fără să mă mai știe,
S-a dus și m-a lăsat.

N-am cunoscut în viață
O zi mai blestemată
Ca ziua-aceea-n care,
Venind la casa ei,
Pe poarta îndrăgită
Citii întâia oară
Răvașul scris în versuri
De tristul ei condei.

Oh, mult am plâns, sărmanul!
Din lacrima-mi fierbinte
Făcui atunci pământul,
Însetoșat, să bea.
Dar taina am păstrat-o
Și nimeni n-a știut-o —
Streini ori dragi prieteni
Ce stau în preajma mea.

O, schivnice, tu, care
Ți-ai căutat refugiu
În peștera aceasta
În care te-ai închis,
Pentru ca niciodată
Să nu mai vezi amarul
Cu care soarta lumii
Din veac de veac s-a scris,

Poate și tu vreodată,
Cândva, de mult, gustat-ai
Iubirea, ca și mine,
Și mintea ta, la fel,
Va fi zburat departe

*De tine, rătăcită,
Vei fi umblat pământul
Mânat de-același țel!*

*Ci eu, cu toate câte
Am îndurat și-ndur
Cu toate câte soarta
Mă biciuie la drum.
De-mi voi ajunge țelul
Îmi voi uita amarul,
Îmi voi uita obida
Și patima de-acum.*

După ce sfârși de rostit stihurile, văzu deodată că ușa peșterii se deschide și auzi pe cineva grăind:

– Mila fie cu tine!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute cincea noapte

Spuse:

Atunci trecu pragul și îi ură bună pace schimnicului, care îi ură și el la fel și îl întrebă:

– Care-i numele tău?

El răspunse:

– Numele meu este Desfătul-Lumii!

Schimnicul îl întrebă:

– Care-i pricina venirii tale aici?

El îi istorisi atunci toată povestea lui, de la început până la sfârșit, precum și tot ce i se mai întâmplase. Iar schimnicul începu să plângă și-i spuse:

– O, Desfătul-Lumii, iată-s douăzeci de ani de când sălășluiesc pe aceste locuri, și n-am văzut pe nimenea,

niciodată, afară doar de ieri. Am auzit, într-adevăr, niște plânsete și o zarvă, și, uitându-mă dincotro veneau acele glasuri, am văzut o mulțime de oameni și niște corturi ridicate pe țărm. Pe urmă i-am văzut pe oamenii aceia că întocmesc o corabie pe care s-au suit și au pierit spre largul mării. Nu peste multă vreme s-au întors, dar erau mai puțini decât la plecare, au făcut țăndări corabia și s-au dus în calea lor pe unde veniseră. Și chibzuiesc că cei ce s-au dus și nu s-au mai întors aceia-s de bună seamă cei pe care-i cauți tu, o, Desfătul-Lumii! Pricep, dară, amarul chinului tău și te iert! Ci să știi că niciun îndrăgostit nu poate fi neîncercat de chinurile iubirii!

Și schimnicul prociti aceste versuri:

*Desfăt-al-Lumii, tu mă crezi, pesemne,
Un suflet fără patimi și dureri,
Și nu știi ce frământ și ce obidă
Îmi chinuie sihastrele tăceri.*

*Am cunoscut și eu adânc iubirea,
Am cunoscut cumplita ei urgie,
I-am cunoscut durerea vrăjitoare
Din cea mai fragedă copilărie.*

*Gustatu-i-am îndeajuns mireasma
Și mi-am făcut din asta faimă mare.
De-ai s-o întrebi, are să-ți povestească
Întreaga noastră lungă-mbrățișare.*

*Și eu golit-am cupele iubirii,
M-am îmbătat cu-amara băătură;
Și trupul meu a ars în suferința-i,
De-i umbră-acum întreaga mea făptură.*

*Puternic eram eu odinioară;
Acum virtutea-mi toată-i fum și vânt.
Și armia puterii mele-ntreagă
Sub spadele privirii ei s-a frânt.*

*Ci nu se poate-ajunge la iubire
Fără să-nduri al soartei chin pribeag.
Contrariile doar, pe-această lume,
Din vremi bătrâne știm că se atrag.*

*Iar dragostea a hotărât de-a pururi
Că, pentru cei ce sunt cu-adevărat
Îndrăgostiți, uitarea-i blasfemie
Și e ca un eres de neiertat.*

Și când schimnicul sfârși de rostit versurile, se apropie de Desfătul-Lumii și îl strânse în brațe; și amândoi atâta plânseră laolaltă, că răsunau munții de vaietele lor, și până ce amândoi căzură leșinați.

Când își veniră iar în simțiri, își jurară unul altuia să se socotească de-aci înainte ca frați întru Allah (preamărit fie El!); iar schimnicul îi spuse lui Desfătul-Lumii:

– Eu am să mă rog în noaptea aceasta și am să cer sfatul lui Allah despre ce ai tu de făcut.

Desfătul-Lumii răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și-atâta despre ei!

Cât despre Floare-de-Trandafir, iată:

Când slugile care o însoțeau o duseră pe Muntele Mumei-care-și-a-pierdut-copilul, și când intră în palatul acela pregătit pentru ea, îl cercetă cu luare-aminte și văzu ce frumos era orânduit; pe urmă începu să plângă și strigă:

– O, palatule! pe Allah! ești minunat, ci dintre zidurile tale lipsește cel ce mi-e drag!

Pe urmă, băgând de seamă că insula era plină de păsări, porunci însoțitorilor ei să întindă lațuri ca să le prindă și, pe măsură ce le prind, să le pună în colivii și să le așeze apoi în palat. Și porunca ei fu îndeplinită pe dată. Atunci Floare-de-Trandafir își sprijini coatele

pe fereastră și își lăsă gândurile să zboare pe calea amintirilor. Și se treziră iarăși în sufletul ei arșițele trecute, dorințele fierbinți și visele, și o făcură să verse lacrimile părerilor de rău, în vreme ce i se întorceau în minte versurile acestea pe care le prociti:

*Către cine îndrepta-voi
Tânguirea mea și dorul
Care inima-mi cuprins-au
După cel ce mi-este drag?
Către cine îndrepta-voi
Chinul care-n pieptu-mi arde
De când fără el pe lume
Plânge sufletu-mi pribeag?*

*Să mi-ascund adânc mâhnirea,
Căci străjerii-s fără milă!...
Trupu-mi s-a sfârșit de jale
Ca o așchie uscată,
Iar de greul pătimirii
Carnea-mi arsă se topește,
În suspine lungi și-n lacrimi
Necurmăte preschimbată.*

*Unde-s ochii lui, iubirii,
Ca să vadă în ce stare
Rătăcită mă aduse
Dorul după cel ce nu-i?
Ah, au întrecut măsura
Când m-au surghiunit departe,
Unde nu mai pot ajunge
Niciodată pașii lui.*

*Du-i săruturile mele,
O, tu, soare,-n zori, și seara!
Du-le celui drag, a cărui
Frumusețe de nespus
Face să se rușineze*

*Luna plină! Și mlădiu-i,
Ah, mlădiu îi este trupul,
Decât ramul mai presus!*

*Dacă trandafirii roșii-ar
Vrea să fie ca obrazu-i,
Trandafirilor le-aș spune:
„În zadar vă e necaz!
N-o să fiți ca el vreodată,
Doar de fi-veți și voi cumva
Numai trandafirii-i, poate,
De pe celălalt obraz!”*

*Cu licoarea gurii-i dulce
Ar putea să răcorească
Până și pojarul celui
Mai amarnic foc aprins.
Cum să-l uit, când el mi-e viața,
Sufletul, durerea, chinul,
Doctoria? Cum putea-voi
Să-l mai uit cu dinadins?*

Dar când se apropie noaptea cu negurile ei, Floare-de-Trandafir simți că tăria dorurilor sporește...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfoasă.

Dar când fu cea de a patru sute șasea noapte

Spuse:

... simți că tăria dorurilor sporește și că iarăși amintirea dogoritoare a patimilor ei se stârnește. Atunci prociti versurile acestea:

Iată noaptea ce-mi aduce
Pe-ale negurilor unde
Patima de-amaruri grele
Care sufletu-mi pătrunde.
Dorul ca pojaru-n mine
Fiecărui gând răspunde.

Jalea despărțirii-mi umple
Inima! Și numai chin e
Gândul! Visul mă ucide!
Doru-i viscol și suspine!
Lacrimile-mi dau pe față
Taina care-o port în mine.

Doborâtă de iubire,
Nu mai sunt de mult în stare
Suferinței ce mă frânge
Să-i mai aflu dezlegare.
Nu mai știu să scap din lanțul
Suferințelor amare.

Iadul care-l port în mine
Tot mai ne-ndurat se face;
Tot mai crâncen mă lovește
Soarta cu-ale ei gârbase,
Și-n văpaia fără cumpăt
Rana inimii se coace!

Eu, în ziua despărțirii,
La întunecatul ceas,
N-am putut în graba tristă
Să-mi iau măcar bun-rămas
De la cel iubit. O, câtă
Jale-a trebuit să-i las!
Trecătorule pe cale,
Spune-i celui drag, să știe,
Câte chinuri, câtă jale
Mi-au fost hărăzite mie.

*Nu-i calam să fie-n stare
Toate câte-ndur să scrie.*

*Pe Allah! Jur: voi rămâne
Credincioasă și cuminte
Celui ce mi-e drag, pe care-l
Port în inimă și-n minte!
Iar în pravila iubirii
Jurămintele sunt sfinte!*

*O, tu, noapte-ntunecată!
Du-i sărutul meu de jele,
Și să-i spui că-mi știi, o, noapte,
Toate chinurile grele,
Că ești martora de taină
A nesomnurilor mele!*

Iacă-așa se tânguia Floare-de-Trandafir.

Cât despre Desfătul-Lumii, iacăță, schimnicul îi spuse:

– Coboară în vale și adu-mi o grămadă cât poți de mare de vițe de palmier.

Desfătul-Lumii coborî în vale și se întoarse pe urmă cu vițele cerute; și schimnicul le luă și întocmi din ele un fel de coș, asemenea cu coșurile în care se cară paiele; pe urmă îi spuse lui Desfătul-Lumii:

– Află că în adâncul văii crește un soi de dovleac care, odată copt, se usucă și se desprinde de pe vrejul lui. Coboară de strânge o grămadă de dovleci de-aceștia uscați, legă-i de coș, și coboară totul pe mare. Nu pregeta apoi să te sui în coș și să lași valurile să te ducă spre largul mării și să te ajute să răzbați la țința dorurilor tale. Și nu care cumva să uiți că fără a înfrunta primejdiile nu răzbați niciodată la țința pe care ți-ai pus-o!

Desfătul-Lumii răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și, după ce schimnicul îi ură noroc, își luă rămas-bun de la el și coborî în vale, unde nu pregetă să facă așa cum fusese sfătuit.

Când ajunse, dus pe coșul cu dovleci uscați, în mijlocul mării, un vânt se stârni spornic și îl împinse degrabă, făcându-l să piară din ochii schimnicului. Și merse legănat așa de ape, când ridicat pe culmea valurilor, când cufundat în hăul lor holbat, jucărie a frământului mării, vreme de trei zile și trei nopți, până ce fu aruncat de soartă la poalele Muntelui Mumeicare-și-a-pierdut-copilul. Ajunse pe țărm, în starea unui pai luat de vâртеj, lihnit de foame și de sete; ci găsi repede, nu departe de acolo, niște izvoare cu apă limpede, sub ciripit de păsări și printre pomi plini de ciorchini de roadă; și așa putu să-și potolească foamea, mâncând acele poame, și să-și stingă setea, bând cea apă curată. După care se îndreptă către lăuntru insulei și zări de departe ceva alb, de care se apropie; și văzu că era un palat măreț, cu ziduri înalte, și se îndreptă către poarta pe care o găsi închisă. Atunci șezu jos acolo și nu se mai clinti vreme de trei zile, când, într-un sfârșit, văzu că poarta se deschide și iese pe ea un hadâmb care îl întrebă:

– De unde vii? Și cum ai izbutit să ajungi aici?

El răspunse:

– Vin de la Ispahan. Călătoream pe mare cu mărfurile mele, când corabia pe care mă afluam s-a rupt și valurile m-au aruncat aici pe ostrov.

La cuvintele acestea, robul începu să plângă, pe urmă se aruncă de gâtul lui Desfătul-Lumii și îi spuse:

– Allah ocrotească-ți zilele, o, chip drag! Ispahanul este țara mea de baștină și acolo trăia și fica moșului meu, cea pe care am îndrăgit-o din copilăria mea dintâi și de care eram peste măsură de legat. Ci, într-o zi, a năvălit peste noi un trib mai tare decât al nostru, care

a luat robi o bună parte dintre noi; și am fost și eu luat ca pradă de război. Cum pe-atuncea eram încă un copil, mi-au tăiat oușoarele, ca să-mi sporească prețul, și m-au vândut ca rob hadâmb. Și iată, asta-i starea în care mă vezi tu acum!

Pe urmă, după ce îi mai ură o dată bun venit lui Desfătul-Lumii, hadâmbul îl pofți în curtea cea mare a palatului.

Și Desfătul-Lumii văzu acolo un havuz minunat, împrejmuț de pomi cu crengi dese, printre care niște pășări închise în colivii de argint, cu ușițe de aur, ciripeau dulce, binecuvântându-l pe Atoatefăcătorul. Se apropie de cea dintâi colivie, o cercetă cu luare-aminte și văzu că în ea se afla o turturea, care îndată scoase un gurluit ce vroia să spună: „O, preabunule!” Și Desfătul-Lumii, auzind acel gurluit, se prăbuși la pământ; pe urmă, venindu-și în fire...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptea noapte

Spuse:

... venindu-și în fire, scoase niște suspine din adânc și prociti aceste versuri:

*Turturică tristă, și tu plângi ca mine?
Și tu gunguri, oare, grelele suspine*

*Și-nălțându-ți ruga blândă spre Allah,
Ca și mine-ți tângui dorul: „Vai și ah?”*

*Cine-ar ști să spună dacă-n blându-ți cânt
Râde voioșia sau suspină-un gând?*

*Poate plângi de dorul celui ce s-a dus
Și de multa jale care te-a răpus?*

*De-i așa, suspină-ți plânsul mai departe
Și iubirea care inima ți-o arde.*

*Eu mă rog de bunul lumilor părinte
S-o păstreze-n viață pe cea mai cuminte,*

*Pe cea mai frumoasă, cea pe care eu
Pururi voi iubi-o, suferind mereu.*

*Și mă leg că-n suflet ea o să-mi rămână
Chiar și-atunci când trupu-mi s-o schimba-n țărână.*

După ce rosti versurile, începui să plângă până ce căzu leșinat. Iar când își veni în simțiri, se duse la cea de a doua colivie, în care era un porumbel care, văzându-l, începui să cânte, spunând: „O, veșnicule! te preamăresc!“ Atunci Desfătul-Lumii suspină lung și prociti aceste versuri:

*O, porumbel care suspini mereu:
„Allah, te preamăresc și-n chinul greu!“—
Și eu la mila Celui-fără-moarte
Nădăjduiesc să-mi facă-odată parte
Cu cea care mi-e scumpă să m-adun
Pe-acest meleag al tristului surghiun.*

*De câte ori, din neguri de abis,
Nu-mi s-arătat ea ca-ntr-un vis,
Cu buzele-i de miere-nmiresmată...
Și m-a lăsat cu mintea tulburată!*

*Și-n timp ce-n flăcări sufletul meu arde,
Și-n scrum se schimbă visele-mi deșarte,
Cu lacrimi ca de sânge plâng amar
Și-mi spăl obrazii-n lacrimi, și strig iar:*

*„Nicio făptură, știu, nu se căleşte
Decât prin câte-ndură vitejește!”
Așa și eu mi-ntâmpin soarta dată:
Cu suflet dârz și inimă bărbată!*

*Iar dacă va vroi Allah cândva
Să mă-mpreune cu stăpână mea,
Făgăduiesc să dăruie tot ce am,
Să dau averea-mi toată de haram,
Spre a-i ospêți pe cei din tribul sfânt,
Îndrăgostiți ca mine pe pământ.*

*Și slobozi-voi păsările toate
Câte-s prin colivii întemnițate,
Și-apoi, în clipa-aceea fericită,
Să-mi zvârl a jalei haină ponosită!*

Când sfârși de spus versurile, se apropie de cea de a treia colivie și văzu că în ea se afla o privighetoare care, îndată ce-l zări, începu să cânte. Auzind-o, Desfătul-Lumii prociti aceste versuri:

*Privighetoare dulce,
O, glasul tău ceresc
Cum seamănă cu glasul
Celor ce se iubesc!*

*Aveți milă de bieții
Îndrăgostiți! Ce vise,
În nopțile lor triste,
Cu chin și-alean sunt scrise!*

*Atâta-s de cumplite
Mâhnirile lor toate,
Încât pare că, uite,
De jalea peste poate,*

*Nu mai cunosc, sărmanii,
Și nu mai au, în viață,
Decât nopți fără tihnă
Și fără dimineață!*

*Eu, de când am văzut-o
Pe cea care mi-e dragă,
Ca-n lanțuri mi se pare
Viața mea întreagă;*

*Și-astfel, în lanțuri grele,
Îmi pare cum că zale
De lanțuri nesfârșite
Din ochii-mi curg cu jale.*

*Și strig: „Din ochii-mi, iată
Cum zale grele curg,
Și cum de-atâtea lanțuri
Legat cumplit mă-ncurc!“*

*Și-aceste lanțuri, toate,
Sunt dragostea din mine.
Și-a despărțirii jale
În lanțul ei mă ține.*

*Comorile-ndurării
Din pieptu-mi s-au sfârșit;
Puterea mea întreagă
De mult s-a istovit.*

*Ah, dacă ar fi dreaptă
Amara-mi soartă rea,
M-ar aduna odată
Lângă iubita mea!*

*Allah, învăluiește
În vălurile-ți sfinte
Schiloada mea făptură,
Să pot, când dinainte*

*I-oi sta iubitei mele,
Să-mi dezvelesc făptura,
Să vadă și iubita
Cum chinul și arsura
Mi-au supt puterea toată,
Și cumu-s, de mâhnire,
De dor, de așteptare,
De lunga despărțire!*

Sfârșind de spus versurile, se duse la cea de a patra colivie, și văzu în ea un biulbiuli, care numaidecât începu să îngâne câteva triluri plângătoare. Iar Desfătul-Lumii, la cântecul acesta, suspină adânc și prociti:

*Biulbiuliu-n zori de ziuă
Inimii îndrăgostite
Farmecul iubirii-i cântă-n
Trilurile lui vrăjite.*

*O, Desfăt-al-Lumii, jalnic
Sună trista-ți tânguire,
Și ființa ta întreagă
E topită de iubire.*

*Păsările-nduioșate
Îți repetă neagra tângă,
Că de jalea ta amară
S-ar topi și fier și stâncă.*

*Uite cum plutește lină
Alba dimineții boare,
Peste raiuri de câmpie,
Prin chilimuri largi de floare.*

*O, voi, cântece de păsări
În senina dimineată!
O, tu, boare-nmiresmată,
Scrisă cu lumini pe față!*

*O, aleanuri dulci, și vise,
Ce vă deșteptați în mine,
Amintindu-mi de iubita
Ce s-a dus și nu mai vine!*

*Ploi de lacrimi, șuvoaie,
Curg atunci din ochii mei,
Și-un pojar s-aprinde-n suflet,
Întețit de dorul ei.*

*Ci va face, pân' la urmă,
Bunul cerului părinte,
Să-și găsească-ndrăgostitul
Fericirea dinainte!*

*Căci nu celui ce iubește
I se și cuvine, oare,
Mai presus de-orice pe lume,
Mângâiere și-ndurare?*

*Fiți încredințați că astfel
Mi se va-ntâmpla și mie!
Și-i menit: îndrăgostiții
Să ghicească ce-o să fie!*

Pe urmă, sfârșind de procitit versurile, Desfătul-Lumii mai merse...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute opta noapte

Spuse:

... Desfătul-Lumii mai merse oleacă și văzu o colivie minunată, mult mai frumoasă decât toate celelalte la

un loc. În colivia aceea era închis un porumbel sălbatic, care avea la gât o salbă de mărgăritare minunate. Și Desfătul-Lumii, văzându-l pe acel porumbel, vestit pentru cântecul lui tânguios și dulce, întemnițat acum în colivia aceea în care sta cu o înfățișare nespus de tristă și de îngândurată, începu să suspine și prociti aceste versuri:

*Porumbel de codru,
Frate cu cei care
Se iubesc – primește
Trista mea-nchinare!*

*O gazelă blândă
Mi-e și mie dragă,
Care cu-o privire
Dulce, ca-ntr-o șagă,
Inima-mi străpunse,
Ca un junghi de fier,
De-am rămas să sânger
Pe pământ, stingher.*

*Dragostea îmi arde
Inimă și gând;
Trupu-mi ca de boală
Zace suspinând.*

*Și de-amar de vreme,
De când plâng pustiu,
Nu mai știu ce-i somnul,
Masa n-o mai știu.*

*Liniștea din suflet
Mi-a fugit departe
Numai de durere
Am pe lume parte.*

*Cum putea-voi, oare,
Fără ea, de-acum,
Bucuria vieții
S-o mai află, cum?*

*Numai ea-i nădejdea
Sufletului meu,
Inima mea, dorul,
Visele-mi, mereu!*

Când auzi acele versuri spuse de Desfătul-Lumii, porumbelul se trezi din tristețea lui și începu să îngurluie și să suspine atât de jalnic și de duios, încât părea că se folosește de grai omenesc și, pe limba lui, parcă spunea asemenea versuri:

*O, tinere îndrăgostit, tu vii
Să-mi amintești pierduta tinerețe,
Când cea dintâi pe care o iubii,
Cea numai gingăsie și blândețe,
Cea care din atâtea bucurii
Nu-mi mai lăsă decât o grea tristețe,
Mă înrobea cu ochii ei nurlui
Și cu desăvârșita-i frumusețe.*

*Iar glasul ei, prin ramuri verzi de crâng,
Suna unduitor peste coline,
Și-n cântecu-i părea că se răsfrâng
Gurluituri de flaute blajine.
Ci într-o zi, pe-al dealului oblânc,
O prinse-un vânător. Printre suspine,
Striga iubita: „După tine plâng,
O, fericire! mă despart de tine!”*

*Nădăjduiam că asprul vânător,
De-atât amar de lacrimi obidite,
Se va-ndura să-i dea iar drumu-n zbor.
Ci nu așa făcu el, pasămite!*

*Iar jalea mea și crâncenul meu dor
În mine ard și azi neostoite,
Și fără ea pe lume simt că mor,
Răpus de-atâtea chinuri pătimite.*

*Ah, apere-i Allah pe toți acei
Ce suferă ca mine din iubire!
Și poate că vreunul dintre ei,
Văzând nealinata mea mâhnire
Și-amarul, scris cu foc în ochii mei,
Se va-ndura să-mi deie slobozire
Din colivia-n care zac sub chei, –
Să-mi caut iar pierduta fericire!*

Atunci Desfătul-Lumii se întoarce către prietenul său, hadâmbul din Ispahan, și îl întreabă:

– Ce palat este acesta? Cine locuiește în el? Și cine l-a zidit?

Hadâmbul răspunse:

– Vizirul sultanului *cutare* l-a zidit, pentru fiica lui, s-o scape de răsturnișurile vremurilor și de năprasnele soartei! Și a surghiunit-o aici, cu slugile și cu alaiul ei. Așa că aici nu se deschid porțile decât o dată la un an, în ziua când ni se trimite hrana.

La cuvintele acestea, Desfătul-Lumii gândi în sufletul lui: „Mi-am ajuns ținta! Da mi-e tare greu să aștept atâta amar de vreme până s-o văd!“ Și-atâta despre el!

Cât despre Floare-de-Trandafir, iacăta:

De când intrase în acel palat, nu mai putuse să guste bucuria de-a mânca ori de-a bea, nici pe aceea de a se odihni ori de a dormi. Dimpotrivă! Simțea că sporesc în sufletul ei chinurile dorurilor pătimase; și își trecea vremea străbătând întregul palat, doar doar o găsi vreo ieșire. Ci degeaba! Și într-o zi, nemaiputând, izbucni în suspin și prociti aceste versuri:

*Ca să mă pedepsească-anume
M-au dus departe de cel drag,
Și-n temniță fără de nume
M-au surghiunit, aici, să zac.
De focul patimii amare
Sărmană inima mea arde,
Căci m-au gonit fără cruțare
De ochii îndrăgiți departe.
M-au ferecat în turnuri nalte,
Zidite-ntre prăpăstii crunte,
De peste tot împresurate
Cu hăul apelor cărunte.
Oare-au vroit astfel călăii
Să mă îmbete cu uitarea?
Ci dragostea-mi nu știu ei, răii,
Că a sporit cu depărtarea!
Și cum să uit – când tot ce-n mine
S-a zămislit dintr-o privire
Spre chipul de lumini senine,
M-a înrobit cu-a lui iubire?
În chinuri trec zilele mele,
Și-mi trec și nopțile pe rând,
În focul gândurilor grele
Tot suspinând, tot așteptând.
Ci și așa, fără iubirea
Celui ce nu e lângă mine,
Tot îmi rămâne amintirea
Singurătatea să-mi aline.*

Sfârșind de spus aceste versuri, Floarea-de-Trandafir se sui pe terasa palatului...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute noua noapte

Spuse:

... se sui pe terasa palatului și, cu ajutorul unor pânzeturi tari de Baalbek, pe care le legă strașnic între ele, își dete drumul binișor în jos, de pe vârful zidurilor, până la pământ. Și, îmbrăcată așa cum se afla, în cele mai frumoase haine ale ei, și cu gâtul împodobit de un gherdan de nestemate, străbătu câmpiile pustii dimprejurul palatului și ajunse la țărmul mării.

Acolo zări un pescar, plecat la pescuit cu luntrea lui, și pe care vântul din larg îl aruncase pe coasta aceea. Pescarul o zări și el pe Floare-de-Trandafir și, socotind c-o fi întruparea vreunui efit, i se făcu o frică mare și începu să vâslească spre a se îndepărta cât mai grabnic. Atunci Floare-de-Trandafir îl strigă de mai multe ori și, tot făcându-i o sumedenie de semne, îi prociti versurile acestea:

*Pescarule, alungă-ți spaima,
Privește-mă și vezi că sunt
O biată fință omenească
Rătăcitoare pe pământ.*

*Răspunde rugăminții mele!
Nu-ți cer decât s-ascuți și tu
Povestea-mi tristă cum nu-i alta,
A soartei care mă bătu.*

*De mine fie-ți milă, biata,
Și-Allah cel pururi fără moarte
Te va feri de focul crâncen
În care inima mea arde,*

*Atunci când o să ți se-ntâmpie
Și ție, poate, într-o zi,
S-arunci privirea spre-un prieten
Ce fără milă îți va fi.*

*Îndrăgostită sunt de-un tânăr
Cu chip atât de luminos,
Încât și soarele și luna
Pălesc naintea lui, sfios.*

*Până și gingașa gazelă,
Privind la cel care-l pierdui,
Striga cuprinsă ca de-o vrajă:
„Sunt roaba frumuseții lui!”*

*Pe fruntea-i dragă, frumusețea
Cu slove de neșters a scris
Aceste stihuri minunate
Și tâlcuite ca de-un vis:*

*„Oricine îl privește-n viață
Ca pe-o făclie a iubirii,
Acela ne-ndoios pășește
Pe calea dreaptă-a mântuirii;*

*Dar cel ce se îndepărtează
De chipul lui străluminat,
Acela, bietul, săvârșește
O grea greșeală, și-un păcat!”*

*Pescarule, de-mi dai un sprijin
Și mă ajuți să-l mai găsesc,
Ah, cât voi fi de fericită
Și cum am să te răsplătesc!*

*Ți-aș da grămezi de nestemate,
Și scumpe giuvaieruri rare,
Sodom de lucruri prețioase,
Și proaspete mărgăritare.*

*De-ar vrea Allah să-mi văd iubitul,
Să-mi împlinesc amarul dor!...
Ah, inima mi se topește,
Și-n lunga așteptare mor.*

Când auzi versurile, pescarul plânse, gemu și se tângui, amintindu-și și el de zilele tinereții sale, când era topit de dragoste, chinuit de așteptări, bătut de vise și de doruri, ars de flăcările patimilor iubirii. Și începuse să procitească aceste versuri:

*E vădită, ne-ndoielnic,
Crunta patimii ardoare:
Trup uscat, potop de lacrimi,
Ochi topiți de veghi amare,
Inimă scăpărătoare
Precum piatra de amnare.*

*A iubirii grea năpastă
Dată-i fiecărei vieți!
Și eu o cunosc din anii
Sprintenelor tinereți,
Și-am gustat și eu odată
Mincinoasele-i dulceți.*

*De aceea-s gata, uite,
Să purced neabătut
Și s-ajut la regăsirea
Celui drag ce s-a pierdut,
Chiar de-ar fi să-mi pierd și viața
Căutând ce n-am avut.*

*Ci nădejde trag să capăt
La sfârșit o bună plată,
Căci, se știe, -ndrăgostiții
N-au nărav, în lumea toată,
Să precupețească prețul
Dragostei lor, niciodată.*

De cum isprăvi de rostit versurile, se apropie cu luntrea de țărm și îi spuse fetei:

– Suie în luntre, căci sunt gata, uite, să te duc oriunde vei vrea!

Atunci Floare-de-Trandafir se sui în luntre și pescarul se îndepărtă de țărm cu băți spornice de vâslă.

Când ajunseră la oarecare depărtare, se stârni un vânt ce împinse luntrea din spate atât de repede, încât în curând pierdură din vedere pământul, iar pescarul nu mai știu unde se află. Ci peste trei zile furtuna se potoli, vântul conteni și, cu îngăduința lui Allah (preamărit fie El!), luntrea ajunse la o cetate așezată pe țărmul mării.

Or, chiar în clipita când luntrea pescarului trăgea la țărm, sultanul cetății, care sultan se chema Derbas, sta cu fiul său în palat, la o fereastră ce da către mare; și văzu luntrea pescarului cum trăgea la țărm, și o zări și pe fata aceea frumoasă ca luna plină în înaltul cerului senin, purtând la urechi cercei de rubin strălucitori și la gât o salbă de nestemate minunată. Atunci pricepu că trebuie să fie vreo fată de sultan ori de împărat și, urmat de fiul lui, coborî din palat și se îndreptă către țărm, ieșind pe poarta ce da spre mare.

În clipita aceea, luntrea fusese trasă la mal și pripornită, iar tânără dormea liniștit.

Atunci sultanul se apropie de ea și o privi îndelung. Iar ea, de îndată ce deschise ochii, începu să plângă. Și sultanul o întrebă:

– De unde vii? A cui fiică ești? Și care-i pricina venirii tale aici?

Ea răspunse:

– Sunt fica lui Ibrahim, vizirul sultanului Șamikh. Iar pricina venirii mele aici este un lucru fără seamăn și o întâmplare tare ciudată!

Pe urmă, îi istorisi sultanului toată povestea ei, de la început până la sfârșit, fără-a-i ascunde nimic. După care, scoțând suspine adânci, vărsă lacrimi amare și prociti aceste versuri:

*De cât puhoi de lacrimi plâns-am,
Îmi curge sânge de sub pleoape.
Amare chinuri sunt izvorul
Acestor crâncene potoape!*

*Pricina suferinții crunte
Și-a lacrimilor ca de fiere
E o ființă fără seamăn
Pe care inima-mi o cere,*

*Cu care încă niciodată
Eu n-am putut să-mi stâmpăr dorul,
Nici setea care arde-n mine,
Nici visurile, nici fiorul!*

*Și-atât de luminos i-e chipul,
Și-atât e-n totul de frumos,
Că-n fața frumuseții sale
Și turci și-arabi sunt mai prejos.*

*Văzându-l, soarele și luna
Cu dragoste i se închină,
De harurile lui robite,
De orbitoarea lui lumină.*

*Din vrăjitoarea lui privire,
Sub arcu ochilor semeți,
Nu-i inimă să n-o străpungă
Ucigătoarele-i săgeți.*

*O, tu, acela către care
Mă plâng acum ca la o stea
Și-ți povestesc de câte sufăr,
Ai milă de durerea mea!*

*Ai milă de-o îndrăgostită
Ajunsă, biata, ca un joc
În mâna soartei fără milă
Și-al dragostelor nenoroc!*

*Vai, numai dragostea amară
M-aduse-n țara ta, plângând,
Și nu mai am nicio nădejde
Decât în tine pe pământ!*

*Tu, bunule, tu, care-i aperi
Pe cei ce gem răpuși de dor
Și căroră întotdeauna
Le stai cu drag ocrotitor,*

*O, tu, nădejdea mea, întinde
Al ocrotirii tale cort
Și peste dragostea mea mare,
Și peste chinul care-l port,*

*Și peste tribul celor care,
Îndrăgostiți, suspină greu
Și-ajută-mi să-mi găsesc iubitul,
O, tu, stăpâne bun al meu!*

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute zecea noapte

Spuse:

Și, îndată ce prociti versurile, îi povesti sultanului alte câteva amănunte, apoi izbucni în lacrimi și ticlui versurile următoare:

*De viață să mă bucur am putut
Doar până-n ziua când, întâia dată,
A dragostei minune-am cunoscut!*

*Ca luna de Regeb¹, netulburată,
Iubitului meu cel de mult pierdut,
Așa să-i fie pururi viața toată!*

*Ci mie-n ziua negrului surghiun,
Când au venit, haini, de m-au luat,
Un fapt ca o minune-ntre minuni*

*Atunci, în ceasul rău, mi s-a-ntâmpat:
Mi s-a părut că-n sufletu-mi nebun
Potopu-amar de lacrimi, zbuciumat,*

*Cu chinu-mi tot, trecut prin aspre munci,
S-a preschimbat într-un noian de foc
Ce mă ardea cu flăcările-i lungi.*

*Și dintr-odată, ca la un soroc,
Din toate lacrimile mele-atunci
Mari ploi de sânge-au izbucnit pe loc.*

*Și sângele curgea pe fața mea,
Iar când vroiam să-mi șterg obrazul ud,
Năframa dintr-odată se-nroșea,*

*Încât, privind-o, ți s-ar fi părut
Ca și cămașa lui Iosif, cândva,
Scăldată-n sânge de la început.*

Când auzi cuvintele Floarei-de-Trandafir, sultanul nu se mai îndoii o clipă de cât de adâncă era boala ei din iubire și i se făcu milă de ea și-i spuse:

– Să nu-ți fie nici teamă, nici spaimă: ai ajuns la capăt! Căci gata-s, iată-mă, să te ajut să ajungi la dorul tău și să ți-l aduc pe cel pe care îl cauți! Încede-te în mine, așadar, și ascultă aceste câteva cuvinte!

¹ *Regeb* – cea de a șaptea lună a anului după calendarul musulman – era, încă din epoca preislamică, luna păcii, când se interziceau toate acțiunile războinice și se țineau serbări și iarmaroace.

Și numaidecât sultanul îi prociti aceste versuri:

*O, tu, fică-a unui neam de soi,
Ajuns-ai la limanul cel dorit.
Cu bucurie ți-l vestesc. La noi
Găsi-vei sprijin. Deci: bine-ai venit!*

*Și chiar de astăzi, uite, am să ridic
Grămezi de bogății fără de preț,
Să le trimit sultanului Șamikh,
Sub pază de viteji și călăreți.*

*Îi vom trimite sipete cu mosc,
Și suluri de atlazuri strălucind,
Și, ca să vadă că vreau să-l cunosc,
Adăuga-vom aur și argint*

*Așa vom face! Și, ca să se știe,
Într-o scrisoare-apoi avem să-i scrim
Că vrem pe veci prieten să ne fie
Și vrem numaidecât să ne-ncusrim.*

*Deci, chiar de astăzi, tot ce pot voi face
Să-ți vin cât mai degrabă-n ajutor
Și să-l aduc fără zăbavă-ncoace
Pe-acela după care arzi de dor.*

*Iubirii i-am gustat și eu amarul,
Și de atunci știu chinul ei întreg,
Și-i plâng pe cei ce beau plângând paharul
Amărăciunii ei, și-i înțeleg.*

Sfârșind de rostit versurile, sultanul ieși dinaintea ostașilor lui și, chemându-și vizirul, îl puse să pregătească poveri fără de număr, pline cu darurile trebuincioase, îi dăte poruncă să pornească el însuși la drum, spre-a merge să i le ducă sultanului Șamikh, unchiul Floarei-de-Trandafir, și îi spuse:

– Pe deasupra, trebuie să-mi aduci cu tine, neabătut, de acolo, pe unul care se numește Desfătul-Lumii. Și să-i spui sultanului: „Stăpânul meu dorește să lege prietenie cu tine și legământul dintre tine și el va fi căsătoria ce se va încheia între supusa ta și Desfătul-Lumii, unul dintre cei din alaiul tău. Trebuie, dar, să mi-l încredințezi pe acel tânăr, ca să-l duc sultanului Derbas, pentru ca în fața lui să se încheie senetul de căsătorie!”

După care sultanul Derbas scrisese o scrisoare în această privință sultanului Șamikh, o înmână vizirului său, mai spunându-i o dată poruncile despre Desfătul-Lumii, și adăugând:

– Ia bine aminte că, dacă nu mi-l aduci, te mazolesc din slujbă!

Vizirul răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și plecă numaidecât la drum cu darurile, către meleagurile sultanului Șamikh.

Când ajunsese la sultanul Șamikh, îi rosti salamalecul din partea sultanului Derbas și îi înmână scrisoarea și darurile ce le adusese.

Văzând, darurile acelea și citind scrisoarea, în care i se spunea despre Desfătul-Lumii, sultanul Șamikh vărsă un potop de lacrimi și grăi către vizirul sultanului Derbas:

– Vai, vai! Unde este acum Desfătul-Lumii? A pierit! Și deloc nu știm unde se află! De mi l-ai putea aduce tu îndărăt, o, vizirule-crainic, ți-aș da de două ori mai multe daruri decât mi-ai adus tu!

Și sultanul, spunând aceste cuvinte, începu să plângă în hohote, să geamă, să se jeluiască și să suspine. Pe urmă prociti aceste versuri:

*Dați-mi îndărăt flăcăul,
Scump ca sufletul din mine!*

*Nu râvnesc mărgăritare,
Nici comoară de rubine.*

*El mi-era ca luna plină
Pe un cer fără de nor.*

*El îmi bucura privirea,
Chipul lui strălucitor.*

*Nici gazela cea ușoară
Nu era la mers ca el.*

*Mijlocu-i era ca ramul
Tânăr – tras ca prin inel.*

*Faptele-i erau ca rodul
Dulce-al arborelui ban.*

*Ci a pomului podoabă
N-ar putea, și-ar fi în van,*

*Cu întreaga-i frumusețe
Tinerească-a roadei lui,*

*Niciodată să răpească
Judecata nimănui.*

*L-am crescut din anii-i fragezi,
De pe când era un prunc,*

*În răsfățuri și-n alinturi,
Sărutându-i părul lung.*

*Iată-acum, răpus de jale
Plâng de dorul lui mereu*

*Și în sufletu-mi se zbate
Chinul despărțirii greu.*

După care se întoarse către vizirul trimis, ce-i aduse darurile și scrisoarea, și-i spuse:

– Du-te la stăpânul tău și spune-i: „Desfătul-Lumii a plecat de mai bine de-un an, și sultanul, stăpânul lui, nu știe ce s-a făcut cu el!”

Vizirul răspunse:

– O, doamne al meu, stăpânul meu mi-a spus: „De nu mi-l aduci pe Desfătul-Lumii, te mazilesc din vizirie și n-ai să mai pui piciorul niciodată în cetatea mea!” Cum, dar, aș putea să mă întorc fără acel tânăr?

Atunci sultanul Șamikh se întoarse către vizirul său Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, și îi spuse:

– Ai să-l însoțești pe vizirul trimis, luând cu tine pază puternică; și așa să-l ajuți să facă toate cercetările cele de trebuință, prin toate locurile, ca să-l găsească pe Desfătul-Lumii!

El răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și numaidecât porunci să fie însoțit de o oaste de străjeri și, laolaltă cu vizirul trimis, plecă să-l caute pe Desfătul-Lumii.

Călătoriră așa vreme lungă, și, de fiecare dată când treceau pe lângă niscaiva beduini ori pe lângă vreo caravană, întrebau de nu cumva știe careva ceva despre Desfătul-Lumii, spunând:

– N-ați văzut cumva trecând careva, pe nume *cutare*, și având înfățișarea *cutare* și *cutare*?

Și oamenii răspundeau:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfoasă.

Dar când fu cea de a patru sute unsprezecea noapte

Spuse:

... Și oamenii răspundeau:

– N-am văzut!

Și tot așa întrebare mai departe, și prin sate și prin cetăți, și cercetare câmpiile și pământurile prăpăstioase, ogoarele și pustiurile, până ce ajunseră la țărmul mării. Acolo, se suiră pe puntea unei corăbii și plecară pe mare, spre a trage într-o zi la țărm lângă Muntele Mumei-care-și-a-pierdut-copilul.

Vizirul sultanului Derbas îl întrebă atunci pe sultanul vizirului Șamikh:

– Pentru care pricină i s-a dat muntelui acest nume?

Vizirul sultanului Șamikh răspunse:

– Am să-ți povestesc îndată. Află, dar, că în vremurile de demult, o ginnă din neamul ginnilor chinezi a coborât pe pământ. Or, într-o zi, pe când se plimba ea așa pe pământ, s-a întâmplat să întâlnească un om și să se îndrăgostească de el cu o dragoste nemăsurată. Ci, temându-se de mânia ginnilor din neamul ei, dacă s-ar fi aflat cumva de taina aceea, da fără a putea să-și sugrume arșița dragostei, porni să caute vreun colțișor singuratic unde să-și ascundă iubitul de ochii ginnilor, neamurile ei, și găsi până la urmă muntele acesta neștiut nici de oameni, nici de ginni, căci nu se afla pe niciunul dintre drumurile străbătute nici de unii, nici de ceilalți. Așa că îl luă pe iubitul ei și îl aduse prin văzduhuri până pe ostrovul acesta, unde sălășlui împreună cu el. Și nu lipsea niciodată de lângă el mai mult decât atât cât îi trebuia ca să se ducă din când în când s-o mai vadă rudele, și grabnic se întorcea numaidecât lângă drăguțul ei, în ascunzătoare. Și-așa, după o bucată de vreme de asemenea viață, rămase însărcinată în mai multe rânduri și aduse pe lume, în acest munte, o mulțime de copii. Or, neguțătorii ce călătoreau pe lângă coasta de aici cu corăbiile lor, de fiecare dată când treceau mai pe aproape de munte auzeau țipetele copiilor, ce semănau

întocmai cu țipetele de jale ale unei mume bocindu-se, și își ziceau: „Aici pe munte trebuie să fie vreo biată mumă care și-a pierdut copiii!” Și aceasta-i pricina numelui dat muntelui.

După ce auzi lămurirea aceea, vizirul sultanului Derbas rămase peste măsură de uimit.

Ci și coborâseră și ajunseseră la palat, unde bătură în poartă. Poarta se deschise îndată și se ivi un hadâmb care, cunoscându-l numai decît pe stăpânul său, vizirul Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, îndată îi sărută mâna și îi pofti în palat, și pe el, și pe tovarășul lui, cu întregul alai.

Vizirul Ibrahim, ajungând în curtea palatului, zări printre slujitori un om jalnic la înfățișare pe care nu-l cunoscuse, și care nu era altul decît Desfătul-Lumii. Așa încât întrebă slugile:

– De unde a venit acesta?

Ei răspunseră:

– Este un biet neguțător care și-a pierdut într-un înec toate mărfurile și n-a izbutit să scape decît el. De altminteră-i om pașnic și cucernic, pururea răpit de farmecele rugăciunii!

Vizirul nu mai stăruie și intră în palat.

Se îndreptă către iatacul ficei sale și, când ajunse, n-o găsi acolo pe fată. Le întrebă atunci pe tinerele roabe ale acesteia, care se aflau prin preajmă, și ele îi răspunseră:

– Nu știm când a plecat de-aici! Tot ce putem să spunem este că n-a stat aici cu noi decît puțină vreme, pe urmă a pierit!

La cuvintele lor, vizirul vărsă potop de lacrimi și ticlui aceste versuri:

*O, casă tu, pe care-n mii de graiuri
Atâtea păsări te-au cântat cândva,*

*Și-a cărei frumusețe ca de raiuri
A strălucit ca-n noaptea neagră-o stea,*

*În ziua când venea ca dintre vise
Îndrăgostita suspinând de dor,
O așteptai cu porțile deschise
Să-ți calce blândă pragul primitor!*

*Oh, cine oare va putea să-mi spună
Pe unde s-a pierdut comoara mea,
Stăpâna luminoasă, dulce, bună,
De pari acum pustie fără ea?*

*Aici, cândva, curteni cu multă fală
Trăiau în fericire și-n huzur,
Și peste tot, în fiecare sală,
Atlazuri străluceau jur împrejur.*

*Spuneți-mi, dar, cum au putut să piară
Atâtea câte-acuma s-au pierdut?
Vai, unde sunt cei de odinioară?
Vai, unde sunt stăpânii din trecut?*

Pe urmă, sfârșind de spus versurile, vizirul Ibrahim începu iar să plângă și să se tânguie și zise:

– Nu poți scăpa de ceea ce a hotărât Allah, nici să abați ceea ce ți-e scris de mai înainte!

Pe urmă, se sui pe terasa palatului și găsi pânzele de Baalbekh, legate cu un capăt de creasta zidului și spânzurând până la poalele palatului. Atunci pricepu că fiica sa fugise în felul acela și, tulburată de patimă și înnebunită de durere, se pierduse în lume. Totodată zări două păsări mari, una un corb, iar cealaltă o bufniță; și, nemaiaivând nicio îndoială că ele n-ar fi semn de neagră prevestire, izbucni în hohote de plâns și recită aceste versuri:

*Am venit ca-n zbor la casa
Celei care mi-este dragă,
Cu nădejdea că, văzând-o,
Toată jalea o să-mi treacă,
Tot pojarul despărțirii
Cu durerea mea întreagă.*

*Ci-n zadar cutreier casa
Din odaie în odaie.
Nimeni nu-i care să-mi stingă
Crunta inimii văpaie.
Nu mi se atin în cale,
Doar un corb și-o cucuvaie.*

*Triste păsări mohorâte!
Le privesc și-mi spun în mine:
„Tu ai prigonit sălbatic,
Tu ai despărțit, haine,
Două suflete curate,
De-al iubirii soare pline!*

*Iată-acuma, vine rândul
Să-ți lipești și tu de buze
Cupa-n care chinul negru
Al nădejדilor răpuse
Și-a lăsat pe veci arsura
Necurmatelor lui spuze.*

*Ți-a venit și ție rândul
Să te chinui, bând paharul
Vietii fără bucurie,
Cu suspinul și amarul
Lacrimilor necurmate
Care curg și ard ca jarul!“*

După care, coborî de pe terasă plângând...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfoasă.

Dar când fu cea de a patru sute douăsprezecea noapte

Spuse:

... coborî de pe terasă plângând și dete poruncă robilor să plece pe munte, s-o caute peste tot pe unde va fi de trebuință, ca s-o găsească pe stăpână lor. Iar robii îndepliniră porunca. Ci n-o găsiră pe stăpână lor. Și-atâta despre ei!

Cât despre Desfătul-Lumii, iacătă!

Când căpătă încredințarea că Floare-de-Trandafir fugise, scoase un țipăt amarnic și căzu leșinat la pământ. Cum sta întins așa, fără a-și mai veni în fire, oamenii din palat gândiră că este răpit de vraja rugăciunii și că sufletul lui este cufundat în farmecul sfintelor vedenii ale Celui Preaînalt. Și-atâta despre el!

Cât despre vizirul sultanului Derbas, când văzu că vizirul Ibrahim pierduse orice nădejde de a mai găsi-o pe fiica sa și pe Desfătul-Lumii, și că inima lui era tare greu amărâtă de toate astea, hotărî să se întoarcă la cetatea sultanului Derbas, fără a fi izbândit în solia cu care fusese însărcinat. Își luă, așadar, bun-rămas de la vizirul Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, și îi spuse, arătându-i-l pe sârmanul flăcău:

– Tare aş vrea să-l iau cu mine pe omul acesta cucernic. Poate că, pentru sfințenia lui, binecuvântarea celui Atotputernic va coborî și asupra-ne, și poate că Allah (preamărit fie El!) va înduioșa inima sultanului, stăpânul meu, și nu-l va lăsa să mă mazilească din slujbă! Iar eu, pe urmă, n-am să preget a-l trimite pe cucernic la Ispahan, cetatea lui, care nu-i departe de țara noastră.

Vizirul Ibrahim îi răspunse:

– Fă cum vrei!

Pe urmă cei doi viziri se despărțiră și fiecare luă calea

întoarsă către țara sa, vizirul sultanului Derbas având grijă mai întâi să-l ia cu sine pe Desfătul-Lumii, pe care era departe de a bănuî cine este, dată fiind starea de leșin statornic în care se afla. Starea aceea de leșin mai ținu încă trei zile, de-a lungul călătoriei, și Desfătul-Lumii habar n-avea de nimic din câte se petreceau împrejurul lui. Până la urmă se trezi din leșin și întrebă:

– Unde sunt?

I se răspunse:

– Ești în tovărășia vizirului sultanului Derbas!

Pe urmă careva alergă îndată să-l vestească pe vizir că omul cel sfânt s-a trezit din somnul lui. Atunci vizirul îi trimise apă de trandafiri îndulcită cu zahăr, pe care i-o dădură s-o bea și izbutiră să-l aducă la viață de-a binelea. După care călătoria urmă mai departe și ajunseră la cetatea sultanului Derbas.

Numaidecât sultanul Derbas trimise să i se spună vizirului:

– Dacă Desfătul-Lumii nu este cu tine, ia seama bine să nu care cumva să te arăți dinaintea mea!

Primind porunca, amărâtul de vizir nu mai știa încotro s-o ia. Într-adevăr, el habar n-avea că Floare-de-Trandafir se află lângă sultan, nici pentru ce dorește sultanul să-l găsească pe Desfătul-Lumii și să se împrietenească cu el; și, tot așa, habar n-avea că Desfătul-Lumii era acolo cu el, fiind chiar tânărul căzut în leșin de atâta vreme. La rândul-i, Desfătul-Lumii nici el nu avea habar unde îl duceau, și nici că vizirul fusese trimis anume în căutarea lui.

Or, când văzu că Desfătul-Lumii își vine în simțiri, vizirul îi spuse:

– O, sfântule întru Allah, aș vrea să mă ajuți cu sfaturile tale în amarnica încurcătură în care mă zbat. Află că sultanul, stăpânul meu, m-a trimis într-o solie pe care nu am izbutit s-o îndeplinesc. Și-acuma, când a

aflat că m-am întors, mi-a trimis o scrisoare în care îmi spune: „Dacă nu ai izbutit în solia ta, nu care cumva să calci în cetate!”

Desfătul-Lumii îl întrebă:

– Și care era solia?

Vizirul îi istorisi atunci toată povestea, și Desfătul-Lumii îi spuse:

– Să nu te temi de nimic! Du-te la sultan și ia-mă cu tine. Și iau asupra-mi răspunderea întoarcerii lui Desfătul-Lumii.

Vizirul se bucură cu bucurie mare și întrebă:

– Adevăr grăiești?

El răspunse:

– De bună seamă!

Atunci vizirul încălecă pe cal, îl luă pe flăcău și se duse cu el la sultan.

Când se înfățișară, sultanul îl întrebă pe vizir:

– Unde este Desfătul-Lumii?

Atunci omul cel sfânt înaintă și răspunse:

– O, preamărite sultane, știu eu unde se află Desfătul-Lumii!

Sultanul îi făcu semn să se apropie și îl întrebă, tulburat peste măsură:

– Unde se află?

El răspunse:

– Într-un loc foarte aproape de aici! Ci, mai întâi, spune-mi ce vrei cu el, iar eu am să-l fac să vină numai-decât dinaintea ta.

Sultanul spuse:

– Hotărât! am să-ți spun cu plăcere și ca o datorie; ci împrjurarea cere să fim singuri!

Și îndată le porunci oamenilor lui să se îndepărteze, îl duse pe tânăr într-o încăpere tainică și îi istorisi povestea, de la început până la sfârșit. Atunci Desfătul-Lumii îi spuse sultanului:

– Poruncește să mi se aducă haine frumoase și dă-mi-le să le îmbrac. Și am să-l fac pe Desfătul-Lumii să se ivească într-o clipită!

Sultanul porunci numaidecât să se aducă o mantie strălucitoare, iar Desfătul-Lumii se îmbracă în ea și strigă:

– Eu sunt Desfătul-Lumii, deznădejdea pizmașilor!

Și, la cuvintele acestea, săgetând inimile cu frumoasele lui priviri, ticlui versurile următoare...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfoasă.

Dar când fu cea de a patra sute treisprezecea noapte

Spuse:

... ticlui versurile următoare:

*Amintirea celei care
Mi-e ca sufletul de dragă
Pretutindeni mă-nsoțește
În singurătatea mea,
Stă cu mine-ntotdeauna
Și duioasă mă dezleagă
De amarul depărtării
Nu am alt izvor pe lume*

*Să-mi adăp cumplita sete,
Decât lacrimile mele,
Lacrimile mele doar.
Ci izvorul lor cel veșnic,
Care curge pe-ndelete,
Setea nu mi-o potolește,
Jaru-n piept mi-l lasă jar.*

*Ah, năprasnică-i arsura!
Jarul dorurilor mele
Nu are asemuire
Cu nimic de pe pământ,
Nu s-a pomenit vreodată,
Nici sub soare, nici sub stele,
O iubire-atât de mare
Și un dor atât de sfânt.*

*Crunte trec nopțile mele,
Fără somn, nealinate,
Tot cu pleoapele deschise,
Tot în plânset fără grai!
Sufletu-mi de neodihna
Dragostei mi se tot zbate
Și sărmana viață-ntreagă-mi
Curge între iad și rai.*

*Dacă am avut putere
Să-i îndur cândva povara,
N-o mai am acum; pierdute-s
Toate câte-avut-am ieri.
Doar un bun îmi mai rămase
Din iubirea mea, amara:
Jalea care mă usucă
Și de care am să pier.*

*Trupul mi se istovește,
Mi se tulbură privirea
De durerea despărțirii
Și de plânsetu-i în van.
Ochii-mi sângeră de lacrimi,
Dar nu-mi pot opri pieirea!
Lacrimilor ce mă-neacă
Nu le pot găsi alean.*

*Vai, nimic nu sunt în stare,
Nu mai am nicio putere.*

*Inima-mi, de chinuri multe,
S-a topit și s-a pierdut.
Vai, în pieptul meu se-adună
Valuri-valuri de durere –
Chinuri multe peste chinuri
Vin potop neabătut.*

*Azi și inima-mi și capu-mi,
Chinuite laolaltă,
Au încărunțit asemeni
Și-au îmbătrânit așa,
De când și-au pierdut iubita
Cea mai bună, cea mai caldă,
Cum nu-i alta mai frumoasă
Să se-asemuie cu ea.*

*Fără voia ei, sărmana,
Am fost despărțiți pe lume;
Iar acum, de bună seamă,
Are doar un singur gând:
Mări și țări să tot străbată,
Fără nume sau cu nume,
Să mă caute pe mine
Pretutindenii pe pământ.*

*Cine însă-ar ști să spună,
După-atât amar de vreme
Și atâta despărțire,
Dacă-al soartei noastre drum
Va voi să-mi dea iubita
Pentru care pieptu-mi geme,
Cine știe dacă soarta-mi
Va voi să-nchidă-acum
Cartea despărțirii noastre,
De atâta timp rămasă
La același loc deschisă,
Cine știe de mi-e dat
Să se curme despărțirea*

*Care sufletul ne-apasă
Și să-nceapă-al regăsirii
Timp frumos înmiresmat?*

*Cine știe dacă mâine
Am s-o văd acasă iară
Pe iubita mea frumoasă,
Luminându-mi vis și dor?
Cine știe dacă jalea
Care astăzi mă omoară
N-are să se schimbe mâine
În desfături fără nor?*

Când Desfătul-Lumii sfârși de rostit versurile, sultanul Derbas îi spuse:

– Pe Allah! văd bine acumă că voi amândoi vă iubiți la fel de curat și la fel de pătimăș. Într-adevăr, voi sunteți pe cerul frumuseții ca două stele strălucitoare! Povestea voastră este fără de asemuire și întâmplările prin care ați trecut sunt fără de pereche!

Pe urmă sultanul îi istorisi cu de-amănuntul povestea Floarei-de-Trandafir. Și Desfătul-Lumii îl întreabă:

– Poți să-mi spui, o, sultane al vremurilor, unde se află ea acum?

El răspunse:

– Se află în palatul meu!

Și îndată porunci să vină cadiul și martorii și îi puse să întocmească senetul de căsătorie dintre Floarei-de-Trandafir și Desfătul-Lumii. După care îi potopi cu cinstiri și cu binefaceri, și trimise numaidecât un sol să-l vestească pe sultanul Șamikh de toate câte li se întâmplaseră Desfătului-Lumii și Floarei-de-Trandafir.

Când află vestea, sultanul Șamikh se bucură cum nu se mai poate și trimise sultanului Derbas o scrisoare în care îi spunea: „De vreme ce senetul de căsătorie s-a și întocmit, doresc ca sărbătorirea nunții și petrecerea

să se facă în palatul meu!“

Și îndată porunci să se pregătească și cămile, și cai, și oameni, și trimise să-i aducă pe proaspeții căsătoriți.

La sosirea scrisorii și a alaiului, sultanul Derbas le dăruie proaspeților căsătoriți o grămadă de bani, porunci să fie urmați de un alai mareț și își luă rămas-bun de la ei. Și ei plecară.

Or, ziua în care au sosit în țara lor, în mijlocul cetății Ispahanului, unde domnea sultanul Șamikh, a fost o zi de neuitat. Niciodată nu s-a mai văzut o zi mai frumoasă ori măcar asemenea cu ziua aceea!

Sultanul Șamikh, într-adevăr, ca să sărbătorească acea sărbătoare, i-a adunat pe toți cântăreții și a dat mari ospețe. Și petrecerile au ținut trei zile în șir, de-a lungul cărora sultanul a împărțit bunuri multe norodului și a dăruit o sumedenie de caftane strălucitoare.

Cât despre tinerii căsătoriți, iacătă! Desfătul-Lumii, odată ospățul sfârșit, din cea dintâi noapte, a intrat în odaia de nuntă a Floarei-de-Trandafir; și amândoi s-au aruncat unul în brațele celuilalt, căci în clipa aceea puteau și ei, într-un sfârșit, să se privească, de când se întâlniseră; și-atâta de voioși și-atâta de fericiți se simțiră, că-i potopi plânsul. Iar Floare-de-Trandafir ticlui aceste versuri:

*Veni și bucuria,
Veni, într-un sfârșit,
Să risipească jalea,
Să-mprăștiie mâhnirea,
Și iată-ne-mpreună
Așa cum am dorit.
Pizmașilor, de ciudă,
Li s-a-mpăclit privirea.*

*Zefirul fericirii
Întoarse și-nspre noi*

*Înmiresmatu-i zâmbet
De viață dătător.
Și inima-nviază,
Și trupu-ntreg apoi,
Și-n suflet e lumină
Și soare orbitor.*

*Al revederii soare
Pe chip ni s-a aprins.
Jur împrejur răsună
Cântări de bucurie.
Tamburele dau veste
Întregului cuprins
Că suntem iar alături,
Purtați ca de-o beție.*

*Nu lacrimi de mâhnire
Din ochii noștri curg!
Nu lacrimi de tristețe
Ne scaldă fața iară!
De fericire plângem,
Că iată-s la amurg
Mâhnirea noastră lungă,
Tristețea noastră-amară.*

*Ce chinuri, ce năpaste
Am înfruntat din greu!
Și iată-le pe toate
Deodată risipite.
Cu câtă îndârjire
Am îndurat mereu
Potop de suferințe,
Cu inimi neclintite!*

*În neagra pribegie
Nimic nu ne-a supus,
Măcar că alb ni-e părul
De-a chinului furtună.*

*Ci iată, într-o clipă,
Ca fumu-n vânt s-au dus
Durerile și jalea,
Văzându-ne-mpreună.*

Sfârșindu-și ticluirea, se îmbrățișară și stătură unul în brațele celuilalt, strâns înlănțuiți până ce căzură doborâți de mulțumire și de fericire.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patrusprezecea noapte

Spuse:

Odată deșteptați din visarea lor, Desfătul-Lumii ticlui versurile următoare:

*O, nopți îndelung visate,
O, dulci nopți de fericire,
Cu iubita mea alături
Petrecute în neștire,
Nopți frumoase, poleite
În visare și-n iubire!*

*Iată-ne pe totdeauna
Laolaltă, pân' la moarte,
După lunga pribegie!
Sunt sfărmate-acum și sparte
Lanțurile ferecate
Care ne țineau departe.*

*Soarta, după negre valuri
Câte ne-a stârnit în cale,
Ne zâmbește-acum și nouă
Risipind cernita jale,*

*Și ne dăruie comoara
Scumpă-a harurilor sale.*

*Fericirea-n cinstea noastră
Steagurile își desprinde,
Și, zâmbindu-ne voioasă,
Dulcea-i cupă ne întinde,
A plăcerilor licoare
S-o gustăm de-aci-nainte.*

*În sfârșit, după noianul
Suferințelor trecute,
Stăm să povestim alături
Drumurile străbătute,
Noapțile fără de tihnă
În suspine petrecute.*

*O, Stăpâne, dă-ne harul
Fără de asemănare,
Dă-ne-n mila ta deplină
Harul de-a lăsa să zboare
Sufletele noastre-n slava
Luminată de uitare.*

*Ah, ce dulce este viața,
Ce frumoasă și ce bună!
Și cum stăm răpiți de vrajă,
Mână-n mână, împreună,
Raza veșnică-a iubirii
Inimile ne-ncunună.*

După ce Desfătul-Lumii rosti versurile, cei doi îndrăgostiți se strânseseră iarăși în brațe și, prăbușindu-se pe patul lor de nuntă, se înlănțuiră în cele mai desăvârșite desfătări; și se alintară, și se bucurară, hârjonindu-se, până ce se cufundară cu totul în marea zbuciumată a iubirii. Și alinturile, mângâierile, fericirile, hârjoanele și bucuriile lor erau atâta de arzătoare, încât se scurseră șapte zile și șapte nopți fără ca ei să-și fi dat seama de

fuga timpului și de schimbările de-afară, de parcă cele șapte zile n-ar fi fost decât o singură zi. Numai când văzură că sosesc cântăreții, înțelesesă că se aflau la sfârșitul celei de a șaptea zile a lor de căsătorie¹. Așa că Floare-de-Trandafir, peste măsură de uimită, ticlui pe dată versurile acestea:

*Prin dureri nemărginite,
Și păzită, și-alungată,
Tot am izbutit, iubite,
Să te strâng la pieptu-mi, iată.*

*Pe atlas cu zarafire,
Și pe scumpe catifele,
Amețită-s de iubire
Și de visurile mele.*

*Pe saltea de piele moale
Și de puf de păsări rare,
Sorb pe buza gurii tale
Dragostea, ca pe-o licoare.*

*Care altă băutură
Poate să mă mai îmbie,
Când de pe frumoasa-ți gură
Sorb licoarea ca-n beție?*

*Pentru noi, acum, trecutul
Și prezentul sunt tot una.
Oare-așa e începutul
Fericirii-ntotdeauna?*

*Nu e oare de mirare
Că-au trecut în zbor, de-a rândul,
Șapte nopți ca-ntr-o uitare,
Zborul lor nepricepându-l?*

¹ După datinele musulmane, în cea de a șaptea zi de la nuntă, soția primește vizita prietenelor, iar soțul pe cea a prietenilor. Totodată, la ambii soți vin tarafuri de cântăreți care le cântă urări și cântece de petrecere.

*Au venit, în cinstea noastră,
După datini, împreună,
Urătorii la fereastră,
În a șaptea zi, să-mi spună:*

*„Pururea să dăinuiască
Dragostea ta, și să-ți fie
Scut Allah, să veșnicească
Dulcea ta căsătorie!”*

După ce ea recită aceste versuri, Desfătul-Lumii
o îmbrățișă de nenumărate ori, pe urmă ticlui și el
următoarele stihuri:

*Iată ziua fericirii
Și-a urărilor de bine!
M-a desferecat iubita
Din dureri și din suspine.*

*E ca o beție rară
Dulcea ei apropiere,
Și-i e ca o vrajă graiul
Parcă înmuiat în miere.*

*Mi-a adus să beau sorbetul
Frumuseții ei fecioare,
Și simțirea mi-a purtat-o
Peste-a lumilor hotare.*

*Fericiți am stat alături,
Beți de vis și de iubire,
Pe atlazurile scumpe,
Tot cântând ca în neștire.*

*Și-n beția fericirii
Am uitat că vremea zboară,
Prima zi ori cea din urmă-i,
Neștiind de-s zori sau seară.*

*Totdeauna să ne fie
Dragostea la fel de dulce,
Iar iubirea lângă mine
Doru-n brațe-mi să și-l culce!*

*A uitat și ea de-acuma
Zilele de chinuri pline.
Blând, Allah a ocrotit-o
Și pe ea, ca și pe mine.*

După ce recită aceste versuri, amândoi se ridicară, ieșiră din iatacul de nuntă și împărțiră tuturor oamenilor din palat sumedenie de bani, haine de mare preț, plocoane și daruri. După care Floare-de-Trandafir le porunci roabelor să pregătească numai pentru ea hammamul din palat și îi spuse apoi Desfătului-Lumii:

– O, răcoare a ochilor mei, acuma vreau să te văd, într-un sfârșit, la hammam, ca să fim numai noi doi, singuri în toată voia!

Și ajunsă, în clipa aceea, dincolo de marginile fericirii, ticlui aceste versuri:

*Iubitule, de-atâta timp, mereu,
Stăpâne dulce-al sufletului meu,*

*(Nu vreau acum să-ți mai aduc aminte
De câte-am pătimit mai înainte),*

*O, tu, iubitul meu, cel fără care
Eu nici să mai trăiesc n-aș fi în stare,*

*Tu, cel pe care eu nici n-aș putea
Să-l schimb cu altul în inima mea,*

*Hai la hammam cu mine împreună,
O, tu, lumine-a ochiului meu, bună!*

*Și-acolo, după iadul aburind ¹,
În desfătări de rai să te cuprind.*

*Arome tari de nard și de aloe
Să ardem, veselindu-ne în voie,*

*Mireasma lor hammamul să-l străbată,
Să ne simțim ca într-un vis deodată.*

*Pe urmă, nestatornicei ursite
Îi vom ierta greșelile cumplite,*

*Și fericiți îl vom slăvi apoi
Pe Cel ce priveghează peste noi!*

*Iar eu, privindu-te, de fericire
Îți voi șopti cu șoapte din nefire:*

*„Această scaldă, dragul meu, să-ți fie
Desfătătoare ca, o bucurie!”*

Odată aceste versuri recitate, cei doi îndrăgostiți se ridicară și se duseră la hammam, unde putură să se bucure de clipe tare dezmiardate. După care, se întoarseră la palat, unde își petrecură viața în cele mai desăvârșite huzururi, până în ceasul când veni să-i caute Sfărâmătoarea tuturor desfătărilor și Despărțitoarea celor ce se au dragi!

Mărire Celui Veșnic, pururea Neschimbătorul, către carele și ființele și lucrurile toate curg!

– Ci nu care cumva să socoți, o, norocitul sultan, spuse mai departe Șeherezada, că povestea aceasta s-ar asemui cu *Povestea magicească a calului de abanos!*

Și sultanul Șahriar spuse:

– M-au desfătat, o, Șeherezada, stihurile pe care și le spuneau cei doi îndrăgostiți! Așa că iată-mă gata să te ascult cum îmi povestești și povestea aceea magicească de care eu habar n-am!

¹ La băile musulmane, există încăperi cu temperatura foarte ridicată, altele cu temperatura foarte scăzută, iar între ele una cu temperatură medie.

POVESTEA VRĂJITOREASCĂ A CALULUI DE ABANOS¹

Mi s-a povestit, o, norocitul sultan, că a fost odată, în vechimea vremilor și în trecutul veacurilor și al vârstelor, un împărat dintre împărații persani, foarte mare și foarte puternic, numit Sabur, care de bună seamă că era împăratul cel mai bogat în comori de toate felurile și cel mai dăruit cu minte și cu înțelepciune. Și mai era și plin de mărinimie și de bunăvoință, iar mâna lui era deschisă pururi fără de osteneală și niciodată nu-i alunga pe cei care îi cereau ajutor. Știa să dea găzduire deplină celor ce nu-i cereau decât un adăpost, și să îmbărbăteze la necaz inimile zdrobite, cu vorbele și cu purtările lui pline de dulceață și de bunătate. Era blând și milos față de cei săraci; iar străinii niciodată nu vedeau închizându-se porțile palatului său la strigarea lor. Cât despre asupritori, aceștia nu aflau nici îndurare, nici îngăduință dinaintea asprei lui judecăți. Și așa era el, într-adevăr.

Or, împăratul Sabur avea trei fete, care erau ca trei lune frumoase pe un cer plin de slavă, sau ca trei flori strălucind minunate într-o grădină bine îngrijită. Și mai avea și un fecior, care era luna însăși și pe care îl chema Kamaralakmar.²

În fiecare an, împăratul orânduia pentru supușii săi

¹ La M. A. Salie, titlul este *Povestea cu calul de lemn negru* – cu o notă explicativă în care se spune că lemnul negru sau abanosul creștea pe vremuri în Arabia și că era folosit pentru confecționarea unor obiecte de artă și a figurilor de șah; i se atribuiau și însușiri terapeutice.

² Kamar Al-Akman: *Luna Lunelor*.

două ospețe mari – cel dintâi, al lui Nuruz, la începutul primăverii, iar cel de al doilea, al lui Mihrgan, toamna; și, cu aceste două prilejuri, porunca să se deschidă porțile peste tot la saraiul său, împărțea daruri, trimitea pristavii să strige hotărârile de iertare a celor osândiți, căftănea dregători și îi înălța în slujbe pe oșteni și pe musaiپی. Așa încât din toate părțile nemărginitei lui împărății alergau gloatele să dea cinstire împăratului lor și să-l bucure, în cele două zile de sărbătoare, aducându-i peșcheșuri de toate felurile, și robi și hadâmbi în dar.

Or, la una dintre acele sărbători, ce se nimerise chiar Sărbătoarea de Primăvară, împăratul, care la toate harurile ce le avea mai adăuga și dragostea de știință, de geometrie și de astronomie, sta în jețul lui împărătesc, când văzu că vin dinainte-i trei învățați, oameni tare iscușiți în felurite ramuri ale cunoștințelor celor mai tainice și ale meșteșugurilor celor mai dibace, pricepuți la întocmirea a tot soiul de închipuiri, cu o desăvârșire ce uluia mințile și nelăsând necercetată niciuna din tainele care de obicei scapă priceperii omenești. Iar acei trei învățați sosiseră în cetatea împărătească din trei meleaguri osebite și fiecare vorbea altă limbă; cel dintâi era din țara Indului, cel de al doilea era rum, iar cel de al treilea era ajami de la hotarele cele mai îndepărtate ale Persiei.

Cel dintâi, învățatul de la Ind, se apropie de scaunul împărătesc, se temeni dinaintea împăratului, sărută pământul dintre mâinile lui și, după ce îi ură bucurie și noroc în acea zi de sărbătoare, îi întinse un dar cu adevărat împărătesc: un om de aur, învrâstat cu geme și cu nestemate de mare preț, ținând în mână o goarnă de aur. Și împăratul Sabur îi spuse:

– O, învățatule, la ce folosește această plăsmuire?

El răspunse:

– O, doamne al meu, folosința acestui om de aur

ține de o însușire a lui uluitoare! Dacă ai să-l așezi la poarta cetății, are să-ți fie un străjer fără de pereche; căci dacă vreun vrăjmaș ar răzbi spre cetate, el l-ar ghici de departe și, suflând în trâmbița îndreptată către acel vrăjmaș, l-ar țintui locului și l-ar face să cadă mort de spaimă!

Și împăratul, la cuvintele acestea, tare se mai minună și spuse:

– Pe Allah, o, învățatule, dacă adevăr grăiești, îți făgăduiesc că tot ceea ce râvnești și dorești are să ți se împlinească!

Atunci se apropie învățatul rum, care sărută pământul dintre mâinile împăratului și îi întinse în dar o tipsie mare de argint, în mijlocul căreia se afla un păun de aur înconjurat de douăzeci și patru de păunițe tot de aur. Și împăratul Sabur privi cu uimire și, înturnându-se către rum, îi spuse:

– O, învățatule, la ce sunt de folos acest păun și aceste păunițe?

El răspunse:

– O, stăpâne al meu, ori de câte ori se scurge un ceas de vreme din zori ori din noapte, păunul lovește o dată cu ciocul în una dintre cele douăzeci și patru de păunițe și o calcă, bătând din aripi, și tot așa mai departe până ce calcă toate păunițele, arătând în felul acesta câte ceasuri au trecut; pe urmă, când o lună întreagă s-a scurs astfel, el deschide gura și din fundul gâtulejului sau se ivește cornul lunii noi.

Și împăratul, minunându-se, strigă:

– Pe Allah, de grăiești adevărat, toate dorurile ți se vor împlini!

Cel de al treilea care se apropie fu învățatul din Persia. Sărută pământul dintre mâinile împăratului și, după preamăririle și urările de cuviință, îi dăruie un cal făcut din cel mai negru și mai ales soi de lemn de

abanos, încrustat cu aur și cu nestemate și împodobit minunat cu o șa, și cu un frâu, și cu niște scări cum nu se mai văd decât la caii de sultani. Și acel cal cu strălucire de abanos era într-un totu ca un frate al cailor furtunii. Așa încât împăratul Sabur rămase minunat peste poate și uluit de frumusețea și de desăvârșirile calului; pe urmă spuse:

– Și care sunt însușirile acestui cal de abanos?

Persanul răspunse:

– O, doamne al meu, însușirile pe care le are calul acesta sunt uluitoare, și anume că, atunci când e încălecat de cineva, el pornește iute ca fulgerul cu călărețul său prin văzduhuri și îl duce peste tot unde vrea acela să-l îndrepte, străbătând într-o zi depărtări pentru care unui cal ca toți caii i-ar trebui un an ca să le străbată!

Împăratul, năuc de uimire față de aceste trei lucruri năucitoare ce i se arătau unul după altul în aceeași zi, se înturnă către persan și îi spuse:

– Pe Allah cel Atotputernic (preamărit fie El!), carele a zămislit toate făpturile și le-a dat ce să mănânce și ce să bea, dacă adevărul vorbelor tale mi se va dovedi, îți făgăduiesc împlinirea tuturor poftelor tale, și până și a celei mai mici dorințe ce-i avea!

După care împăratul porunci să se pună la încercare de către cei trei învățați vreme de trei zile feluritele însușiri ale celor trei daruri și să îndeplinească feluritele mișcări. Și într-astfel omul de aur suflă în trâmbița lui de aur, păunul de aur ciocăni și călcă pe rând cele douăzeci și patru de păunițe de aur ale lui, iar învățatul din Persia...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaisprezecea noapte

Spuse:

... iar învățatul din Persia încălecă pe calul de abanos, îl puse să se ridice în văzduh și să străbată o mare depărtare, cu o iuțeață fără de asemuire, pentru ca, după ce făcu un ocol larg, să coboare iar încetișor pe locul de unde plecase.

Văzând toate astea, împăratul Sabur fu mai întâi năucit, pe urmă fu cuprins de un tremur de era gata-gata să-și dea duhul de bucurie. Atunci le spuse învățaților:

— O, străluciților învățați, acum mi s-a dovedit adevărul vorbelor voastre și este rândul meu să-mi îndeplinesc făgăduiala. Cereți-mi așadar tot ce doriți, și vi se va da numaidecât!

Atunci cei trei învățați răspunseră:

— De vreme ce împăratul stăpânul nostru este mulțumit de noi și de darurile noastre, și ne lasă pe noi să hotărâm ce să-i cerem, îl rugăm să ne dea de soții pe cele trei fete ale sale, căci dorim cu tărie să fim ginerii săi! Și acesta-i un lucru ce n-are cum tulbura întru nimic liniștea împărăției! Oricum, împărații nu-și întorc niciodată făgăduielile!

Împăratul răspunse:

— Vă îndeplinesc dorința numaidecât.

Și pe dată porunci să vină cadiul și martorii ca să întocmească senetele de căsătorie ale celor trei fete ale sale cu cei trei învățați. Și gata!

Or, iată că, estimp, cele trei fete ale împăratului se aflau chiar după perdeaua de la sala aceea și auziseră totul. Iar cea mai mică dintre cele trei surori începu să-l măsoare cu luare-aminte pe învățatul ce urma să-i fie menit ca soț, și iată! Acesta era un moșneag

tare bătrân, în vârstă de pe puțin o sută de ani, de nu cumva şi mai mult, cu o rarişte de păr încărunţit de vreme, pe un cap ce se bâtaia, cu sprâncenele tocate de chelbie, cu urechile pleoştite şi sfarogite, cu barba şi cu mustăţile cănite şi fără de viaţă, cu ochii roşii şi ceacări, privindu-se ponciş, cu fâlcile scofâlcite, galbene şi ciuruite de găuri, cu un nas mare cât o vânăta neagră, cu obrazii scorojiţi ca fota unui ciubotar, cu dinţii ieşiţi din gură ca nişte colţi de mistreţ, şi cu nişte buze ce spânzurau şi se liopcăneau ca boaşele unui cămiloi; cu o vorbă, moşneagul acela era înfricoşător, de o slute-nie întocmită din scârnuri hâde care făceau din el, fără de nicio îndoială, făptura cea mai pocită de pe vremile lui şi cea mai de speriat din acele timpuri, căci cum de n-ar fi şi fost aşa, cu toate acele snamenii ale lui şi, pe deasupra, şi cu nişte gingii fără măsele şi dăruite cu nişte colţi de dinţi câineşti, care-l făceau să se asemuie cu efriţii ce-i sperie pe plozi prin casele pustii şi fac să tipe de spaimă găinile din coteţ. Şi gata!

Şi tocmai că domniţa, cea mai mică dintre cele trei fete ale împăratului, era cea mai frumoasă şi cea mai gingaşă fecioară a vremurilor acelea, mai subţire decât cea mai subţire gazelă, mai dulce şi mai aburoasă decât cel mai molcom zefir, şi mai strălucitoare decât luna în plinătatea ei; aşa încât era anume făcută pentru zbenguielile dragostei; când se mişca ea, ramul cel mlădiu sta năuc de legănările-i unduite; când umbla ea, căprioara cea sprintenă sta înmărmurită de mersu-i zburatic; şi, fără de tăgadă, le întrecea cu mult pe surorile ei în frumuseţe, în strălucire, în farmece şi în haruri. Şi-aşa era ea, într-adevăr.

Aşa că, atunci când îl văzu pe învăţatul căruia urma să-i fie menită, fugi în odaia ei şi acolo se prăbuşi cu faţa la pământ sfâşiindu-şi hainele, zgâriindu-şi obrazii şi suspinând şi jelindu-se.

Pe când se afla ea în starea aceea, fratele ei, crăișorul Kamaralakmar, care o iubea și o prețuia mai mult decât pe celelalte surori ale sale, tocmai se întorsese de la o vânătoare și, auzind-o pe sora lui cum se jelea și plângea, intră în odaia ei și o întrebă:

– Ce ai? Ce-ai pățit? spune-mi degrabă și nu-mi tăinui nimic!

Ea atunci se bătu în piept și țipă:

– O, singurul meu frate, o, dragule, n-am să-ți tănuiesc nimic. Află că și de-ar fi ca palatul să se mistuiască dinaintea tătâne-tău, eu tot sunt gata să mă duc; iar dacă tatăl tău are să săvârșească lucruri atât de silnice, eu n-am să șovăiesc a-l părăsi și a fugi de-aici, fără să cer de la el nici măcar merinde de drum; căci va avea grijă de mine Allah!

La vorbele acestea, crăișorul Kamaralakmar îi zise:

– Ci spune-mi odată ce va să zică asemenea vorbe ce-ți sugrumă pieptul și-ți tulbură sufletul?

Tânăra domniță răspunse:

– O, singurul meu frate, o, dragule, află că tatăl meu m-a făgăduit de soție unui învățat bătrân, o znamie de mag care i-a adus în dar un cal făcut din lemn de abanos, și de bună seamă că i-o fi făcut și vreun farmec cu vrăjitoriile lui și l-o fi amăgit cu vicleșugurile și cu fățarniciile lui! Ci eu sunt pe deplin hotărâtă ca, decât să mă dărui pocitaniei de moșneag, mai degrabă să nu mai fiu pe lumea asta!

Frate-său atunci se puse s-o potolească și s-o împace, mângâind-o și alintând-o, pe urmă se grăbi să se ducă la tatăl său, împăratul, și să-i spună:

– Ce-i cu vrăjitorul căruia i-ai făgăduit-o de soție pe sora mea cea mică? Și ce-i cu darul pe care ți l-a adus ca să te hotărăscă astfel s-o faci pe sora mea să moară de mâhnire? Asta nu-i drept și nu se poate întâmpla așa!

Or, persanul nu era prea departe de acolo și auzi acele

vorbe spuse de fiul împăratului, și tare se mai mânie și tare se mai simți ugilit. Ci împăratul răspunse:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptesprezecea noapte

Spuse:

Ci împăratul răspunse:

– O, Kamaralakmar, fiul meu, dacă ai ști ce cal mi-a dăruit învățatul, n-ai mai fi atât de tulburat și de nedumerit.

Și ieși cu fiul său în curtea cea mare a palatului și le porunci robilor să aducă numaidecât calul. Și robii împliniră porunca.

Când văzu calul, tânărul crăișor îl găsi tare frumos și rămase ca vrăjit. Pe urmă, cum era călăreț pătimaș, sări sprinten pe el și îl îmboldi vârtos în coaste cu pintenii, punându-și picioarele în scări. Da calul nici nu se clinti. Atunci împăratul îi zise învățatului:

– Hai oleacă să vezi de ce nu se mișcă! Și ajută-l pe fiu-meu, care la rându-i nici el nu are să pregete a te ajuta să-ți împlinești dorurile!

Or, zăcaș pe coconul împărătesc din pricina împotrivirii la măritișul soră-sii, persianul se apropie de flăcăiașul călare și îi spuse:

– Caută pe oblâncul șeii cuiul de aur de acolo din dreapta. Acela este cuiul pentru înălțare. Nu ai decât să-l răsucești!

Atunci crăișorul răsuci cuiul pentru înălțare și iacătă! Calul îl ridică pe dată în văzduhuri cu o iuțală de pasăre, și atâta de sus, încât împăratul și toți cei de față îl pierdură din vedere într-o clipită.

Când văzu că fiul său pierise așa și nici după ceasuri în șir de adăstare nu se mai întoarce, împăratul Sabur se mohorî și se tulbură de-a binelea și îi spuse persianului:

– O, învățatule, cum avem să facem acum ca să se întoarcă?

Acela îi răspunse:

– O, stăpâne al meu, eu nu mai pot nimic; iar tu nu ai să-l mai vezi pe fiul tău decât la Ziua de Apoi! Că în loc să-mi dea răgaz să-l învăț în ce fel să se slujească de cuiul din stânga, care este cuiul pentru coborâre, el nu a vrut să asculte decât de înfumurarea și de nechibzuința din capul lui și l-a făcut pe cal să-și ia zborul!

Când împăratul Sabur auzi vorbele acestea ale învățatului, fu năpădit de o mânie mare și, turbând până peste marginile turbării, porunci robilor să-l ciomăgească și să-l arunce apoi în temnița cea mai neagră, pe când el însuși își zvârli coroana de pe cap, se izbi amarnic peste față și își smulse barba. După care se afundă în palatul lui, porunci să se închidă toate ușile și se porni să ofteze, să geamă și să se jelească, și el, și soția lui, și cele trei fete, și slugile, și toți cei ce locuiau în palat, precum și cei din cetate. Și așa se preschimbă bucuria lor în jale, și fericirea lor în tristețe și în deznădejde. Și-atâta cu ei!

Cât despre crăișor, calul se tot suia cu el în văzduhuri fără a se opri, până ce fu mai să ajungă la soare. Atunci flăcăul pricepu spre ce primejdie zbura și ce moarte năprasnică îl aștepta în acele zăriști ale slăvilor; și fu cuprins de o mare îngrijorare și se căi amarnic că încălecaser pe cal, și cugetă în sinea lui: „E neîndoielnic că gândul învățatului a fost să mă piardă, din pricina surorii mele celei mai mici! Acuma ce-i de făcut? Nu este tărie și putere decât întru Allah Atotputernicul! Iată-mă pierdut fără scăpare!” Pe urmă își zise: „Dar

cine știe de n-o mai fi cumva și un al doilea cui, care să fie cel pentru coborâre, așa cum celălalt este pentru urcare?“ Și fiind el dăruit cu ăscușină, cu pricepere și cu minte, începu să pipăie pe toate laturile calului și, până la urmă, găsi un cuișor mic-mititel, nu mai mare decât un vârful de ac, pe latura stângă a șeii, și își zise: „Altul nu văd!“ Atunci apăsă pe acel cuișor, și îndată urcarea se domoli încet-încet și calul se opri o clipită în slăvi, pentru ca numaidecât după aceea să înceapă a coborî tot atâta de iute, încetinind apoi, puțin câte puțin, pe măsură ce se apropia de fața pământului; și, până la urmă, atinse pământul fără niciun fel de zguduială! și fără necaz, în vreme ce călărețul său începea să răsufle în voie și să se liniștească în ceea ce privea viața lui.

Odată ce pricepu cum se mânuieste calul, tânărul cocon Kamaralakmar tare se mai bucură de cele ce aflate și îi mulțumi lui Allah cel Preaînalt care se îndurase a-l mântui de la o moarte neîndoielnică. După care, mânuind cu dibăcie cuiele, și slujindu-se de frâu, fie la stânga, fie la dreapta, începu să-l facă pe cal să meargă înainte, îndărăt, în sus, în jos, peste tot pe unde voia, când cu iuțeala fulgerului, când în mers domol, până ce ajunse stăpân de-a binelea pe feluritele lui mișcări. Atunci îl făcu să se urce la o înălțime oarecare și îl îndreptă spre zare cu o iuțeală nu prea mare, așa fel ca să se poată bucura în voie de priveliștea frumoasă ce se desfășura la picioarele sale, pe pământ. Și în felul acesta putu să privească după plac minunățiile pământului și ale mărilor, și să se uimească de priveliștea ținuturilor și a cetăților pe care niciodată nu le mai văzuse și nu le mai cunoscuse, de când era el pe lume.

Or, printre cetățile ce se așterneau astfel dedesubtul lui, zări o cetate cu case și clădiri rânduite desfătător, în mijlocul unui meleag zâmbitor, acoperit de plante vrăjitoare, străbătut de nenumărate ape curgătoare, și îmbelșugat cu pajiști prin care se hârjoneau în tihnă gazelele cele sprintene.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute optsprezecea noapte

Spuse:

... prin care se hârjoneau în tihnă gazelele cele sprintene. Cum din firea sa îi plăcea să se veselească și să privească, tânărul Kamaralakmar își zise: „Trebuie să aflu numele acestei cetăți și în ce părți de lume e așezată!“ Și începu să se rotească prin văzduh de jur împrejurul cetății, oprindu-se deasupra locurilor mai frumoase.

Estimp, ziua se apropia de amurg și soarele în zare ajunsese la capătul crugului său; și flăcăul gândi: „Pe Allah! de bună seamă că n-am să găsesc un loc mai bun unde să-mi petrec noaptea decât cetatea aceasta! Așa că am să mân aici, iar mâine, în revărsat de zori, am să pornesc iar la drum către împărăția mea, ca să mă întorc la părinții și la prietenii mei. Și-am să-i povestesc atunci tatălui meu tot ce mi s-a întâmplat și tot ceea ce ochii mei au văzut!“ Și își aruncă privirile roată împrejur, ca să aleagă un loc unde să-și petreacă noaptea în tihnă și fără tulburare, și unde să-și pună calul la adăpost, și până la urmă se hotărî să poposească pe un palat înalt, așezat în mijlocul cetății, mărginit de turnuri zimțuite și păzit de patruzeci de robi negri îmbrăcați în tunici de zale și înarmați cu lănci, cu spade, cu arcuri și cu săgeți. Își zise, dar: „Iacătă un loc minunat!“ și, apăsând pe cuiul de coborâre, își îndreptă într-acolo calul care, ca o pasăre ostenită, se lăsă ușurel pe terasa palatului. Atunci domnișorul zise: „Slavă lui Allah!“ și descălecă. Pe urmă începu să se învâртеască împrejurul calului și să-l cerceteze, zicând: „Pe Allah, acela care ți-a dat un chip atât de desăvârșit e om tare iscusit și-i cel mai

dibaci meșter. Așa că, dacă cel Preaînalt mi-o zăbovi sorocul vieții și m-o strânge iar la un loc cu tatăl meu și cu ai mei, n-am să preget a-l copleși pe învățatul acela cu dărniciile mele și a-l face să se bucure de mărinimia mea!”

Ci noaptea se și pogorâse, iar crăișorul tot mai zăbovea pe terasă, așteptând ca palatul să adoarmă cu totul. Pe urmă, chinuit cum era de foame și de sete, de vreme ce de când plecase nu mai mâncase și nu mai băuse nimic, își zise: „Un palat ca acesta nu poate fi lipsit de-ale gurii, neîndoielnic!” Lăsă, așadar, calul pe terasă și, hotărât să găsească ceva de mâncare, se îndreptă către scara palatului și coborî treptele până jos. Și se trezi deodată într-o curte largă, podită cu marmură albă și cu alabastru străveziu ce răsfrângea în noapte lumina lunii. Și se minună de frumusețea palatului și de înfățișarea lui; ci degeaba se tot uită el mult și bine la dreapta și la stânga, că nu văzu niciun suflet viu și nu auzi nicio șoaptă de om; și se simți tare tulburat și tare nedumerit, și nu știa ce să mai facă. Ci până la urmă se hotărî, gândind: „N-am nimic mai bun de făcut deocamdată decât să mă sui iarăși pe terasa de pe care am coborât, și să-mi petrec noaptea lângă calul meu; și mâine, la întâiul licăr de ziuă, am să încălesc iar și-am să mă duc!” Și cum se pregătea să-și îndeplinească gândul acesta, zări o lumină în lăuntrul palatului și se îndreptă într-acolo, ca să vadă cum stă treaba. Și văzu că lumina aceea venea de la o făclie aprinsă, așezată în fața ușii haremului, la capătul patului unui hadâmb negru adormit, care sforăia tare zgomotos, și care părea vreun efrît dintre efrîții de sub porunca lui Soleiman, ori vreun ginn din seminția cea neagră a ginnilor; sta întins pe o saltea de-a curmezișul ușii pe care o astupa mai strașnic decât un trunchi de copac ori decât lavița unui ușier; iar mânerul spadei lui sclipea mânios în

lumina făcliei, pe când deasupra capului, pe un stâlp de piatră, spânzura sacul lui de merinde.

La vederea aceluia arap înfricoșător, tânărul Kamaral-Akmar înmărmuri și găngăvi: „Ajute-mi Allah cel Atotputernic! O, tu, singurul stăpân al cerurilor și al pământului, tu, cel carele m-ai mai izbăvit odată de la pieirea neîndoielnică, ajută-mă și acum și scapă-mă nevătămat și teafăr din năprasna care mă paște în palatul acesta!“ După care, întinzând mâna către sacul de merinde al arapului, îl înșfăcă frumușel, ieși din odaie, îl deschise și găsi în el bucate de cele mai acătării. Începu să mănânce și, până la urmă, goli sacul cu totul; și, după ce se întremă astfel, se duse la havuzul din curte și își potoli setea, bând din apa ce țâșnea limpede și bună. Pe urmă se întoarse iar la hadâmb, spânzură sacul la locul lui și, trăgând din tesac spada robului, pe când acesta dormea și sforăia mai vârtos ca oricând, o luă și ieși, neștiind încă dincotro avea să-i iasă în cale ursita.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute nouăsprezecea noapte

Spuse:

... neștiind încă dincotro avea să-i iasă în cale ursita.

Se îndreptă, așadar, către lăuntrul palatului și ajunse la o altă ușă, peste care atârna o perdea de urșinic. Ridică perdeaua și, într-o sală minunată, zări un crivat mare de fildeș alb, învrâstat cu mărgăritare, și rubine, și smaralde, și alte nestemate, și culcate pe jos, patru roabe tinere adormite. Se apropie atunci încetișor de pat, ca să vadă cine va fi dormind acolo,

și zări o fetișcană ce n-avea drept cămașă decât numai pletele ei! Și-atâta era de frumoasă, încât ai fi socotit-o nu doar drept luna când se ridică în zarea răsăritului, ci drept o altă lună, mai minunată, ieșită chiar atunci din mâinile Ziditorului! Fruntea-i era un trandafir alb, iar obrații-i două deditele dulci și rumene, cu câte o aluniță ce le sporea strălucirea!

Când văzu atâta frumusețe și gingășie, atâtea haruri și atâta farmec, Kamaralakmar fu cât pe-aci să se prăbușească pierit, de nu chiar răpus de-a binelea. Și, când își putu stăpâni cât de cât tulburarea, se apropie de fata adormită și, tremurând din toată făptura și din toate vinele, și înfrigurat de alean și de desfătare, o sărută pe obrazul drept.

La simțirea aceluia sărut, tânăra se deșteptă tresărind, făcu ochii mari și, zărindu-l pe tânărul cocon care sta în picioare la căpătâiul ei, strigă:

– Cine ești și cum de ai ajuns aici?

El răspunse:

– Sunt robul tău și îndrăgostitul de ochii tăi!

Ea întrebă:

– Și cine te-a călăuzit până la mine?

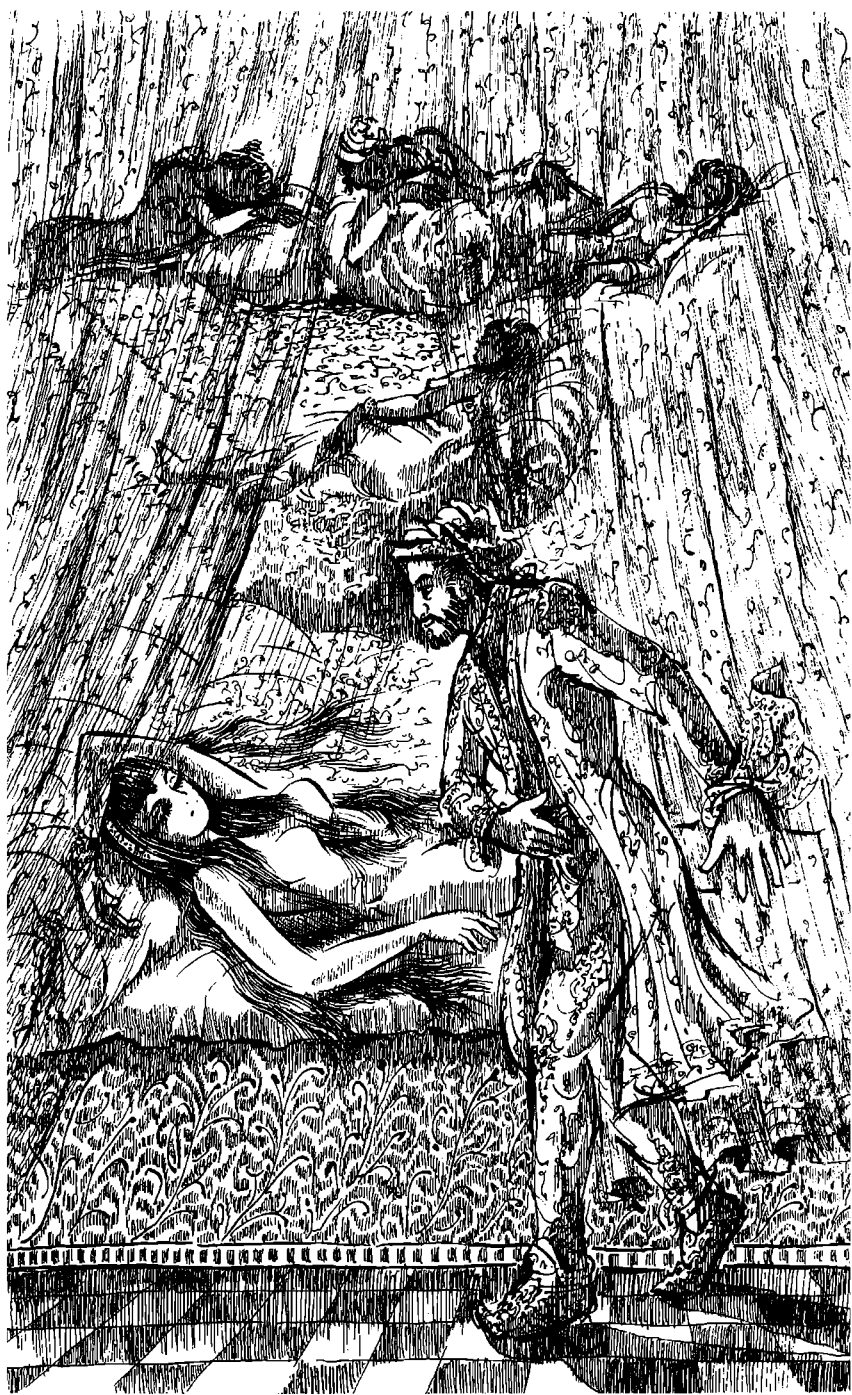
El răspunse:

– Allah m-a călăuzit, și steaua mea cea bună!

La cuvintele acestea, domnița Șamsennahar (că așa se numea), fără a mai arăta vreo frică ori vreo spaimă, îi spuse tânărului:

– Poate-i fi tu fiul acela de sultan de la Ind, care m-a cerut ieri de soție și pe care sultanul, tatăl meu, n-a vrut să-l îngăduie ca ginere din pricina, zice-se, a urâciunii lui. Căci dacă tu ești acela, pe Allah! numai urât nu ești, iar frumusețea ta m-a și robît, o, stăpâne al meu!

Și cum, într-adevăr, el era tot atât de luminos ca și luna cea strălucitoare, îl trase către ea și îl îmbrățișă, iar el o îmbrățișă la fel, și amândoi, beți de frumusețea și

de tinerețea lor, schimbare mii de alinturi, pierduți unul în brațele celuilalt, și își spuseră mii de nebunii, făcându-și mii de gingășii și mii de prostii, dulci ori zglobii.

Pe când se veseleau ei așa, deodată slujnicele se deșteptară și, zărindu-l pe crăișor cu stăpâna lor, strigară:

– O, stăpână a noastră, cine-i bărbatul acesta care-i cu tine?

Ea răspunse:

– Nu știu! Când m-am trezit, l-am găsit lângă mine! Socot să fie cel care m-a cerut de la tata, ieri, de soție.

Ele se minunară, pierite de tulburare:

– Numele lui Allah fie cu tine și împrejurul tău, o, stăpână a noastră! Țsta nu-i și nu-i cel care te-a cerut ieri de soție; că ăla era tare urât și tare hâd; pe când flăcăul acesta-i gingaș, și tare drăgălaș; și-i de bună seamă dintr-un neam de seamă. Iar celălalt, urâtul de ieri, acela nu-i vrednic nici măcar rob să-i fie!

După care slujnicele se ridicară și alergară să-l scoale pe hadâmbul de la ușă, și-i aruncară spaima în inimă când îl întrebară:

– Cum se face că, fiind tu de strajă la sarai și la harem, lași bărbații să intre la noi în vreme ce dormim?

Când hadâmbul cel negru auzi aceste cuvinte, sări în picioare și vru să tragă spada, dar n-o mai află în teacă. Lucru care îl aruncă într-o spaimă și mai mare și, tremurând tot, ridică perdeaua și intră în sală. Și îl văzu, cu stăpâna lui în pat, pe tânărul cel frumos, care îl ului atât de tare, încât îl întrebă:

– O, stăpâne al meu, ești om ori ești ginn?

Flăcăul răspunse:

– Ci tu, rob netrebnic și cel mai afurisit rob dintre robii cei negri, cum de cutezi să asemui pe fiii împăraților Hosroe cu ginnii cei diavolești și cu efriții?

Și, spunând acestea, mâniaș ca un leu rănit, înșfăcă

spada și strigă hadâmbului:

– Sunt gînerele sultanului și el m-a însurat cu fata lui și el m-a mânat să vin la ea!

Auzind aceste cuvinte, hadâmbul răspunse:

– O, stăpâne al meu, dacă ești cu adevărat om din neamul oamenilor, și nicidecum un ginn, tânăra noastră stăpână e vrednică de frumusețea ta, și ție ți se cuvine mai mult decât oricărui alt fecior de împărat ori de sultan!

Și pe dată hadâmbul dete fuga la sultan, strigând cât îl ținea gura, rupându-și hainele și punându-și țărână în cap. Așa că, auzind țipetele-i smintite, sultanul îl întrebă:

– Ce năprasnă te-a lovit, bre? Spune scurt și degrabă, că-mi sare inima!

Hadâmbul răspunse...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzecea noapte

Spuse:

... Hadâmbul răspunse:

– O, Măria Ta, grăbește de zbori în ajutorul copilei tale, pentru că un ginn dintre ginii, luând înfățișarea unui fecior de crai, a pus stăpânire pe ea și și-a făcut sălaș în ea! Alta nu-i! Dă fuga! Hai pe el!

Când auzi vorbele acestea ale hadâmbului, sultanul fu cuprins până peste poate de mânie, și era mai să-l omoare; pe urmă se zborși la el:

– Cum de ai cutezat să fii atâta de trândav încât ai pierdut-o din ochi pe copila mea, când eu te-am pus s-o păzești zi și noapte? Și cum de l-ai lăsat pe efritul acela diavolesc să intre în iatacul ei și să pună stăpânire pe ea?

Și, nebun de turburare, se repezi către iatacul domniței, unde găsi slujnicele care îl așteptau la ușă, vâlcede și tremurând, și le întrebă:

– Ce-a pățit copila mea?

Ele răspunseră:

– O, Măria Ta, câtă vreme am dormit, nu știm ce-a pățit; da când ne-am deșteptat am găsit în patul domniței un flăcău care ni s-a părut chiar luna plină, așa de frumos era, și care sta cu ea de vorbă în chip tare duios și răpitor. Și dreptu-i că n-am văzut nicicând pe careva mai frumos decât flăcăiandrul acesta. Ci noi tot l-am întrebat cine este, și el ne-a răspuns: „Sunt cel căruia sultanul i-a dăruit-o pe fiica sa de soție!” Mai mult decât atâta noi nu mai știm nimic! Și nu putem să-ți spunem nicicum de-i un om ori un ginn. Oricum, te putem încredința că e drăgălaș, binevoitor, nemândru, binecrescut, neînstare să făptuiască vreo răutate, cât de mărunță ar fi, ori să săvârșească vreo blestemăție! Cum ar putea, când e așa de frumos, să săvârșească o blestemăție?

Când Măria Sa auzi aceste cuvinte, mânia i se domoli și îngrijorarea i se topi; și, încet-încetișor, și cu mare luare-aminte, săltă olecuță perdeaua și văzu lângă copila sa, culcat în pat, lângă ea, și tăinuind cu ea drăgălaș, un flăcău cum nu se poate mai fermecător, cu chipul strălucind ca luna plină.

Priveliștea aceea, în loc de a-l liniști cu totul, avu ca urmare că învâlvoră până peste margini ciuda lui de părinte și toate spaimile în privința primejdiei ce păștea cinstea copilei sale. Așa că se năpusti de după perdea asupra lui, cu paloșul în mână, și mânios și crunt ca un gul năprasnic! Ci coconul, care-l zărise numaidecât, o întrebă pe fetișcană:

– Acesta-i tatăl tău?

Ea răspunse:

– Păi da!

Îndată flăcăul sări în picioare și, înșfăcând spada, dete un răcnet atât de cumplit sub nasul sultanului, încât Măria Sa se opri înfricoșat. Atunci Kamaralakmar, mai vajnic ca oricând, se găti să se arunce asupra-i și să-l înjunghie; ci sultanul, care pricepu degrabă că el era cel mai slab, se grăbi să-și bage paloșul în teacă și să ia o înfățișare împăciuitoare. Și-așa, când îl văzu pe flăcău că era aproape asupra-i, îi spuse cu glasul cel mai dulce și mai binevoitor:

– O, flăcăule, ești om ori ești ginn?

El răspunse:

– Pe Allah! de nu ți-aș cinsti volniciile întocmai ca pe ale mele, și de nu mi-ar păsa de cinstea fiicei tale, ți-aș fi și slobozit sângele! Cum de cutezi să mă asemui pe mine cu ginnii și cu demonii, câtă vreme eu sunt cocon din neamul împărătesc al lui Hosroe, care, de-ar vrea să pună stăpânire pe țara ta, nici n-ar șovăi să te facă-ntr-o joacă să sari din jețul tău ca de-un cutremur de pământ, și care te-ar ușura și de vâlva, și de slava, și de puterea ta!

Când mai auzi și vorbele acestea, sultanul simți față de flăcău o prețuire încă și mai mare, și se înspăimântă rău, gândind la tihna lui însuși. Așa că se grăbi să răspundă:

– Cum se face atunci, dacă ești cu adevărat fiu de împărați, că nu te-ai sfiit să intri în palatul meu, fără în-găduința mea, să-mi spulberi cinstea și să pui stăpânire pe fata mea, spunând că ești soțul ei și vestind că ți-am dat-o ție, câtă vreme eu am ucis atâția crai și fii de crai care au vrut să mă silească să le-o dau de soție?

Și Măria Sa, stârnindu-se singur de cele ce spunea, urmă:

– Și-acuma, și pe tine cine are să te mai poată scăpa din mâinile puterii mele, când am să le strig robilor

mei porunca de a te da morții cu cea mai năprasnică moarte, și care au să mă asculte pe clipă pe dată?

Când auzi vorbele acestea ale sultanului, crăișorul Kamaralakmar răspunse:

– Într-adevăr, sunt năucit de ce vedere scurtă ai și de puținătatea înțelegerii tale! Ia spune-mi, au puteare-ai găsi tu vreodată pentru fiică-ta o pereche ca mine? Și-ai mai văzut tu vreodată un băiat mai isteț, ori mai bine hăruit ca mine, ori mai bogat în oști, în robi și în stăpâniri decât mine?

Sultanul răspunse:

– Nu, pe Allah! Ci, o, flăcăule, mi-ar fi fost mai drag să te văd că ajungi soțul fiicei mele după ce treceai pe dinaintea cadiului și a martorilor! Pe când o înșurătoare făcută într-un chip tainic ca acesta nu poate decât să-mi vatăme cinstea!

Crăișorul răspunse:

– Vorbești bine, Măria Ta! Ci au tu nu știi că, dacă robii și străjerii tăi ar urma, cu adevărat, așa cum mă ameninți, să se repeadă asupra mea și să mă dea morții, n-ai face alta decât să grăbești mai neabătut pieirea cinstei tale și a împărăției tale, făcând să afle toată lumea năpasta ta și silindu-le până și pe noroadele tale să se ridice împotriva-ți? Crede-mă, o, Măria Ta! Nu-ți rămâne alta de făcut decât să ascuți ce am să-ți spun eu și să urmezi sfaturile mele!

Și sultanul zise:

– Vorbește, așadar, să ascult oleacă ce ai să-mi spui.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și una noapte

Spuse:

– Vorbește, așadar, să ascult oleacă ce ai să-mi spui.

Crăișorul răspunse:

– Iacătă! Din două una: ori că primești să te lupți cu mine de unul singur, și-atunci acela care își va birui potrivnicul are să fie socotit drept cel mai viteaz și are să capete astfel un drept de seamă la scaunul împărăției; ori că mă lași aici toată noaptea cu fata ta, și mâine dimineață trimiți împotriva-mi toată liota călăreților, pedestrașilor și robilor tăi, și... ci mai înainte, ia spune-mi, care-i numărul lor.

Sultanul răspunse:

– Sunt în număr de patruzeci de mii de călăreți, fără a-i mai pune la socoteală și pe robii mei și pe robii robilor mei, care-s tot atâta de mulți ca și cei dintâi!

Atunci Kamaralakmar zise:

– E bine! Așadar, de la întâiele licăriri ale zorilor, poruncește-le să vină împotriva-mi în rânduri de bătaie și spune-le: „Bărbatul pe care-l vedeți a venit să-mi ceară să i-o dau pe fata mea de soție, dacă, luptând singur împotriva voastră a tuturor laolaltă, are să vă biruie și să vă pună pe fugă, fără ca voi să izbutiți a-i veni de hac!“ Pe urmă, să mă lași să lupt singur cu toți. Dacă m-or ucide, atunci taina ta are să fie pe veci cum nu se poate mai bine păstrată și cinstea are să-ți rămână neprihănită. Dacă, dimpotrivă, eu îi voi birui pe ei pe toți și-i voi pune pe fugă, tu îți vei fi găsit un ginere cu care s-ar putea fâli și cei mai mari sultani!

Sultanul atunci nu pregetă să împărtășească părerea aceasta din urmă și să primească sfatul, măcar că era uluit de atâta cutezanță și nu știa pe ce s-o fi întemeind o înfumurare atâta de nebunească; căci, în adâncul inimii sale, era încredințat că tânărul cocon are să piară în acea luptă smintită, și că taina lui are să fie păstrată astfel cel mai bine, iar cinstea-i are să rămână nepătată. Așa că o chemă pe căpetenia hadâmbilor și îi dăte poruncă să se ducă fără de zăbavă la vizir și să-i spună să adune

laolaltă toate oștile și să le țină gata călări pe caii lor și îmbrăcate cu armele lor de luptă. Și hadâmbul duse porunca la vizir, care numaidecât strânse căpeteniile și pe mai-marii împărăției și îi rândui în șiruri de bătalie în fruntea oștilor îmbrăcate cu armele de luptă. Și-atâta cu ei!

Ci sultanul mai rămase o vreme cu tânărul crai să tăifăsuiască, atât de fermecat era de vorbele lui cugetate, de judecata-i dreaptă, de purtările-i alese și de frumusețea lui și pentru că nici nu prea-i venea la îndemână să-l lase cu fiică-sa în noaptea aceea. Ci, de cum se îngemănă de ziuă, se întoarse în palatul lui și se așază în jilțul său și dete poruncă robilor săi să pregătească pentru beizade cel mai frumos cal din grajdurile împărătești, să-l înșeieze falnic și să-l împodobească cu fotaze bogate. Ci crăișorul îi spuse:

– Nu vreau să încălec decât atunci când mă voi afla dinaintea oștilor!

Sultanul răspunse:

– Să se facă precum ți-e voia!

Și amândoi ieșiră pe meidan, unde oștile așteptau rânduite în șiruri de bătalie, și flăcăul putu să cântărească astfel numărul și virtutea lor. După care, sultanul se înturnă către oști și strigă:

– Hei, vitejilor! tinerelul pe care-l vedeți a venit la mine și mi-a cerut fata de soție. Și eu, în adevăr, n-am mai văzut niciodată un flăcău mai frumos ca el, nici viteaz mai cutezător. De altminteri, chiar se laudă că poate, singur-singurel, să vă biruie pe toți și să vă pună pe fugă; și de-ați fi voi și de mii de ori mai mulți, zice că pentru el nu sunteți mare lucru și că vă frânge numaidecât. Așadară, nu pregețați, atunci când s-o repezi la voi, să-l primiți în vârfurile spadelor și ale sulitelor. Ca să se învețe minte și să vadă cât păgubește când se bagă în treburi de-acestea amarnice!

Pe urmă sultanul se înturnă către flăcău și îi zise:

– Hai, băiete, arată-ne vitejiile-ți!

Ci el răspunse:

– O, Măria Ta, nu te porți cu mine nici cu dreptate, nici cu nepărtinire! Au cum vrei să mă lupt cu toți aceștia, eu pe jos și ei călare?

Sultanul îi spuse:

– Te-am poftit să încaleci pe cal și n-ai vrut! Poți să faci lucrul acesta încă și-acum, și să-ți alegi dintre toți caii mei pe acela care îți place cel mai mult!

Ci el răspunse:

– Nici un cal de-al tău nu-mi place, și n-am să încalec decât pe acela care m-a adus până la cetatea ta!

Sultanul îl întrebă:

– Și unde ți-e calul?

El răspunse:

– Este pe palatul tău.

El întrebă:

– Cum așa, pe palatul meu?

El răspunse:

– Pe terasa palatului tău.

La aceste cuvinte, sultanul se uită la el cu luare-aminte și strigă:

– O, nesăbuitule! Iată cea mai bună dovadă a sminzelii tale! Cum poate fi un cal pe terasă? Ci hai numai-decât să vedem dacă minți ori dacă spui adevărul!

Pe urmă se înturnă către mai-marele oștilor și îi zise:

– Dă fuga la palat, întoarce-te să-mi spui ce-ai să vezi și adu-mi tot ce-ai să găsești pe terasă!

Estimp, gloatele se minunau de vorbele tânărului domnișor; și toată lumea se întreba:

– Cum să poată să coboare un cal pe scara cea înaltă a palatului? Iată, într-adevăr, un lucru despre care noi n-am mai auzit în viața noastră!

În vremea asta, trimisul Măriei Sale ajunse la palat și, urcându-se pe terasă, găsi acolo calul și gândi că nu mai se văzuse niciodată ceva atât de frumos; ci când se apropie de el și-l cercetă, văzu că era făcut din lemn de abanos și din fildeș! Atunci el și toți cei ce-l însoțeau, văzând cum stă treaba, se porniră să râdă și să-și spună între ei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și doua noapte

Spuse:

... și să-și spună între ei:

– Pe Allah! ăsta-i calul despre care vorbea copilandrul acela, pe care de-aci-nainte nu se mai cuvine să-l privim decât ca pe un nebun. Ci tare am vrea să vedem ce poate fi adevărat în toate astea. Căci s-ar putea, la urma urmei, să fie aici un dedesubt mai aparte decât s-ar părea, și flăcăul să fie într-adevăr de vreo viță de soi și de mari vrednicii.

Zicând acestea, puseră mâna cu toții, ridicară calul de lemn pe care îl duseră și îl așezară dinaintea sultanului, în vreme ce toată lumea se înghesuia împrejurul să-l privească, minunându-se de frumusețea, de mărimea, de belșugul șei și al hamurilor lui. Iar sultanul îl privi și el, și se minună peste poate; pe urmă îl întrebă pe Kamaralakmar:

– O, tinere, acesta ți-e calul?

El răspunse:

– Da, o, Măria Ta! Acesta-i calul meu, și ai să vezi numaidecât minunățiile pe care are să ți le arate!

Și sultanul spuse:

– Atunci ia-l și încalecă-l!

Flăcăul răspunse:

– N-am să-l încalec decât după ce toată lumea asta are să se depărteze dimprejurul lui!

Atunci sultanul le porunci tuturor să se ducă de acolo la depărtare de o aruncătură de săgeată. Și tânărul crăișor îi spuse:

– O, Măria Ta, privește-mă cu luare-aminte! Am să sar pe calul meu și am să mă reped în mare galop asupra oștilor tale, pe care am să le spulber în dreapta și-n stânga; și-am să revărs spaima în inimile lor, și fiorul!

Și sultanul răspunse:

– Fă ce vrei acum! Și, mai cu seamă, nu-i cruța, căci nici ei n-au să te cruțe!

Și Kamaralakmar își propti ușor mâna pe grumazul calului și, dintr-o săritură, fu pe spatele lui.

La rândul-le, oștile, nerăbdătoare, se rânduiseră mai încolo, în șiruri strânse și vuitoare; și vitejii își ziceau unii altora; „Când flăcăiașul acesta va ajunge dinaintea rândurilor noastre, o să-l strângem între vârful sulitelor și o să-l luăm în tăișul iataganelor.“ Ci alții ziceau: „Pe Allah! mare belea! Cum am avea inimă să ucidem un copil așa de frumos, un flăcău atât de dulce, de zarif, și de nurliu?“ Iar alți ziceau: „Pe Allah! ar trebui să fim niște nătărăi dacă am crede că-i venim lesne de cap tinerelei ăstuia! E neîndoielnic că, dacă s-a băgat într-o daravelă ca asta, a făcut-o fiind încredințat că are să izbândească. Oricum, fapta aceasta ni-i dovadă a curajului, a virtuții și a vitejiei sufletului și inimii lui!“

Ci Kamaralakmar, de îndată ce se înțepeni bine în șa, începu să mânuiască pârghia de zbor, în vreme ce toți ochii erau întorși către el, spre a vedea ce avea să facă. Și pe dată calul începu să se frământa, să zvâcnească, să pufăie, să tropote, să se zgâcine, să se

întreze, să sară înainte și îndărăt, și pe urmă, cu o sprinteneală uluitoare, începu să joace, mergând în două picioare, horind lăturiș, mai desăvârșit decât au jucat vreodată caii cei mai bine învățați ai tuturor domnilor și sultanilor. Și deodată vintrele lui se înfiorară și se umplură cu vânt și, mai iute decât o săgeată zvârlită spre văzduh, își luă zborul ridicându-se cu călărețul lui drept în vinețeala cerului!

La priveliștea aceea, sultanul fu mai-mai să se zburătuiască de uluire și de mânie, și răcni către căpetenia străjilor sale:

– Pe el, că e vai de capul vostru! puneți mâna pe el! puneți mâna pe el, că fuge!

Ci vizirii și musaipii răspunseră:

– O, Măria Ta, au poate un om să ajungă pasăre înaripată? Acesta de bună seamă că nu-i om ca toți oamenii, ci vreun vrăjitor năprasnic ori vreun efrif, ori vreun marez dintre efrîții și marezii văzduhurilor! Și Allah te-a scăpat de el, și pe tine, și pe noi odată cu tine! Să mulțumim așadar celui Preaînalt, carele a binevoit să te izbăvească din mâinile lui, și pe tine, și oștile tale odată cu tine!

Atunci sultanul, tulburat peste poate de uluire, se întoarse în palatul său și, intrând în iatacul fiicei sale, îi povesti cele ce se petrecuseră pe meidan. Și tânăra fată, la vestea pieirii tânărului crăișor, așa de îndurerată și de deznădăjduită fu, și plânse și se văicări cu atâta jale, încât căzu la boală grea, și fu culcată, în patul ei, pradă vipiilor arșiței și gândurilor negre! Iar tătâne-său, văzând-o în acea stare, începu s-o alinte, s-o mângâie, s-o strângă la piept și s-o sărute între ochi, mai povestindu-i o dată cele ce văzuse pe meidan și spunându-i:

– Fata mea, mai degrabă să-i mulțumim lui Allah (slăvit fie El!) și să-l preamărim că ne-a izbăvit din

măinile vrăjitorului acestuia amarnic, amăgitorul și ispititorul, hoțul și mișelul!

Ci n-avu el decât să-i turuiască și s-o alinte mult și bine ca s-o împace, că ea nici n-auzea, nici nu asculta, nici nu se mângâia deloc, ba dimpotrivă! Nu făcea alta decât să suspine și mai tare, și să plângă, și să geamă sughițând:

– Pe Allah! nu mai vreau nici să mănânc, nici să beau nimic, până ce Allah nu m-o împreuna iară cu iubitul meu cel drag! Și nu mai vreau să știu alta, decât să vărs lacrimi și să mă îngrop în deznădejdea mea!

Atunci tătâne-său, văzând că nu-și poate smulge fata din starea aceea de zăcășeală și de mâhnire, se cătrăni de tot, și inima i se mohorî, și lumea se înnegură dinaintea ochilor lui. Și atâta cu sultanul și cu fata lui, domnița Șamsennahar.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și treia noapte

Spuse:

Da cât despre beizadea Kamaralakmar, iacătă! După ce se înălță în slava slăvilor, își întoarse calul cu capul către pământul său părintesc și, odată pornit pe drumul cel bun, începu să viseze la frumusețea domniței și la nurii ei, și la căile ce-ar fi de urmat ca să fie iar lângă ea. Și lucrul acesta îi părea tare anevoie, măcar că avusese grijă s-o întrebe cum se cheamă cetatea tătâne-său. Și așa aflase că cetatea se chema Sana¹ și că era cetatea de scaun a împărăției Al-Yaman.

Cât ținu drumul, cugetă așa mai departe la toate

¹ Sana – străvechi oraș în sudul Peninsulei Arabice.

astea și, într-un sfârșit, ca urmare a iuțelii cu care zbura calul, ajunse la cetatea părintelui său. Atunci îl făcu pe cal să dea mai întâi o roată pe deasupra cetății, și pe urmă să pună piciorul la pământ pe terasa palatului. Își lăsă atunci calul pe terasă și coborî în palat, unde, văzând pretutindenea numai semne de jale și toate odăile presărate cu cenușă, gândi că s-o fi prăpădit careva, și, după năravul lui, intră în iatacul părintesc și găsi pe tătâne-său, pe maică-sa și pe surorile lui îmbrăcați în haine de moarte și tare vâlcezi la chip, și tare vlăguiți, și tare schimbați, și mohorâți și zdrobiți. Și iacătă că, la ivirea lui, tătâne-său se ridică deodată zărindu-l și, căpătând încredințarea că acela era cu adevărat fiul său, scoase un răcnet și se prăbuși la pământ; pe urmă își veni în sine și se aruncă în brațele feciorului său, și îl sărută și îl strânse la piept, cu semnele celei mai smintite bucurii, și tulburat până peste marginile tulburării. Și maică-sa și surorile, plângând și suspinând, erau mai-mai să-l topească în sărutări, și jucau și țopăiau de bucurie.

După ce se mai potoliră oleacă, îl întrebară ce pățise, și el le povesti isprava, de la început până la sfârșit; ci nu-i de trebuință s-o mai spunem și noi iară. Atunci taică-său strigă:

— Laudă lui Allah pentru mântuirea ta, o, răcoare a ochilor mei și cuib al inimii mele!

Și porunci să se dea norodului ospete și praznice mari, vreme de șapte zile în șir, și împărți daruri, în zvon de tilinci și de țimbale, și puse să se împodobească toate ulițele și să se strige pretutindenea iertarea tuturor celor întemnițați, poruncind să se deschidă larg toate ușile temnițelor și ale poprișurilor. Pe urmă, însoțit de fecioru-său, străbătu călare toate mahalalele cetății, ca să dea norodului bucuria de a-l vede iară pe urmașul la scaunul împărăției, tânărul pe care toți îl socotiseră pierdut pe veci.

Ci, odată petrecerile sfârșite, Kamaralakmar spuse tătâne-său:

– O, tată, ce-i cu persanul care ți-a dăruit calul?

Și împăratul răspunse:

– Bătu-l-ar Allah pe învățatul acela și lipsi-l-ar de mântuire și pe el și ceasul în care ochii mei l-au văzut întâia oară, căci pricina despărțirii tale de noi el este, o, copile al meu! Acuma-i închis în temniță, căci numai el n-a fost iertat!

Ci, la rugămintea fiului său, împăratul hotărî să fie scos de la popreală și, poruncind să fie adus înainte-i, îl luă în mila lui, îi dăruî un caftan împărătesc și se purtă față de el cu multă îngăduință, miluindu-l cu tot soiul de volnicii și de belșuguri; ci nu-i pomeni nimica despre fiică-sa și nici nu-i trecea prin cap să i-o dea de soție! Încât învățatul turba de turbare și tare se mai căia de nesocotința ce-o săvârșise lăsându-l pe tânărul fiu de împărat să încalece pe cal; căci pricepuse că taina calului fusese dezlegată, precum și felul de a-l mânui.

Cât despre împărat, care încă nu era cu totul liniștit în privința calului, acesta spuse către fiul său:

– Eu socot, fiule, să nu te mai apropii niciodată de-aci înainte de acest cal al prăpădului, și mai cu seamă să nu mai încaleci niciodată pe el, căci tu ești departe de-a cunoaște ce lucruri vrăjitoarești mai poate închide în el și nu ești ferit de primejdie pe el!

La rându-i, Kamaralakmar îi povesti tătâne-său întâmplarea ce-o avusese la sultanul din Sana, și cea cu fiica acestuia, și cum scăpase de zăcășia sultanului; și taică-său răspunse:

– Fiule, dacă era scris să te ucidă sultanul de la Sana, te-ar fi ucis! Ci ceasul tău n-a fost încă hotărât de ursită!

Estimp, Kamaralakmar, cu toate desfăturile și zaiafeturile pe care tătâne-său le da întruna pentru întoarcerea

lui, nici vorbă s-o uite pe domnița Șamsennahar, ci, mâncând și bând, nu se gândea decât la ea. Or, într-o zi, împăratul, care avea niște roabe tare pricepute la meșteșugul cântecului și la zvoana de lăută, le porunci să-și sune strunele și să cânte niscaiva stihuri frumoase. Și una dintre ele își lua lăuta și, culcând-o pe genunchi cum își culcă o mamă copilul la sân, cântă, însoțindu-se de sunetele ei, aceste stihuri:

*Port amintirea ta ca pe-un odor
În inimă, iubitule, și știu:*

*Nici negrul depărtărilor zăvor,
Nici chinul despărțirii pământiu,*

*Nici zilele care se duc în zbor,
Nici timpul care-mi roade-n piept morțiu*

*Nu pot să stingă crâncenul meu dor
Și fără tine viața mi-e pustiu.*

*În dragostea aceasta vreau să mor,
În dragostea aceasta vreau să-nviu.*

Când șahzade auzi aceste stihuri, vipia dorului se aprinse în inima lui, flăcările patimii își întetiră para, mahnirile și negurile îi umplură sufletul cu moarte, și dragostea îi răscoli lăuntrurile. Încât, nemaiputând să îndure dorurile ce-l zbuciumau din pricina domniței de la Sana, se ridică pe clipă pe dată, se sui pe terasa palatului și, împotriva sfatului ce-i dase tatăne-său, sări pe spinarea calului de abanos și răsuci pârghia de zbor. Numaidecât calul, ca o pasăre, se ridică în văzduh cu el, luându-și zborul către vânătorile cele înalte ale slavilor.

Or, a doua zi dimineața, tată-său, împăratul, îl căută prin palat și, negăsindu-l, se sui pe terasă și rămase

năuc văzând că pierise și calul, și își mușcă mâinile, căindu-se că nu luase calul acela și nu-l făcuse bucățele; și își zise: „Pe Allah, dacă fiul meu se va mai întoarce vreodată, am să sfârșesc calul, ca să-mi știu inima liniștită și sufletul netulburat de-acincolo!“ Și se întoarse în palatul lui, unde începu iar să plângă, să suspine și să se jelească. Și-atâta cu el!

Estimp, Kamaralakmar își văzu mai departe de călătoria lui vânteșă prin văzduh și ajunse la cetatea Sanei. Puse piciorul la pământ pe terasa palatului, coborî scara, fără de niciun zgomot, și se îndreptă către iatacul domniței. Găsi hadâmbul dormind, după năravul lui, de-a curmezișul ușii; păși peste el și, intrând în iatac, ajunse la cea de a doua ușă. Se apropie atunci binișor de perdea și, înainte de-a o da la o parte, ascultă cu luare-aminte, și iată! O auzi pe iubita lui cum suspina cu amar și cum spunea stihuri de jale, în vreme ce slujnicele ei se străduiau s-o mângâie și îi spuneau:

– O, stăpână a noastră...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și patra noapte

Spuse:

... O, stăpână a noastră, pentru ce plângi tu după unul care de bună seamă că nu plânge deloc după tine?

Ba răspunse:

– Ce tot spuneți voi, o, nesocotitelor? Ori voi credeți că flăcăul cel frumos pe care îl iubesc și după care plâng e de cei care uită sau de cei care pot să fie uitați?

Și începu să plângă și să suspine și mai tare, și-atâta de amarnic că leșină. Atunci feciorul de împărat simți că

i se sfârâmă inima de dragul ei și că fierea îi năpădește ficiații, încât, fără a mai zăbovi, trase perdeaua la o parte și intră în iatac. Și o văzu pe copilă întinsă pe pat, având drept cămașuță părul ei și drept acoperământ un vânturar de pene albe. Și, cum părea că ațipise, crăișorul se duse lângă ea și, ușurel, o atinse mângâind-o. Ea atunci deschise ochii numaidecât și îl văzu cum sta în picioare, înclinat într-o întrebare plină de îngrijorare și murmurând:

– De ce plângi și de ce suspini?

Atunci copila, ca însuflețită de un val de viață, se ridică pe dată și, aruncându-se la pieptul lui, îl cuprinse pe după gât cu mâinile amândouă și începu să-i acopere obraji cu sărutări, spunându-i:

– Păi numai din pricina dragostei pe care ți-o port și a plecării tale o, lumină a ochilor mei!

El răspunse:

– O, stăpână a mea, da eu în ce deznădejde am fost din pricina ta, toată vremea asta!

Ea urmă:

– Da eu! Cât de deznădăjduită am fost de lipsa ta! De-ai mai fi zăbovit mult să te întorci, aș fi murit fără doar și poate!

El spuse:

– O, stăpână a mea, ce zici tu de necazul cu tătâne-tău și de chipul cum s-a purtat cu mine? Pe Allah! de n-ar fi fost dragostea pe care ți-o port, o, tu, vrăjitoarea pământului, a soarelui și a lunii, și ispititoare a celor ce sălășluiesc în Ceruri, pe Pământuri și-n Iad, de bună seamă că i-aș fi retezat beregățile și aș fi făcut din el pildă și învățătură celor ce vor să vadă! Ci, de vreme ce te iubesc pe tine, așa-l iubesc și pe el acum!

Ea îi zise:

– Cum de-ai putut să pleci și să mă lași? Și ce dulce mi-ar fi fost viața lângă tine!

El zise:

– De vreme ce mă iubești, vrei să mă ascuți și să urmezi sfaturile mele?

Ea răspunse:

– N-ai decât să vorbești, iar eu mă voi supune și îți voi asculta sfaturile și îți voi urma dorințele!

El spuse:

– Începe atunci prin a-mi aduce de mâncat și de băut, căci tare mi-e foame și tare mi-e sete. Și, pe urmă, vom vedea ce-i de făcut!

Atunci copila porunci slugilor să aducă mâncare și băutură; și amândoi începură să mănânce, să bea și să tăifăsuiască, până ce noaptea se scurse aproape cu totul. Atunci, întrucât începea să mijească de ziuă, Kamaralakmar se ridică să-și ia rămas-bun de la fată și să plece până a nu se trezi hadâmbul; ci Șamsennahar îl întrebă:

– Și unde vrei să pleci așa?

El răspunse:

– Acasă la tata. Ci mă leg cu jurământ că am să vin să te văd o dată pe săptămână.

La aceste cuvinte, ea izbucni în suspine și strigă:

– Oh! te juruiesc pe Allah cel Atotputernic, să mă iei cu tine și să mă duci oriunde vei vrea tu, decât să mă mai lași să gust iar din amarul de pelin al despărțirii!

Iar el, înseninat, o întrebă:

– Vrei cu adevărat să mergi cu mine?

Ea răspunse:

– Păi da!

El zise:

– Atunci, scoală-te și hai!

Numaidecât ea se sculă, deschise o ladă plină cu haine făloase și cu lucruri de preț, și se găti. Și își puse pe ea tot ce se afla mai bogat și mai scump printre lucrurile cele frumoase pe care le avea, fără a uita salbele,

inelele, brățările și feluritele giuvaieruri învârstate cu cele mai alese nestemate, pe urmă plecă împreună cu drăguțul ei, fără ca slujnicilor să le fi trecut măcar prin minte s-o oprească.

Atunci Kamaralakmar o luă și o duse sus pe terasa palatului, sări în spinarea calului, o așeză și pe ea la spatele său, o învăță să se țină strânsă tare de el, și o legă de el cu ajutorul câtorva legături strașnice. După care răsuci pârghia de înălțare, și calul își luă zborul și se sui cu ei în slăvi.

Văzând acestea, slujnicele scoaseră țipete ascuțite și făcură atâta zarvă, încât sultanul și sultana veniră în fugă pe terasă, aproape goi, cum săriseră din somn, și de-abia mai apucară să vadă calul cel vrăjit cum se ridica în zborul spre văzduh cu feciorul de împărat și cu domnița. Și sultanul, tulburat și uluit până peste marginile uluirii, mai avu puterea să-i strige tânărului care se înălță tot mai sus:

– O, fiule de împărat, rogu-mă ție, ai milă de mine și de soața mea, bătrâna aceasta, și nu ne lipsi de fata noastră!

Ci craișorul nici nu-i răspunse. Cugetă însă o clipă că poate tânăra fată simțea vreo părere de rău să-i părăsească așa pe tatâne-său și pe maică-sa, și o întrebă:

– Spune-mi, o, strălucire, o, vrajă a veacului tău și a ochilor mei, vrei să te las tatălui tău și mamei tale?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patra sute douăzeci și cincea noapte

Spuse:

... o, vrajă a veacului tău și a ochilor mei, vrei să te las tatălui tău și mamei tale?

Şamsennahar răspunse:

– Pe Allah! o, stăpâne al meu, nu vreau nicidecum! Nu doresc decât să fiu cu tine, peste tot unde te duci; căci dragostea ce-o simt pentru tine mă face să las tot și să uit tot, până și pe tatăl și pe mama mea!

Auzind cuvintele acestea, crăișorul se bucură până peste poate și își făcu calul să zboare cât putea de iute, fără ca aceasta s-o sperie ori s-o tulbure cât de cât pe fată; și așa, nu peste mult, ajunseră la calea-jumătate, într-un loc unde se așternea o câmpie minunată, străbătută de ape curgătoare, unde își puseră o clipă piciorul pe pământ. Mâncară, băură și se odihniură oleacă, și numaidecât încălecară iarăși pe calul lor năzdrăvan și plecară în goana mare spre cetatea de scaun a împăratului Sabur, la care ajunseră într-o dimineață. Și crăișorul tare se mai bucură că ajunseră fără de niciun necaz, și se simți tare mulțumit gândind că are să poată într-un sfârșit să-i arate domniței câte stăpâniri avea în mâinile lui, câte averi și câte pământuri, și să vadă ea singură puterea și fala tatălui său, împăratul Sabur, dovedindu-i astfel cu cât este mai bogat și mai mare împăratul Sabur decât tatăl ei, sultanul de la Sana! Purcese dar prin a coborî pe pământ, în mijlocul unei grădini frumoase, ce se afla în afara cetății, unde tatăl său împăratul avea de obicei să vină să petreacă și să se răcorească la aer curat, o duse pe fată într-un foișor de vară cu acoperișul boltit, pe care împăratul îl ridicase și îl împodobise pentru sine, și îi spuse:

– Am să te las o clipă, ca să mă duc să-l vestesc pe tatăl meu despre sosirea noastră. Până mă întorc, îți dau în seamă să veghezi calul de abanos pe care îl las la ușă, și să nu-l pierzi din ochi. Iar eu am să trimit fără de zăbavă pe cineva să te ia de aici și să te aducă la un palat anume, pe care am să poruncesc să-l gătească numai pentru tine.

Și fata, auzind aceste cuvinte, fu cum nu se poate mai bucuroasă și înțelese că într-adevăr ea nu trebuia să intre în cetate decât cu toată cinstea și cu toată fala datorate slavei sale! Pe urmă crăișorul își luă rămas-bun de la ea și se îndreptă către palatul tatălui său împăratul.

Când dete cu ochii de fiul său, împăratul Sabur fu gata-gata să moară de bucurie și de tulburare și, după îmbrățișările și urările de bun venit, îl dojeni, plângând, că plecase lăsându-i pe toți în pragul mormântului. După care Kamaralakmar îi spuse:

— Ia cată să ghicești pe cine am adus cu mine de pe unde-am fost?

El răspunse:

— Pe Allah! nu ghicesc deloc!

El spuse:

— Chiar pe fata sultanului de la Sana, cea mai desă-vârșită fată din Persia și din Arabia! Am lăsat-o deocamdată afară din cetate, în grădina noastră, și am venit să te vestesc că poți da poruncă să se gătească pe dată alaiul care trebuie să fie atât de măreț, încât de la bun început să-i vădească și puterea și fala și bogățiile tale!

Și împăratul răspunse:

— Cu bucurie și cu prisosință, spre mulțumirea ta!

Și numaidecât porunci să fie gătită cetatea și împodobită cu cele mai frumoase găтели și cu cele mai alese podoabe; și chiar el, după ce întocmi un alai fără de pereche, trecu în fruntea călăreților săi, îmbrăcați numai în fireturi, cu toate steagurile desfășurate, și porni în întâmpinarea domniței Șamsennahar, străbătând toate mahalalele cetății, în mijlocul tuturor locuitorilor, înghesuiți șiruri-șiruri, iar dinainte-i mergând cântăreții din tilinci, din goarne, din țimbale și din vuve, și-n urmă-i mulțimea fără de număr de străjeri, de oșteni, de oameni de rând, de femei și de copii.

La rându-i, beizade Kamaralakmar își deschise cuferele, sipetele și comorile, și scoase din ele tot ce avea mai frumos ca giuvaiere, pietre scumpe și alte lucruri minunate cu care se împodobesc fetele de crai, spre a-și arăta fala, bogăția și strălucirea; și porunci să se întocmească pentru tânăra fată un baldachin falnic din atlazuri roșii, verzi și galbene, și-n mijlocul lui porunci să se așeze un jeț de aur sclipind de nestemate; și pe treptele acelu baldachin măreț, peste care se rotunjea o boltă de mătase aurie, porunci să se rânduiască tinere roabe indiene, grecoice și abisinience, unele stând jos, altele în picioare, pe când împrejurul jețului ședeau alte patru roabe, albe, cu evantaiuri mari de pene de la niște păsări de un soi fără de asemuire. Și arapi goi până la brâu duceau baldachinul pe umeri urmând alaiul, înconjurați de o mulțime și mai mare, și, în toiul zarvei de bucurie al gloatei și al *liu-liu*-urilor ascuțite pe care le scoteau glasurile femeilor de pe baldachin și ale tuturor celor ce se înghesuiau împrejur, luară drumul către grădini.

Ci Kamaralakmar nu se putu stăpâni să stea cu alaiul, care mergea prea încet, și, îndemnându-și calul la galop, apucă pe drumul cel mai scurt și ajunse într-o clipită la foișorul la care o lăsase pe domniță, fiica sultanului de la Sana. Și o căută peste tot; ci n-o mai găsi pe domniță, cum nu mai găsi nici calul de abanos.

Atunci, Kamaralakmar, deznădăjduit până peste poate, începu să se bată peste față, își făcu zdrențe hainele de pe el și porni să alerge fără țință și să se zbuciume ca un nebun prin grădină, țipând amarnic și chemând cât îl ținea gura. Da degeaba!

După un timp, se mai liniști oleacă într-un sfârșit și începu să cugete, și își zise: „Cum de-a putut ea să știe taina mânăuirii calului, de vreme ce eu nu i-am

arătat nimic în această privință? Poate dar să fi venit chiar învățatul persan, cel ce-a născocit calul, și care să se fi nimerit să cadă asupra ei pe neașteptate și s-o fi răpit, ca să se răzbune din pricina pedepsei cu care l-a pedepsit tătâne-meu!“

Și alergă îndată să caute străjerii grădinii și îi întreabă:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și șasea noapte

Spuse:

... Și alergă îndată să caute străjerii grădinii și îi întreabă:

– Ați văzut pe careva trecând pe-aici? Răspunde-ți-mi cinstit, că de nu, vă zbor capetele pe loc!

Străjerii, înfricoșați de amenințarea lui, răspunseră într-un glas:

– Pe Allah! n-am văzut pe nimeni să intre în grădină, afară de învățatul persan, care a venit să caute buruieni de leac și pe care nu l-am mai văzut ieșind!

La vorbele acestea, feciorul împăratului căpătă încredințarea că persanul era cel care o răpise pe fată, și se simți peste măsură de năucit, și de zăpăcit, și tulburat cu totul, și descumpănit, și ieși înaintea alaiului și, îndreptându-se către tătâne-său, îi povesti cele ce se petrecuseră și îi spuse:

– Ia-ți oștile și întoarce-te cu ele la palatul tău; ci eu n-am să mă mai întorc până ce n-am să limpezesc treaba aceasta întunecată.

Auzind vorbele acestea și văzând hotărârea fiului său, împăratul începu să plângă, să se vaicăre și să se

bată în piept, și îi zise:

– O, fiul meu, fie-ți milă: potolește-ți mânia, stăpânește-ți amarul și întoarce-te cu noi acasă! Și-atunci orice fată de împărat ori de sultan ți-ai vrea, am să ți-o dau de soție!

Ci Kamaralakmar nu vroi să-și plece urechea la vorbele părintelui său, nici să-i asculte rugile, îi spuse numai câteva cuvinte de rămas-bun și plecă în goana calului, în vreme ce împăratul, deznădăjduit până peste poate, se întoarse la cetate în hohotele de plâns și în bocetele tuturor. Și așa se schimbă bucuria lor în jale, în spaimă și în zbucium. Și-atâta cu ei!

Ci în ce-i privește pe vraci și pe domniță, iacătă!

Așa cum soarta hotărâse dintru început, vraciul persan venise în ziua aceea la grădină ca să culeagă într-adevăr ierburi de leac, fie buruieni de rând, fie flori frumos mirositoare, și simți o mireasmă tare plăcută de mosc și de alte parfumuri minunate: încât, ridicându-și nasul în vânt, se îndreptă către locul dincotro se revărsa spre el acea mireasmă fără de asemuire. Or, aceea era chiar mireasma domniței, ce se revărsa înmiresmând toată grădina. Iar vraciul, călăuzit de nasul său cel iscusit, nu pierdu mult timp până ce să ajungă, după câteva căutări, chiar la foișorul unde se afla domnița. Și care nu-i fu bucuria când văzu, în prag, stând pe cele patru picioare ale lui, calul cel năzdrăvan, născocirea mâinilor sale! Și care nu fu zvâcnetul din inimă-i văzând acea născocire a cărei pierdere îi luase pofta de-a mânca și de-a bea și-i răpise tihna somnului! Începu, dar, să-l cerceteze pe toate părțile și îl găsi nevătămat și în bună stare. Pe urmă, când era gata să sară pe el și să-i dea zbor, își zise în sineși: „Se cade mai întâi să văd ce-o fi adus coconul aici odată cu calul!“ Și intră în foișor. O văzu atunci, tolănită șagalnic pe divan, pe domnița care la început i se păru a fi însuși soarele când se ridică

pe un cer senin. Și nu se îndoi nicio clipă că în fața ochilor lui nu s-ar afla vreo domniță de viță aleasă, și că flăcăul n-ar fi adus-o călare și n-ar fi lăsat-o în acel foișor să-l aștepte, în vreme ce el se dusesse în cetate ca să pregătească un alai măreț. Așa că se apropie de domniță, se temeni și sărută pământul dintre mâinile ei, pe când ea își ridică leneș ochii către el și, părându-i amarnic de urât și de pocit, se grăbi să-i închidă la loc, ca să nu-l mai vadă, și îl întrebă:

– Cine ești?

El răspunse:

– O, stăpână a mea, sunt trimis la tine de crăișorul Kamaralakmar, ca să te călăuzesc la un alt foișor, mai frumos decât acesta de aici și mai aproape de cetate; căci stăpâna mea, împărăteasa, mama domnișorului se află astăzi cam zăfă și, întrucât de bucuria sosirii tale n-ar vrea să-ți vie nimeni în cale înaintea ei, a cerut să se facă schimbarea aceasta, ca să nu fie silită să bată un drum prea lung.

Ea întrebă:

– Dar șahzade unde-i?

Persanul răspunse:

– Este în cetate, cu tatăl său împăratul, și are să iasă în întâmpinarea ta, cu mare vâlvă, împresurat de un alai măreț!

Ea spuse:

– Ci ia spune-mi, oare șahzade nu putea să găsească pe unul oleacă mai puțin pocit să-l trimită la mine?

La vorbele acestea, vrăciul, măcar că se simți tare atins, începu să râdă din punga scofâlcită a obrazilor galbeni, și răspunse:

– Da, de bună seamă, pe Allah, o, stăpână a mea! nu-i în tot palatul niciun mameluc mai pocit ca mine! Numai că înfașșurarea vitregă a chipului și vajnica urâciune a obrazului meu să nu te ducă în greșală în

priveștea volniciilor mele! Și poate că într-o bună zi ai să-mi pui la încercare însușirile și ai să tragi foloase, ca și crăișorul, de pe urma aleselor haruri ce le am. Și-atunci ai să mă lauzi, așa cum sunt! Iar crăișorul, dacă m-a ales tocmai pe mine spre a mă trimite la tine, a făcut-o anume din pricina urâteniei și a înfățișării mele îngreșoșatoare; și anume ca să nu aibă a se teme de nimic, în zăluzia lui, din pricina nurilor și a frumuseții tale! Ci nici de mameluci, nici de robi tineri, nici de arapi frumoși, nici de hadâmbi, nici de slujitori nu duce lipsă saraiul nostru! Slavă lui Allah, numărul lor este cu neputință de socotit; și toți sunt care mai de care mai ispititori.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și șaptea noapte

Spuse:

... și toți sunt care mai de care mai ispititori.

Or, vorbele acestea ale magului avură darul de-a o liniști pe fată, care se ridică numaidecât, își puse mâna în mâna bătrânului învățat și îi spuse:

– O, taică, oare mi-ai adus ceva pe care să pot merge călare?

El răspunse:

– O, stăpână, ai să încaleci pe calul pe care ai venit!

Ea spuse:

– Da nu pot să merg singură călare!

Atunci el zâmbi a râde și pricepu că de-aci înainte ea se afla sub puterea lui; și răspunse:

– Am să încalec și eu cu tine!

Și sări pe cal și o sui la spatele lui și pe fată, pe care o strânse vârtos și o legă de el cu niște legături strașnice, pe când ei nici nu-i trecea prin minte ce are să i se mai întâmple. Învățatul răsuci apoi pârghia de înălțare, și numaidecât calul se umplu de vânt în pânțelele său, se clătină și se legănă săltând ca talazurile mării, pe urmă își luă cu ei zborul ridicându-se ca o pasăre în văzduh și, într-o clipită, lăsă departe în urmă cetatea și grădinile. Dacă văzu așa, fata, nedumerită, strigă:

– Hei, tu! Încotro o iei, fără a îndeplini poruncile stăpânului tău?

El răspunse:

– Stăpânul meu? Și cine-i stăpânul meu?

Ea spuse:

– Fiul împăratului!

El întrebă:

– Care împărat?

Ea spuse:

– Nu știu!

La aceste cuvinte, solomonarul pufni în râs și zise:

– Dacă e vorba de tânărul Karamalakmar, prăpădi-l-ar Allah! Acela-i un zăbăuc de pușlama, un țânc amărât, zău așa!

Ea strigă:

– Vai de tine, o, barbă a blestemului! Au cum de cutezi tu să vorbești așa despre stăpânul tău și să-i calci poruncile?

Magul răspunse:

– Îți mai spun o dată că țângăul acela nu mi-e nici-decum stăpân! Știi tu cine sunt eu?

Domnița spuse:

– Nu știu nimic despre tine, afară de ce mi-ai spus tu însuși.

El chicoti și zise:

– Tot ce ți-am spus n-a fost decât un tertip închipuit

de mine împotriva ta și a feciorului împăratului! Află, dar, că mișelul acela izbutise să-mi fure calul, plăsmuit de mâinile mele, care poate să pască întocmai ca și caii cei adevărați, și pe care te afli tu acum; și așa mi-a ars el multă vreme inima și m-a făcut să plâng de pierderea ce-am avut. Și iată-mă iar stăpân pe bunul meu, și la rându-mi îi ard și eu inima tâlharului și-i fac și eu ochii să plângă de pierderea ta! Întreamează-ți, dar, inima cu curaj și șterge-ți și înseninează-ți ochii, căci eu am să-ți fiu de mult mai mare folos decât tânărul acela zărpălat. Eu, pe deasupra, mai sunt și mărinimos, și puternic, și bogat; slugile și robii mei au să ți se supună ca unei stăpâne a lor; am să te îmbrac cu hainele cele mai alese și am să-ți îndeplinesc până și cele mai mărunte dorinți, mai înainte chiar de a le rosti!

Când auzi vorbele acestea, fata începu să se bată peste obraji și să suspine; pe urmă spuse:

— Vai, nenorocirea mea! oh, vai de mine! Am rămas fără iubitul meu și am rămas și fără tatăl meu și fără mama mea!

Și vărsa lacrimi amare și îmbelșugate, pentru cele ce i se întâmplase, în vreme ce vrăjitorul îndrepta zborul calului către țara rumilor și, după o călătorie lungă dar iute, coborî la pământ pe o câmpie verde, plină de pomi și de izvoare.

Or, câmpia aceea era așezată lângă o cetate în care stăpânea un domn tare puternic. Și tocmai în acea zi domnul ieșise să se înviorzeze la aer în afara cetății și își îndreptase pașii către părțile acelei câmpii. Și îl zări pe învățatul ce se aținea pe lângă cal și pe lângă tânăra domniță. Încât mai înainte ca vrăjitorul să aibă răgaz a se ascunde, robii domnești se și buluciseră asupra lui și îl înșăfăcaseră, și pe el, și pe fată, și calul, și îi duseră pe toți dinaintea stăpânului.

Când văzu amarnica urâțenie a moșneagului și

înfățișarea-i hâdă, și frumusețea tinerei fete și nurii ei cei răpitori, domnul spuse:

– O, stăpână a mea, ce rudenie te leagă oare de moșnegăria asta atâta de pocită?

Ci persanul se și repezi să răspundă:

– Ea-i soția mea și fiica unchiului meu!

Atunci fata, la rându-i, se repezi și ea să răspundă, înfruntându-l pe moșneag:

– O, Măria Ta, pe Allah! habar n-am cine-i pocitul acesta! Și nu-i soțul meu nicidecum! Ci-i un proclat de vrăjitor, care m-a răpit prin viclenie și silă!

La aceste vorbe ale fetei, craiul rumilor dete poruncă robilor să-l cotonogescă bine pe vraci, iar aceștia îl ciomăgără așa de vrednic, de era mai-mai să-și dea duhul sub loviturile lor. După care domnul porunci să-l ducă în cetate și să-l arunce în temniță, în vreme ce pe fată o luă cu el, după ce orându-i ca minunatul cal năzdrăvan să fie ridicat și cărat pe umeri, nici cu gândul negândind la însușirile vrăjite ale acestuia ori la meșteșugurile-i tainice. Și-atâta cu vraciul și cu domnița!

Estimp, crăișorul Kamaralakmar îmbrăcase straie de călător, luase cu el cele de trebuință, merinde și bani, și pornise la drum, cu inima plină de jale și cu gândurile pustiite. Și purcese s-o caute pe domnița, călătorindu-se din țară în țară și din cetate în cetate; și peste tot iscodea despre calul de abanos, pe când toți cei pe care îi cerceta se minunau cu mirare de vorbele sale și li se păreau întrebările lui cu totul uluitoare și anapoda.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și opta noapte

Spuse:

Și tot așa făcu o bună bucată de vreme, cercetând zi de zi mai îndârjit, și zi de zi căutând vești cât mai multe, fără a izbuti să capete nicio știre ce l-ar fi putut îndruma pe calea cea bună. Până la urmă ajunse la cetatea Sanei, unde stăpânea tatăl domniței Șamsennahar, și iscodi despre soarta ei; ci nimeni nu mai auzise nimic despre ea și nu-i putu spune ce se făcuse de când fusese răpită; și i se povesti în ce stare de prăpăd și de deznădejde era cufundat bătrânul sultan. Atunci își căută mai departe de drumul lui și se îndreptă către țara rumilor, iscodind mereu despre domniță și despre calul de abanos, peste tot pe unde trecea și pe la toate popasurile la care mânca.

Or, într-o zi, poposi din drum la un han unde văzu o ceată de neguțatori stând roată și sporovăind între ei; și se așeză și el alături, și îl auzi pe unul dintre ei cum spunea:

– O, prieteni, mi s-a întâmplat în vremea din urmă cea mai minunată minune dintre minuni!

Și îl întrebară, cu toții:

– Ce minune?

El răspunse:

– Mă dusesem cu neguțatoriile mele în *cutare* vilaiet în *cutare* cetate (și spuse numele cetății în care se afla domnița) și i-am auzit pe locuitorii de-acolo povestindu-și un lucru tare ciudat, care se petrecuse de curând. Povesteau că domnul acelei cetăți, ieșind într-o zi la o vânătoare de-a călare, împreună cu alaiul lui, nimerise peste un moșneag tare sâlos, stând lângă o tânără fată de-o frumusețe fără de pereche și lângă un cal de abanos și de fildeș!

Și neguțatorul le povesti tovarășilor săi, ce se minunau cu mare mirare, povestea noastră, pe care nu-i de

nicio trebuință s-o mai spunem încă o dată.

Când auzi povestea aceea, Kamaralakmar nu se îndoi nicio clipită că n-ar fi vorba chiar de iubita lui și de calul cel năzdrăvan. Încât, după ce se încredință bine de numele și de locul unde se afla cetatea, porni pe dată la drum îndreptându-se într-acolo, și călători fără de oprire până ce ajunse la ea. Ci când vru să intre pe poarta cetății, fu înhățat de străjeri, spre a-l duce, după cumu-i datul în acea țară, dinaintea craiului lor, ca să fie cercetat ce fel de om e, ce vânt îl aduce în țara lor și ce meserie învărește. Or, tânărul Kamaralakmar sosise în ziua aceea târziu tare la cetate, iar străjerii, știindu-l pe domnul lor năpădit de treburi, lăsară să i-l arate a doua zi și îl duseră la temniță, să-și petreacă noaptea acolo. Dar când văzură frumusețea și gingășia lui, temnicerii nu se îndurară să-l închidă, ci îl rugară să stea cu ei și să le țină tovărășie, și îl poftiră să împartă cu el cina lor. Pe urmă, după ce mâncară, începură să tăifăsuiască și îl întrebă pe șahzade:

– O, flăcăule, din ce țară ești?

El răspunse:

– Din țara Farsului, împărăția Hosroilor!

La vorbele acestea, temnicerii hohotiră de râs, iar unul îi spuse tânărului:

– O, tu, cel din țara Hosroilor, n-ai fi și tu tot atâta de mare mincinos ca și cel de-o baștină cu tine și care-i închis în temnița noastră?

Iar un altul spuse:

– Chiar că mulți inși am văzut și multora le-am ascultat spusele și poveștile, și le-am cercetat firile, da niciodată n-am întâlnit pe careva atâta de ciudat ca bătrânul din temnița noastră!

Iar un altul adăugă:

– Nici eu, pe Allah, n-am mai văzut ceva mai pocit decât chipul lui, ori mai urât și mai silos decât înfățișarea lui!

Șahzade întrebă:

– Și ce minciuni de-ale lui ați auzit?

Ei răspunseră:

– Se ține că e mare învățat și vraci vestit. Or, domnul nostru, la o vânătoare, l-a găsit în tovărășia unei copile și a unui cal minunat de abanos și de fildeș. Și domnul nostru s-a îndrăgit până peste poate de frumusețea fetei și ar vrea să se însoare cu ea, ci ea a înnebunit deodată! Așa că dacă moșneagul acela ar fi vreun vraci de seamă, precum se dă, i-ar fi găsit leacul în vreun fel; căci stăpânul nostru a făcut tot ce-i cu putință ca să găsească vreun leac ce-ar putea-o tămădui pe fată de sminteală, și iacătă că a și trecut un an de când el tot cheltuiește amarnic la averi cu plata vracilor și a solomonarilor, fără de niciun folos. Cât despre calul de abanos, acela-i închis în vistieria domnească; iar moșneagul cel urât e aici, în temniță; și nu mai conținește din gemete și din văicăreli, câtu-i noptica de lungă, de nu ne dă tihnă să mai dormim și noi!

Când auzi vorbele acestea, Kamaralakmar își zise: „Iată-mă într-un sfârșit pe calea cea mult dorită. Acuma să văd ce mijloc pot găsi ca să ajung la țintă!“ Dar numaidecât temnicerii, văzând că venise ceasul lor de culcare, îl duseră în lăuntrul temniței și închiseră ușa după el. Atunci îl auzi pe învățat cum plângea și gemea și își jelea năpasta, în limba persană, spunând: „Of, ce belea pe capul meu că n-am știut să-mi plănuiesc mai bine treaba și m-am dat singur pierzării, fără a-mi fi izbândit dorurile și fără a-mi fi împlinit gândurile cu acea fată! Toate mi s-au întâmplat numai datorită nesocotinței mele și din pricină că am râvnit la ce nu mi-era menit!“ Atunci Kamaralakmar îi spuse în graiul persan:

– Până când ai să tot plângi și-ai să te tot bocești? Au crezi că numai tu ai de îndurat năpaste?

Și învățatul, prinzând curaj de la acele cuvinte, legă

vorbă cu el și, fără a-l ști cine e, începu să i se plângă de năpastele și de nenorocirile lui! Și așa își petrecură noaptea, tănuind între ei ca doi prieteni.

A doua zi dimineață, temnicerii veniră să-l scoată pe Kamaralakmar din temniță și îl duseră dinaintea domnului, spunând:

– Tânărul acesta...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci și noua noapte

Urmă:

... spunând:

– Tânărul acesta a sosit aseară prea târziu și n-am mai putut să-l aducem la tine, o, Măria Ta, ca să-l cercetezi!

Atunci domnul îl întrebă:

– De unde vii? Cum te cheamă? Ce meserie ai? Și pentru ce ai venit în cetatea noastră?

El răspunse:

– În ce privește numele, în persană mă numesc Harjah! în ce privește țara, sunt din Persia! Iar ca meserie, sunt un învățat ca toți învățații, mai cu seamă priceput la tămăduiri și la meșteșugul de a-i vindeca pe nebuni și pe smintiți. Și, pentru aceasta, străbat țările și cetățile, spre a-mi folosi meșteșugul și a căpăta învățătură nouă, pe care s-o adaug la cea pe care o am! Și săvârșesc totul fără a purta straiile cele înzorzonate cu care se îmbracă de obicei astrologii și învățații, fără a-mi lăți turbanul ori a-i spori numărul de răsuceli, fără a-mi alungi mânecile, fără a umbla cu un ditamai teanc de cărți la subsuoară, fără a-mi înnegura pleoapele cu kohl negru, fără a-mi spânzura la gât un șirag lung

de mătăanii mari și nenumărate; și îmi tămăduiesc bolnavii fără a le băigui vorbe tainice, fără a le sufla în ochi și fără a-i mușca de sfârcul urechii! Și-aceasta-i, o, Măria Ta, meseria mea!

Când auzi acestea, domnul se luminează de o mare bucurie și îi spuse:

– O, preastrălucitele vraci, ai venit la noi tocmai când aveam cea mai amarnică nevoie de priceperea ta!

Și îi povesti de boala tinerei fete, și adăugă:

– Dacă vrei s-o îngrijești și dacă ai s-o tămăduiești de sminteala în care au cufundat-o vâlvele cele rele, nu ai decât să-mi ceri ce dorești, și totul ți se va da!

El răspunse:

– Allah să-l dăruiască pe domnul stăpânul nostru cu milele și cu vredniciile lui cele mai alese! Ci mai întâi cuvine-se să-mi povestești cu de-amănuntul toate câte le-ai băgat de seamă la sminteala fetei și să-mi spui de câte zile se află în această stare, fără a uita să-mi spui cum de-au ajuns la tine ea, și persanul cel bătrân, și calul de abanos!

Și domnul îi povesti istoria de șart, de la început până la sfârșit, și adăugă:

– Iar bătrânul se află în temniță.

El întrebă:

– Și calul?

– Calul se află la mine, păzit cu strășnicie într-una din odăile mele!

Și Kamaralakmar își zise în sine: „Înainte de orice, trebuie să văd calul și să mă încredințez cu ochii mei de starea în care se află. Dacă este întreg și în bună stare, totu-i cum nu se poate mai bine și mi-am atins ținta; dacă însă meșteșugul lui o fi stricat, atunci va trebui să mă gândesc la vreun alt mijloc de-a o slobozi pe domnița mea!” Apoi se întoarse către domn și îi spuse:

– O, Măria Ta, mai întâi trebuie să văd calul; căci n-ar fi cu neputință, cercetându-l, să găsesc ceva ce mi-ar putea fi de folos la vindecarea fetei!

El răspunse:

– Cu bunăvoie și cu dragă inimă!

Și îl luă de mână și îl duse la locul unde se afla calul de abanos. Și flăcăul începu să dea ocol calului, îl cercetă cu luare-aminte și, găsindu-l neatins și în bună stare, se bucură în sine și îi spuse domnului:

– Allah să te miluiască și să te ocrotească, Măria Ta! Iată-mă-s gata să merg la tânăra fată, ca să văd cam ce-ar putea să aibă! Și nădăjduiesc că am să izbutesc, cu ajutorul lui Allah, s-o vindec cu mâna mea cea tămăduitoare și cu mijlocirea calului acesta de lemn!

Și îi îndemnă pe străjeri să fie cu multă luare-aminte la cal, și porni cu domnul către odăile domniței.

De cum intră în odaia în care locuia domnița, o văzu cum își răsucea mâinile și cum se bătea peste piept și cum se prăbușea și se rostogolea pe jos, sfâșiindu-și hainele așa cum știa ea. Și văzu bine că sminteala aceea nu era decât o sminteală prefăcută și că niciun ginn și niciun om nu-i vătămase mințile, ba dimpotrivă! Și înțelese că nu făcea acestea toate decât cu scopul de a împiedica pe careva să se ia de ea!

Văzând așa, Kamaralakmar se îndreptă către fată și-i spuse:

– O, vrăjitoriță a celor Trei Lumi, alungă de la tine grijile și zbuciumul!

Și ea, privindu-l, îl cunoscuse numaidecât și fu cuprinsă de o bucurie atâta de mare, încât scoase un țipăt și se prăbuși fără de simțire. Și domnul fu încredințat că țipătul acela fusese o urmare a spaimei pe care i-o stârnise vraciul. Ci Kamaralakmar se plecă peste ea și, deșteptând-o, îi spuse cu glas șoptit:

– O, Șamsennahar, o, lucire a ochilor mei, o, cuib

al inimii mele, gândește-te la viața ta și la viața mea și mai ai oleacă de curaj și de răbdare; căci starea noastră cere multă iscusință și mare grijă, dacă vrem să scăpăm din mâinile acestui domn asupritor. Eu am să încep prin a-i întări credința ce-o are în privința ta și anume că ești în stăpânirea ginnilor și că de acolo îți vine sminteala; ci am să-i spun că eu am să te vindec pe dată cu ajutorul tainicelor însușiri pe care le am! Tu nu trebuie decât să-i vorbești liniștită și blajin, ca să-i arăți astfel dovada tămăduirii tale prin mijlocirea mea! Și în felul acesta vom izbuti să ne atingem ținta și vom putea să ne împlinim gândul!

Și tânăra fată răspunse:

– Ascult și mă supun!

Atunci Kamaralakmar se apropie de domn, care se trăsese mai spre fundul odăii și, cu un obraz vestitor de bine, îi spuse:

– O, prea norocitul doamne, am izbutit, datorită soartei tale celei bune, să-i dibuiesc boala și să-i aflu leacul. Și ți-am vindecat-o! Poți, dar, să te apropii de ea și să-i vorbești încetișor și cu blândețe, și să-i făgăduiești cele ce ai să-i făgăduiești, și orice vei vrea de la ea ți se va împlini!

Și domnul, minunat cu totul, se apropie de fata care se ridică în cinstea lui și sărută pământul dinaintea lui, pe urmă, îi ură bun venit și îi spuse:

– Slujnica ta e tulburată de cinstea ce i-o faci, venind astăzi în ospetie la ea!

Și domnul, auzind și văzând toate astea, fu mai-mai să se simtă zburând de fericire...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizecea noapte

Spuse:

... fu mai-mai să le simtă zburând de fericire și le porunci roabelor și hadâmbilor să se pună în slujba ei, s-o ducă la hammam și să-i gătească hainele și podoabele. Și femeile și robii intrară și îi spuseră salama-lecurile de cuviință, iar ea le răspunse la salama-lecuri în chipul cel mai drăgălaș și cu glasul cel mai dulce. Apoi o îmbrăcară în haine împărătești, îi puseră la gât o salbă de nestemate și o duseră la hammam, unde o spălară și o slujiră, iar pe urmă o aduseră în iatacul ei, frumoasă ca o lună în cea de a patrusprezecea zi a sa. Și-așa!

Încât domnul, cu pieptul plin până peste poate și cu sufletul luminat, spuse tânărului crăișor:

— O, înțeleptule, o, învățatule vraci, o, împodobitule de filozofie, toată bucuria aceasta pe care o trăim acum se datorește puterilor tale și harului tău. Allah să sporească asupra-ne harurile suflării tale vindecătoare!

El răspunse:

— O, Măria Ta, pentru deplinătatea zviduirii, este de trebuință să ieși împreună cu toți curtenii tăi, cu străjerii și cu oștenii, și să te duci către locul unde ai găsit-o pe fată, luând-o și pe ea cu tine, și punând să fie dus acolo și calul de abanos care era cu ea și care nu-i decât un ginn diavolesc; și anume chiar ginnul care o stăpânea și îi tulbura mintea. Iar eu atunci am să fac descânteculele trebuitoare; altminteri, ginnul are să se întoarcă iar să pună stăpânire pe ea la fiecare început de lună, și totul are să înceapă iar de la cap; pe când acum, odată ce am izbutit să-l prind cu totul în puterile mele, am să-l închid și am să-lucid!

Și craiul rumilor strigă:

— Din toată inima mea de prieten și ca o răsplată datorată!

Și numaidecât, însoțit de șahzade și de domniță și urmat de toate oștile sale, luă calea către câmpia noastră.

Când ajunseră acolo, Kamaralakmar porunci să fie suită fata pe calul de abanos și să fie lăsați, și calul și fata, la o depărtare destul de mare ca să nu poată fi văzuți prea bine nici de domn și nici de oștenii săi. Și porunca se împlini pe dată. Atunci spuse domnului rumilor:

— Acuma, cu îngăduința și cu buna ta voie, am să purced la afumări și la farmece, și am să-l ferec pe vrăjmașul acela al neamului omenesc, în așa chip ca să nu mai poată fi vătămător nimănuia de-acî înainte! După care am să încalec și eu pe calul de lemn ce pare a fi de abanos, și am s-o așez pe fată la spatele meu. Și atunci ai să vezi cum se zbuciumă în toate părțile și cum se clatină și-apoi cum își ia numaidecât vânt, ca să vină în goană să se oprească dinaintea ta. Și în felul acesta ai să capeți dovada că se află întru totul sub puterea noastră. Pe urmă, ai să poți să faci ce vei vrea cu fata!

Când auzi vorbele acestea, domnul rumilor se bucură până peste poate, în vreme ce Kamaralakmar încălecă pe cal și o legă strașnic dinapoia sa pe tânăra domniță. Și pe când ochii toți erau ațintiți spre el și-l priveau ce face, el răsuci pârghia de înălțare; și calul, luându-și zborul, se înălță cu ei drept în sus, pierind în slava slăvilor.

Craiul rumilor, care habar nu avea cumu-i treaba, rămase mai departe în câmpie cu oștile lui să aștepte întoarcerea lor vreme de o jumătate de zi. Ci, cum nu-i mai văzu întorcându-se, se hotărî într-un sfârșit să se ducă și să-i aștepte la palatul domnesc. Ci și aceea fu o așteptare tot pe-atâta de zadarnică. Atunci își aduse aminte de moșneagul cel hâd care zăcea închis în temniță și, poruncind să fie adus dinaintea lui, îi spuse:

— A, bătrân ticălos! A, dos de maimuță! Cum de-ai cutezat să nu-mi spui taina calului acela vrăjit și stăpânit de ginnii cei diavolești? Că iacătă acuma l-a răpit în văzduhuri și pe vraciul care o tămăduise pe fată de sminteală, și-a răpit-o și pe fată! Și cine știe ce are să li se mai întâmple! Și te mai fac răspunzător și de grămada de giuvaieruri și de lucruri scumpe, care prețuiesc cât o vistierie, cu care am împodobit-o pe fată când a ieșit de la hammam. A, pe dată are să ți se zboare capul!

Și, la un semn al domnului, gealatul se și ivi și, dintr-o fulgerătură, făcu din persan doi persani!

Estimp, șahzade Kamaralakmar și domnița Șamsen-nahar își vedeau mai departe de drumeția lor cea vinteașă prin văzduh și ajunseră cu bună pace la cetatea de scaun a împăratului Sabur. De data aceasta nu mai coborâră pe pământ la foișorul din grădină, ci chiar pe terasa palatului. Și crăișorul se grăbi să-și pună iubita la adăpost temeinic și să plece fără de zăbavă să vestească pe tatăl și pe mama sa de sosirea lor. Intră, dar, în iatacul în care, cufundați în lacrimi și în deznădejde, ședea împăratul, împărăteasa și cele trei domnițe, surorile lui, și le ură bună pace, sărutându-i, pe când, la vederea lui, sufletele li se umplură de fericire și inimile li se ușurară de povara mâhnirii și a durerii.

Atunci, ca să sărbătorească întoarcerea lui și sosirea domniței, fata sultanului de la Sana, împăratul Sabur dete ospete mari locuitorilor cetății și petreceri care ținură o lună de zile întreagă. Și Kamaralakmar intră în odaia de nuntă și se veseli cu fata multe nopți lungi și binecuvântate.

După care împăratul Sabur, ca să-și știe de-aci înainte sufletul liniștit, puse să fie făcut bucățele calul de abanos și îi sfărâmă zimberecul, el cu mâna lui.

La rându-i, Kamaralakmar scrise o scrisoare...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și doua noapte

Spuse:

... La rându-i, Kamaralakmar scrisese o scrisoare către sultanul de la Sana, tatăl soției sale, în care îl înștiința despre toată pătărania lor și îi vesti căsătoria și petrecerea lor laolaltă în fericirea cea mai deplină. Și trimise scrisoarea printr-un sol însoțit de o mulțime de purtători de daruri mărețe și de lucruri rare de mare preț. Și solul ajunsese la Sana, în Yaman, și înmână scrisoarea și darurile în mâna tatălui domniței, care citind scrisoarea se bucură cum nu se mai poate și primi darurile. După care pregăti la rându-i daruri tare bogate pentru ginerele său, fiul împăratului Sabur, și i le trimise prin același sol.

La primirea darurilor de la tatăl soției sale, frumosul crăișor Kamaralakmar se bucură foarte; căci tare greu îi venea să-l știe mohorât pe bătrânul sultan de la Sana din pricina purtării lor a amândurora. Și chiar își făcu o datină de a-i trimite în fiecare an câte o scrisoare și daruri noi. Și tot așa făcu până la moartea sultanului de la Sana. Pe urmă, când și tatăl său, împăratul Sabur, muri la rându-i, îi urmă în scaunul împărăției și își începu domnia măritând-o pe soră-sa cea mică, aceea pe care o iubea el atâta, cu noul sultan de la Yaman. După care domni peste împărăția lui cu înțelepciune, și peste supușii săi cu dreptate; și, în felul acesta, dobândi stăpânire peste toate pământurile și credința inimilor tuturor locuitorilor. Iar el cu soția sa Șamsennahar trăiră așa mai departe cea mai huzurită și cea mai dulce, cea mai senină și mai liniștită viață, până ce veni și la ei Sfârâmătoarea

huzururilor, Despărțitoarea sindrofiilor și a celor ce se au dragi, Jefuitoarea palatelor și a colibelor, Ziditoarea de morminte și Căpătuitoarea cimitirelor!

Și-acum, mărire celui Singur Viu, carele nu moare niciodată și carele ține în mâinile sale domnia Lumilor și împărăția Văzutelor și a Nevăzutelor!

Și Șeherezada, fiica vizirului, încheindu-și astfel povestea aceasta, tăcu. Atunci sultanul Șahriar îi spuse:

– Povestea aceasta, o, Șeherezada, a fost minunată! Și tare aș vrea să cunosc meșteșugul nemaipomenit al acelui cal de abanos!

Șeherezada spuse:

– Vai, a fost sfârșat!

Și Șahriar spuse:

– Pe Allah, sufletul meu tare-i frământat de născocirea aceea!

Șeherezada răspunse:

– Atunci, o, norocitul sultan, spre a-ți odihni sufletul, sunt gata, dacă bineînțeles îmi îngăduiești, să-ți povestesc povestea cea mai de haz pe care o cunosc, aceea în care este vorba de Dalila-cea-Vicleană și de fata ei Zeinab-cea-Isteață!

Și sultanul Șahriar strigă:

– Pe Allah, poți s-o spui! Căci habar n-am de povestea aceea! Pe urmă, am să hotărâsc ce va fi cu capul tău!

Atunci Șeherezada spuse:

POVESTEA CU NĂZDRĂVĂNIILE
SĂVÂRȘITE DE DALILA-CEA-VICLEANĂ
ȘI DE FATA EI ZEINAB-CEA-ISTEAȚĂ
ÎMPOTRIVA LUI AHMAD-CEL-
HOȚOMAN, A LUI HASSAN-CEL-
PEHLIVAN ȘI A LUI ALI ARGINT-VIU¹

Se povestește, o, norocitul sultan, că trăiau la Bagdad pe vremea califului Harun Al-Rașid, un om care se numea Ahmad-cel-Hoțoman și un altul care se numea Hassan-cel-Pehlivan, amândoi ajunși de pomină din pricina iscusinței lor la vicleșuguri și la pungășii. Isprăvile lor în aceste privințe erau cu totul și cu totul uluitoare: drept aceea, califul, care se pricepea să tragă foloase de pe urma tuturor celor dăruiți cu vreun har, îi chemă la el și îi năimi căpetenii ale agiei. Așa că-i stepeni în vredniciile lor, dând fiecăruia câte un caftan falnic, leafă de câte o mie de dinari de aur pe lună, și câte o ceată de patruzeci de călăreți vajnici. În felul acesta, Ahmad-cel-Hoțoman era însărcinat cu paza cetății pe latura dinspre uscat, iar Hassan-cel-Pehlivan pe latura dinspre ape. Și amândoi, la sărbătorile cele mari, mergeau pe lângă calif, unul de-a dreapta lui, altul de-a stânga.

Or, în ziua ridicării lor în acele vrednicii, amândoi ieșiră cu valiul Bagdadului, emirul Khaled, însoțiți de

¹ La M. A. Salie, titlul este: *Povestea cu Dalila-Vicleana și Ali-Zeibak din Cairo.*

cei patruzeci de zdrahoni ai lor și cu un pristav înainte, care striga hotărârea califului și spunea:

– Hei, voi toți, locuitori ai Bagdadului! din porunca marelui calif, aflați că aga de la Mâna Dreaptă nu e altul de-acî înainte decît Ahmad-cel-Hoțoman, iar aga de la Mâna Stîngă nu e altul decît Hassan-cel-Pehlivan! Lor le datorăți supunere și cinstire la tot prilejul!

Tot pe-acele vremi, trăia la Bagdad o bătrână vestită, pe care o chema Dalila, și care a rămas de pomină de-atunci și până azi pe numele de Dalila-cea-Vicleană. Iar Dalila avea două fete: una măritată și mamă a unui năpârstoc numit Mahmud-Stârpitura, și alta încă nemăritată și rămasă de pomină cu numele de Zeinab-cea-Isteață. Soțul Dalilei-celei-Viclene fusese pe vremuri om de vază, răspunzător peste porumbeii care slujeau să ducă soliile și scrisorile în toată împărăția: iar viața lor îi era mai scumpă și mai de preț califului decît chiar viața copiilor lui, pentru foloasele pe care i le aduceau aceștia. Încât soțul Dalilei se bucura de huzmeturi și de volnicii alese, și de o leafă de o mie de dinari pe lună. Ci el era mort de mult și uitat, și de pe urma lui rămăseseră bătrâna și cele două fete ale ei! Și, cu adevărat, Dalila aceea era o bătrână măiastră în șiretlicuri, pehlivăanii, pungășii, potlogării și blestemății de toate felurile, o vrăjitoare în stare să amăgească până și șarpele momindu-l afară din cuibul lui, ori să și-l facă până și pe diavolul Eblis învățacel la sforării și la tertipuri.

Deci, în ziua căftănirii lui Ahmad-cel-Hoțoman și a lui Hassan-cel-Pehlivan în slujba de agă, tânăra Zeinab îl auzi pe pristav vestind norodului știrea, și îi spuse mamei sale:

– Ia uite, o, maică, la pramatia aia de Ahmad-cel-Hoțoman! A venit mai cândva la Bagdad ca un fugar izgonit din Egipt și n-a fost blestemăție pe lume și

ticăloșie pe care să n-o fi săvârșit aici de când a venit. Și în felul acesta a ajuns atât de vestit, încât califul iată că l-a căftănit în slujba de agă de-a Dreapta sa, în vreme ce cumătru-său întru pehlivăanii, Hassan-cel-Pehlivan, chelbosul ăla cu căpățâna cheală că un dovleac, a fost căftănit agă de-a Stânga sa! Și fiecare dintre ei își are zi și noapte masa așternută la palatul califului, și o strajă, și leafă de o mie de dinari pe lună, și vrednicii și toate hatărurile. Și noi, vai de noi! Stăm în casa noastră, fără de nimica și date uitării, fără de nicio cinstire ori hatâr, și fără nimeni care să se îngrijească de soarta noastră!

Iar bătrâna Dalila ridică fruntea și zise:

– Da, pe Allah, fata mea!

Atunci Zeinab îi spuse:

– Ridică-te, dar, o, maică, și găsește vreo chițibușerie vrednică să ne acopere de fală, ori vreo pehlivănie care să ne facă atâta de vestite și-atâta de cunoscute în Bagdad, încât faima noastră să ajungă la urechile califului, care are să ne dea îndărăt huzmeturile și vredniciile tatălui nostru!

După ce Zeinab-cea-Isteață îi spuse aceste cuvinte maică-sii, Dalila-cea-Vicleană îi răspunse:

– Pe capul tău, o, fata mea...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și treia noapte

Spuse:

... Pe capul tău, o, fata mea, îți făgăduiesc să mijmășesc prin Bagdad vreo două pehlivăanii dintre cele mai acătării, care au să întreacă, și încă cu prisosință, tot ce-au săvârșit Ahmad-cel-Hoțoman și Hassan-cel-Pehlivan!

Și se ridică pe clipă pe dată, își coperi fața cu feregeaua, se îmbracă în haine de sufit¹ sărac, punându-și o mantie mare, cu niște mâneci atât de grozave, încât îi cădeau până la călcâie, și se încinse peste mijloc cu un brâu lat de lână; luă apoi un ulcior pe care îl umplu cu apă până în buză și puse trei dinari în gura ulciorului, pe care îl astupă cu un dop făcut din frunze de palmier; pe urmă își înfășură umerii și pieptul cu o sumedenie de șiruri de mătănii cu niște bumbi mari, grele cât o sarcină de vreascuri, luă în mână o flamură ca acelea pe care le poartă sufiții cerșetori, făcută din niște fâșii de pânză roșii, galbene și verzi; și, gătită așa, ieși din casă strigând cât o ținea gura:

— Allah! Allah!

Și în felul acesta cu limba se ruga, pe când inima ei gonia pe meidanul de alergări al diavolilor, iar gândul i se vântura cum să născocească niște isprăvi cât mai dibace și mai amarnice.

Străbătu așa mahalalele cetății, trecând dintr-o uliță în altă uliță, până ce ajunse la o fundătură podită cu marmură, măturată și stropită, și în fundul ei văzu o poartă mare adumbrită de o minunată coamă de alabastru, iar pe pragul ei stând portarul, un moghrabin îmbrăcat tare fălos. Iar poarta era din lemn de santal împodobită cu verigi vârtoase de acioaie și cu un lacăt de argint. Or, casa aceea era casa ceașului de la palatul califului, un om de mare vază, stăpân pe multe bunuri, și umblătoare și neumblătoare, și miluit cu lefuri mari pentru slujbele lui; ci mai era și om tare aprig și cam necioplit; drept care i se zicea Mustafa-Urgia-Ulișelor, din pricină că la el loviturile o luau totdeauna înaintea vorbelor! Era însurat cu o muierușcă nurlie, pe care o îndrăgea amarnic și față de care se jurase, încă din

¹ *Sufit* (de la *suf* – lână, păr) – mistic musulman, care umbla îmbrăcat cu haine aspre țesute din lână albă.

noaptea lor dintâi, că nu are să-și ia altă soție cât o trăi, și că nu are să doarmă nici măcar o noapte afară din casa lor.

Și-așa fu, până ce într-o zi Mustafa-Urgia-Ulițelor, ducându-se la divan, văzu că fiecare emir avea pe lângă el câte un fecior ori chiar doi. Și tot în ziua aceea se duse pe urmă la hammam și, uitându-se într-o oglindă, văzu că firele de păr albe din barba lui erau mai multe decât firele negre, pe care le copleșeau cu totul, și își zise în sine: „Oare cel care l-a luat de mult pe tatăl tău nu vrea să te miluiască și pe tine cu un urmaș?” Și se duse la nevastă-sa și, cu inima zăhăită, se așeză pe un chilim, fără să se uite la ea și fără să-i spună o vorbă. Ea atunci se apropie de el și-i spuse:

– Bună seara, tu!

El răspunse:

– Piei de dinaintea mea! Din ziua când te-am văzut pe tine, nimica bun n-am mai văzut!

Ea întrebă:

– Cum așa?

El spuse:

– În noaptea dintâi a noastră, m-ai pus să jur că n-am să mai iau altă nevastă pe lângă tine! Și te-am ascultat! Or, astăzi, am văzut la divan pe fiecare emir cu câte-un fiu ori chiar cu doi, și-atunci mi-am adus aminte de moarte; și asta m-a tulburat cum nu se mai poate, căci nu sunt și eu dăruit nici cu un fecior, nici cu o fată măcar! Și eu știu că omul care nu lasă niciun urmaș în urma lui nu lasă nicio amintire! Și aceasta-i pricina supărării mele, o, sterpiciune ce ești, o, pământ de piatră și de arsură pentru semănăturile mele!

La vorbele acestea, nevastica, înroșindu-șe, răspunse:

– Așa îți vine ție să vorbești, ai? Fie Numele lui Allah cu mine și împrejurul meu! Zăbăvnicia nu-i de la mine! Și pricina nu-i din vina mea! Că eu atâta mă

îndop cu tot soiul de leacuri, de-am tocit și-am găurit piulițele tot pisând mirodenii, sfărâmând buruieni și zdrobind rădăcini de leac împotriva sterpiei! Ci tu ești cel zăbavnic! Tu nu ești decât un catâr fără vlavie și cârn, iar ouăle ți-s limpezi, cu sămânța zemoșită și rodul nerodnic!

El răspunse:

– Bine!... Da când am să mă întorc din călătorie, am să-mi aduc altă soată lângă tine!

Ea răspunse:

– Soarta și norocul meu sunt la Allah!

El atunci plecă; ci, când ajunse în uliță, se căi de cele întâmplate; iar soția lui, tinerica, se căi și ea la fel de vorbele ce le rostise, cam acre, față de stăpânul ei. Și-atâta cu stăpânul casei din fundătura podită cu marmură!

Estimp, Dalila-cea-Vicleană, iacătă! Cum ajunse sub zidurile casei, o văzu deodată pe soția emirului stând la fereastră sprijinită în coate, frumoasă ca o mireasă și strălucind ca o comoară de toate giuvaierurile cu care era împodobită, și luminoasă ca o boltă de cleștar, în hainele de zăpadă cu care era îmbrăcată!

Când o văzu așa, bătrâna noastră a răutăților își zise în sufletul ei: „O, Dalila, iată că ți-a venit ceasul să dezlegi sacul vicleșugurilor tale! Acuma să te vedem dacă ești în stare s-o momești pe tinerica aceasta afară din casa stăpânului ei și s-o ușurezi de giuvaieruri și s-o despoi de hainele cele frumoase, ca să pui mâna pe toată fala ei!” Se- opri, așadar, sub fereastra emirului, să strige cât mai amarnic numele lui Allah, zicând: „Allah! Allah! Și voi toți, prieteni ai lui Allah, valii făcători de bine, luminați-mă!”

Când auziră acele strigăte și când o văzură pe acea sfântă bătrână îmbrăcată întocmai ca sufiții cerșetori, toate muierile din mahala veniră în fugă să-i pupe

poalele mantiei și să-i ceară binecuvântarea; iar tânăra soție a emirului Urgia-Ulișelor gândi: „Allah are să ne binecuvânteze cu mila lui prin mijlocirea acestei sfânte bătrâne!“ Și, cu ochii înmuiați de tulburare, femeiușca chemă o slujnică și-i spuse:

– Coboară repede la portarul nostru, șeicul Abu-Ali, sărută-i mâna și spune-i: „Stăpâna mea Khatun te roagă s-o lași să intre la noi pe această sfântă bătrână, ca să ne aducă îndurarea lui Allah!“

Și slujnica se duse la portar, îi sărută mâna și-i spuse:

– O, șeicule Abu-Ali, stăpâna mea Khatun îți spune: „Las-o pe această bătrână să intre la noi, ca să ne aducă îndurările lui Allah!“ Și poate că binecuvântarea lui Allah se va revărsa peste noi toți!

Atunci portarul se duse la bătrână și vru mai întâi să-i sărute mâna; ci ea se trase repede îndărăt, și nu-l lăsă, spunând:

– Să nu te apropii de mine! Tu, care îți faci rugăciunile ca toți slujitorii fără să te speli mai întâi după sfânta datină, ai să mă prihănești cu mâinile tale necurate și atunci spălarea mea-i degeaba și fără de folos! Mântuiesc-te Allah de slugăria aceasta, o, portarule Abu-Ali, căci te afli întru milele sfinților lui Allah și ale valiilor săi!

Or, urarea aceasta îl tulbură cu totul pe portarul Abu-Ali, căci tocmai se îplineau trei luni de zile de când nu-și mai primise plata de la cumplitul emir Urgia-Ulișelor și de multă vreme se afla la mare cumpănă în această privință și nu știa ce să facă spre a căpăta cele ce i se cuveneau, încât îi spuse bătrânei:

– O, maică, dă-mi să beau oleacă de apă din ulciorul tău, ca să mă pot bucura în felul acesta de binecuvântarea ta!

Atunci ea coborî ulciorul de pe umăr și îl învârti de mai multe ori în juru-i, până ce astupușul din foi de

palmier alunecă din gura ulciorului și cei trei dinari de aur se rostogoliră pe jos, de parcă ar fi căzut din cer! Și portarul se repezi să-i adune și își zise în sine: „Mărire, lui Allah! Această bătrână cerșetoare este mai sfântă decât toate sfintele care au ascunse comori date în seama lor! Iată că i s-a vădit că eu sunt un biet portar lipsit de plata lui și în mare nevoie de bani pentru cheltuielile cele mai grabnice; și s-a rugat ca să-mi capete acești trei dinari pe care i-a scos din adâncurile cerului!“ Pe urmă îi întinse bătrânei cei trei dinari și îi spuse:

– Ia, mătușă, acești trei dinari, care au căzut poate din ulciorul tău!

Ea răspunse:

– Fugi de-aci cu banii ăștia ai tăi! Eu nu sunt dintre cei ce au treabă de lucruri de-acestea lumești, nu, nici-odată! Poți să ții tu banii aceia pentru tine și să-ți mai îmbunezi oleacă traiul, spre a-ți cumpăni în felul acesta simbria pe care ți-o datorează emirul!

Atunci portarul ridică mâinile și strigă:

– Mărire lui Allah pentru mila lui! Asta-i o faptă din rândul minunilor!

Estimp, slujnica se și apropiase de bătrână și, după ce îi sărută mâna, se grăbi s-o ducă la tânăra-i stăpână.

Când ajunse la femeiușcă, bătrâna rămase uluită de frumusețea ei; căci cu adevărat era ca o comoară dezvelită, cu pecețile-i talismanice sfârâmate anume spre-a o arăta în toată vâlva sa.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și patra noapte

Spuse:

Când ajunse la femeiușcă, bătrâna rămase uluită de frumusețea ei; căci cu adevărat era ca o comoară dezvelită, cu pecețile-i talismanice sfărâmate anume spre-a o arăta în toată vâlva sa.

Și frumoasa Khatun la rândul-i se grăbi să se arunce la picioarele bătrânei și să-i sărute mâinile; iar bătrâna îi zise:

– O, fata mea, nu vin decât din pricină că am înțeles că ai nevoie de sfaturile mele, după îndemnul lui Allah!

Și Khatun începu prin a-i da mai întâi să mănânce, după cumu-i datina față de sfinții cerșetori; ci bătrâna nu vru să se atingă de bucate, și spuse:

– Eu nu vreau să mănânc decât din bucatele raiului; așa încât ajenez totdeauna, afară de cinci zile pe an! Ci, o, copilă a mea, te văd mahnită și doresc să-mi povestești pricina tristeții tale!

Ea răspunse:

– O, maică, în ceasul nunții noastre l-am pus pe soțul meu să jure că n-are să ia niciodată altă soție pe lângă mine; ci a văzut acuma copiii altora și a râvnit să aibă și el unul; și mi-a zis: „Ești o stearpă!” Eu i-am răspuns: „Ba tu ești un catâr care nu rodnicești!” Atunci el a plecat mânios și mi-a zis: „Când am să mă întorc din călătorie, am să mă însor cu încă una!” Or, eu, mătușă, eu tare mă tem acuma să nu-și împlinească amenințarea și să nu mai ia pe lângă mine încă o soție care să-i dăruiască urmași! Că el are moșii multe, și case, și huzmeturi sate întregi, și de-o avea copii de la cealaltă, eu am să fiu lipsită de toate acele bunuri!

Bătrâna răspunse:

– Fata mea, se vede cât de colo ce neștiutoare ești despre virtuțile stăpânului meu, șeicul Tatăl-Desfecioririlor, puternicul Stăpânul-Sarcinilor, înmulțitorul-Plodirilor.¹

¹ La M. A. Salie, este dat numele arab Abu-li-Hamalat – cu precizarea într-o notă: *ocrotitorul plodirilor*, adică ocrotitorul femeilor însărcinate.

Au tu nu știi că numai un drum la acest sfânt face dintr-un biet datornic un zaraf bogat și dintr-o femeie stearpă un hambar de rodnicii?

Frumoasa Khatun răspunse:

– O, maică, din ziua când m-am măritat, eu n-am mai ieșit din casă niciodată și n-am putut nici măcar să întorc urările de fericire ori de păreri de rău care mi s-au adus!

Bătrâna spuse:

– O, copilă, am să te duc eu la stăpânul meu, șeicul Tatăl-Desfecioririlor și Înmulțitorul-Plodirilor. Iar tu să nu te sfiiești a-i mărturisi povara ce te apasă, și să-i faci un peșcheș. Și-atunci poți să nu te îndoiești că la întoarcerea din călătorie soțul tău are să se culce cu tine; și tu ai să prinzi o fată ori un băiat. Dar, fie fată, fie băiat, orice-o fi să fie copilul tău, tu să faci jurământ că ai să-l menești derviș în slujba stăpânului meu Tatăl-Desfecioririlor!

La vorbele acestea, frumoasa Khatun, tulburată de nădejde și de bucurie, îmbracă rochiile ei cele mai frumoase și se găti cu cele mai scumpe giuvaieruri, pe urmă îi spuse slujnicei sale:

– Ai grijă de casă!

Și slujnica răspunse:

– Ascult și mă supun, o, stăpână a mea!

Atunci Khatun ieși cu Dalila și întâlni la poartă pe bătrânul portar, moghrabinul Abu-Ali, care o întrebă:

– Încotro, stăpână?

Ea răspunse:

– Mă duc la șeicul Înmulțitorul-Plodirilor!

Portarul spuse:

– Ce binecuvântare a lui Allah această sfântă bătrână, o, stăpână a mea! Are în seama ei comori întregi! Mi-a dat și mie trei dinari de aur roșu; și a ghicit nevoia mea și a știut starea mea, fără să mă fi întrebat nimica; și

a știut că mă aflu la nevoie! Deie Allah ca răsplata pentru posturile ei de tot anul să se reverse și asupra capului meu!

Cu asta, Dalila și tânăra Khatun pleacă și, pe drum, bătrâna cea vicleană spuse soatei emirului Urgia-Ulițelor:

– Inșallah! o, stăpână a mea, când ai să te afli dinaintea șeicului Tatăl-Desfecioririlor, ajute-l Allah ca el să-ți dea și liniștea sufletului, și îndeplinirea tuturor dorințelor, și întoarcerea dragostei soțului tău, dar să și facă așa fel ca niciodată pe viitor să nu mai fie între voi pricină de nemulțumire, ori de supărare, ori să vă mai spuneți vorbe rele!

Și Khatun răspunse:

– O, maică, tare aș vrea să ajung cât mai curând la acel sfânt șeic!

În vremea aceasta, Dalila-cea-Vicleană își zicea în sine: „Cum aș putea face, în mijlocul mulțimii de trecători care se duc și vin, s-o despoi de giuvaieruri și s-o las goală?”

Pe urmă îi spuse deodată:

– O, fata mea, mergi cât mai departe în urma mea, dar) să nu mă pierzi din ochi, întrucât eu, maica ta, sunt o bătrână încărcată greu cu poverile cu care mă încarcă aceia care nu le mai pot îndura greutatea; și pe tot lungul drumului oamenii vin să mă încarce cu daruri de pioșenie, pe care le-au menit stăpânului meu șeicul, și mă roagă să i le duc. Este mai bine, așadar, să merg singură deocamdată!

Și femeiușcă merse departe în urma viclenei bătrâne, până ce amândouă ajunseră în sucul cel mare al negustorilor. Și de departe se auzea sub bolta sucului răsunând, la pașii tinerelei, zăngănitul zurgălăilor de aur de la picioarele ei gingașe și clinchetul țechinilor de pe capul său, atât de dulce și de lin de-ai fi zis că e un zvon de țitere și de țimbale!

Așa trecură prin suk, pe dinaintea prăvăliei unui tânăr negustor, pe nume Sidi-Mohsen, care era un flăcău tare drăgălaș, de-abia având o umbră de pufușor pe obraji. Iar acesta băgă de seamă frumusețea nevesticii și începu să-i arunce pe furiș niște ocheade pe care bătrânei nu-i trebui mult ca să le priceapă. Încât se întoarse către tinerică și îi spuse:

– Vino și te așază oleacă mai de-o parte coala, fata mea, să te mai hodinești cât mă duc să vorbesc despre o treabă cu neguțătorul acela tinerel!

Și Khatun se supuse și stătu jos, nu departe de prăvălia flăcăului cel frumos, care putu în felul acesta s-o vadă mai bine și, numai dintr-o privire pe care i-o aruncă ea, îi venea să înnebunească! După ce fîrse așa bine, bătrîna codoașă se apropie de el și-i spuse:

– Au nu ești tu neguțătorul Sidi-Mohsen?

El răspunse:

– Ba da! Cine ți-a spus cum mă cheamă?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar cînd fu cea de a patru sute treizeci și cincea noapte

Spuse:

El răspunse:

– Ba da! Cine ți-a spus cum mă cheamă?

Ea zise:

– Niște oameni de treabă, care m-au trimis la tine. Și am venit ca să-ți spun, o, copile al meu, că fetișcana de colo este fata mea; iar tată-său, care a fost un mare neguțător, a murit lăsîndu-i multe bogății. Ea a ieșit astăzi întîia oară în lume, căci nu-i decît de puțină vreme ajunsă la vîrsta măritîșului, și-asta după felurite semne neîndoielnice. Or, eu n-am mai zăbovit s-o scot

la vezală, căci spun înțelepții: „Votrește-ți fata, nu feciorul!“ Drept care, mânăta de un îndemn ceresc și de o simțire tainică, m-am hotărât să vin să te întreb pe tine de n-o vrei de soție. Și să nu-ți faci vreo grijă în privința ei: dacă ești sărac, am să-ți dau toți banii ei, și în locul unei prăvălii, am să-ți deschid două prăvălii! Și în felul acesta ai să fii miluit de Allah nu numai cu o fetișcană frumoasă, ci și cu alte trei lucruri vrednice de râvnit, ce încep toate cu litera *b*: bani, bunătate și bucurie!

– O, maică, toate-s bune și nu pun la îndoială cuvintele tale în ce privește pe cei dintâi *b*. Însă în privința celui de-al treilea *b*, îți mărturisesc că n-aș fi liniștit decât după ce l-aș vedea și l-aș cerceta cu ochii mei; căci maică-mea, înainte de a muri, m-a îndemnat stăruitor un lucru și mi-a spus: „Tare aș mai fi vrut, o, fiul meu, să te însor cu o fată de care să mă fi încredințat cu ochii mei!“ Iar eu am jurat că nu am să mă abat de la dorința sa și că în locul ei voi cerceta eu însumi! Și a murit liniștită!

Atunci bătrâna răspunse:

– Dacă-i așa, ridică-te pe cele două picioare și hai după mine! Și mă însărcinez să ți-o arăt goală-goluță! Numai să ai bine grijă să vii mult departe în urma ei, dar fără s-o pierzi din ochi. Iar eu am să merg înainte, ca să arăt drumul!

Atunci tânărul negustor se ridică și luă cu el o pungă plină cu o mie de dinari, zicându-și: „Nu se știe ce se poate întâmpla, și aș putea în felul acesta să plătesc pe loc cheltuielile cerute de înșurătoare!“ Și se ținea de departe pe urmele bătrânei codoașe care deschidea drumul, și care își zicea în sine: „Cum să faci tu acum, o, Dalilo cea plină de iscusință, să-l despoi și pe vițelul acesta?“

Și cum mergea așa, urmată de tânăra femeie, care la rândul ei era urmată de frumosul neguțator, ajunse în fața prăvăliei unui boiangiu, unul numit Hagg-Mohammad, vestit în tot sucul din pricina gusturilor lui anapoda.

Într-adevăr, el era asemenea cuțitului vânzătorilor de colocaze, care spintecă totodată și părțile bărbătești și pe cele femeiești ale cepii, și la fel îi plăceau și gustul dulce al smochinului și gustul acrișor al rodiei. Or, așadar, Hagg-Mohammad, auzind clinchetul țechinilor și al zingănelor, înălță fruntea și zări pe drăgălașul de flăcău și pe frumoasa muierușcă. Și simți ce simți! Ci Dalila se și apropiase de el și, după salamelecurile de cuviință, îi spuse așezându-se:

– Tu ești oare Hagg-Mohammad, boiangiul?

El răspunse:

– Da! Eu sunt Hagg-Mohammad! Ce dorești?

Ea spuse:

– Mi-au vorbit niște oameni de treabă despre tine! Ia te uită la fetișcana aceea nurlie, care-i fata mea, și la flăcăul acela dulce și zarif, care-i fiul meu! Eu i-am crescut pe amândoi, și învățătura lor m-a costat multă cheltuială! Or, află acumă că locuința în care locuim noi este o casă mare și veche ce se dărmă, așa încât am fost nevoită de la o vreme s-o sprijin cu grinzi de lemn și cu proptele vâjnoase; ci meșterul zidar mi-a spus: „Bine-ai face să te duci să stai în altă casă; întrucât s-ar cam putea să se prăvălească peste tine! Și după ce o să ți-o zidesc iar, ai să poți veni îndărăt să locuiești în ea; da nu mai devreme!“ Eu atunci am plecat în căutarea altei case în care să stau până una alta cu acești doi copii; și niște oameni cumsecade m-au îndreptat către tine. Aș vrea, dar, să mă găzduiești la tine cu acești doi copii pe care-i vezi! Și să nu te îndoiești de mărinimia mea!

Când auzi vorbele acestea ale bătrânei, boiangiul își simți inima horind în lăuntrurile lui, și își zise în sine:

„Ya Hagg-Mohammad, uite cum ți se îmbie dinților tăi un coșcoman de unt pe-o felie!“ Pe urmă spuse către Dalila:

– E-adevărat că am o casă cu o odaie mare la catul de sus; dar nu am la îndemână nicio încăpere, întrucât jos, locuiesc eu, iar odaia de sus slujește să-mi primesc oaspeții, țărani care îmi aduc indigoul!

Ea răspunse:

– Fiule, treaba la casa mea nu cere decât o lună sau două, cel mult; și noi nu cunoaștem multă lume pe-aici! Mă rog ție, dar, să împărți în două odaia cea mare de sus și să ne dai nouă jumătate. Și, pe viața ta, o, fiule, dacă vei vrea ca oaspeții tăi, țărani ce-ți aduc indigoul, să ne fie oaspeți, vor fi bineveniți! Suntem gata să mâncăm și să dormim împreună cu ei!

Atunci boiangiul se grăbi să-i dea cheile de la casa lui; avea trei: una mare, una mică și una răsucită. Și îi spuse:

– Cheia cea mare este de la poarta casei; cheia cea mică este de la odaia de intrare; iar cheia cea răsucită este de la odaia de sus. Poți, mătușă dragă, să te slujești de tustrele!

Atunci Dalila luă cheile și plecă, urmată de nevestică, iar nevestica urmată la rândul ei de tânărul negustor, și așa ajunseră pe ulița pe care se afla casa boiangiului și unde baba se grăbi să deschidă poarta cu cheia cea mare.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și șasea noapte

Spuse:

... baba se grăbi să deschidă poarta cu cheia cea mare.

Deocamdată începu prin a intra ea mai întâi în casă, împreună cu tânăra nevastă, iar negustorașului îi spuse

să aștepte. Și o duse pe frumoasa Khatun în odaia de sus, spunându-i:

– Fata mea, jos locuiește preacinstitul șeic Tatăl-Desfecioririlor. Tu așteaptă-mă aici și începe să-ți dai jos feregeaua! Eu nu zăbovesc mult și mă întorc la tine!

Și coborî numaidecât să-i deschidă tânărului neguțător, și îi pofti în odaia de la intrare, spunându-i:

– Ia loc colea și așteaptă-mă, că mă întorc la tine cu fata mea, ca să te încredințezi de ceea ce vrei să te încredințezi cu ochii tăi!

Pe urmă se întoarse iarăși sus la frumoasa Khatun și îi spuse:

– Acuma mergem la Tatăl-Desfecioririlor!

Și tânăra strigă:

– Ce bucurie, o, maică a mea!

Ea răspunse:

– Dar mie, fata mea, mi-e frică de un lucru!

Ea întrebă:

– Și de ce lucru ți-e teamă, maică?

Ea răspunse:

– Jos se află un copil al meu cam smintit, care-i ucenicul și ajutorul șeicului Tatăl-Desfecioririlor. Iar el nu știe să osebească vremea rece de vremea caldă, și stă mereu gol! Ci atunci când o femeie de vază ca tine intră la șeic, vederea podoabelor și a mătasurilor cu care-i îmbrăcată îl fac să se smintească de tot, și se repede la ea și-i face bucăți hainele și îi smulge cerceii rupându-i urechile, și o despoaie de toate giuvaierurile. Așa că ai face mai bine dacă ai începe să-ți scoți aici giuvaierurile și să te dezbraci de toate hainele și cămășile; și ți le păzesc eu pe toate, așteptându-te până ce te întorci de la șeicul Tatăl-Desfecioririlor!

Atunci nevastica își scoase toate giuvaierurile, se dezbracă de toate hainele, nemaipăstrând pe ea decât o cămășuță de mătăasă, și înmână totul Dalilei, care îi spuse:

– Mă duc să le pun sub mantia Tatălui-Desfecioririlor, pentru ca în felul acesta, prin atingerea cu el, să se reverse asupra-ți binecuvântarea lui Allah!

Și coborî, ducând cu ea bocceaua pe care, deocamdată, o ascunse sub bolta scării; pe urmă se duse la tânărul negustor și îl găsi așteptând-o pe tinerică.

El o întreabă:

– Unde este, dar, fiică-ta, ca să pot s-o cercetez?

Ci deodată bătrâna începu să se bată peste obraji și peste piept, în tăcere. Și tânărul negustor o întreabă:

– Ce-ai pățit?

Ea răspunse:

– Uf! dare-ar Allah să li se curme zilele vecinelor mele răuvoitoare și pizmașe și bârfitoare! Te-au văzut când ai intrat în casă cu mine și m-au întrebat cine ești; eu le-am spus că te-am ales ca viitor soț al fetei mele. Ci ele, pesemne zavistioase pe mine și pizmuindu-mi norocul cu tine, s-au dus la fata mea și i-au spus: „Oare maică-ta s-o fi săturat să-ți dea de mâncare de vrea să te mărite așa cu unul molipsit de râie și de lepră?” Eu atunci i-am jurat, așa cum te-ai juruit și tu mamei tale, că n-am să te împreun cu ea mai înainte de-a te vedea gol-goluț!

La vorbele acestea, tânărul negustor strigă:

– Chem ajutorul lui Allah împotriva acelor pizmașe și voitoare-de-rău!

Și spunând acestea, se dezbracă de toate hainele de pe el, și rămase gol și nevătămat și alb ca argintul cel strecurat. Și bătrâna îi spuse:

– De bună seamă! frumos și curat cum ești, nu ai nimica de teamă!

Și el strigă:

– Să vină să mă vadă acum!

Și puse alături frumoasa lui șubă de jder, centura, jungherul de argint și aur, și toate celelalte haine, ascunzând sub ele punga cu cei o mie de dinari! Și

bătrâna îi spuse:

– Nu trebuie să lași în odaia de intrare toate aceste lucruri ispititoare. Le pun eu la loc ferit!

Și strânse toate lucrurile, așa cum făcuse și cu hainele femeiuștii, și, lăsându-l pe tânărul neguțator singur, încuie cu cheia ușa în urma ei, se duse și luă de sub scară legătura dintâi și ieși fără pic de zăbavă din casă, ducând totul cu ea.

De cum ajunsese în uliță, purcese mai întâi să pună la loc în adevăr ferit cele două legături de haine, ducându-le la un neguțator de mirodenii pe care-l cunoștea, și se întoarse la boiangiul cel nesățios, care o aștepta nerăbdător și care o și întrebă, de cum o zări:

– Ei bine, tușică? Inșallah! nădăjduiesc că ți-a plăcut casa mea!

Ea răspunse:

– Casa ta-i o casă binecuvântată! Sunt mulțumită până peste poate. Acuma vreau ca primul drum să-l fac în căutarea hamalilor, ca să-i pun să ne aducă lucrurile și hainele! Numai că, tare prinsă cum sunt cu toate astea, și cum copiii mei n-au mâncat nimic de azi dimineață, ține coala un dinar, rogu-te, și cumpără-le niște ciulama deasă și plină de bucăți de carne, și du-te de mănâncă împreună cu ei prânzul de astăzi, acasă, și ține-le tovărășie!

Boiangiul răspunse:

– Bine, da cine-o să-mi păzească în vremea aceasta prăvălia și lucrurile mușteriiilor!

Ea spuse:

– Pe Allah! păi ajutorul tău cel micuț!

El răspunse:

– Fie și-așa!

Și luă o farfurie și un castron, și plecă să cumpere și să ducă ciulama aceea cu carne. Și-așa cu boiangiul! Altmintrelea, ne mai întoarcem noi la el!

Ci estimp, Dalila-dea-Vicleană dete fuga numaidecât să-și ia cele două legături pe care le lăsase la băcan și se întoarse repede la boiangerie, ca să-i spună ucenicului boiangiului:

– M-a trimis stăpănu-tău să te duci degrabă după el la neguțătorul de ciulama! Până ce te întorci, o să stau eu să păzesc prăvălia. Nu zăbovi mult!

Băiatul răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și ieși din prăvălie, în vreme ce bătrâna și începuse să înșface hainele mușteriilor și ce mai putu strânge de prin prăvălie. Pe când era ocupată astfel, iată că tocmai trecu prin fața prăvăliei, cu măgarul său, un măgărar care de-o săptămână nu mai găsisese nimica de lucru și care era un mâncător de hașiș cu asupra de măsură, și bătrâna codoașă îl chemă strigându-i:

– Hei, măgărarule, ia vino încoace!

Și măgărarul se opri cu măgarul lui la ușă, iar bătrâna îl întrebă:

– Îl cunoști cumva pe feciorul meu, boiangiul?

El răspunse:

– Ya Allah! da cine-l cunoaște mai bine decât mine, o, stăpână a mea?

– Atunci află, o, măgărarule binecuvântat, că bietul meu copil...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și șaptea noapte

Spuse:

... află că bietul meu copil nu mai are cu ce să-și plătească datoriile, și de fiecare dată când a fost întemnițat am izbutit să-l scap. Ci azi, ca să se isprăvească odată,

vrea să se dea falit. Și de-acuma, iacătă, mă trudesesc să strâng hainele mușteriiilor și să le duc stăpânilor lor. Aș vrea, dar, să-mi împrumuți măgarul tău ca să încarc pe el toate bulendrele astea, și uite, ține colea un dinar ca plată pentru măgar. Tu, până ce mă întorc, apucă-te și fă bucăți-bucățele tot ce mai e pe-aici, sparge oalele de boiele și sfarmă puținile toate; așa încât atunci când au să vină oamenii trimiși de cadiu ca să cerceteze mufluzlăcul să nu mai poată găsi nimic de luat din prăvălie!

Măgărarul răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei, o, stăpână a mea! Căci fiul tău, meșterul boiangiu, m-a coperit cu binefacerile lui și, cum îi sunt îndatorat, vreau să-i fac binele acesta degeaba, și-am să sparg și-am să zdrobesc tot din prăvălie, pe Allah!

Atunci bătrâna îl lăasă și, după ce încarcă totul pe măgar, se îndreptă către casă, ducând măgarul de căpăstru.

Cu ajutorul și ocrotirea Atoateocrotitorului, ajunse acasă fără de niciun necaz și intră la fiică-sa Zeinab, care o aștepta stând ca o tigiaie pe jar și care îi spuse:

– O, maică, inima mea a fost lângă tine! Ce isprăvi ai săvârșit?

Dalila răspunse:

– În această întâie dimineată, am înșelat patru inși: un neguțător tânăr, o nevastă de ceauș năprasnic, un boiangiu dezmățat și un măgărar. Și ți-am adus toate boarfele și toate lucrurile lor pe măgarul măgărarului!

Și Zeinab strigă:

– O, maică, de-acuma-nainte n-ai să mai poți umbla prin Bagdad, din pricina ceaușului pe a cărui nevastă ai despuiat-o, a tânărului negustor pe care l-ai lăsat gol, a boiangiului de la care ai luat hainele mușteriiilor lui, și a măgărarului!

Dalila răspunse:

– Aa, fata mea nici că-mi pasă mie de ei, afară numai de măgărar care mă cunoaște!

Și-atâta, până una alta, despre Dalila!

Ci, estimp, meșterul boiangiu, după ce cumpără ciulamaua aceea grasă, i-o dete în brațe ucenicului său și luă împreună cu el drumul către casă, trecând iarăși prin dreptul boiangeriei. Și ia te uită! Îl văzu în prăvălie pe măgărar sfărâmând și spărgând de zor olurile cele mari și putinile, și toată prăvălia nu mai era decât o grămadă de sfărâmături și de flească albastră. La priveliștea aceea, boiangiul strigă:

– Ho, măgărarule!

Și măgărarul se opri din zdroaba lui și-i spuse boiangiului:

– Slavă lui Allah că ai scăpat de temniță, meștere boiangiu! Drept îți spun că inima mea era lângă tine!

El întrebă:

– Ce tot spui, o, măgărarule, și ce va să zică toate astea?

Măgărarul spuse:

– Păi, cât ai lipsit, s-a strigat mufluzlâcul tău!

El întrebă cu sufletul în gât, cu buzele tremurând și cu ochii bulbucăți:

– Cine ți-a spus?

El răspunse:

– Maică-ta mi-a spus, și mi-a poruncit, spre folosul tău, să sfărâm și să sparg aici tot, așa ca trimișii cadiului să nu mai găsească nimica de luat!

Boiangiul, peste măsură de buimăcit, răspunse:

– Trăsni-l-ar Allah pe Cel Alungat! E multă vreme de când maică-mea a murit!

Și se bătea amarnic în piept, țipând cât îl ținea gura:

– Vai, cum am pierdut eu și bunurile mele și bunurile

mușteriilor mei!

Și, la rându-i, asinarul începu și el să se bocească și să țipe:

– Vai, cum mi-am pierdut eu măgarul!

Pe urmă răcni către boiangiu:

– O, boiangiu dezmațat, dă-mi îndărăt măgarul pe care mi l-a luat maică-ta!

Iar boiangiul se repezi la stăpânul măgarului, îl apucă de beregată și începu să-i care la pumni, țipându-i:

– Unde ți-e codoașa aia bătrână?

Ci măgărarul se porni să urle din toate străfundurile lui:

– Măgarul meu! Unde-i măgarul meu? Dă-mi îndărăt măgarul!

Și se înhățară unul pe altul, mușcându-se, înjurându-se, dăruindu-și ghionți pe-ntrecutele și izbindu-se cu capetele în pânțele! În vremea asta, o mulțime de oameni se strânsese în juru-le și sporea mereu; și oamenii izbutiră până la urmă să-i despartă, nu fără pagubă, iar unul dintre cei de față îl întrebă pe boiangiu:

– Ya Hagg-Mohammad, ce s-a întâmplat între voi?

Ci stăpânul măgarului se și repezi să răspundă, urlându-și povestea cât îl ținea gura, și încheie spunând:

– Eu am făcut toate astea spre a-i fi de folos boiangiului!

Atunci îl întrebă pe boiangiu:

– Ya Hagg-Mohammad, de bună seamă că tu trebuie s-o cunoști pe bătrâna aceea, de vreme ce i-ai lăsat îngrijă să-ți păzească prăvălia?

El răspunse:

– Habar n-am avut de ea până în ziua de astăzi! Ci ea s-a dus să locuiască în casa mea cu fiul și cu fata ei!

Atunci unul dintre cei de față își dete cu vorba:

– Eu, pe cât mă duce gândul, socot că boiangiul este răspunzător de măgar; căci dacă stăpânul măgarului

n-ar fi văzut că boiangiul și-a lăsat prăvălia în grija bătrânei, nici el la rându-i nu i-ar fi dat bătrânei aceleia măgarul.

Iar un altul adăugă:

– Ya Hagg-Mohammad, de vreme ce ai găzduit-o pe bătrâna aceea la tine în casă, ești dator să-i dai asinarului îndărăt asinul, ori să-i plătești o despăgubire!

Pe urmă toți, laolaltă cu cei doi potrivnici, luară drumul către casa boiangiului. Și-așa!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patra sute treizeci și opta noapte

Spuse:

Și-așa! Estimp, nevastica și tânărul neguțător, iacătă!

Pe când negustorul aștepta în odaia de la intrare sosirea ei, spre a o cerceta, aceasta la rându-i aștepta în odaia de sus să se întoarcă sfânta bătrână și să-i aducă învoirea smintitului, ciracul Tatălui-Desfecioririlor, de a intra la schimnic. Ci, cum bătrâna nu mai venea, frumoasa Khatun, îmbrăcată numai cu acea cămășuță subțire, ieși din odaie și coborî scara. Atunci îl simți din odaia de la intrare pe tânărul negustor care, auzind și el clinchetul zurgălăilor pe care ea nu izbutise să și-i scoată de la glezne, începu să strige:

– Grăbește-te odată! Și vino încoace cu maică-ta, care te-a adus ca să te mărite cu mine!

Ci femeia răspunse:

– Maică-mea este moartă. Da tu nu care cumva ești smintitul? Și nu ești ciracul Tatălui-Desfecioririlor?

El răspunse cum îi veni:

– Nu, pe Allah o, lumină a ochilor mei, încă nu

sunt chiar smintit! Ci că aş fi Tatăl-Desfecioririlor, apoi sunt vestit că-s așa!

La vorbele acestea, rușinoasa nevestică nu mai știu ce să facă și se hotărî, în ciuda dodăielilor tânărului negustor, pe care ea îl socotea tot smintitul, ciracul Tatălui-Desfecioririlor, să aștepte acolo lângă scară venirea cuvioasei bătrâne.

Și iată că tocmai atunci sosiră și oamenii ce-i însoțeau pe boiangiu și pe stăpânul măgarului; bătură la ușă și așteptară un timp să li se deschidă dinlăuntru. Ci cum nimeni nu răspundea, împinseră ușa și năvăliră mai întâi în odaia de la intrare, unde îl găsiră pe tânărul neguțator gol-goluț și străduindu-se să-și ascundă cu mâinile rușinea.

Și boiangiul țipă:

– A! fecior de cățea, unde-i blestemata de maică-ta?

El răspunse:

– Maică-mea a murit de mult. Dar dacă-i vorba de bătrâna din casa aceasta, apoi ea nu este decât mama viitoare mele soții.

Și povesti de șarț boiangiului, asinarului și întregii mulțimi de față întreaga poveste. Apoi adăugă:

– Iar cea pe care trebuie s-o cercetez se află colea, după ușă!

La cuvintele acestea, împinseră ușa și o găsiră pe năuca de nevestică goală-goluță, doar cu cămășuța aceea pe ea, și încercând să-și acopore pe cât se putea goliciunea coapselor sale falnice. Și boiangiul o întrebă:

– A, fată păcătoasă, unde-i codoașa de maică-ta?

Ea răspunse, plină de rușine:

– Maică-mea a murit de mult. Dar dacă-i vorba de bătrâna care m-a adus aici, apoi aceea-i o cuvioasă în slujba sfântului părinte, șeicul Tatăl-Desfecioririlor!

La cuvintele acestea, toți cei de față, până și boiangiul,

în ciuda pustiirii prăvăliei lui, până și asinarul, în ciuda pierderii asinului său, până și tânărul negustoraș, în ciuda pieirii pungii și a hainelor lui, se puseră pe un râs de se tăvăleau pe jos!

După care, pricepând că bătrâna își făcuse batjocură de ei, tustrei amăgiții hotărârea cum că să-i plătească; și, până una alta, îi aduseră niște haine zăpăcitei de neveste, care se îmbracă și se întoarse fără de zăbavă la casa ei, unde o s-o găsim iarăși numaidecât, când s-o întoarce bărbatu-său de pe drumuri.

Iar Hagg-Mohammad și stăpânul asinului se împăcară și își cerură iertare unul altuia și plecară laolaltă cu tânărul neguțator la valiul cetății, emirul Khaled, să-i povestească întâmplarea și să-i ceară pedeapsa împotriva ticăloasei de bătrâne. Și valiul le răspunse:

– O, dragii mei, năstrușnică poveste mi-ați mai povestit!

Ei răspunseră:

– O, stăpâne al nostru, pe Allah și pe viața capului emirilor drept-credincioșilor! nu ți-am spus decât adevărul-adevărat!

Și valiul le zise:

– O, dragii mei, și ce să fac eu ca să gădesc o bătrână printre toate bătrânele din Bagdad? Știți și voi că nu pot trimite oamenii noștri să răscolească haremurile și să smulgă de pe obraze iașmacele femeilor!

Ei strigară:

– Uf, ce belea! Vai, prăvălia mea! Vai, măgarul meu! Vai, punga mea cu galbeni!

Atunci valiul, înduioșat de necazul lor, le spuse:

– O, dragii mei, duceți-vă și vânturați tot orașul și încercați s-o găsiți pe bătrâna aceea, și puneți mâna pe ea! Și vă făgăduiesc că, dacă izbutiți, am s-o supun la cazne grele și am s-o silesc să mărturisească tot!

Și cei trei înșelați de Dalila-cea-Vicleană plecară de la valiu și se împrăștiară, luând-o fiecare în altă parte, s-o caute pe blestemata de babă. Și, așteptându-i, atâta cu ei! Ci avem să-i mai întâlnim!

Estimp, Dalila-cea-Vicleană spuse fiică-sii Zeinab:

– O, fata mamei, toate astea nu-s nimic! Am să dibuiesc ceva și mai alimănit!

Și Zeinab îi spuse:

– O, maică, acum tare mi-e frică să nu pățești ceva! Ea răspunse:

– Să nu-ți fie frică, fata mamei! Sunt ca bobu-n păstaie, și nu mă vatămă nici focul, nici apa.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci și noua noapte

Spuse:

– Sunt ca bobu-n păstaie, și nu mă vatămă nici focul, nici apa.

Și se ridică, aruncă hainele de sufit, și se îmbracă în haine de slujnică de pe la casele celor bogați, și plecă gândind la vreo nouă pehlivănie pe care s-o mai tragă prin Bagdad.

Ajunse așa pe o uliță singuratică, toată dichisită și împodobită de-a lungul și de-a latul cu chilimuri frumoase și cu fanare de toate culorile; iar pe jos erau așternute preșuri de preț. Și auzi dintr-acolo glasurile cântăreților, și bubuitul vuvelor, și zarva dairalelor cele răsunătoare și zvoana țimbalelor. Și văzu la ușa casei împodobite o roabă care purta călare pe umerii ei un băiețel îmbrăcat în haine minunate de urșinic cu fir de aur și de argint, și având pe cap un fesuleț roșu învrâstat

cu trei rânduri de mărgăritare, la gât atârându-i un lănțisor de aur bătut cu nestemate, iar umerii-i fiind acoperiți cu o manteluță de atlas. Și află de pe la mulțimea de gură-cască dimprejur și de pe la oaspeții care intrau și ieșeau că acea casă era casa starostelui negustorilor din Bagdad și că băiețelul acela era copilul lui. Și tot așa află că starostele mai avea și o fată, fecioară și ajunsă la vârsta măritişului, și chiar în ziua aceea se sărbătorea logodna ei; și din această pricină se făcuseră acele găтели și împodobeli. Și cum mama copilului era prinsă cu primirea oaspetelor sale și cu datorințele cerute de cinstea casei, luase copilul, care se tot ținea după ea și i se tot agăța de poalele rochiei, și-l dăduse unei roabe, cu sarcina de a-l înveseli și de a-l ține la joacă până la plecarea oaspeților.

Or, când bătrâna Dalila îl văzu pe acel copil călărind în cărca roabei, și după ce se dumiri despre toate rosturile părinților lui și despre sărbătorirea ce avea loc, își zise în sine: „O, Dalila, treaba de făcut deocamdată este de-a șterpeli copilul, luându-l de la roabă!” Și se apropie de ea văicărindu-se:

— Ce rușine pe capul meu să vin așa de târziu la vrednica soție a starostelui!

Pe urmă, spuse tinerei roabe, care era cam toantă, punându-i în mână un ban calp:

— Ia de colea un dinar pentru osteneala ta, și du-te, fata mea, până la stăpână-ta și spune-i: „Bătrâna ta doică Omm Al-Khair se bucură tare mult pentru tine, în virtutea mulțumirii ce-ți datorează pentru bunătatea ta! Încât, în ziua cea mare a nunții, are să vină să te vadă cu toți copiii ei, și n-are să pregete a înmâna druștelor daruri de nuntă alese, cumu-i datina!”

Roaba răspunse:

— Măicuță, aș face cu dragă inimă cele ce-mi ceri; da micuțul meu stăpân, copilul acesta, de cum o vede

pe maică-sa, se ia după ea și i se agață de haine!

Ea răspunse:

– Atunci dă-mi-l să-l țin eu până te duci tu și te întorci!

Și roaba luă dinarul cel calp, dete copilul în brațele babei și plecă repede.

Iar Dalila nu pregetă s-o șteargă cu copilul, cotind pe o ulicioară lăturalnică, unde îl despuie de toate lucrurile de preț pe care le avea pe el, și își zise în sine: „Acum, o, Dalila, atâta nu-i destul! Dacă ești cu adevărat mai isteată decât toate istețele, se cade să tragi de pe urma plodului ăsta tot folosul ce se poate trage, zălogindu-l, de pildă, pe un preț cât mai mare!“ La gândul acesta, sări pe cele două picioare ale ei și se duse în sucul argintarilor, unde îl văzu într-o prăvălie pe un ovrei, giuvaiergiu de seamă, stând pe scaun în dosul tejghelei din prăvălia lui; și intră în prăvălia ovreiului, zicându-și: „Iacătă că mi-am și găsit zaraful!“ Când o văzu, ovreiul se uită la copilul pe care baba îl ținea în brațe și cunoscă numaidecât că este copilul starostelui neguțătorilor. Or, ovreiul acela, măcar că era putred de bogat, totdeauna era pizmaș pe vecinii lui dacă aceștia vindeau ceva atunci când el se întâmpla să nu vândă nimic în tot acea clipă. Încât, bucuros foarte de venirea bătrânei, o întrebă:

– Ce dorești, o, stăpâna mea?

Ea răspunse:

– Au tu ești Izra ovreiul?

El răspunse:

– Naam!

Ea îi spuse:

– Sora copilului acesta, fata starostelui neguțătorilor, s-a logodit astăzi, și-acuma se sărbătorește unirea tinerilor. Or, e nevoie numaidecât pentru ea de niște giuvaieruri, și-anume: două perechi de brățări de aur, pentru pus

la gleznă; o pereche de brățări obișnuite de aur; o pereche de cercei de mărgăritar; un brâu de aur lucrat în filigran; un jungher cu minerul de jad încrustat cu pietre de rubin; și un inel cu pecete.

Numaidecât ovreiul sări să-i dea cele cerute și care făceau pe puțin o mie de dinari de aur! Și Dalila îi spuse:

– Le iau pe toate și le duc până acasă, ca să-și aleagă stăpâna mea ce i-o plăcea mai mult. Pe urmă mă întorc și-ți aduc banii pentru ceea ce și-o opri! Până mă întorc eu, ai grijă, rogu-te de copilul acesta!

Ovreiul răspunse:

– Cum vrei tu!

Și Dalila luă giuvaierurile și se zori să se întoarcă drept acasă la ea.

Când tânăra Zeinab-cea-Isteață o văzu pe maică-sa, îi zise:

– Ce ispravă ai mai săvârșit, o, maică?

Ea răspunse:

– Numai una mărunță, de data aceasta. M-am mulțumit să-l răpesc și să-l despoi pe copilul starostelui negustorilor și să-l las zălog la ovreiul Izra pentru niște giuvaieruri ce prețuiesc o mie de dinari!

Atunci fiică-sa strigă:

– Hotărât, de data asta s-a isprăvit! N-ai să mai poți ieși și n-ai să mai poți umbla prin Bagdad!

Ea răspunse:

– Tot ce-am făcut până acuma nu-i nimic, nici măcar o măsură dintr-o mie! Da, tu, fata mamei, să n-ai nicio grijă în privința mea!

Estimp, roaba cea toantă se duse în sala de primire și spuse:

– O, stăpână a mea, doica ta, Omm Al-Khair, îți trimite salamalecurile și urările ei de bine, și îți spune că-i bucuroasă tare pentru tine și că are să vină aici cu

toți copiii ei în ziua nunții, și că are să fie darnică mult cu druștele!

Stăpână-sa o întrebă:

– Unde l-ai lăsat pe stăpânul tău cel mic?

Ea răspunse:

– L-am lăsat cu ea, de teamă să nu se agațe de fustele tale! Și uite un ban de aur pe care mi l-a dat bătrâna pentru cântărețe!

Și întinse cântăreței celei mai de seamă banul, spunând:

– Uite, ia-l să-ți fie de saftea!

Și cântăreața luă banul și văzu că era de aramă. Atunci stăpâna se zborși la slujnică:

– A, toanto, dă fuga la stăpânul tău cel mic!

Și roaba coborî degrabă, dar nu mai găsi nici copilul, nici baba. Atunci dete un țipăt și căzu cu nasu-n pământ, pe când toate femeile veniră în goană din casă, și bucuria se preschimbă în jale în inimile lor. Și iacă-tă că, tocmai atunci, sosi și starostele! Iar nevastă-sa, cu chipul răvășit de tulburare, se grăbi să-i povestească cele ce se petrecuseră. Numai decăt, starostele plecă să caute copilul, urmat de toți neguțătorii, oaspeții săi, care începură la rându-le să caute și ei pretutindenea. Și, până la urmă, după spaime amarnice, îl găsiră pe copil aproape gol pe pragul prăvăliei evreului, iar starostele, nebun de bucurie și de mânie, se repezi la ovrei, răcnind:

– A, afurisitule! Ce vroiai să faci cu copilul meu? Și de ce l-ai dezbrăcat așa?

Evreul răspunse, tremurând de spaimă și uluit până peste poate:

– Pe Allah, o, stăpâne al meu! eu n-aveam nicio trebuință de un așa zălog! Da bătrâna a ținut să mi-l lase, după ce a luat de la mine giuvaieruri de o mie de dinari pentru fică-ta!

Starostele, tot mai mâniat, strigă:

– Mă afurisitule, au tu socoți că fata mea nu are des-
tule giuvaiere și-ar avea nevoie să ia de la tine? Dă-mi
degrabă îndărăt hainele și podoabele pe care le-ai luat
de la copil!

La vorbele acestea, ovreiul strigă înmărmurit:

– Ajutați-mă, o, musulmanilor!

Și se iviră, venind pe căi osebite, chiar în clipita aceea,
cei trei înșelați dintâi: stăpânul măgarului, tânărul
negustor și boiangiul. Și întrebă ce s-a întâmplat și,
după ce aflară despre ce este vorba, nu se mai îndoără
că aceasta n-ar fi fost o nouă ispravă a blestematei de
babe, și strigară:

– O știm pe bătrână! E o ticăloasă care și pe noi ne-a
înșelat înaintea voastră!

Și își povestiră întâmplarea, iar toți cei de față răma-
seră năuci, și tot așa și starostele care, neavând altceva
mai bun de făcut, strigă:

– Bine că am avut noroc să-mi găsesc copilul! N-am
să mai cer acuma hainele pierdute! Să-i fie ca preț de
răscumpărare! Poate numai să le pretind într-o bună zi
de la bătrână!

Și nu vru să mai zăbovească o clipă, ci dete fuga să-i
ducă și soției bucuria că a găsit copilul.

Iar ovreiul îi întrebă pe cei trei:

– Unde gândiți să vă duceți acum?

Ei răspunseră:

– Ne ducem să căutăm mai departe!

El spuse:

– Luați-mă și pe mine!

Pe urmă întrebă:

– Este printre voi vreunul care s-o fi cunoscut pe
babă înainte de isprava ei?

Cel cu măgarul răspunse:

– Eu!

Ovreiul zise:

– Atunci e mai bine să nu mergem laolaltă, ci să căutăm despărțiți, ca să nu prindă de veste!

Atunci cel cu măgarul răspunse:

– Dreptu-i! Și, ca să ne mai putem găsi, hai să luăm ca loc de întâlnire, la prânz, prăvălia bărbierului moghrabin Hagg-Mass'ud!

Se învoiră, dar, să se întâlnească așa, și plecară la drum, fiecare în altă parte.

Or, era scris ca stăpânul măgarului să fie cel dintâi care s-o întâlnească pe bătrâna cea vicleană...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și una noapte

Spuse:

... Or, era scris ca stăpânul măgarului să fie cel dintâi care s-o întâlnească pe bătrâna cea vicleană tocmai când ea ieșise în cetate să dibuiască vreo altă pehlivănie. Într-adevăr, de cum o văzu, măgararul o și cunoscu, oricât își schimbase ea hainele și înfățișarea, și se năpusti asupra ei țipând:

– Vai de tine, babă veșcăită, scorbură uscată! Am pus mâna pe tine până la urmă!

Ea întrebă:

– Ce-ai pățit, fiule?

El urlă:

– Măgarul! Dă-mi îndărăt măgarul!

Ea răspunse cu glas înduioșat:

– Fiule, vorbește domol și acoperă ceea ce Allah a acoperit cu vălul lui! Ia să vedem? Ce-mi ceri? Măgarul tău ori poate lucrurile celorlalți?

El răspunse:

– Numai măgarul meu!

Ea spuse:

– Fiule, te știu sărac și n-am vrut nicidecum să te lipsesc de măgarul tău. Ți l-am lăsat la bărbierul mogh-rabin Hagg-Mass'ud, care are prăvălia uite colea peste drum! Mă duc numaidecât la el și-l rog să-mi dea măgarul. Așteaptă oleacă!

Și plecă înaintea lui la bărbierul Hagg-Mass'ud. Intră în prăvălie plângând, îi sărută mâna, și spuse:

– Vai de mine și de mine!

El o întrebă:

– Ce ai, tușă dragă?

Ea răspunse:

– Nu te uiți la fiu-meu, acela care stă în picioare colo, peste drum de prăvălia ta? Era de meseria lui asinar, mâna măgari. Ci într-o zi a căzut bolnav și-a fost vânturat de-o pală de vânt care i-a stricat și i-a streghetat sângele și, ca urmare, l-a făcut să-și piardă mințile și să se smintească! Din ziua aceea, nu mai contenește să-și ceară măgarul. Dacă se scoală, strigă: „Măgarul meu!“ dacă pleacă, strigă: „Măgarul meu!“ Atunci un doftor dintre cei mai doftori mi-a spus: „Fiul tău are mințile clătinate și în mare tulburare. Și nimic nu l-ar mai putea vindeca, și nu l-ar mai putea pune iar în balamalele sale, decât dacă i s-ar scoate cele două măsele de minte din fundul gurii și dacă ar fi apoi ars bine la tâmpile cu niște gonghițe de cantarida ori cu un fier încins!“ Ia, dar, colea un dinar pentru truda ta, și cheamă-l și spune-i: „Măgarul tău este la mine. Vino încoace!“ La vorbele acestea, bărbierul răspunse:

– Să rămân nemâncat un an, dacă n-am să-i dau eu măgarul în brațe, tușică!

Și îndată, cum avea în slujba lui ca ajutoare doi flăcăi deprinși cu toate treburile meseriei, spuse unuia dintre ei:

– Ia și înroșește două piroane!

Pe urmă strigă la măgarar:

– Hei, băiete, ia vino-ncoa! Măgarul tău este la mine!

Și, în vreme ce măgararul intra în prăvălie, bătrâna se trase către prag, gata de ducă.

Așadar, odată asinarul intrat în prăvălie, bărbierul îl luă de mână și îl duse în odaia din dos a bărbieriei, unde îl aldui deodată cu un pumn în pânțele, aruncându-i totodată și-o piedică, de-l întinse lat pe spate la podea, unde cei doi flăcăiași îl legară cobză de mâini și de picioare, nemaiîngăduindu-i să facă nici cea mai mică mișcare. Atunci meșterul bărbier se ridică și îi înfipse dintru început în gură două clește mari cât niște clește de fierar, și de care se folosea spre a potoli dinții abrași; pe urmă, dintr-o răsucitură de mână, îi smulse amândouă măselele deodată. După care, cu toate urletele și zvârcolele lui, luă cu un cleștișor cele două piroane înroșite și îi arse tâmplele din belșug, rostind numele lui Allah, ca să fie tămăduitura cu leac...

Când isprăvi aceste două isprăvi, bărbierul îi spuse asinarului:

– Uallahi! maică-ta are să fie mulțumită de mine! Mă duc s-o chem ca să vadă sporul lucrului meu și vindecarea ta!

Și, pe când catârgiul se zbătea în mâinile flăcăilor, bărbierul intră în prăvălie, și-acolo!... prăvălia era goală, curățată ca bătută de vânt! Nu mai era nimic! Bricelile, oglinzile cu mâner de sidef, foarfecele, curelele de ascuțit, tasurile, ibricile, ștergarele, scăunașele, totul pierise! Nu mai era nimic! Nici măcar umbra lor! Iar bătrâna pierise și ea! Nimic! Nici măcar mireasma bătrânei! Și, pe deasupra, prăvălia era proaspăt măturată și stropită, de parcă tocmai ar fi fost gata de închiriat numaidecât.

La priveliștea aceea, bărbierul, peste poate de

mânios, se repezi în odăița din fund și, înhățându-l pe măgărar de beregată, îl zgudui ca pe-o tăgârță și țipă:

– Unde-i codoașa de maică-ta?

Bietul asinar, nebun de durere și de turbare, îi spuse:

– Ah, fecior de zdrențe! Maică-mea? Păi maică-mea e în tihna lui Allah!

Bărbierul îl zgâlțâi iar și-i țipă:

– Unde-i maică-ta, cotoroașa care te-a adus aici și care a plecat după ce mi-a furat toată prăvălia?

Asinarul, cu trupul zguduit de zgâlțâielile bărbierului, da să-i răspundă, când deodată intrară în prăvălie, venind din căutările lor zadarnice, ceilalți trei păcăliți: boiangiul, tânărul negustor și ovreiul. Și-i văzură încăierăți pe bărbierul cu ochii ieșiți din cap și pe măgărarul cu tâmplele arse, brăzdate de două vârște mari umflate și cu o spumă de sânge pe buze, cu cele două măsele spânzurate încă de-o parte și de alta a gurii. Și se minunară:

– Da ce-i aici?

Iar măgărarul răcni din toți bojogii lui:

– O, musulmanilor, cer dreptate împotriva acestui apucat!

Și le povesti ce se petrecuse. Atunci ei îl întrebară pe bărbier:

– De ce ai făcut așa cu măgărarul, o, meștere Mass'ud?

Și bărbierul le povesti la rândul-i cum fusese curățată prăvălia lui de către bătrână. Atunci ei nu mai avură nicio îndoială că era chiar bătrâna lor, care în felul acesta mai săvârșise o pehlivănie, și strigară:

– Pe Allah! numai afurisita de babă este făptașa tuturor necazurilor acestea!

Și, până la urmă, se duminiră cu toții și se învoiră în această privință. Atunci bărbierul se grăbi să-și închidă

prăvălia și să se împreune cu ceilalți patru înșelați, ca să-i ajute în căutările lor. Și bietul asinar nu mai contenea să se văicărească:

– Văleu, măgarul meu! Văleu, măselele mele duse!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și doua noapte

Spuse:

– Văleu, măgarul meu! Văleu, măselele mele duse!

Colindară așa mult timp prin mahalalele cetății; și deodată, după un colț de uliță, tot măgarul, și de data aceasta, fu cel dintâi care o zări și o cunoscă pe Dalila-cea-Vicleană, despre care, altminteri, niciunul dintre ei nu știa nici cum o cheamă, nici unde șade! Și, de cum o văzu, asinarul se repezi la ea strigând:

– Iacăt-o! Are să ne plătească acumă pentru toate! Și o târâră la valiul cetății, emirul Khaled.

Când ajunseră la palatul valiului, o dădură pe bătrână pe mâna paznicilor și le spuseră:

– Vrem să-l vedem pe valiul!

Ei răspunseră:

– Doarme. Așteptați oleacă până ce se trezește!

Și cei cinci pârași așteptară în curte, în vreme ce paznicii o lăsară pe bătrână în seama hadâmbilor, ca s-o închidă în vreo odaie din harem până ce s-o scula valiul.

Când se văzu în harem, bătrâna cea vicleană izbuti să se furișeze până la iatacul soției valiului și, după salamelecurile și sărutările de mână cuvenite, îi spuse acesteia, care nici cu gândul nu gândea cum stă treaba:

– O, stăpână a mea, tare aș vrea să-l văd pe stăpânul nostru, valiul.

Ea răspunse:

– Valiul își face tabietul de după masă! Da ce treabă ai cu el?

Ea spuse:

– Soțul meu, care-i neguțător de robi, mi-a dat în seamă, înainte de a pleca într-o călătorie, cinci mameluci, cu porunca de a-i vinde cui i-o plăti mai bine. Și tocmai i-a văzut cu mine valiul, stăpânul nostru, și mi-a spus că îmi dă pe ei o mie două sute de dinari, iar eu m-am învoit să-i las la prețul acesta! Și acum am venit să-i aduc!

Or, valiul avea într-adevăr nevoie de niște robi, și chiar în ajun îi dăduse soției sale o mie de dinari pentru această cumpărătură. Așa că ea nu șovăi să creadă vorbele bătrânei și o întrebă:

– Unde sunt cei cinci robi?

Ea răspunse:

– Colea, sub ferestrele tale, în curtea palatului!

Și soția valiului se uită în curte și îi zări pe cei cinci păcăliți, care așteptau să se scoale valiul. Atunci spuse:

– Pe Allah! sunt tare frumoși, iar unul dintre ei prețuiește numai el cei o mie de dinari!

Pe urmă își deschise sîpetul și înmână bătrânei mia de dinari, spunându-i:

– Măicuță, mai lipsesc două sute de dinari ca să împlinesc prețul. Ci, întrucât nu-i am, te rog să aștepți până se trezește valiul.

Bătrâna răspunse:

– O, stăpână a mea, din acei două sute de dinari, o sută ți-o las pentru ulcica de sirop pe care mi-ai dat-o s-o beau, și cu o sută rămâi îndatorată să mi-o dai când oi mai veni altă dată pe la tine! Acuma te rog să mă scoți din sarai pe ușa cea dosnică a haremului, ca să nu mă mai vadă robii mei!

Și soția valiului porunci să fie îndrumată pe ușa de taină, iar Atoateocrotitorul o ocroti și o ajută să ajungă fără de niciun necaz acasă la ea.

Când fiică-sa Zeinab o văzu că intră pe ușă, o întrebă:

– O, maică, azi ce-ai mai făcut?

Ea răspunse:

– Fata mea, am păcălit-o pe soția valiului, vânzându-i ca robi, pentru o mie de dinari, pe măgărar, pe boiangiu, pe ovrei, pe bărbier și pe tânărul negustor! Dar, o, fata mea, dintre toți numai de unul mi-e grijă și numai de ochiul lui mă tem, și-anume de măgărar! Feciorul ăsta de târfă mă cunoaște de fiecare dată.

Și fiică-sa îi zise:

– Atunci, o, maică, gata cu drumurile tale! Stai acasă acuma și nu uita de zicala care spune:

*Urciorul care merge prea des la apă,
Până la urmă tot crapă!*

Și încercă s-o înduplece pe maică-sa să nu mai iasă de-aci înainte prin cetate, dar degeaba.

Estimp, cei cinci, iacătă! Când valiul se trezi din somnul lui de după prânz, soția sa îi spuse:

– Deie Allah ca somnul să-ți fi fost cu priință! M-am bucurat de bucuria ta, pentru cei cinci robi pe care i-ai târguit.

El întrebă:

– Care robi?

Ea spuse:

– De ce vrei să-mi tăinuiești lucrul acesta? Deie Allah atunci să pățești și tu o păcăleală la fel de urâtă ca aceea pe care mi-o faci tu!

El spuse:

– Pe Allah! n-am cumpărat niciun rob! Cine ți-a spus una ca asta?

Ea răspunse:

– Chiar femeia de la care i-ai cumpărat pe o mie două sute de dinari, bătrâna care mi i-a adus și mi i-a arătat, colo, în curte, îmbrăcat fiecare în câte-o mantie care numai ea prețuiește o mie de dinari.

El întrebă:

– Și i-ai dat banii?

– Da, pe Allah!

Atunci valiul coborî zorit în curte, unde nu-i văzu decât pe măgărar, pe bărbier, pe ovrei, pe tânărul negustor și pe boiangiu; și îi întrebă pe paznicii săi:

– Unde sunt cei cinci robi pe care bătrâna negustoreasă i-a vândut stăpânei voastre?

El răspunse:

– De când te-ai culcat domnia ta nu i-am văzut decât pe aceștia cinci de aici!

Atunci valiul se întoarse către cei cinci și le spuse:

– Apucați-vă de treabă și, mai întâi, curățați șanțurile de la privăți.

La vorbele acestea, cei cinci pârâși, peste poate de uluiți, strigară:

– Dacă asta ți-e dreptatea, nu mai avem decât să ne plângem împotriva ta stăpânitorului nostru califul! Suntem oameni slobozi, pe care nimenea nu poate să ne vândă, nici să ne cumpere, Yallah! hai cu noi la calif!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și treia noapte

Spuse:

... Yallah! hai cu noi la calif!

Atunci valiul le spuse:

– Dacă nu sunteți robi, apoi atunci sunteți niște derbedei și niște pungași! Voi ați adus-o pe baba aceea în saraiul meu și ați ticluit împreună cu ea o pungășie ca asta! Or, pe Allah! la rându-mi, și eu am să vă vând la niște străini, pe o sută de dinari fiecare!

Tocmai atunci intră în curtea saraiului ceașul Urgia-Ulițelor, care venea să se plângă califului de ocară pe care-o pășise frumușica de nevastă-sa. Într-adevăr, la întoarcerea lui din călătorie, își găsisse soția la pat, doborâtă de rușine și de zbucium, și aflate de la ea tot ce pășise; și ea adăugase:

– Toate acestea nu mi s-au întâmplat decât din pricina vorbelor tale crude, care m-au hotărât să cer ajutorul mijlocitoarei șeicului Ploditor!

Încât, de îndată ce îl zări pe valiul Urgie răcni:

– Oare tu ai dat slobozie babelor codoașe să intre așa în haremuri și să pungășească soțiile emirilor? Asta ți-e meseria? Or, pe Allah! te fac răspunzător de hoția săvârșită față de mine și de pagubele pricinuite soției mele.

La vorbele acestea ale ceașului Urgia-Ulițelor, cei cinci strigară:

– O, emire, o, viteazule ceaș Urgie, și noi ne punem în mâinile tale necazul nostru.

Și el îi întrebă:

– Da voi de ce aveți a vă plânge?

Atunci ei îi povestiră de șart toată pățania lor, pe care nu are rost s-o mai spunem încă o dată. Și ceașul Urgie zise:

– Hotărât! și pe voi v-a hoțit! Da valiul se înșală amarnic dacă socoate acum că ar putea să vă întemnițeze!

Când auzi toate astea, valiul spuse ceașului Urgie:

– O, emire, iau în seama mea daunele pentru ceea

ce ți se datorează și înapoierea lucrurilor soției tale; și mă pun zălog pentru hoața de cotoroață!

Pe urmă se întoarse către cei cinci și îi întrebă:

– Care dintre voi poate s-o cunoască pe bătrână?

Măgărarul răspunse, însoțit de ceilalți:

– Toți putem s-o cunoaștem!

Și asinarul adăugă:

– Eu aș cunoaște-o și dintre o mie de cotoroaște, după ochii ei albaștri și sclipitori! Dă-ne numai zece paznici de-ai tăi ca să ne ajute să punem mâna pe ea!

Și valiul le dete paznicii ceruți și ieșiră de la sarai.

Or, de-abia făcură câțiva pași pe uliță, cu măgărarul în frunte, că și căzură taman pe bătrână, care încercă să fugă. Ci ei izbutiră s-o înhațe, îi legară mâinile la spate și o târâră dinaintea valiului, care o întrebă:

– Ce-ai făcut cu lucrurile furate?

Ea răspunse:

– Eu n-am furat nimic de la nimeni! Și n-am văzut nimic! Și nu pricep nimic!

Atunci valiul se întoarse către căpetenia temnicerilor și îi spuse:

– Arunc-o până mâine dimineată în cea mai mucegăită chilie a ta.

Ci temnicerul răspunse:

– Pe Allah! nu pot să iau asupra mea o atare răspundere! N-am nicio îndoială că baba are să găsească vreun șiretlic ca să fugă!

Atunci valiul își zise: „Cel mai bine-i s-o țin sub privirile tuturor, ca să nu poată fugi, și s-o vegheze toți toată noaptea aceasta, ca s-o putem judeca mâine!”
Și încălecă pe cal și, cu toată ceata, o târâră în afara zidurilor Bagdadului și o priponiră cu coadele de un stâlp, într-o câmpie goală. Pe urmă, ca să nu pată vreo amăgeală, îi însărcină pe cei cinci pârâși s-o străjuiască în acea noapte până dimineța.

Așadar, cei cinci, și mai ales măgărarul, începură să-și verse asupra ei năduful, spurcând-o cu toate ocările câte le veneau pe limbă, stârnite de avaniile și de pungășiile ce le înduraseră! Dar, cum toate lucrurile au un sfârșit, până și sacul fără fund al înjurăturilor unui asinar, până și ligheanul de răutăți al unui bărbier, până și hârdăul cu acreli al unui boiangiu, și cum de altminteri nesomnul de trei zile și zbuciumările îi zdrobiseră, cei cinci pârâși, odată ce-și isprăviră cina, ațipiră până la urmă în preajma stâlpului de care era legată de păr Dalila-cea-Vicleană.

Or, se făcuse noapte adâncă și cei cinci tovarăși sfărâiau împrejurul stâlpului, când doi beduini călare, care vorbeau între ei mergând la pas, se apropiară de locul unde sta legată Dalila. Și Dalila îi auzi cum își împărtășeau dorurile. Unul dintre beduini, într-adevăr, îl întreba pe soțul său:

– Tu, măi frate, ce lucru mai bun ai făcut cât ai hălăduit prin Bagdadul cel minunat?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și patra noapte

Spuse:

– Tu, măi frate, ce lucru mai bun ai făcut cât ai hălăduit prin Bagdadul cel minunat?

Celălalt răspunse, după un răstimp:

– Eu, pe Allah! am mâncat niște clătite tare bune, cu miere și cu smântână, așa cum îmi plac mie! Și, hotărât, ăsta-i lucrul cel mai bun pe care l-am făcut la Bagdad!

Atunci, celălalt, adușmecând cu zgomot mireasma închipuită a clătitelor coapte în ulei și umplute cu

smântână și îndulcite cu miere, strigă:

– Pe cinstea mea de arab! am să mă duc drept la Bagdad să mănânc și eu bunătațile acelea, de care n-am gustat niciodată în zilele mele vânturate pe drumurile pustiei!

Atunci beduinul care mâncase clătite umplute cu smântână și cu miere își luă rămas-bun de la soțul său cel dornic de ele, apucând calea îndărăt, pe când cestălaltul, urmându-și drumul către Bagdad, ajunsese la stâlp și dete de Dalila cea legată de păr și cu cei cinci adormiți împrejur-u-i.

La priveliștea aceea, beduinul se apropie de bătrână și o întrebă:

– Cine ești? Și de ce ești aici?

Ea spuse, plângând:

– O, șeicule de arabi, mă pun sub ocrotirea ta!

El spuse:

– Allah este Atoateocrotitor! Dar pentru ce ești legată la stâlp?

Ea răspunse:

– Află, o, șeicule de arabi, o, preacinstiute, că am de dușman un cofetar care face clătite umplute cu smântână și cu miere, și-i cel mai vestit din Bagdad pentru cât de iute știe să coacă aceste clătite. Or eu, mai deunăzi, ca să-i plătesc o blestemăție ce-mi făcuse, m-am apropiat de taraba lui și am scuipat pe clătite. Atunci cofetarul s-a dus cu plângere împotriva mea la valiu, care m-a pedepsit să fiu legată la stâlp și să fiu lăsată așa, dacă n-am să pot mânca dintr-odată zece tăvi întregi pline cu clătite. Și mâine dimineța au să mi se aducă cele zece tăvi cu clătite. Or, pe Allah o, șeicule, sufletul meu totdeauna s-a sâlit de orice zaharicale, și mai cu seamă nu poate înghiți clătite umplute eu smântână și cu miere! Vai de mine și de mine! Au să mă lase să mor de foame aici!

La cuvintele acestea, beduinul strigă:

– Pe cinstea mea de arab! eu n-am plecat de la cortul meu și nu mă duc la Bagdad decât anume ca să-mi împlinesc dorința de clătite! Dacă vrei, dragă mătușă, mănânc eu clătitele în locul tău!

Ea răspunse:

– N-au să te lase, decât dacă ai fi legat aici de stâlp în locul meu! Și chiar că, întrucât niciodată n-am umblat decât cu iașmacul tras peste față, nimeni nu m-a văzut și n-ar putea să bage de seamă schimbarea! Drept aceea, n-ar trebui decât să-ți schimbi hainele cu mine, după ce m-ai dezlega!

Beduinul, care atâta aștepta, se grăbi s-o dezlege și, după ce își schimbă hainele cu ea, se lăsă legat de stâlp în locul ei, pe când ea, îmbrăcată cu burnusul beduinului și încinsă la cap cu panglicele lui negre din păr de cămilă, sări pe cal și pieri în depărtare, către Bagdad.

A doua zi dimineăța, când cei cinci deschiseră ochii ca să-i ureze zi bună bătrânei, începură iarăși cu ocările lor de cu seară. Ci beduinul le spuse:

– Unde-s clătitele? Burta mea arde de dorul lor! Auzind glasul acela, cei cinci strigară:

– Pe Allah! ăsta-i un bărbat! Și vorbește ca un beduin!

Și catârghiul sări în picioare și se apropie de el și îl întrebă:

– Ya badavi, ce cauți aici? Și cum de-ai îndrăznit s-o dezlegi pe bătrână?

El răspunse:

– Unde-s clătitele? N-am mâncat nimica toată noaptea! Mai cu samă nu precupețiți mierea! Biata bătrână avea un suflet pe care-l sâleau zaharicalele; da al meu moare după ele!

La vorbele acestea, cei cinci înțelesesă că fusese păcălit ca și ei de babă și după ce, în deznădejdea lor, se bătură peste obraji și strigară:

– Nu poți să scapi de ce ți-e ursit și nu poți abate să

se împlinescă ceea ce-i scris de Allah!

Și pe când ședeau ei așa șovăind cu gândul la ce le mai rămânea de făcut, sosi și valiul, însoțit de străjerii lui, la locul unde se aflau cei cinci, și se apropie de stâlp. Atunci beduinul îl întrebă:

– Unde-s tăvile cu clătite cu miere?

La aceste cuvinte, valiul ridică ochii către stâlp și-l zări acolo pe beduin în locul bătrânei; și îi întrebă pe cei cinci:

– Ce-i asta?

Ei răspunseră:

– Soarta!

Și adăugară:

– Bătrâna a fugit, înșelându-l pe beduinul acesta. Iar pe tine, o, valiule, te facem răspunzător dinaintea califului pentru fuga ei; căci, dacă ne-ai fi dat paznicii tăi ca s-o străjuiască, n-ar fi izbutit să scape. Noi nu suntem străjери, tot așa cum nu suntem nici robi de cumpărat ori de vândut!

Atunci valiul se întoarse către beduin și îl întrebă ce s-a petrecut; și acela, cu amarnice strigăte după clătitele lui, îi povesti întâmplarea și încheie spunând:

– Acuma să-mi dați clătitele!

La cuvintele acestea, valiul și paznicii izbucniră într-un hohot de râs nestăvilit, pe când cei cinci rostogoleau niște ochi roșii de sânge și de mânie, și-i spuneau valiului:

– N-avem să te slăbim până ce n-ai să vii la stăpânul nostru, emirul drept-credincioșilor!

Și beduinul, pricepând și el până la urmă că fusese înșelat, spuse valiului:

– Eu numai pe tine te fac răspunzător de pierderea calului și a hainelor mele!

Atunci valiul fu nevoit să-i ia și să-i ducă la Bagdad, la palatul emirului drept-credincioșilor, califul Harun Al-Rașid.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și cincea noapte

Spuse:

Atunci valiul fu nevoit să-i ia și să-i ducă la Bagdad, la palatul emirului drept-credincioșilor, califul Harun Al-Rașid.

Califul îi primi numaidecât, iar ei intrară la divan, unde mai înaintea lor venise și ceașul Urgia-Ulițelor care își înfățișase plângerea.

Și Harun Al-Rașid, care cerceta el însuși toate pricinile, începu să-i descoase pe toți la rând, cel dintâi pe asinar și cel de pe urmă pe valiul. Și fiecare îi povesti pe de șart califului povestea sa.

Atunci califul, minunat peste poate de câte auzea, le spuse tuturor:

– Pe cinstea strămoșilor mei Bani-Abbas, vă dau încredințare că vi se va întoarce tot ce vi s-a furat! Tu, măgărarule, îți vei căpăta măgarul și o despăgubire! Tu, bărbierule, îți vei căpăta bărbieria și sculele! Tu, negustorule, punga și hainele! Tu, evreule, giuvaierurile! Tu, boiangiule, o prăvălie nouă! Iar tu, șeicule de arabi, și calul, și hainele, și atâtea tăvi de clătite cu miere cât își poate dori burdihanul sufletului tău! Însă mai întâi trebuie să fie găsită bătrâna!

Și se întoarse către valiul și către ceașul Urgie și le spuse:

– Și ție, emire Khaled, la fel îți va fi dată înapoi mia ta de dinari! Și ție, emire Mustafa, giuvaierurile și hainele soției tale, precum și o despăgubire. Dar voi doi trebuie s-o găsiți pe bătrână! Vă dau în seamă această grijă.

La cuvintele acestea, emirul Khaled își scutură hainele și ridică brațele către cer, strigând:

– Pe Allah! o, emire al drept-credincioșilor, iartă-mă! Nu cutez să mă mai încarc și cu îndeplinirea unei sarcini ca asta! După toate înșelăciunile pe care mi le-a tras bătrâna, nu pot chezașui că n-o să mai găsească iar vreun șiretlic ca să scape cu fața curată, spre paguba mea!

Și califul începu să râdă și îi spuse:

– Atunci însărcinează pe altcineva cu treaba asta!

El răspunse:

– Dacă-i așa, o, emire al drept-credincioșilor, dacă tu porunca s-o caute pe bătrână insul cel mai dibaci din Bagdad, însuși căpetenia străjilor de la Dreapta Ta, Ahmad-cel-Hoțoman! Până acuma, cu toată dibăcia lui, cu toate slujbele pe care poate să le facă și lefurile cele mari pe care le capătă în fiecare lună, n-a săvârșit încă nimic!

– Ya mokaddem Ahmad!

Și Ahmad-cel-Hoțoman înaintă numaidecât dinaintea califului și spuse:

– La poruncile tale, o, emire al drept-credincioșilor!

Califul îi spuse:

– Ascultă, căpitane Ahmad! este o bătrână care a făcut *cutare* și *cutare* lucru! Te însărcinez s-o găsești și s-o aduci la mine!

Și Ahmad-cel-Hoțoman spuse:

– Răspund de ea, o, emire al drept-credincioșilor!

Și ieși, urmat de cei patruzeci de arcași ai lui, pe când califul îi opri lângă el pe cei cinci și pe beduin.

Or, mai-marele peste arcașii lui Ahmad-cel-Hoțoman era un bărbat hărtănit în căutări de soiul acesta, și care se numea Ayub Spinare-de-Cămilă. Și cum avea de obicei să-i vorbească slobod mai-marelui său Ahmad-cel-Hoțoman, se apropie de el și îi zise:

– Căpitane Ahmad, nu este decât o bătrână în Bagdad;

și a o prinde are să fie anevoie, crede bărbii mele!

Și Ahmad-cel-Hoțoman îl întrebă:

– Atunci ce ai să-mi spui în această privință, o, Ayub Spinare-de-Cămilă?

El răspunse:

– Nicicând n-o să fim destul de mulți ca să izbutim s-o învăluim pe bătrână; și sunt de părere să-l hotărâm pe căpitanul Hassan-cel-Pehlivan să ne însoțească, dimpreună cu cei patruzeci de arcași ai lui; întrucât el e mai frecat cu daraveli de soiul acesta!

Ci Ahmad-cel-Hoțoman, care nu vroia nicicum să împartă cu celălalt căpitan cinstea prinderii bătrânii, răspunse cu glas tare, așa fel ca să fie auzit de Hassan-cel-Pehlivan, care se aținea pe lângă poarta cea mare a palatului:

– Pe Allah! o, Spinare-de-Cămilă, au de când avem noi trebuință de alții ca să ne facem treburile?

Și trecu mândru călare, cu cei patruzeci de arcași ai lui, pe dinaintea lui Hassan-cel-Pehlivan, care rămase otrăvit amarnic de răspunsul acela și de hotărârea pe care o luase califul, alegându-l numai pe Ahmad-cel-Hoțoman și negândindu-se și la el, Hassan! Și își zise: „Pe viața capului meu ras! au să aibă trebuință de mine!”

Ci Ahmad-cel-Hoțoman, odată ajuns pe locul ce se așternea dinaintea palatului califului, își dodeli oamenii, ca să le dea curaj, și le spuse:

– O, vitejii mei, acuma ne despărțim în patru cete, ca să scotocim cele patru mahalale ale Bagdadului. Și mâine, pe la prânz, să veniți toți la mine la cârciuma de pe ulița Mustafa, ca să-mi dați sama ce-ați făcut ori ce-ați găsit!

Și după ce hotărâră în felul acesta locul întâlnirii, se împărțiră în patru cete, care porniră să străbată fiecare câte o mahala, în vreme ce Ahmad-cel-Hoțoman la

rându-i începu să adulmece vântul.

Estimp, Dalila și fiică-sa Zeinab aflară degrabă și ele, din zvoana lumii, despre zeberелеle cu care îl însărcinase califul pe Ahmad-cel-Hoțoman ca s-o găbjească pe-o bătrână pezevenghe ale cărei pișicherlâcuri umpluseră de zarvă Bagdadul. La auzul zvonului acesta, Dalila îi spuse fiică-sii:

– O, fata mea, n-am a mă teme întru nimic de nimenia, de vreme ce Hassan-cel-Pehlivan nu e cu ei; căci Hassan e singurul ins din Bagdad de care mi-e frică, pentru că numai el e în stare să mă cunoască și să te cunoască; și, dacă vrea el, chiar și astăzi poate să vină și să ne ridice pe amândouă, fără ca noi să putem găsi nici cel mai mic șiretlic de scăpare. Să mulțumim, dar, Atoatecrotitorului care ne ocrotește!

Fiică-sa Zeinab răspunse:

– O, mamă, ce prilej frumos ar fi, așadar, pentru noi să-i tragem o păcăleală strașnică acestui hoțoman de Ahmad și celor patruzeci de hăndrălăi ai lui. Ce haz ar fi, o, mamă!

Dalila răspunse:

– O, fată a pântecului meu, astăzi mă simt cam zaifă, și mă bizui pe tine să le joci un renghi acestor patruzeci și unu de golani! Treaba-i lesne de făcut, și mă încumet pe iscusința ta!

Atunci Zeinab, care era o fetișcană tare zarifă, cu niște ochi întunecoși și cu o față dulce și luminată...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și șasea noapte

Spuse:

... Atunci Zeinab, care era o fetișcană tare zarifă, cu niște ochi întunecoși și cu o față dulce și luminată, se ridică numaidecât și se îmbracă dichisit, punându-și peste față un văl ușor de borangic, încât strălucirea ochilor să-i fie și mai moale și ispititoare. Atunci, gătită așa, o sărută pe maică-sa și-i spuse:

– O, mamă, mă juruiesc pe viața lacătului meu cel neatins și ferecat, că am să pun gabja pe cei patruzeci și unu și am să-mi fac răs de ei!

Și plecă și se duse în ulița Mustafa și intră în cârciuma ținută de Hagg-Karim din Moșul.

Începu mai întâi prin a face un salamalec tare drăgălaș crășmarului Hagg-Karim care, vrăjit, îi întoarse salamalecul îndoit. Atunci ea îi spuse:

– Ya Hagg-Karim, iacătă cinci dinari pentru tine dacă vrei să-mi închiriezi până mâine sala ta cea mare din fund, unde vreau să poftesc niște prieteni, fără ca mușterii tăi cei de toată ziua să poată intra peste noi!

El răspunse:

– Pe viața ta, o, stăpână a mea, și pe viața ochilor tăi, mă învoiesc să-ți dau sala mea cea mare pe degeaba, numai cu datoria din parte-ți de a nu precupeți băuturile pentru oaspeții tăi.

Ea zâmbi și îi spuse:

– Cei pe care îi poftesc eu aici, ya Hagg, sunt niște ulcioare la care olarul a uitat să pună fund! Toate băuturile din pivnița ta au să treacă prin ele! Să nu ai nicio teamă în această privință.

Și numaidecât se întoarse acasă, luă măgarul măgărarului și calul beduinului, îi încărcă cu saltele, cu pături, cu taburete, cu fețe de masă, cu tăvi, cu farfurii și cu alte tacâmuri și se întoarse repede la han, unde descarcă măgarul și calul de toate aceste lucruri, pe care le orânduie în sala cea mare luată cu chirie. Pe urmă așternu fețele de masă, orânduie oalele de băutură,

stacanele și mâncarea pe care o cumpăraseră și, când isprăvi totul, se duse și se așeză la ușa cârciumii.

Nu trecu multă vreme de când sta acolo, că și văzu răsărind zece arcași de-ai lui Ahmad-cel-Hoțoman, în frunte cu Spinare-de-Cămilă, care era tare încruntat la chip. Spinare-de-Cămilă porni drept către cârciumă, împreună cu ceilalți nouă, și o văzu acolo pe frumoasa fetișcană, care avu grijă să dea ușor de-o parte, ca din întâmplare, vâlul cel ușor de borangic ce-i acoperea fața. Și Spinare-de-Cămilă fu și uluit și vrăjit de frumusețea ei tinerească, atâta de plăcută, și o întrebă:

– Ce faci aici, o, copilă?

Ea răspunse, aruncându-i din coada ochiului o privire șăgalnică:

– Nimic! Îmi aștept norocul! Nu cumva ești viteazul Ahmad?

El spuse:

– Nu, pe Allah! Da pot să-i țin locul, dacă-i vorba să-i ceri vreun ajutor, căci sunt șeful arcașilor lui, sunt Ayub Spinare-de-Cămilă, robul tău, o, ochi de gazelă!

Ea îi zâmbi iar și îi spuse:

– Pe Allah! o, căpetenie de arcași, dacă buna-cuviință și aleasa-purtare ar vroi să-și caute un adăpost de temei, pe voi patruzeci v-ar alege ca să le călăuziți! Intrați, dar, aici, și fiți bineveniți! Primirea prietenească de care o să vă bucurați la mine nu este decât cinstirea datorată unor oaspeți atâta de aleși!

Și îi pofti în sala pregătită și, îmbiindu-i să se așeze în jurul tăvilor cele mari cu bunătățuri, îi îndemnă să bea niște vin amestecat cu banj adormitor, încât, de la cele dintâi stacane golite, cei zece căzură lași, ca niște elefanți beți ori ca niște bivoli cuprinși de amețeală, și se cufundară într-un somn adânc.

Atunci Zeinab îi târî pe rând de picioare și îi aruncă de-a valma în fundul prăvăliei, înghesuindu-i claie

peste grămadă, îi ascunse sub o pătură mare, trase peste ei o perdea, puse totul în bună rânduială în încăpere și ieși să se așeze iarăși la ușa cârciumii.

În curând se ivi și cea de-a doua ceată, cu alți zece arcași, care și ei la fel mușcară din vraja ochilor întunecoși și a obrazilor luminoși ai frumoasei Zeinab, și la fel pățiră ca și cei de dinaintea lor; și tot așa și cea de-a treia ceată, și cea de-a patra. Iar fetișcana, după ce îi înghesui pe toți arcașii claie peste grămadă în dosul perdelei celei mari, puse totul în bună rânduială în sală și ieși să aștepte și sosirea lui Ahmad-cel-Hoțoman.

Nu șezu multă vreme acolo, că se și ivi Ahmad-cel-Hoțoman, călare pe calul lui, și mânios, cu ochii numai fulgere și cu barba și mustățile zbârlite ca blana unei hiene flămânde. Cum ajunse în fața ușii, descălecă de pe cal și legă animalul cu frâul de una dintre verigile de fier prinse în peretele cârciumii, și strigă:

– Unde-or fi feciorii ăia de cățea? Au nu le-am poruncit să mă aștepte aici? Hei, nu cumva i-ai văzut tu?

Atunci Zeinab își legănă șoldurile, aruncă o otheadă dulce la stânga, pe urmă la dreapta, zâmbi din buze și spuse:

– De cine întrebi, o, stăpâne?

Or, Ahmad, din două priviri pe care i le aruncă fata, își și simți lăuntrurile cum îi vâjnolesc pântecul, și își auzi cum geme ceea ce avea ca moștenire. Atunci spuse zâmbăreței Zeinab, care sta moale și parcă neștiutoare de nimic:

– O, măi fetițo, cei patruzeci de arcași ai mei!

La cuvintele acestea, Zeinab deodată, cuprinsă parcă de un val mare de supușenie, înaintă către Ahmad-cel-Hoțoman și îi sărută mâna spunând:

– O, căpitane Ahmad, căpetenie a Dreptei califului, cei patruzeci de arcași mi-au lăsat vorbă să-ți spun că au zărit-o în fundul ulicioarei pe bătrâna Dalila pe care o

cauți și că se duc s-o ulmească mai departe, fără a se mai opri aici; dar te încredințează că se întorc degrabă cu ea; și n-ai decât să-i aștepti în sala cea mare a cârciumii, unde chiar eu cu mâinile mele am să te slujesc!

Atunci Ahmad-cel-Hoțoman se luă după fetișcană și intră în prăvălie, unde nu zăbovi mult până ce, beat de farmecele pungășoaicei și robitor de marghiolile ei, bând stacan după stacan, căzu ca mort, de pe urma sporului adăugat minții lui de banjul cel adormitor turnat în băutură.

Atunci Zeinab, fără a mai zăbovi, se apucă să-l dezbrace pe Ahmad-cel-Hoțoman de toate hainele și de tot ce avea pe el, nelăsându-i decât cămașa și izmenele cele largi; pe urmă trecu la ceilalți și îi dezbracă și pe ei la fel. După care, strânse toate lucrurile și toate hainele furate, le încarcă pe calul lui Ahmad-cel-Hoțoman, pe calul beduinului și pe măgarul măgărarului și, căpătuită așa cu toate acele planuri ale biruinței sale, se întoarse acasă fără de niciun necaz și înmână totul maică-sii Dalila care o sărută plângând de bucurie.

Iar Ahmad-cel-Hoțoman și cei patruzeci de soți ai lui...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și șaptea noapte

Spuse:

Iar Ahmad-cel-Hoțoman și cei patruzeci de soți ai lui rămaseră adormiți vreme de două zile și două nopți, iar când, a treia dimineață, se deșteptară din somnul lor cel neobișnuit, habar n-avură dintru-ntâi cum să-și lămurească pricina pentru care se aflau grămădiți

în colțul acela, și, până la urmă, din presupunere în presupunere, nu mai avură nicio îndoială că fuseseră trași pe sfoară. Atunci, se simțiră tare umiliți, mai ales Ahmad-cel-Hoțoman, care se arătase așa de avan față de Hassan-cel-Pehlivan și care acuma trăia rușinea cea mare de a se arăta în uliță gătit așa cum se afla. Se hotărî cu chiu cu vai să iasă din cârciumă și, cel dintâi ins cu care dete ochii în drum se nimeri să fie tocmai tovarășul său Hassan-cel-Pehlivan care, văzându-l numai în cămașă și-n izmene, cu cei patruzeci de arcași după el gătiți asemenea, pricepu dintr-o otheadă pățania pe care o pățiseră cu toții. La priveliștea aceea, Hassan-cel-Pehlivan, înveselit cum nu se mai poate, începu să cânte:

*Copilele cele neștiutoare
Cred că bărbații-s toți la fel.
Habar n-au că ei sunt asemeni
Doar la turban, și nici la el!*

*Căci printre ei sunt unii înțelepți,
Iar alții-s niște gugumani zurlii.
Au nu și-n cer sunt stele-aproape stinse,
Iar altele-s mărgăritare vii?*

*Vulturii nu se-ating de carnea moartă,
Nici șoimii care fulgeră în zbor;
Dar ciorile spurcate se înfruptă
Din orice stârv găsit în calea lor.*

După ce sfârși de cântat, Hassan-cel-Pehlivan veni la Ahmad-cel-Hoțoman și, prefăcându-se că numai atunci îl zărea, îi spuse:

– Pe Allah! mokaddem Ahmad, diminețile sunt: cam răcoroase pe Tigru și-i cam cu primejdie să ieșiți

așa, numai în cămăși și-n izmene!

Iar Ahmad-cel-Hoțoman răspunse:

– Dar tu, ya Hassan, tu ești chiar mai urâcios și mai rece la inima ta decât dimineața aceasta! Nimenea nu scapă de ce-i ursit, și nouă ne-a fost ursit să fim vicleniți de o copilandă. Nu cumva o cunoști?

El răspunse:

– O cunosc, și-o cunosc și pe maică-sa! Și, dacă vrei, mă pot duce să ți le înhaț într-o clipită!

El întrebă:

– Cum așa?

El răspunse:

– Nu ai decât să te înfățișezi dinaintea califului și, ca mărturie de nevolnicie, să-ți scuturi salba de la gât și să-i spui să mă însărcineze pe mine în locul tău cu prinderea lor!

Atunci Ahmad-cel-Hoțoman, după ce se îmbracă, plecă la divan cu Hassan-cel-Pehlivan, și califul îl întrebă:

– Unde-i bătrâna, mokaddem Ahmad?

El își scutură salba și răspunse:

– Pe Allah! o, emire al drept-credincioșilor, eu n-am cunoscut-o! Mokaddemul Hassan poate îndeplini mai bine ca mine această treabă! El o cunoaște, ba chiar mărturisește că bătrâna n-a săvârșit toate pehlivăniile astea decât ca să ajungă de pomină și ca să-l facă pe stăpânul nostru califul să o ia în seamă!

Atunci Al-Rașid se întoarse către Hassan și îl întrebă:

– Așa este, mokaddem Hassan? O cunoști pe bătrână? Și crezi că n-a săvârșit toate astea decât ca să dobândească harăturile mele?

El răspunse:

– Așa este, o, emire al drept-credincioșilor!

Atunci califul strigă:

– Pe mormântul și pe cinstea strămoșilor mei! dacă

bătrâna dă îndărăt tuturor acestora ceea ce le-a luat, o iert!

Iar Hassan-cel-Pehlivan spuse:

– Atunci, o, emire al drept-credincioșilor, dă-mi pentru ea zălogul de slobozenie!

Și califul își aruncă năframa către Hassan-cel-Pehlivan, ca zălog de slobozenie pentru bătrână.

Pe dată Hassan, după ce ridică zălogul de slobozenie, ieși de la divan și dete fuga drept acasă la Dalila, pe care o cunoștea de mult. Bătu la poartă și Zeinab veni să-i deschidă. El întrebă:

– Unde-i maică-ta?

Ea spuse:

– E sus!

El spuse:

– Du-te și spune-i că Hassan, mokaddemul de-a Stânga, este jos și îi aduce din partea califului năframa deslobozenie, însă cu învoiala să dea îndărăt tot ce-aluat. Și spune-i să coboare așa cum se cuvine, altminteri am să mă anevoiesc s-o ridic cu sila!

Ori, Dalila, care auzise tot, strigă de sus:

– Aruncă-mi zălogul de slobozenie! Și merg la calif cu toate lucrurile luate!

Atunci Pehlivanul îi aruncă zălogul, pe care Dalila și-l legă numaidecât la gât; pe urmă, ajutată de fiică-sa, se apucă să încarce pe măgar și pe cei doi cai toate lucrurile șterpelite. Când isprăviră, Hassan îi spuse Dalilei:

– Mai lipsesc hainele lui Ahmad-cel-Hoțoman și ale celor patruzeci ai lui.

Ea răspunse:

– Pe Numele cel sfânt! nu le-am luat eu!

El începu să râdă și spuse:

– Dreptu-i! Le-a luat fiică-ta Zeinab! Bine, fie! Alea să-ți rămână ție.

Și, urmat de cele trei animale legate unul după altul cu o funie, o duse pe Dalila la divan, în mâinile califului.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și opta noapte

Spuse:

... o duse pe Dalila la divan, în mâinile califului.

Când Al-Rașid o văzu pe împielită de bătrână, nu se putu opri să nu răcnească porunca de-a fi zvârlită numai decât pe chilimul de sânge, ca să fie isprăvită. Atunci ea strigă:

– Mă aflu sub ocrotirea ta, o, Hassan!

Iar Hassan-cel-Pehlivan se repezi și sărută mâinile califului și îi spuse:

– Iart-o, o, emire al drept-credincioșilor! I-ai dat zălog de slobozenie! Pe care iată-l la gâtul ei!

Califul răspunse:

– Asta așa-i. Încât o iert, pentru prețuirea ce-ți port!

Pe urmă se întoarse către Dalila și îi zise:

– Vino încoace, o, bătrâno! Care-i numele tău?

Ea răspunse:

– Numele meu este Dalila, și sunt soția celui ce-a fost răspunzător peste porumbeii tăi!

El spuse:

– Într-adevăr ești o pehlivancă plină de șiretlicuri. Și de-acuma-nainte ai să te numești Dalila-cea-Vicleană.

Pe urmă îi spuse:

– Poți barem să-mi spui cu ce scop ți-ai bătut joc de oamenii aceștia aici de față, și de ce ne-ai făcut atâtea necazuri, chinuindu-ne inimile?

Atunci Dalila se aruncă la picioarele califului și răspunse:

– Eu, o, emire al drept-credincioșilor, n-am făcut nimica din lăcomie! Dar, când am auzit ce se povestea despre hoțiile de demult, și despre pehlivăniile săvârșite odinioară la Bagdad de agiii tăi de la Dreapta și de la Stânga, Ahmad-cel-Hoțoman și Hassan-cel-Pehlivan, mi-a venit în gând să fac și eu la rândul meu ca ei, de nu și să-i întrec, ca să pot căpăta de la stăpânul nostru califul huzmeturile și slujba răposatului meu soț, părintele bietelor mele copile!

La cuvintele acestea, asinarul se ridică înverșunat și strigă:

– Allah să judece și să hotărască între mine și baba aceasta! Nu s-a mulțumit numai să-mi fure măgarul, l-a mai pus și pe moghrabinul aci de față să-mi smulgă cele două măsele din fundul gurii și să-mi ardă tâmplele cu niște cuie de fier înroșite în foc!

Iar beduinul tot așa se ridică și el și strigă:

– Allah să judece și să se rostească între mine și baba asta! Că nu s-a mulțumit numai să mă lege de stâlp în locul ei și să-mi fure calul, da mi-a mai pricinuit și un năduf înfundat că nu m-a lăsat să-mi împlinesc dorul de clătite cu miere!

Apoi și boiangiul, și bărbierul, și tânărul negustor, și căpetenia Urgie, și evreul, și valiul, toți se ridicară unul după altul să ceară de la Allah daune pentru pagubele pe care li le pricinuise bătrâna. Încât califul, care era darnic și filotim, le înapoie mai întâi tuturora lucrurile care li se furaseră, și îi despăgubi îmbelșugat din chiar vistieria lui. Și porunci ca măgărarului, din pricina pierderii celor două măsele și a arsurilor îndurate, să i se dea pe deasupra încă o mie de dinari de aur, și îl căftăni cap peste isnaful măgărarilor. Și ieșiră cu toții de la divan, bucuroși de mărinimia califului și de felul

cum judecase pricina, și uitară toate câte le pățiseră.

Cât despre Dalila, califul îi spuse:

– Acuma, o, Dalila, poți să-mi ceri ceea ce dorești!

Dalila sărută pământul dintre mâinile califului și răspunse:

– O, emire al drept credincioșilor, nu doresc decât numai un lucru de la bunătatea ta, și anume acela de a fi pusă la loc în slujba și huzmeturile răposatului meu soț, căpetenia porumbeilor poștași! Că mă pricep să îndeplinesc aceste sarcini, întrucât și pe vremea când trăia soțul meu, tot eu, ajutată de fiică-mea Zeinab, le dam grăunțe porumbeilor și curățam porumbăria și le legam scrisorile la gât, și tot eu aveam grijă de foișorul cel mare care ai poruncit să se zidească de adăpost pentru porumbei, și pe care îl străjuiau zi și noapte patruzeci de negri și patruzeci de câini, câinii aceia pe care chiar tu i-ai luat de la sultanul afganilor, urmașii lui Soleiman, când cu biruința ta asupra aceluia sultan!

Și califul răspunse:

– Fie, o Dalila! am să poruncesc să ți se scrie numaidecat firmanul de numire în slujba de căpetenie peste foișorul cel mare al porumbeilor călători și de stăpână peste cei patruzeci de negri și peste cei patruzeci de câini ridicați de la sultanul afganilor, urmașii lui Soleiman! Și, în felul acesta, ai să răspunzi cu capul de pierderea vreunuia dintre acei porumbei care îmi sunt mai scumpi chiar decât viața copiilor mei. Ci nu mă îndoiesc de vrednicia ta!

Atunci Dalila adăugă:

– Aș mai vrea, o, emire al drept-credincioșilor, ca și fiica mea Zeinab să locuiască împreună cu mine la foișor, ca să-mi dea ajutor la vegherea porumbeilor!

Și califul îi dăte îngăduința.

Atunci Dalila, după ce sărută mâinile califului, se întoarse acasă și, ajutată de fiică-sa Zeinab, își mută

toate ale casei și toate lucrurile la foișorul cel mare, și își alese ca locuință încăperile de la intrarea în foișor. Și chiar din ziua aceea îi luă în stăpânire pe cei patruzeci de negri și, îmbrăcată în straie bărbătești și cu un coif de aur pe cap, încălecă pe un cal și se duse la calif să capete porunci și să întrebe de soliile ce le avea de trimis în împărăție! Și, când se lăsă noaptea, slobozi din lanț în curtea cea mare a foișorului cei patruzeci de câini din neamul câinilor ciobănești ai lui Soleiman, ca să stea de pază. Și, în fiecare zi, se ducea la divan, călare, purtând pe cap coiful de aur împodobit cu un porumbel de argint, și însoțită de alaiul celor patruzeci de arapi ai ei, îmbrăcați numai în mătăsurii roșii și în atlazuri. Și, ca să-și împodobească locuința cea nouă, agăță pe ea hainele lui Ahmad-cel-Hoțoman, ale lui Ayub Spinare-de-Cămilă și ale tovarășilor lor. Și în felul acesta Dalila-cea-Vicleană și fiică-sa Zeinab-cea-Șireată dobândiră la Bagdad, după dibăcia și isteția lor, slujba atâta de falnică a îngrijirii acelor porumbei și stăpânirea peste cei patruzeci de negri și peste cei patruzeci de câini care păzeau la vreme de noaptea foișorul cel mare! Ci Allah știe mai bine!

— Or, acum, o, norocitul sultan, urmă Șeherezada, a venit vremea să-ți povestesc și de Ali Argint-Viu, și de necazurile lui cu Dalila și cu fiică-sa Zeinab, și cu fratele Dalilei, Zoraik, neguțătorul de pește prăjit, și cu ovreiul vrăjitor Azaria! Căci isprăvile acestea sunt cu mult mai de mirare și mai de pomină decât toate câte ai ascultat până acum!

Iar sultanul Șahriar își zise în sine: „Pe Allah! n-am s-o scurtez de cap decât după ce am să ascult și isprăvile lui Ali Argint-Viu!“ Iar Șeherezada, dacă văzu că se luminează de ziuă, tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci și noua noapte

Spuse:

Mi s-a izvodit, o, norocitul sultan, că la Bagdad, pe vremile când trăiau Ahmad-cel-Hoțoman și Hassan-cel-Pehlivan, mai era acolo și un alt pungaș, atâta de șiret și de ager, încât niciodată oamenii agiei n-au putut să pună mâna pe el; căci, de îndată ce credeau că l-au înșfăcat, el le și scăpa, așa cum lunecă printre degete un strop de argint-viu pe care ai vrea să-l apuci. Drept aceea, încă mai dinainte, de la Cairo, locul lui de baștină, fusese poreclit Ali Argint-Viu.

Într-adevăr! Înainte de-a fi venit la Bagdad, Ali Argint-Viu trăise la Cairo și nu s-a hotărât să plece la Bagdad decât în urma unor împrejurări vrednice de pomenire și care au de ce să fie istorisite la începutul acestei povestiri.

Ședea într-o zi trist și fără de nicio treabă, între soții săi, în odaia de sub pământ ce le slujea ca loc de întâlnire; iar soții săi, văzându-l cu inima opărită și cu pieptul uscat, se străduiau să-l înveselească, ci el rămânea crunt în colțul lui, cu chipul mohorât, cu fruntea întunecată și cu sprâncenele încrâncenate. Atunci unul dintre ei îi spuse:

– O, căpetenie a noastră, ca să-ți ușurezi pieptul nu-i nimică mai bun decât o preumblare pe ulițele și prin sukurile din Cairo!

Iar Ali Argint-Viu, ca să curme vorba, se ridică și plecă să colinde mahalalele cetății Cairo, fără ca neagra-i supărare să i se însenineze vreun pic. Și-așa, ajunse pe ulița Roșie, pe când la trecerea lui toată lumea se da cu grabă de-o parte, din cinstire față de el.

Când intră pe ulița Roșie și tocmai da să coboare într-o cârciumă în care avea el nărav să se îmbete, văzu lângă ușă un vânzător de apă ce-și ținea burduful din piele de capră în spinare și își vedea de treaba lui, izbind între ele cele două tasuri de aramă în care turna

apa de băut pentru cei însetați. Și își cânta strigările de vânzător pe ulițe, strigări în care apa lui era când miere, când vin, după pofta inimii! Iar în ziua aceea își cânta strigătul însoțindu-l cu zângănitul celor două tasuri lovite între ele:

*Din strugure este căpătată
Băutura cea mai minunată!
Nu-i fericire-adevărată
Fără un prieten cu inima curată!
Plăcerea toată
Numai așa se arată!
Iar locul cel mai fălos
E al cui știe să vorbească frumos!*

Când îl zări pe Ali Argint-Viu, vânzătorul de apă își zângăni în cinstea lui cele două tasuri răsunătoare și cântă:

*O, trecătorule,
Ia apă,
Curată,
Dulce,
Minunată!
Apă
Proaspătă!
Ochi de cocoș,
Apa mea!
Cleștar,
Apa mea!
Ochi neatins,
Apa mea!
Bucuria gâtului!
Adamant urâtului,
Apa,
Apa,
Apa mea!*

Pe urmă întrebă:

– Stăpâne, nu vrei un tas de apă?

Argint-Viu răspunse:

– Dă-mi!

Și vânzătorul îi umplu un tas, pe care avu grijă să-l clătească mai întâi tacticos, și i-l întinse, spunând:

– Plăcerea!

Ali însă, luând tasul, îl privi o clipă, îl scutură și vărsă apa pe jos, spunând:

– Dă-mi alta!

Atunci vânzătorul, supărat, îl măsură din ochi și strigă:

– Pe Allah! și ce găsești tu în apa aceasta, mai curată decât lacrima unui ochi de cocoș, de-o arunci așa pe jos?

El răspunse:

– Așa-mi place mie! Mai toarnă-mi una!

Și vânzătorul umplu cu apă tasul a doua oară și i-l întinse cu sfințenie lui Ali Argint-Viu, care îl luă și iarăși îl vărsă, spunând:

– Mai umple-mi-l o dată!

Și vânzătorul strigă:

– Ya sidi, dacă nu vrei să bei, lasă-mă să-mi văd de drum!

Și îi întinse al treilea tas cu apă. Ci, de data aceasta, Argint-Viu goli cupa dintr-o sorbitură și i-o dete vânzătorului îndărăt, punând în ea un dinar de aur, drept bacșiș. Or, vânzătorul, departe de a se simți mulțumit cu acel chilipir, îl fulgeră cu privirile din cap până-n picioare pe Argint-Viu și îi spuse cu un glas uscat:

– Noroc, stăpâne, noroc! Oamenii cei mărunți sunt una, iar domnii cei mari sunt cu totul altceva!

La vorbele acestea, Ali Argint-Viu, căruia nu-i prea trebuia mult ca să-i sară țandăra, îl înșfăcă pe apagiul de cămașă, îi aldui un ghiont de-l zgudui cu burduf cu tot,

îl propti cu spinarea în ghizdurile havuzului de pe ulița Roșie și țipă la el:

– A, plod de codoașă! Îți pare că un dinar de aur e puțin pentru trei tasuri de apă? A! e prea puțin? Da burduful tău, cu tot ce e în el, nu prețuiește nici trei bănuți de argint, iar apa pe care am vărsat-o și cea pe care am băut-o nu umple nici măcar o oca!

Vânzătorul răspunse:

– Așa este, stăpâne!

Argint-Viu întrebă:

– Atunci pentru ce mi-ai vorbit așa? Ai mai dat în viața ta de vreun om mai darnic decât m-am dovedit eu față de tine?

Vânzătorul de apă răspunse:

– Asta da, pe Allah! Am întâlnit în viața mea un om mai darnic decât tine! Întrucât atâta vreme cât muierile or să plodească, au să se găsească pururea pe pământ și oameni cu inimi darnice!

Argint-Viu întrebă:

– Și-ai putea să-mi spui cine-i acel om, mai darnic decât mine, pe care l-ai întâlnit?

Vânzătorul de apă răspunse:

– Dă-mi mai întâi drumul, și șezi colo pe marginea fântâni! Și-am să-ți povestesc întâmplarea mea, care-i peste poate de ciudată!

Atunci Ali Argint-Viu îl slobozi pe vânzătorul de apă și, după ce amândoi șezură pe una din treptele de marmură ale havuzului, lângă burduful pus jos, vânzătorul de apă începu...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizecea noapte

Spuse:

... vânzătorul de apă începui:

Află, o, mult-darnice stăpâne al meu, că tatăl meu a fost șeicul breaslei vânzătorilor de apă din Cairo, nu al aparilor care vând apa cu sacaua pe la casele oamenilor, ci al celor care, ca mine, o vând cu ulceaua, purtând-o pe uliți în spinarea lor. Și când părintele meu a murit, mi-a lăsat moștenire cinci cămile, un catâr, prăvălia și casa. Era mai mult decât îi trebuia unui om de teapa mea ca să trăiască huzurit! Ci, o, stăpâne al meu, săracul nu e niciodată mulțumit; iar în ziua când, din vreo întâmplare, e și el mulțumit o dată, atunci moare! Eu, dar, m-am socotit în sufletul meu: „Am să-mi sporesc moștenirea făcând afaceri și neguțătorie!“ Și îndată am plecat în căutare de chilipiruri, și am găsit pe unii care să-mi încredințeze mărfurile lor. Am încărcat acele mărfuri pe cămilele și pe catârul meu și am plecat să le neguțătoresc în Hedjaz, la vremea hăgialăcului la Mecca. Ci, o, stăpâne al meu, săracul nu se îmbogățește niciodată; că, dacă se îmbogățește, moare! Eu am făcut o neguțătorie atâta de păguboasă, încât, până la isprăvirea hăgialăcului, am pierdut tot ce aveam și m-am văzut silit să-mi vând cămilele și catârul, ca să pot face față nevoilor celor mai grabnice. Și mi-am zis: „Dacă mă întorc la Cairo, creditorii au să mă înhațe și au să mă arunce în temniță.“ Atunci, m-am lipit de-o caravană din Siria și am plecat la Damasc, pe urmă la Alep, și de-acolo la Bagdad. Odată ajuns la Bagdad, am întrebat de starostele breslei vânzătorilor de apă și m-am dus la el. Am început, ca tot musulmanul, prin a-i rosti suraua de la început a *Coranului* și i-am urat bună pace. Atunci el m-a întrebat ce-i cu mine, iar eu i-am povestit tot ce pățisem. Și el, fără a pregeta deloc, mi-a dat o cămașă lungă, un burduf și două tasuri ca să-mi pot ține zilele. Și am ieșit pe calea lui Allah într-o bună dimineață cu burduful meu în spinare, și am pornit să umblu prin mahalalele orașului ca vânzătorii de

apă din Cairo. Ci, o, stăpâne al meu, săracul rămâne sărac, de vreme ce asta-i ursita lui. Într-adevăr, nu mi-a trebuit mult până să văd ce mare osebire era între locuitorii de la Bagdad și cei de la Cairo. La Bagdad, o, stăpâne al meu, oamenilor nu le e sete; iar dacă, din întâmplare, se hotărăște vreunul să bea, apoi acela nu plătește! Că apa cică-i de la Allah! Am văzut, așadar, cât de păguboasă îmi era meseria după răspunsurile celor dintâi inși pe care i-am îmbiat cu cântecele mele. Într-adevăr, cum i-am întins unuia tasul meu, mi-a și răspuns: „Au mi-ai dat tu ceva să mănânc, de mă îmbii să beau?” Eu atunci mi-am văzut mai departe de drum, minunându-mă de purtarea aceluia și de acel semn rău de început, și am întins tasul către alt trecător: ci el mi-a răspuns: „Agonisit-ai la Allah! cată-ți de cale, o, aparule!” Eu n-am vrut să mă dau biruit și am colindat mai departe sukurile, oprindu-mă dinaintea prăvăliilor cu vaduri bune, ci nimenea nu-mi făcea semn să-i dau să bea ori să se lase ispitit de îmbierile sau de clinchetul ceștilor mele de aramă. Și am rămas așa până la nămiezi, fără a fi câștigat cu ce să-mi cumpăr o coajă de pâine și un castravete. Pentru că, o, stăpâne al meu, soarta săracului îl silește să-i fie și foame uneori. Ci foamea, o, stăpâne al meu, nu-i atâta de grea ca umilința! Că și bogatul are parte de destule umiliri, dar nu le îndură cum le îndură săracul, care nu are nimic nici de pierdut, nici de câștigat. Așa și eu, de pildă, dacă m-am necăjit de purtarea ta, n-am făcut-o din pricina mea, ci din pricina apei mele, care-i un dar minunat de la Allah! Ci, o, stăpâne al meu, și purtarea ta față de mine se datorește tot vreunor pricină care te rod în lăuntru! Așadar, văzând eu că șederea mea la Bagdad începe într-un chip atâta de întristător, m-am gândit în cugetul meu: „Mai bine-ar fi fost pentru tine, o, sărace, să fi murit într-o temniță din țara ta, decât

între oamenii aceștia cărora nu le place apa!“ Și, cum mă gârboveam sub povara gândurilor mele, am văzut deodată că se iscă în suk un mare zulum și oamenii dau fuga într-o parte. Eu atunci, cum cere meseria mea, de a mă găsi unde-i lume multă, am dat fuga din toate puterile într-acolo, cu burduful în spinare, ținându-mă după ceilalți. Și am văzut atunci un alai măreț, alcătuit din niște oameni ce mergeau în două șiruri, cu niște bețe lungi în mâini, pe cap cu niște tichiuțe împodobite cu mărgăritare, îmbrăcați în burnusuri de mătase tare frumoase, iar pe șolduri spânzurându-le niște spade minunate, învrâstăte bogat. Iar în fruntea lor mergea un viteaz cu înfățișare cumplită, la ivirea căruia toate capetele se temeneau până la pământ. Eu atunci am întrebat: „Ce-i cu acest alai? Și cine-i viteazul acesta?!“ Careva mi-a răspuns: „Se vede limpede, după vorba ta de egiptean și după neștiința ta, că nu ești din Bagdad! Alaiul acesta este alaiul mokaddemului Ahmad-cel-Hoțoman, aga de-a Dreapta califului, care are datorința să păstreze tihna în mahalale. Și chiar el e acela pe care îl vezi călare. Se bucură de mare cinstire și de huzmeturi de o mie de dinari pe lună, întocmai ca și soțul său, Hassan-cel-Pehlivan, care-i aga de-a Stânga califului! Și toți oamenii lor primesc o sută de dinari pe lună! Tocmai au ieșit de la divan și se duc la ei acasă să prânzească!“ Eu, atunci, o, stăpâne al meu, am început să-mi cânt strigătele, după datina de la Egipt, întocmai cum m-ai auzit și tu mai adineaoarea, însoțindu-mă de zângănitul ceștilor mele cele răsunătoare. Și am strigat atât de amarnic, încât mokaddemul Ahmad m-a auzit și m-a zărit; „O, frate egipteanule, te-am cunoscut după cântec! Dă-mi un tas cu apă!“ Și a luat tasul pe care i l-am întins, l-a clătinat, a vărsat apa pe jos, cerându-mi să i-l umplu iar; și iar a vărsat apa pe jos, întocmai ca și tine, o, stăpâne al meu; ca apoi să bea dintr-o înghițitură

cel de-al treilea tas pe care m-a pus să i-l umplu. Pe urmă a strigat cu glas mare: „Trăiască cetatea Cairo, cu toți locuitorii ei, o, aparule, fratele meu! Pentru ce ai venit tu în orașul acesta unde vânzătorii de apă nu sunt prețuiți și răsplătiți?” Și eu i-am povestit povestea mea și i-am dat de înțeles că eram dator vândut și că am fugit tocmai din pricina datoriilor și a prăpădului meu! Atunci el a strigat: „Fii, dar, binevenit la Bagdad!” Și mi-a dat cinci dinari de aur și, întorcându-se către oamenii din alaiul lui, le-a spus: „Pentru iubirea lui Allah, îl înfățișez pe omul acesta din țara mea dărnicii voastre!” Numai decât, fiecare ins din alai mi-a cerut câte un tas de apă și, după ce l-a golit, mi-a pus în el un dinar de aur! Încât, când am isprăvit, aveam mai bine de o sută de dinari de aur în cutiuța cea de aramă care atârnă la cingătoarea mea. Pe urmă, mokaddemul Ahmad-cel-Hoțoman mi-a zis: „Câtă vreme ai să stai la Bagdad, aceasta are să-ți fie plata de fiecare dată când ai să ne dai să bem!” Și-așa în puține zile, cutiuța mea de aramă s-a umplut de mai multe ori; iar eu mi-am socotit dinarii și am văzut că erau o mie și încă vreo câțiva! Atunci am cugetat în cugetul meu: „Acuma a venit ceasul pentru tine să te întorci în țara ta, o, aparule! Căci, cât de bine ți-ar fi pe pământ străin, tot mai bine-i în țara ta! Și, de altminteri, mai ai și niște datorii, și se cade să te duci să le plătești!” Atunci m-am îndreptat către divan, unde începuseră să mă cunoască toți și unde mă întâmpinau cu multă bunăvoință și am intrat să-mi iau bun-rămas de la binefăcătorul meu, procitindu-i aceste stihuri...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și una noapte

Spuse:

... și am intrat să-mi iau bun-rămas de la binefăcătorul meu, procitiându-i aceste stihuri:

*Celui străin șederea-n țări străine
Îi e asemeni unei case mari
Pe temelia vântului durată,
Se umflă vântul la o vreme iar,*

*Și casa se preface în ruine,
Iar el pe drum scăparea-n fugă-și cată.
Mai bine i-ar fi fost, aș vrea să zic,
De n-ar mai fi zidit nimic, nimic!*

Pe urmă i-am spus: „De altminteri, iacătă că pleacă o caravană către Cairo, și tare aș vrea să mă lipesc de ea, ca să mă întorc între ai mei!“ El atunci mi-a dăruit un catâr și o sută de dinari, și mi-a zis: „Și eu, la rându-mi, aș vrea să te încarc, o, șeicule, cu o sarcină de taină. Cunoști multă lume la Cairo?“ Eu am răspuns: „Cunosc pe toți oamenii de fală care locuiesc la Cairo“. El mi-a spus: „Atunci, ia de colea scrisoarea aceasta și dă-o în mâinile soțului meu de odinioară, Ali Argint-Viu din Cairo; și spune-i din partea mea: «Nene-tău îți trimite salamalecurile și urările lui de bine! El acuma-i cu califul Harun-al-Rașid!»“ Eu atunci am luat scrisoarea, am sărutat mâna mokaddemului Ahmad și am plecat din Bagdad la Cairo, unde am ajuns acuma-s abia cinci zile. Dintru-ntâi, m-am dus la cei la care eram îndatorat și mi-am plătit datoriile toate, cu banii ce-i câștigasem la Bagdad din mila darnicului Ahmad-cel-Hoțoman.

După care mi-am îmbrăcat cămașa cea lungă de piele, mi-am luat burduful în spinare și m-am făcut iar vânzător de apă, ca mai înainte, așa cum mă vezi, o, stăpâne al meu! Ci degeaba l-am căutat eu prin tot Cairo pe Ali Argint-Viu, prietenul lui Ahmad-cel-Hoțoman, că n-am izbutit să dau de el ca să-i înmânez scrisoarea pe care o port și-acuma la mine, în tivul cămășii mele! Și-aceasta-i, o, stăpâne al meu, întâmplarea pe care am avut-o cu cel mai darnic dintre mușteriii mei!

Când vânzătorul de apă își sfârși de povestit întâmplarea, Ali Argint-Viu se ridică și îl sărută așa cum un frate îl sărută pe fratele său, și îi zise:

— O, aparule, semenul meu, iartă-mi purtarea de adineaori față de tine! De bună seamă, omul acela mai darnic decât mine, cum altul mai darnic decât mine nici nu poate fi, cel pe care l-ai întâlnit la Bagdad, este mai-marele meu de odinioară! Căci chiar eu sunt Ali Argint-Viu, acela pe care îl cauți, tovarășul cel dintâi al lui Ahmad-cel-Hoțoman. Înseninează-ți, dar, sufletul, luminează-ți ochii și inima, și dă-mi scrisoarea de la mai-marele meu!

Atunci, vânzătorul de apă îi dete scrisoarea, pe care Ali o deschise și în care citi cele ce urmează:

„Salamalecul mokaddemului Ahmad, către cel mai de faimă și cel dintâi dintre flăcăii lui, Ali Argint-Viu!

Îți scriu, o, podoabă a podoabelor, pe o foaie ce are să zboare la tine pe aripa vânturilor.

De-aș fi eu o pasăre, aș zbura de dor în brațele tale! Dar cum să mai zboare o pasăre cu aripile tăiate?

Află, dar, o, tu, cel mai frumos, că acum sunt căpetenie peste cei patruzeci de voinici ai lui Ayub Spinare-de-Cămilă, tuspaturzeci viteji încercați, ca și noi, făptași de multe isprăvi strălucite. Și am fost căftănit de califul Harun Al-Rașid, stăpânul nostru, agă de-a Dreapta sa, însărcinat cu paza cetății și a mahalalelor, cu leafă de o

mie de dinari pe lună, bașca ce mai pică de la cei care vor să capete oblăduirea noastră.

Dacă, dar, o, tu, cel mai drag, vrei să-ți așterni pe un medean cât mai larg zborul minții și să-ți deschizi poarta volnicilor și a bogățiilor, nu ai decât să vii să-l cauți pe bătrânul tău la Bagdad. Ai să săvârșești pe-aici câteva isprăvi de seamă și îți făgăduiesc să capăt pentru tine hatârurile califului, un cin vrednic de tine și de prietenia noastră, și o slujbă tot atât de făloasă ca și a mea.

Vino, dar, copilul meu, vino la mine și bucură-mi inima cu tovărășia ta mult-dorită!

Și pacea lui Allah și binecuvântarea lui fie cu tine, ya Ali!"

După ce Ali Argint-Viu citi scrisoarea de la Ahmad-cel-Hoțoman, mai-marele său, se cutremură de bucuriei și de tulburare, și, vânturându-și bastonul cel lung într-o mână și scrisoarea în cealaltă mână, trase un danț turbat pe treptele havuzului, zborșindu-se la babele și la cerșetorii dimprejur. Pe urmă sărută de nenumărate ori scrisoarea, ducând-o apoi la frunte; și își deschise brâul de piele și îl goli de toți galbenii în mâinile apagiului, drept mulțumire pentru vestea cea bună și pentru osteneală. Și plecă fără de zăbavă în odaia de sub pământ, la haidamacii lui ca să le vestească plecarea-i grabnică la Bagdad.

Când se văzu în mijlocul lor, le spuse:

– Copiii mei, vă las să vedeți unul de altul!

Atunci ciracul cel mai apropiat strigă:

– Ce spui, stăpâne? Au vrei să ne lași?

El răspunse:

– Norocul meu mă așteaptă la Bagdad, în mâinile părintelui meu, Ahmad-cel-Hoțoman!

El spuse:

– Clipa-i tare grea acuma pentru noi! Zahereaua noastră-i goală! Și fără tine, ce-avem să ne facem?

El răspunse:

– Chiar mai înainte de-a ajunge la Bagdad, de îndată ce voi intra în Damasc, am să izbutesc eu să dobândesc ceva, ca să vă trimit să răzbiți nevoile. Fiți dar fără de teamă, copiii mei!

Pe urmă se dezbracă de hainele cu care era îmbrăcat, spală după sfânta datină și puse pe el o cămașă lungă, strânsă peste mijloc, o rantie mare de călătorie, cu mâneci largi, înfipse la sileaf două hangere și un jungher își împodobi capul cu un fes strașnic și luă în mână o luncie năprasnică, lungă de patruzeci și doi de coți, făcută din reteveie de bambus ce se puteau strânge unul în altul după vrere. Pe urmă, sări în spinarea calului și se duse.

Nici nu ieși bine din Cairo, că și dete ochii cu...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și doua noapte

Spuse:

Nici nu ieși bine din Cairo, că și dete ochii cu o caravană, de care se apropie și la care se alipi, aflând că se îndrepta către Damasc și Bagdad. Caravana aceea era caravana starostelui neguțătorilor din Damasc, om putred de bogat, care se întorcea de la Mecca și se ducea în țara lui. Or, Ali, care era tânăr, frumos și fără pic de barbă pe obraz, plăcu până peste poate și starostelui neguțătorilor, și cămilarilor, și catârgiilor, și știu, ferindu-i de feluritele necazuri la vreme de noapte, să și-i îndatoreze cu multe, ocrotindu-i împotriva hoților beduini și a leilor din pustie: așa încât, când ajunseră la Damasc, toți își arătară mulțumirea, cinstindu-l fiecare

cu câte cinci dinari; iar starostele neguțătorilor îi dăruia o mie de dinari. Și Ali, care nu-și uitase de soții lui din Cairo, nu pregetă să le trimită toți banii, nepăstrând pentru sine decât atâta cât îi era de trebuință ca să-și urmeze drumul și să ajungă într-un sfârșit la Bagdad!

Și iată așa își lăsă țara de baștină Ali Argint-Viu, ca să se ducă la Bagdad, să-și caute norocul în mâinile lui Ahmad-cel-Hoțoman, părintele său, căpetenia de zamparagii de odinioară.

De cum ajunsese la Bagdad, începu să caute casa prietenului său și întrebă mai mulți inși, care ori nu știură, ori nu voră să i-o arate. Și, în felul acesta, ajunsese într-o piață, numită Ali-Nafz unde văzu niște țânci ce se jucau între ei, sub căpitănia unuia, mai mic decât toți, și pe care ei îl strigau Mahmud stârpitura. Și plodul acela era chiar Mahmud-Stârpitură, copilul surorii isteței Zeinab, cea măritată. Și Ali Argint-Viu gândi în sine: „Ya-Ali, știrile despre oameni se capătă de la copiii lor!“ Și numaidecât, ca să-i momească pe țânci, se duse la prăvălia unui neguțător de zaharicale și cumpără o bucată mare de halva cu susan și cu zahăr; pe urmă se apropie de țâncii care se zbenguiau și strigă:

– Care vrea halva caldă încă?

Ci Mahmud-Stârpitură nu-i lăsă pe copii să se apropie de Ali; veni numai el dinaintea lui și îi zise:

– Dă-mi halvaua!

Atunci Ali îi dăde calupul de halva și, totodată, îi strecură în mână un bănuț de argint. Dar, când văzu argintul, Stârpitură, gândind că i-l dăruia spre a-l ispitii și a-l strica, tipă:

– Cară-te de-aici! Eu nu mă vând. Eu nu mă țin de ticăloșii! Întreabă-i și pe ceilalți, și-ai să vezi!

Argint-Viu, care nici cu gândul nu gândea atunci la ticăloșii ori la alte asemenea, îi spuse pușlamalei aceleia micuțe:

– Copile dragă, ceea ce ți-am dat este prețul pentru o întrebare pe care vreau să ți-o pun; și te plătesc așa, pentru că oamenii de treabă plătesc totdeauna foloasele pe care le cer de la alți oameni de treabă. Poți tu să-mi spui unde-i casa mokaddemului Ahmad-cel-Hoțoman?

Stârpitură răspunse:

– Dacă-i numai atâta, ceea ce îmi ceri este lucru lesne! Am să merg înaintea ta și, când am să ajung la casa lui Ahmad-cel-Hoțoman, am să apuc o piatră cu degetele mele desculțe și am s-o arunc înspre poartă. În felul acesta, nimeni n-are să vadă că eu ți-am arătat unde șade. Iar tu ai să afli așa care-i casa lui Ahmad-cel-Hoțoman!

Și, într-adevăr, o luă la fugă înaintea lui Argint-Viu și, după un timp, apucă o piatră, cu degetele de la picior, și o aruncă pe furiș înspre poarta unei case! Și Argint-Viu, minunându-se de grija, de deșteptăciunea, de iscusința, de neîncrederea și de dibăcia pezevenghiului, strigă:

– Inșallah, ya Mahmud, în ziua când și eu am să fiu numit căpitan de străji ori vătaf de agii, pe tine am să te aleg cel dintâi între voinicii mei!

Pe urmă Ali bătu la poarta lui Ahmad-cel-Hoțoman.

Când Ahmad-cel-Hoțoman auzi bătălie în poartă, sări în picioare, tulburat cum nu se mai poate, și răcni către Spinare-de-Cămilă, ajutorul său:

– O, Spinare-de-Cămilă, dă fuga de-i deschide celui mai frumos dintre feciorii oamenilor! Cel care bate la poartă nu-i altul decât ciracul meu de odinioară, din Cairo, Ali Argint-Viu! Îl cunosc după cum bate!

Și Spinare-de-Cămilă nu se mai îndoi o clipă că acela care se afla la poartă n-ar fi chiar Ali Argint-Viu, și sări să-i deschidă și să-l aducă la Ahmad-cel-Hoțoman. Și cei doi prieteni de odinioară se îmbrățișară cu drag;

iar Ahmad-cel-Hoțoman, după cele dintâi dovezi de bucurie și după salamalecurile de cuviință, îl duse dinaintea celor patruzeci de străjeri ai lui, care îi urară bun venit ca unui frate al lor. După care, Ahmad-cel-Hoțoman îl îmbracă într-o mantie strălucită și-i spuse:

– Atunci când califul m-a căftănit agă de-a Dreapta lui și mi-a dat hainele pentru oamenii mei, am pus de-o parte pentru tine mantia aceasta, gândind că într-o zi ori alta am să mă întâlnesc iar cu tine!

Pe urmă îl pofți să stea jos între ei, la locul de cinste; și porunci să se dea un ospăț îmbelșugat, ca să sărbătorească venirea lui Ali; și toți începură să mănânce, să bea și să se veselească, cât ținu noaptea aceea!

A doua zi de dimineață, cum tocmai era vremea ca Ahmad să se ducă la divan în fruntea celor patruzeci ai lui, îi spuse prietenului său Ali:

– Ya Ali, trebuie să fii cu mare grijă la începutul șederii tale în Bagdad. Ferește-te, dar, să nu care cumva să ieși în cetate, ca să nu tragi asupra-ți luarea-aminte a locuitorilor de aici, care-s tare săcâitori! Nu cumva să crezi că Bagdadu-i Cairo! Bagdadul este cetatea de scaun a califului, și iscoadele mișună pe-aici cum mișună în Egipt muștele, iar pușlamalele și ticăloșii foiesc ca pe acolo găștele și broaștele!

Și Ali Argint-Viu răspunse:

– O, părinte al meu, oare am venit la Bagdad ca să mă închid ca o fecioară între pereții unei case?

Ahmad însă îl îndemnă să aibă răbdare, și plecă la divan în fruntea arcașilor lui.

Și Ali Argint-Viu...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și treia noapte

Spuse:

Și Ali Argint-Viu avu răbdare să stea închis vreme de trei zile în casa prietenului său. Într-a patra zi însă își simți inima zburlită și pieptul apăsător, și îl întrebă pe Ahmad dacă nu cumva a venit ceasul pentru el să înceapă isprăvile care să-l facă vestit și care să-l ridice la bunăvoința califului! Ahmad răspunse:

– Tot lucrul la vremea lui, fiule. Lasă-mi mie toată sarcina de a mă îngriji de tine și de a-i vorbi califului despre tine, mai înainte chiar ca tu să săvârșești vreo ispravă.

Dar, de cum plecă Ahmad-cel-Hoțoman, Argint-Viu nu-și mai putu afla locul și își zise: „Mă duc numai așa, să răsuflu oleacă și să-mi răcoresc pieptul!“ Și ieși din casă și porni să străbată ulițele Bagdadului, trecând dintr-un loc în altul și oprindu-se din când în când pe la vreo prăvălie cu dulciuri ori pe la vreo prăvălie cu de-ale gurii, ca să mănânce vreo bucatică ori să înfulece vreo plăcintă de foi. Și iacătă că zări un alai de patruzeci de arapi îmbrăcați în mătase roșie, pe cap cu niște tichii înalte de păslă albă și înarmați cu iatagane de oțel. Mergeau doi câte doi, rânduți frumos, iar în urma lor, călare pe un catâr înfotăzat falnic, purtând pe cap un coif de aur împodobit cu un porumbel de argint și îmbrăcată cu o cămașă de zale de oțel, venea în toată slava și strălucirea ei căpităneasa porumbeilor, Dalila-cea-Vicleană!

Tocmai ieșea de la divan și se întorcea la han. Dar, când trecu pe dinaintea lui Ali Argint-Viu, pe care nu-l cunoștea și care nici el n-o cunoștea, bătrâna fu izbită de frumusețea, de tinerețea, de mijlocelul cel subțire, de boiul zarif, de înfățișarea ispitită și mai cu seamă

de asemănarea lui la privire cu Ahmad-cel-Hoțoman, neprietenul ei. Și pe dată îi șopti o vorbă unuia dintre arapi, care se și duse să iscodească în taină pe la neguțătorii din suk despre numele și despre rosturile frumosului flăcău; ci nimeni nu știu să-i spună nimic. Încât, atunci când ajunse în foișorul ei de la han, Dalila o chemă pe fiică-sa Zeinab și îi ceru să-i aducă tipsia cu nisipurile de prorocit; pe urmă adăugă:

– Fata mea, am văzut în suk un tinerel atâta de frumos, încât până și frumusețea și l-ar alege de prieten! Ci, o, fata mea, privirea lui seamănă tare ciudat cu privirea vrăjmașului nostru Ahmad-cel-Hoțoman! Și tare mă tem că străinul acela, pe care nimeni din suk nu-l cunoaște, să nu fi venit la Bagdad ca să ne facă vreun pocinog! Drept care vreau să cercetez în privința lui tipsia mea de ghicit!

La cuvintele acestea, scutură nisipul, după datina cabalistică, bombănind niște vorbe talismanice și citind de la coadă către cap niște rânduri ebraice; pe urmă făcu pe o zăloagă de farmece niște socoteli cu cifre și cu litere algebrice și alchimistice și, întorcându-se către fiică-sa, îi spuse:

– O, fata mea, tinerelul cel frumos se cheamă Ali Argint-Viu din Cairo! Este prietenul vrăjmașului nostru Ahmad-cel-Hoțoman, care nu l-a adus la Bagdad decât ca să ne facă vreo pehlivănie și să se răzbune așa de po-nosul pe care i l-ai adus când l-ai îmbătat și ai luat hainele lui și ale celor patruzeci ai lui! De altminterlea, șade chiar în casa lui Ahmad-cel-Hoțoman!

Ci fiică-sa Zeinab îi răspunse:

– O, maică, și mai cam ce-o fi la urma-urmei? Au nu vezi că prea te-ai speriat de tinerelul acela?

Ea răspunse:

– Tipsia de nisip mi-a mai arătat, pe deasupra, că norocul tinerelului este mai presus, și încă cu mult, ca

norocul meu și al tău!

Ea spuse:

– O să vedem noi, o, maică!

Și se și îmbracă în rochia ei cea mai frumoasă, după ce își înmuie privirile cu bețișorul ei de kohl și își împreună sprâncenele cu unsoarea ei neagră și înmiresmată, și plecă să încerce a da de tânărul nostru.

Și începu să străbată agale sucurile din Bagdad, legănându-și șoldurile și rotindu-și ochii sub iașmac, și aruncând priviri zdrobitoare de inimi, cu zâmbete către unii, cu făgăduieli tainice către alții, cu fandoseli, cu marghioleli, cu fițe, cu întrebări din ochi, cu chemări din sprâncene, cu ucideri din gene, cu sunări din brățări, cu zvoană din zingălăi și cu jar din toate lăuntrurile-i, până ce îl întâlni, dinaintea tejghelei unui neguțator de chenafa, chiar pe Ali Argint-Viu, pe care îl cunoscuseră numai decît după frumusețea lui. Atunci se apropie de el și, ca din greșeală, îl izbi cu umărul de-l clătină din loc și, parcă necăjită că-l lovise, îi spuse:

– Trăiască orbii, o, bine-văzătorule!

La cuvintele acestea, Ali Argint-Viu se mulțumi să zâmbească, uitându-se la codana ale cărei priviri îl și străpungeau dintr-o parte în cealaltă, și răspunse:

– Oh, că frumoasă mai ești, o, fetițo! A cui ești?

Ea, de sub iașmac, își închise pe jumătate ochii cei minunați și răspunse:

– A oricărei făpturi frumoase care să semene cu tine! Argint-Viu întrebă:

– Ești măritată ori ești fată?

Ea răspunse:

– Măritată, spre norocul tău!

El spuse:

– Atunci, mergem la tine ori la mine?

Ea răspunse:

– Aș vrea mai degrabă la mine! Află că sunt măritată cu un negustor; și sunt fata unui negustor. Și astăzi, pentru întâia oară am putut să ies și eu din casă, dat fiind că soțul meu are să lipsească o săptămână. Or eu, de îndată ce a plecat soțul, am vrut să mă veselesc și i-am spus slujnicei mele să-mi gătească niște bucate gustoase. Dar, întrucât bucatele cele mai gustoase nu pot fi dulci decât în tovărășia prietenilor, am ieșit din casă să caut pe vreunul frumos și binecrescut, cum ești tu, ca să-l poftesc la masa mea și să-și petreacă noaptea cu mine! Și te-am văzut, și dragostea ta mi-a pătruns în inimă. Vei binevoi oare să-mi bucuri sufletul, să-mi alini inima și să primești a mânca o îmbucătură la mine?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și patra noapte

Spuse:

... să primești a mânca o îmbucătură la mine?

El răspunse:

– Când ești poftit, nu poți să nu primești!

Atunci fata o luă înaintea lui, iar el se ținu după ea, din uliță în uliță, mergând în urmă-i la oarecare depărtare.

Or pe când pășea în felul acesta pe urmele ei, Ali gândea: „Ya Ali, ce nesocotință săvârșești, străin nou venit aici cum ești! Cine știe de nu te dai pradă mâniei soțului, care ar putea să cadă asupra ta deodată în vreme ce dormi, și, ca să se răzbune pe tine, să-ți reteze ce ai mai scump! Și, de altfel, un înțelept a spus: «Acela care se dedă dezmațului într-o țară străină în care se află ca oaspete va fi pedepsit de Găzduitorul-cel-Mare!»

Mai cuminte ar fi, așadar, pentru tine, să-ți ceri iertare cuviincios de la ea, spunându-i câteva cuvinte drăguțe.“ Se prilejui, deci, de o clipă când se aflau într-un loc mai îngust, se apropie de fată și îi spuse:

– O, tinerico, na, ia dinarul acesta, și să lăsăm pe altă dată întâlnirea noastră!

Ea răspunse:

– Pe Numele-cel-mai-de-seamă! trebuie numaidecât să-mi fii oaspete astăzi, căci niciodată nu m-am simțit atât de dornică de zbeg și de bucurii ca acum!

Atunci el o urmă și ajunse cu ea în fața unei case mari, la o ușă încuiată cu un zăvor vârtos de lemn. Și tânăra se prefăcu a căuta în rochia ei cheia ca să descuie, pe urmă strigă, descumpănită:

– Ia uite că mi-am pierdut cheia! Acuma cum să fac să descui poarta?

Pe urmă se prefăcu a-și lua seama și îi spuse:

– Deschide-o tu!

El spuse:

– Cum aș putea să deschid un zăvor, fără cui și fără lacăt? Nu pot să mă hotărăsc nici să-l descui cu de-a sila!

Drept orice răspuns, ea îi aruncă pe sub iașmac două ocheade care îi descuiară lui Ali toate zăvoarele cele mai ascunse; pe urmă adăugă:

– Nu trebuie decât să-l atingi, și are să se și descuie!

Și Argint-Viu puse mâna pe zăvorul de lemn, iar Zeinab bolborosi asupra lui numele mamei lui Moise! Și pe dată zăvorul se trase la o parte și ușa se deschise. Intrară amândoi, și fata îl duse într-o sală plină cu arme scumpe și acoperită cu chilimuri alese, unde îl pofti să ia loc. Și, fără a mai zăbovi, așternu masa și, așezându-se lângă el, începu să mănânce cu el și să-i dea ea însăși îmbucăturile în gură, pe urmă să bea cu el și să se vesească, ci fără a-i îngădui s-o atingă ori

să-i fure vreun sărut ori vreo ciupitură măcar sau vreo mușcătură cât de cât; căci, de fiecare dată când Ali se apleca dând s-o sărute, ea își punea repede mâna între obrazul ei și buzele tânărului, și sărutarea flăcăului nu-i atingea în felul acesta decât mâna. Și, la ghesurile lui, Zeinab răspundea:

– Plăcerea nu-i deplină decât noaptea!

Masa se încheie în felul acesta; și se ridicară să se spele pe mâini, și ieșiră la puțul din curte; și Zeinab vru să tragă cu mâinile ei funia și roata, și să scoată ciutura din fundul fântânii; ci deodată scoase un țipăt și se aplecă peste ghizduri, bătându-se în piept și frângându-și brațele, pradă unei deznădejdi amarnice; și Argint-Viu o întrebă:

– Ce-ai pățit, o, tu, ochi al meu?

Ea răspunse:

– Inelul meu de rubin, care-mi era prea larg pe deget, mi-a alunecat și a căzut în adâncul fântânii. Soțul meu mi l-a cumpărat ieri, pe cinci sute de dinari! Iar eu, văzând că e prea larg, l-am înțepenit cu niște ceară! Da degeaba, că uite că mi-a căzut aici!

Pe urmă adăugă:

– Am să mă dezbrac numaidecât și am să mă bag în fântână, care nu-i adâncă, să-mi caut inelul! Întoarce-te, dar, cu fața la perete, ca să pot să mă dezbrac!

Ci Argint-Viu răspunse:

– Ce ocară ar fi pentru mine, o, stăpână a mea, dacă aș îndura să coborî tu în fântână, cu mine de față! Mă bag eu să-ți caut inelul!

Și se și dezbracă, apucă cu mâinile amândouă funia din fâșii de palmier de pe vârtej și se lăsă cu ciutura în adâncul fântânii. Când ajunse în apă, dete drumul funiei și se cufundă să caute inelul; iar apa îi ajungea până la umeri, rece și neagră în beznă. Și, în clipita aceea, Zeinab-cea-Isteață trase iute ciutura în sus și-i

strigă lui Argint-Viu:

– Acum poți să-l chemi în ajutor pe prietenul tău, Ahmad-cel-Hoțoman!

Și plecă din casa aceea fără a mai zăbovi, ducând cu ea și hainele lui Argint-Viu. Pe urmă, fără să mai închidă poarta după ea, se întoarse la maică-sa.

Or, casa în care Zeinab îl ademenise pe Argint-Viu era casa unui emir divanit, care se afla plecat din cetate pentru niște trebururi. Încât, atunci când se întoarse acasă și când văzu ușa deschisă, fu încredințat că în casa lui intrase vreun hoț, așa că își strigă rândușul și începu să cerceteze peste tot; ci, văzând că nimica nu lipsea și că nu era nici urmă de vreun hoț, se liniști cu totul. Pe urmă, vrând să-și facă spălările cele după sfânta datină, îi spuse rândușului:

– Ia ulciorul și du-te de-l umple cu apă proaspătă din fântână!

Și sluga se duse la fântână și coborî ciutura și, când socoti că s-a umplut, dete s-o tragă în sus; ci băgă de seamă că e cumplit de grea. Atunci se uită în fântână și văzu, stând pe ciutură, un fel de umbră neagră, care gândi să fie vreun efit! Atunci dete drumul funiei și, înfricoșat, o luă la fugă țipând:

– Ya sidi, în fântâna noastră este un efit! Stă în ciutură!

Atunci emirul îl întrebă:

– Și cum e?

El spuse:

– Este năprasnic și negru! Și grohăie ca un porc!

Și emirul îi spuse:

– Fugi degrabă și caută patru dascăli cititori de *Coran*, ca să vină și să citească din *Coran* asupra acestui efit și să-l descânte.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și cincea noapte

Spuse:

... ca să vină și să citească din *Coran* asupra acestui efrīt și să-l descante.

Și grăjdarul dete fuga să-i aducă pe dascălii cititori din *Coran*, care se așezară împrejurul fântânii și începură să rostească suralele alungătoare de demoni, în vreme ce grăjdarul și stăpânul său trăgeau de funie și scoteau ciutura din puț. Și toți, peste măsură de înfricoșați, îl văzură pe efrītul cu pricina, care nu era altul decât Ali Argint-Viu, cum sare în picioare afară din ciutură, strigând:

– Allahu akbar!

Și cei patru dascăli își ziseră:

– Țsta-i un efrīt dintre cei drept-credincioși, de vreme ce rostește Numele!

Emirul însă pricepu numaidecât că era un om ca toți oamenii, și îi spuse:

– Nu cumva ești vreun hoț?

El răspunse:

– Nu, pe Allah! da sunt un biet păcătos! Adormisem pe țarmul Tigrului, și am visat ceva; când m-am trezit și am băgat de seamă că am pățit ocară, am intrat în apă să mă spāl; da o volbură m-a dus la fund și un vârtej de valuri m-a împins prin pânza de apă de sub pământ până în fântâna aceasta, unde mă aștepta norocul și izbăvirea prin mijlocirea ta!

Emirul nu se îndoi nicio clipită de adevărul spuselor lui Ali și zise:

– Totul se împlinește după cum a fost scris!

Și îi dete o mantie veche de-a lui să se acopere, și îl lăsă să plece, căinindu-l pentru șederea în apa rece din fântână.

Când Argint-Viu ajunsese acasă la Ahmad-cel-Hoțoman, unde era mare îngrijorare din pricina lui, și povesti ce pățise, tare își mai râseră de el, mai cu seamă Ayub Spinare-de-Cămilă, care îi spuse:

– Pe Allah! cum de-ai putut să fii căpitan de hoți la Cairo și să te lași înșelat și jefuit la Bagdad de-o fetișcană?

Iar Hassan-cel-Pehlivan, care tocmai se afla în ospeție la soțul lui, îl întreabă pe Argint-Viu:

– O, biet egipteanule, cunoști baremi numele fetișcanei care te-a amăgit, și știi cine-i ea și a cui fată este?

El răspunse:

– Da, pe Allah! este fata unui negustor și soția unui negustor! Da cum o cheamă nu mi-a spus!

La cuvintele acestea, Hassan-cel-Pehlivan izbucni într-un hohot de râs năprasnic și zise:

– Păi să-ți spun eu! Aceea pe care o socoți femeie măritată este fată mare, pun mâna-n foc! Și numele ei este Zeinab! Și nu e fata niciunui negustor, ci-i fata Dalilei-celei-Viclene, căpităneasa porumbeilor noștri călători! Ea și cu maică-sa ar putea să învârtască tot Bagdadul pe degetul lor cel mic, ya Ali! Și tot ea-i și cea care și-a făcut râs de mai-marele tău și l-a lăsat fără țoale, și pe el și pe cei patruzeci pe care-i vezi colea!

Și cum Ali Argint-Viu cugeta adânc, Hassan-cel-Pehlivan îl întreabă:

– Ce gândești acuma să faci?

El răspunse:

– Să mă însor cu ea! Căci, cu toate câte-au fost, mi-i amarnic de dragă!

Atunci Hassan îi spuse:

– Apoi dacă-i așa, copile dragă, am să-ți spun eu ce să faci, căci, fără de mine, poți de la bun început să dai uitării un gând atâta de năstrușnic, să-ți faci jurământul de lepădare și să-ți molcomești sufletul în

pravința fetișcanei celei dulci!

Argint-Viu strigă:

– Ya Hassan, ajută-mă și sfătuiește-mă!

El îl spuse:

– Cu toată inima! ci numai cu învoiala ca de acum înainte să nu mai bei decât din palma mea și să nu mai umbli decât sub flamura mea! Iar eu, dacă-i așa, îți făgăduiesc biruința în ceea ce gândești și împlinirea dorurilor tale!

El răspunse:

– Ya Hassan, sunt copilul și ucenicul tău!

Atunci Pehlivanul îi spuse:

– Începe dar de te dezbracă!

Și Argint-Viu aruncă de pe el mantia cea veche și rămase gol-goluț!

Atunci Hassan-cel-Pehlivan luă un vas plin cu smoală și o pană de găină, și înnegri tot trupul lui Argint-Viu și toată fața, așa de bine încât îl făcu să semene întocmai cu un arap; pe urmă, ca să desăvârșească asemănarea, îi zugrăvi cu un roșu aprins buzele și marginile pleoapelor, îl lăsă să se usuce oleacă, îi ascunse sub un ștergar precinstita moștenire de la tătâne-său, pe urmă îi zise:

– Iacătă-te preschimbă într-un arap, ya Ali! Și tot așa ai să te faci acumă bucătar. Află că bucătarul Dalilei, cel care gătește bucatele pentru Dalila, pentru Zeinab, pentru cei patruzeci de arapi și pentru cei patruzeci de câini din neamul câinilor ciobănești ai lui Soleiman, este, ca și tine, un negru! Ai să te duci să cauți a-l întâlni și ai să vorbești cu el în graiul negrilor și, după salamecuri, ai să-i spui: „Multă vreme-i, o, frate arapule, de când n-am mai băut laolaltă acea minunată *buză*, băutura noastră, și n-am mai mâncat chebap de miel! Hai să ne cinstim acumă!” El are să-ți răspundă că îndatoririle și grijile bucătăriei nu-i îngăduie, și are să te poftască la bucătăria lui! Tu atunci, acolo, ai să

încerci să-l îmbeți și să-l iscodești ce fel de bucate, și câte bucătărește el pentru Dalila și fiică-sa, și ce dă de mâncare celor patruzeci de negri și celor patruzeci de câini, și în ce loc se află cheile de la bucătărie și de la haznaua cu zaharea, și despre tot! Și el are să-ți spună tot! Întrucât un om beat nu mai tănuiește nimic din cele despre care n-ar pomeni nimic atunci când nu este beat. De cum ai să scoți de la el toate acele amănunte, ai să-l adormi cu niște banj, ai să te îmbraci cu hainele lui, ai să înfigi cuțitoaiele lui la chimirul tău, ai să iei coșul lui de cumpărături, ai să te duci la suk să cumperi carne și legume, ai să te întorci la bucătărie, ai să te duci apoi pe la prăvălii să iei cele ce-ți mai trebuie, unt, ulei, orez și alte asemenea lucruri, ai să gătești mâncărurile după învățătura căpătată, ai să le pui frumos în farfurii, ai să amesteci în ele banjul, și ai să te duci să le dai Dalilei, fiică-sii, celor patruzeci de arapi și celor patruzeci de câini, pe care în felul acesta ai să-i adormi. Atunci, ai să-i despoi pe toți de haine și de tot ce au pe ei, și ai să aduci totul la mine. Ci dacă, ya Ali, râvnești să ajungi a o dobândi pe Zeinab de soție, mai trebuie, pe deasupra, să pui mâna și pe cei patruzeci de porumbei călători ai califului, să-i închizi într-o colivie și să-i aduci la mine.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și șasea noapte

Spuse:

... să pui mâna și pe cei patruzeci de porumbei călători ai califului, să-i închizi într-o colivie și să-i aduci la mine.

Auzind acestea, Ali Argint-Viu, drept orice alt

răspuns, își duse mâna la frunte și, fără a rosti o vorbă, plecă să-l caute pe bucătarul cel negru. Dete de el în suk și, după salamelecurele de bun-întâlniș, îl pofti să bea *buză*. Bucătarul însă îi răspunse că nu are vreme și îl pofti pe Ali să-l însoțească la foișor. Acolo, Argint-Viu făcu întocmai precum îl învățase Hassan-cel-Pehlivan și, de îndată ce își îmbătă gazda, îl iscodi despre mâncărurile zilnice. Bucătarul răspunse:

– O, frate arape, în fiecare zi, ca masă de prânz, trebuie să gătesc pentru Sett Dalila și Sétt Zeinab cinci feluri osebite și de culori osebite; și tot atâtea feluri ca masă de seară. Ci astăzi mi-au poruncit să mai gătesc două tăvi pe deasupra. Încât uite coalele felurilor pe care trebuie să le gătesc de prânz: linte, mazăre, o tocană de berbec cu sos și niște sorbet de trandafir; iar tăvile cele două cerute pe deasupra, acelea-s una cu niște orez cu miere și cu șafran, iar alta cu boabe de granată cu migdale descojite, cu zahăr și cu frișca și mirodenii!

Ali îl întrebă:

– Și cum le așterni de obicei masa stăpânelor tale?

El răspunse:

– Le aștern masa osebit fiecareia.

El întrebă:

– Da celor patruzeci de negri?

El răspunse:

– Le dau bob fiert și legume fierte cu unt și cu ceapă, și, ca băutură, o cană cu *buză*! E de-ajuns pentru ei!

El întrebă:

– Da câinilor?

El răspunse:

– Câinilor le dau trei uncii de carne fiecareia și oasele care rămân de la masa stăpânelor mele!

După ce află toate astea, Argint-Viu amestecă repede niște banj în băutura bucătarului care, cum o sorbi, cum se și prăbuși pe jos ca un bivol negru.

Atunci Argint-Viu înșfăcă cheile care erau agățate într-un cui, și cunoscuse cheia de la bucătărie după foițele de ceapă și după fulgii lipiți pe ea, iar cheia de la cămară o cunoscuse după uleiul și după untul cu care era unsă. Și plecă să ia ori să cumpere toate câte îi erau de trebuință ca să gătească și, călăuzit de pisica bucătarului, care până și ea fu amăgită de asemănarea lui Ali cu stăpânul ei, se vântură prin toată casa, de parcă acolo ar fi locuit de când era copil, găti bucatele, așternu mesele și le dete să mănânce Dalilei, fiică-sii Zeinab, arapilor și câinilor, după ce le puse în mâncare banjul, fără ca să fi băgat de seamă careva schimbarea bucătarului ori a bucatelor. Și-așa!

Când Argint-Viu văzu că toată lumea din foișor adormise, ca urmare a înghițirii banjului, o dezbracă mai întâi pe bătrână și o găsi peste măsură de urâtă și în totului-tot îngreșoșătoare. Îi luă, așadar, hainele de fală și coiful, și trecu în odaia frumoasei Zeinab, pe care o îndrăgise și pentru care săvârșea acel furtișag. O lăsă goală-goluță și o găsi minunată, și vrednică de râvnit, și îngrijită, și curată, și dulce mirositoare; ci, fiind el băiat foarte la locul lui, nu vroi să se bucure de ea fără buna ei voie, și se mulțumi numai să-i cerceteze pielea, ca să-i poată cântări mai bine prețul viitor, și ca tărie, și ca dulceață, și ca fierbințeală, și ca simțire; și anume spre a cerceta mai bine această însușire din urmă, o gâdili la tălpi și văzu, după năprasnica zvâcnitură de picior cu care fata îl plesni, că era peste măsură de simțitoare. Atunci, încredințat în felul acesta despre firea ei, îi luă hainele și se duse să-i despoaie și pe arapi; pe urmă, se sui pe terasă, intră în porumbar și înhăță toți porumbeii pe care îi puse într-o colivie și, liniștit, fără a mai închide ușile, se întoarse acasă la Ahmad-cel-Hoțoman, unde îl aștepta Hassan-cel-Pehlivan, căruia îi duse toată prada, precum și porumbeii. Iar Hassan-

cel-Pehlivan, minunat de iscusința lui, îl firitisi și îi făgădui sprijin ca s-o dobândească pe Zeinab de soție.

Estimp, Dalila-cea-Vicleană se trezi cea dintâi din somnul în care o cufundase banjul. Îi trebui o bună bucată de vreme până ce să-și vină de-a binelea în simțiri; ci, când pricepu că fusese adormită, sări în picioare, se îmbracă cu hainele-i obișnuite de femeie bătrână și dete fuga întâi și-ntâi la porumbărie, pe care o găsi goală-goluță de toți porumbeii. Coborî atunci în curtea hanului și își văzu câinii cum mai dormeau încă, întinși ca morți în cuștile lor. Îi căută apoi pe negri, și-i găsi cufundați în somn, și tot așa și pe bucătar. Atunci alergă, mânioasă cum nu se mai poate, în odaia fiică-sii Zeinab, și o găsi și pe fată adormită, goală toată, cu o bucată de hârtie agățată la gât cu un firicel. Despături hârtia și citi slovele acestea: „Eu, Ali Argint-Viu din Cairo, și nimeni altul decât eu, sunt îndrăznețul, neînfricatul, iscusitul și dibaciul făptaș al acestei isprăvi!“ Văzând cele scrise, Dalila gândi: „Cine știe dacă afurisitul ăsta nu i-o fi spart lăcășelul!“ Și se aplecă degrabă asupra fiică-sii, o cercetă și văzu că lăcășelul era neatins. Faptul o mai alină oleacă și o hotărî s-o trezească pe Zeinab, dându-i să răsufle un leac împotriva banjului. Pe urmă îi povesti fetei tot ce se petrecuse și adăugă:

– O, fata mea, se cade totuși să-i fii recunoscătoare acestui Argint-Viu că nu ți-a spart lăcășelul, când i-ar fi fost atâta de lesne! În loc să-ți crunteze porumbița, s-a mulțumit să ia porumbeii califului. Ce să ne facem acuma?

Ci pe dată și găsi un mijloc de a căpăta îndărăt porumbeii, și-i spuse fiică-sii:

– Așteaptă-mă aici! N-am să lipsesc mult.

Și ieși din foișor, și se îndreptă către casa lui Ahmad-cel-Hoțoman, și bătu la poartă.

Numaidecât Hassan-cel-Pehlivan, care era acolo, strigă:

– Asta-i Dalila-cea-Vicleană! O cunosc după cum bate. Dă fuga de-i deschide, ya Ali!

Și Ali, însoțit de Spinare-de-Cămilă, se duse să-i deschidă Dalilei, care intră, cu chipul zâmbitor, și se temeni dinaintea tuturor celor de față.

Or, Hassan-cel-Pehlivan, Ahmad-cel-Hoțoman și toți ceilalți tocmai în clipa aceea se aflau tolăniți pe jos în jurul mesei și prânzeau, mâncând porumbei fripți, cu castraveți și ridichi de lună. Încât, atunci când Dalila intră, Pehlivanul și Hoțomanul se ridicară în cinstea ei și îi spuseră:

– O, mătușă plină de har, maică a noastră, ia șezi de mănâncă dimpreună cu noi din porumbeii aceștia! Ți-am păstrat neatinsă partea ta de ospăț!

La vorbele acestea, Dalila simți lumea că se înnegurează dinaintea ochilor ei și strigă:

– Au vouă nu vi-i pic de rușine să furați și să frigeți porumbeii pe care califul îi prețuiește mai mult chiar decât pe copiii lui?

Ei răspunseră:

– Păi cine-a furat porumbeii califului, o, maică a noastră?

Ea spuse:

– Egipteanul ăsta, Ali Argint-Viu!

Ali răspunse:

– O, mamă a frumoasei Zeinab, atunci când am fript porumbeii aceștia, habar n-am avut că sunt hulubi călători. Oricum ar fi, iacătă-l pe cel ce ți se cuvine!

Și îi întinse unul dintre porumbeii fripți.

Atunci Dalila luă o bucățică din aripa porumbelului, o duse la gură, gustă oleacă și strigă:

– Pe Allah, porumbeii mei încă-s vii! Căci nu-i asta carnea lor! I-am hrănit cu boabe amestecate cu mosc

și i-aș cunoaște numai după mireasma și gustul cărnii lor!

La vorbele acestea ale Dalilei, toți cei de față începură să râdă, iar Hassan-cel-Pehlivan îi zise:

– O, maică a noastră, porumbeii tăi se află în bună pază la mine! Și mă învoiesc să ți-i dau îndărăt, dar numai cu o înțelegere!

Ea zise:

– Vorbește, ya Hassan! Primesc de mai înainte orice vei cere; și iacătă-mi capul dat în mâinile tale!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și șaptea noapte

Spuse:

– Vorbește, ya Hassan! Primesc de mai înainte orice vei cere; și iacătă-mi capul dat în mâinile tale!

– Ei bine, dacă vrei să capeți îndărăt porumbeii, nu ai decât să împlinești dorința lui Ali Argint-Viu din Cairo, fruntea flăcăilor noștri!

Ea întrebă:

– Și care-i este dorința?

El zise:

– Dorința lui este de a se însura cu fiică-ta Zeinab!

Ea răspunse:

– Asta-i o cinste și pentru mine și pentru ea! Pe capul și pe ochii mei! Ci nu o pot sili pe fiică-mea să se mărite fără de voia ei. Dă-mi, așadar, mai întâi porumbeii îndărăt! Căci nu cu furțișaguri se cuvine a o dobândi pe fata mea, ci cu drăgălășeniile cele desfătătoare!

Atunci Hassan îi spuse lui Ali:

– Dă-i îndărăt porumbeii!

Argint-Viu îi dete Dalilei colivia. Dalila îi spuse:

– Acum, copile dragă, dacă dorești cu adevărat să te unești în bună datină cu fata mea, nu cu mine trebuie să vorbești ci cu moșu-său, fratele meu Zoraik, neguțatorul de pește prăjit. Întrucât el este ocrotitorul legiuit al fetei mele; și nici eu, nici ea, nu putem nimic fără îngăduiala lui! Da îți făgăduiesc că am să-i vorbesc despre tine fetei mele și că am să stăruiesc pentru tine pe lângă Zoraik, fratele meu!

Și plecă râzând, să-i povestească fiică-sii Zeinab cele ce se petrecuseră, și cam cum o cerea Ali Argint-Viu de soție, Și Zeinab răspunse:

– O, maică a mea, din parte-mi n-am nimic împotriva acestei căsătorii; Ali este frumos și drăguț și, pe deasupra, s-a purtat tare cuviincios față de mine, nesfârâmând ceea ce putea să sfarme pe când dormeam!

Dalila însă răspunse:

– O, fata mea, mi se pare că până o izbuti să te dobândească de la moșu-tău Zoraik, Ali are să-și cam piardă mâinile și picioarele, de nu cumva și zilele, în amarnica încercare.

Și-atâta cu ele!

Estimp, Ali Argint-Viu îl întrebă pe Hassan-cel-Pehlivan:

– Da ia spune-mi, cine-i acel Zoraik și unde se află prăvălia lui, ca să mă duc numaidecât la el s-o cer de soție pe fata soră-sii!

Pehlivanul răspunse:

– Fiule, de-acuma poți să-ți faci mărturisirea de lepădare în privința frumoasei Zeinab, dacă socoți s-o capeți de la pehlivanul acela afurisit care se cheamă Zoraik! Află, dar, ya Ali, că bătrânul Zoraik, neguțator acum de pește prăjit, a fost odinioară căpitan de hoți, vestit în tot Irakul pentru isprăvile lui, mai de pomină

decât ale mele, ale tale și ale fratelui nostru Ahmad-cel-Hoțoman! E un pungaș atâta de viclean și de dibaci, că e în stare, fără a se mișca din loc, să găurească un munte, să șparlească toate stelele de pe cer și să fure kohlul care împodobește ochiul lunii. Niciunul dintre noi nu se poate asemui cu el în viclenii, în răutăți și în tot felul de șiretlicuri. Dreptu-i că acum a s-a potolit și că, lăsându-se de meseria de hoț și de căpitan de hoți de odinioară, a deschis prăvălie și s-a făcut neguțator de pește prăjit. Da asta nu l-a silit nicidecum să nu-și mai păstreze câte ceva din istețiile-i de altădată. Încât, ya Ali, ca să pricepi câte ceva despre iscusința acestui hoțoman, n-am să-ți povestesc decât cea mai proaspătă înșelăciune pe care a ticluit-o și de care se slujește ca să aducă mușterii la prăvălia lui și să-și desfacă peștele. La mijlocul ușii de intrare de la prăvălia lui, a atârnat, de capătul unei sfori de mătase, o pungă cu o mie de dinari, averea lui toată, și a pus pristavul să dea de știre în tot sukul: „O, voi toți, lotri din Irak, hoțomani din Bagdad, tâlhari din pustie, manglitori din Egipt, ascultați și aflați! Și voi toți, ginii și efriți din văzduhuri și de sub pământuri, ascultați și aflați! Orișicine-orișicare va putea să șterpească punga atârnată în prăvălia lui Zoraik, neguțatorul de pește prăjit, a aceluia să fie pe bun drept!” Or, lesne poți pricepe dacă după atare strigare mușteriii nu s-au grăbit să dea fuga și să încerce să ciordească punga, cumpărând pește; dar nici cel mai dibaci dintre ei n-a izbutit; căci vicleanul de Zoraik a meșteșugit o mahinărie întreagă, legată printr-o frânghie de punga acea agățată. Or, punga, oricât de ușor ai atinge-o, pune în mișcare mahina întocmită dintr-un șir vuitor de clopoței și de zurgălăi, care fac atâta zarvă, încât Zoraik, dacă se află cumva prin fundul prăvăliei ori dacă e ținut cu vorba de vreun mușteriu, aude zarva

și are vreme să-și scape punga de la șterpeleală. Pentru aceasta nu are decât să se plece și să ia o bucătoaie de plumb dintr-un morman de asemenea bucătoaie, pe care și le-a grămădit la picioare, și s-o zvârle din toate puterile după hoț, sfărâmându-i fie o mână, fie un picior, ori zdrobindu-i chiar căpățâna. Încât, ya Ali, te sfătuiesc să te lași de gândul tău; altminteri, ai să fii ca acei inși care se iau după câte o înmormântare și se jelesc fără ca baremi să știe numele celui mort. Nu poți să te lupți cu un hoțoman ca ăsta. Eu, în locul tău, aș uita-o și pe Zeinab și însurătoarea cu ea; căci uitarea este începutul fericirii; și cine a uitat un lucru, de-aci înainte poate să trăiască fără el!

După ce Ali Argint-Viu ascultă vorbele acestea ale înțeleptului Hassan-cel-Pehlivan, strigă:

– Nu, pe Allah! nu m-aș putea hotărî s-o uit vreodată pe fata aceea cu ochi întunecoși, atâta de simțitoare și de focoasă! Ar fi o ocară pentru un om ca mine! Se cuvine, dar, să mă duc să încerc a șterpeli punga și, în felul acesta, să-l silesc pe lotrul cel bătrân să îngăduie însurătoarea mea, dându-mi fata în schimbul pungii!

Și pe dată plecă să-și cumpere niște haine de fată și se îmbracă în ele, după ce-și alungi ochii cu kohl și își vopsi degetele cu hennea. Pe urmă își trase sfios iașmacul de mătase peste față și începu să pășească, de încercare, legănându-se ca femeile, și izbuti de minune. Dar nu se mulțumi cu atâta...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și opta noapte

Spuse:

... Dar nu se mulțumi cu atâta! Trimise să i se aducă o oaie, o înjunghie, îi strânse sângele într-un vas, îi scoase burta, i-o umplu cu sângele strâns și și-o așeză pe pânțe, sub haine, așa fel încât să-l facă să semene cu o femeie însărcinată. După care, tăie gâtul la două găini, le scoase pipotele, pe care le umplu cu lapte calduș, și își puse câte una pe fiecare sân, așa fel ca să pară cât mai trupeș în părțile acelea și să se asemuie cu o femeie pe cale de a naște. Și-apoi, ca nimica să nu lase de dorit, își așternu peste poșonău câteva rânduri de ștergere înmuiate în scrobeală care, odată uscate, îi făcură un dos înfricoșător și, totodată, vârtos! Preschimbat așa, Argint-Viu ieși în drum și se îndreptă încetișor către prăvălia lui Zoraik, neguțătorul de pește prăjit, în vreme ce, la vederea lui, oamenii strigau:

– Ya Allah, ce fund mare!

Pe drum, Argint-Viu, până la urmă începând să se simtă stingherit din pricina ștergarelor scrobite care îl zgâriau, strigă după un măgărar care tocmai trecea cu măgarul pe acolo și se cocoță pe măgar cu mare grijă, ca nu cumva să plesnească bășica umplută cu sânge ori pipotele cele pline cu lapte, și așa ajunse în fața prăvăliei cu pește prăjit unde chiar că văzu punga spânzurată la ușă și pe Zoraik frigându-și peștele, pe care îl privea cu un ochi, pe când cu ochiul celălalt veghea forfota de du-te-vino a mușterilor și a trecătorilor. Atunci Argint-Viu îi spuse măgărarului:

– Ya hammar, am simțit în nas mirosul de pește prăjit și, femeie însărcinată cum sunt, râvnesc să mă înfrupt și eu cu o bucățică! Dă fuga și adu-mi una să gust numaidecât, că de nu, am să lepăd iacă aci în drum, fără de nicio îndoială!

Atunci măgărarul își opri măgarul dinaintea prăvăliei și îi zise lui Zoraik:

– Dă-mi degrabă un pește prăjit pentru femeia

aceea însărcinată, căci copilul, din pricina miresmei de pește prăjit, stă să se zbată amarnic și-i în primejdie să iasă lepădat!

Lotrul cel bătrân răspunse:

– Așteaptă oleacă. Peștele încă nu-i prăjit! Și-apoi, dacă nu poți s-aștepți, poți să-mi arăți cam cât de lat ți-e fundul!

Măgărarul spuse:

– Dă-mi unul din cei de pe tejghea!

El răspunse:

– Aceia nu-s de vânzare!

Pe urmă, fără a mai lua seama la măgărarul care o ajuta pe prepusa femeie însărcinată să se dea jos de pe măgar și o aducea să se rezeme, plină de griji și de spaime, de usciorul prăvăliei, Zoraik, cu zâmbetul meseriei pe buze, își învârtea mai departe peștii în tigaie, cântându-și strigătele-i de neguțător:

*Bucate pentru cei cu gusturi rare,
O, carne a păsărilor din mări și izvoare!
Aur și argint ce se capătă
Pe-un bănuț de aramă, fără camătă!
O, pești care vă zvârcoliți
În uleiul în care vă prăjiți!
O, bucate pentru cei cu gusturi rare!*

Or, în vreme ce Zoraik își cânta în felul acesta strigătele, femeia cea însărcinată scoase deodată un țipăt greu, pe când un val de sânge năboia de sub fustele ei și curgea în prăvălie, și gemu cu mare caznă:

– Ai! Ai! Ui! Ui! Rod al sufletului meu! Ai! mi se rupe pântecul! Uf! vintrele mele! Of! copilul meu!

Văzând acestea, măgărarul urlă către Zoraik:

– Na, barbă afurisită! Ți-am spus! N-ai vrut să-i potolești jindul, și-acuma a lepădat! Ai să răspunzi dinaintea lui Allah și a soțului ei!

Atunci Zoraik, cam speriat de întâmplare și temându-se să nu se murdărească de sângele ce curgea din femeie, se trase mai către fundul prăvăliei, pierzând din vedere o clipită punga spânzurată la intrare. Atunci, Argint-Viu dete să se slujească de acel scurt prilej și să înhațe punga; ci nici nu întinse bine mâna către ea, că și răsună o zarvă cumplită de clopoței, de zurgălăi și de fierării, din toate colțurile prăvăliei, vestindu-l pe Zoraik, care sări și, zărind mâna întinsă a lui Argint-Viu, pricepu dintr-o aruncătură de ochi tertipul cu care vroia să-l înșele, apucă o bucătoaică de plumb și i-o zvârli drept în pânțele, răcnindu-i:

– A, păsăruică de spânzurătoare! na, ține de colea!

Și plăcinta de plumb fu aruncată atât de năprasnic, încât Ali se duse de-a berbeleacul până în uliță, zvârcolindu-se în ștergarele lui scrobite, în sângele și în laptele din pipotele plesnite, și gata să-și dea duhul din pricina loviturii. Ci izbuti cu chiu cu vai să se scoale și să se târască până la casa lui Ahmad-cel-Hoțoman, unde își povesti încercarea cea fără de rod, în vreme ce trecătorii se strângeau în fața prăvăliei lui Zoraik și îi strigau:

– Tu ești oare negustor în suk ori mai degrabă un bățiaș de meserie? Dacă ești negustor, vezi-ți fără gălceavă de meseria ta, dă jos punga aceea blestemată și cruță lumea de vicleniile și de răutățile tale!

El răspunse, zborșindu-se:

– În Numele lui Allah! Bismillah! Pe capul și pe ochii mei!

Estimp, Ali Argint-Viu, ajuns acasă și venindu-și în sine după amarnica lovitură pe care o îndurase, nu vroi în ruptul capului să se lase de gândul lui. Se duse de se spală și se curăți, se îmbracă în haine de rânduș, luă o farfurie goală într-o mână și cinci bani de aramă în mâna cealaltă, și plecă la prăvălia lui Zoraik să cumpere pește.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfoasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci și noua noapte

Spuse:

... și plecă la prăvălia lui Zoraik să cumpere pește.

Îi întinse, așadar, lui Zoraik cei cinci bănuți de aramă și îi spuse:

– Pune-mi niște pește în farfurie!

Și Zoraik răspunse:

– Pe capul meu, o, stăpâne!

Și vru să-i dea rândașului din peștele ce se afla așezat în tava de pe tejghea; rândașul însă nu vroi să ia din acela, spunând:

– Vreau să fie cald!

Și Zoraik răspunse:

– Păi, să-l prăjesc! Așteaptă oleacă să ațâț focul!

Și se duse în odăița din spate a prăvăliei.

Numaidecât, Argint-Viu se și folosi de clipita aceea și duse mâna către pungă; ci deodată întreaga prăvălie vui de zarva asurzitoare a clopoțelilor, a tinichelielor și a lăntușurilor; și Zoraik, sărind dintr-o parte în cealaltă a prăvăliei, înșfăcă o bucătoaie de plumb și o aruncă din toate puterile lui în capul prefăcutului rândaș, strigându-i:

– A, neisprăvitule, socoteai că nu te-am mirosit dintru început, după cum țineai farfuria și banii?

Argint-Viu însă, care se învățase minte de la întâia încercare, se feri de lovitură lăsându-și capul repede în jos, și o zbughi din prăvălie, pe când bucătoaia cea grea de plumb se opri drept într-o tavă cu castroane pline de lapte covăsit, pe care o purta pe cap o roabă de-a cadiului! Și tot laptele covăsit fu împrorșcat drept în

ochii și în barba cadiului și îi spoi caftanul și turbanul. Iar trecătorii, strânși împrejurul prăvăliei, începură să țipe la Zoraik:

– De data asta, o, Zoraik, cadiul are să te pună să-i plătești daune din punga ta pentru toți bănișorii, o, bătaușul-bătaușilor!

Estimp, Argint-Viu, ajungând acasă la Ahmad-cel-Hoțoman povesti și această cea de a doua încercare zadarnică, dar nu-și pierdu curajul, căci dragostea pentru Zeinab îi da tărie. Se îmbracă în haine de vrăjitor de șerpi și de pehlivan, și se întoarce la prăvălia lui Zoraik. Se așează jos pe pământ, scoase din sac trei șerpi cu gușile umflate și cu limbile ascuțite ca sulița, și începu să le fluiera din trișcă, oprindu-se din loc în loc, ca din întâmplare spre a săvârși fel de fel de panglicării și de scamatorii; și, dintr-odată, cu o lunecare iute, îl slobozi pe șarpele cel mai mare drept în prăvălie, peste picioarele lui Zoraik care, speriat, căci de nimica nu-i era mai tare frică decât ca de șerpi, o luă la fugă urlând către fundul prăvăliei. Și Argint-Viu sări îndată la pungă și vru s-o smulgă. Își făcuse însă socoteala fără Zoraik care, cu toată spaima lui, îl pândea cu un ochi și care izbuti mai întâi să-i alduiască șarpelui cu un dărab de plumb o lovitură atât de bine ochită, încât îi zdrobi capul, pe urmă, cu mâna cealaltă, zvârli din toate puterile altă plăcintă de plumb în capul lui Argint-Viu, care se feri, lăsându-se în jos, și o zbughi, pe când plumbul cel înfricoșător nimerea drept într-o biată babă, pe care-o făcu terci. Atunci, toată lumea îmbulzită împrejur începu să țipe la el:

– Ya Zoraik, așa ceva nu-i de îngăduit, pe Allah! Numaidecât să dezlegi de-acolo afurisita aceea de pungă, ori ți-o luăm noi cu de-a sila! Ai pricinuit destule neazuri cu blestemăția ta!

Și Zoraik răspunse:

– Pe capul meu!

Și se hotărî, măcar că fără nicio tragere de inimă, să dezlege punga de acolo și s-o ducă în casă, unde o ascunse, zicându-și „Licheaua asta de Ali Argint-Viu, căpățânos cum e, cine știe de nu izbutește să se furișeze noaptea în prăvălie și să-mi șterpelească punga!”

Or, Zoraik era însurat cu o arăpoaică, roabă cândva a lui Giafar Al-Barmaki și, mai pe urmă, din bunătatea lui Giafar, slobozită. Și Zoraik avea și un copil cu acea arăpoaică, un băiețel care în curând urma să-și sărbătorească tăierea-împrejur. Încât, atunci când Zoraik îi înmână neveste-sii punga, aceasta îi spuse:

– Iacătă o mărinimie care nu-ți prea stă în fire, o, taică Zoraik! Care va să zică, tăierea-împrejur a lui Abdallah are să fie sărbătorită mareț!

El răspunse:

– Păi ce, tu socoți că ți-am adus punga ca s-o golești cu cheltuiala pentru tăierea-împrejur? Ba deloc, pe Allah! Dă fuga și-o ascunde jos, în vreo tainiță din bucătărie! Și întoarce-te degrabă să te culci!

Și arăpoaică dete fuga jos să sape o ascunzătoare în bucătărie, îngropă acolo punga și se întoarce să se culce la picioarele lui Zoraik. Iar pe Zoraik îl fură somnul, din pricina căldurii arăpoaicei, și visă un vis în care parcă se făcea că vedea o pasăre mare cum săpa cu ciocul o gaură în bucătărie, cum dezgropa punga, cum o lua în gheare și cum zbura cu ea în văzduh! Și sări din somn strigând:

– O, mamă a lui Abdallah, punga a fost furată! Dă fuga în bucătărie de vezi!

Și arăpoaica, ruptă din somn, coborî fuga în bucătărie cu o lumânare și văzu într-adevăr nu o pasăre, ci un om care, cu punga în mână, o tulea pe ușa deschisă și se mistuia în uliță! Era Argint-Viu, care se furișase după Zoraik, îl pândise frumos-frumușel și pe el și pe nevastă-sa și, până la urmă, pitit după ușa

de la bucătărie, izbutise într-un sfârșit să șterpelească punga aceea atâta de jinduită.

Când Zoraik se încredință de pierderea pungii, strigă:

– Pe Allah! am s-o iau îndărăt chiar în seara aceasta!

Iar nevastă-sa, arăpoaica, îi zise:

– Dacă n-ai să te întorci cu ea, n-am să-ți mai deschid ușa casei noastre și-am să te las să dormi în drum!

Atunci Zoraik...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizecea noapte

Spuse:

... Atunci Zoraik ieși în fuga mare din casă și, apucând-o pe niște scurtături, ajunse înaintea lui Ali Argint-Viu la casa lui Ahmad-cel-Hoțoman, unde știa că e tras Ali, descuie zăvorul porții cu niște cârlige de tot soiul, din care avea la el un tacâm întreg, închise poarta la loc în urma lui și îl așteptă liniștit pe Ali Argint-Viu, care nu zăbovi să sosească și el și să bată, cum avea de obicei. Atunci Zoraik, prefăcându-și glasul ca al lui Hassan-cel-Pehlivan, întrebă:

– Cine-i acolo?

El răspunse:

– Ali egipteanul!

El îl întrebă:

– Și-ai adus și punga tâlharului ăla de Zoraik?

El răspunse:

– E la mine!

El spuse:

– Până să-ți deschid, dă-mi-o iute prin crăpătura

asta, căci am făcut cu Hoțomanu un rămășag de care am să-ți spun numaidecât!

Și Argint-Viu strecură prin crăpătura porții punga, iar Zoraik se și cățăără cu ea pe terasă și de-acolo trecu pe terasa unei case de-alături, de-acolo coborî pe scară și, descuind poarta, se furișă în uliță și porni iavaș-iavaș către casa lui.

Iar Ali Argint-Viu așteptă o bună bucată de vreme în uliță; și când văzu că nimeni nu se hotăra să-i deschidă, bătut o dată în poartă năprasnic, de deșteptă toată casa, și Hassan-cel-Pehlivan strigă:

– Ali-i la poartă! Fugi degrabă și-i deschide, o, Spinare-de-Cămilă!

Pe urmă, când Argint-Viu intră în casă, îl întrebă mucalit:

– Da punga tâlharului?

Argint-Viu strigă:

– Nu mai șugui, o, taică al meu! Știi bine că ți-am strecurat-o pe lângă poartă!

La vorbele acestea, Hassan-cel-Pehlivan se prăbuși pe spate de tăria cu care îl potopi râsul, și strigă:

– Trebuie să iei totul iarăși de la cap, ya Ali! Țla a fost Zoraik, care și-a luat îndărăt bunul!

Atunci Argint-Viu cugetă o clipă și strigă:

– Pe Allah o, taică al meu! dacă de data aceasta n-am să-ți aduc punga, n-am să mă mai socotesc vrednic de numele meu!

Și, fără a mai zăbovi, o luă la fugă pe niște drumuri scurte de tot către casa lui Zoraik, unde ajunsese înaintea acestuia, se strecură înlăuntru folosindu-se de terasa unei case de-alături și intră mai întâi în odaia în care dormea arăpoaică și copilul ei, băiețașul ce urma să fie tăiat împrejur a doua zi dimineața. Se repezi numaidecât pe arăpoaică, o legă belci de mâini și de picioare pe saltea și îi astupă gura cu un căluș; pe urmă, luă copilul, îi

astupă și lui gura cu un căluș, îl puse într-un coș plin cu plăcinte calde încă și care urmau să fie date oaspeților la sărbătoarea de a doua zi, și se așeză la fereastră, sprijinit în coate și așteptând venirea lui Zoraik, care nu zăbovi mult până să bată la poartă.

Atunci Argint-Viu, prefăcându-și glasul și vorba ca arăpoaica, întrebă:

– Tu ești, ya sidi?

El răspunse:

– Da, eu sunt!

El spuse:

– Ai adus îndărăt punga?

El spuse:

– Iacăt-o!

El spuse:

– Nu o văd în beznă! Și nu-ți deschid până ce nu număr banii! Am să las jos pe fereastră un coș și tu să-mi pui punga în el! Și pe urmă am să-ți deschid poarta!

Și Argint-Viu lăsă jos pe fereastră un coș în care Zoraik puse punga; și Ali ridică fără de zăbavă coșul. Luă punga, copilul și coșul cu plăcinte, și fugi pe calea pe care venise, ca să ajungă acasă la Ahmad-cel-Hoțoman și să-i dea într-un sfârșit în mână lui Hassan-cel-Pehlivan falnica-i pradă întreită. Atunci Hassan-cel-Pehlivan îl firitisi din toată inima și fu mândru de el până peste poate; și toți pe urmă începură să mănânce plăcintele gătite pentru ospăț, făcând mare haz pe seama lui Zoraik.

Estimp, Zoraik așteptă în uliță o bună bucată de vreme să-i deschidă nevastă-sa, arăpoaica; arăpoaica însă nu se arăta neam, și, până la urmă, pierzându-și răbdarea, începu să bată în poartă tot mai îndârjit, trezind vecinii și stârnind toți câinii din mahala. Și nimenea nu-i deschidea. Atunci sparse poarta și, mânios, urcă

sus la nevastă-sa, și văzu ce văzu.

Când auzi de la nevastă-sa, după ce o dezlegă, tot ce se petrecuse, începu să se izbească amarnic peste față. Își smulse barba și alergă, în starea aceasta, să bată la ușa lui Ahmad-cel-Hoțoman. Se lumina de ziuă și toată lumea era în picioare. Încât Spinare-de-Cămilă se duse să deschidă și îl lăsă pe Zoraik să intre, spășit, în sala de primire, unde fu întâmpinat cu un hohot de râs. Atunci Zoraik se întoarse către Argint-Viu și îi spuse:

– Pe Allah, ya Ali! în ce privește punga, ai dobândit-o! Da dă-mi îndărăt copilul!

Și Hassan-cel-Pehlivan răspunse:

– Află, o, Zoraik, că fiul meu Ali Argint-Viu este gata să-ți dea îndărăt copilul, ba chiar și punga, dacă vrei să încuviințezi a-i da de soție pe fata surorii tale Dalila, pe frumoasa Zeinab, care îi este dragă!

El răspunse:

– Da de când i se pune sula-n coaste unui părinte ca să i se ceară fata de soție? Să-mi dea mai întâi îndărăt copilul și punga, și pe urmă om sta de vorbă!

Atunci Hassan îi făcu semn lui Ali, care numaidecât îi aduse lui Zoraik copilul și punga, și îi spuse:

– Pe când nunta?

Iar Zoraik zâmbi a râde și răspunse:

– Ușurel, ușurel! Au tu crezi, ya Ali, că pot hotărî de Zeinab ca de-o oaie ori de-un pește prăjit? Nu pot să ți-o dau, decât dacă îi aduci zestrea pe care o cere!

Argint-Viu răspunse:

– Sunt gata să-i aduc zestrea pe care o cere! Care-i aceea?

Zoraik spuse:

– Află că Zeinab s-a juruit că n-are să se lase vreodată cuiva, până ce acela n-are să-i aducă în dar de nuntă rochia din zarafir a tinerei Kamaria, fata ovreiului

Azaria, precum și cununa ei de aur, brâul ei de aur și papucii ei de aur.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și una noapte

Urmă:

– Află că Zeinab s-a juruit că n-are să se lase vreodată cuiva, până ce acela n-are să-i aducă în dar de nuntă rochia din zarafir a tinerei Kamaria, fata ovreiului Azaria, precum și cununa ei de aur, brâul ei de aur și papucii ei de aur.

Și Argint-Viu strigă:

– De-i numai atâta, atunci, dacă n-am să aduc chiar în seara aceasta darurile cerute, n-am să mai am niciun nas să mă însor cu Zeinab!

La aceste cuvinte, Hassan-cel-Pehlivan îi spuse:

– Vai de păcatele tale, ya Ali! amarnic legământ ai făcut! Ești un om mort! Au tu nu știi că ovreiul Azari este un vrăjitor șiret, viclean și plin de răutate? Are sub poruncile lui pe toți ginnii și pe toți efriții! Locuiește afară din cetate, într-un palat cu pereții făcuți din cărămizi de aur și de argint rânduite frumos, o cărămidă de aur, o cărămidă de argint! Ci palatul acela, care nu se vede decât atunci când vrăjitorul se află în el, pierde la vremea zilei, când stăpânul lui vine în cetate la treburile sale de cămătărie. Și în fiecare seară, când se întoarce acasă, ovreiul se așază la fereastră și arată pe o tipsie de aur rochia fiică-sii, strigând: „Hei, voi toți, hoți de meserie și pungăși din Irak, din Persia și din Arabia, veniți, dacă puteți, și furați rochia fiicei mele Kamaria. Și o dau pe Kamaria de soție aceluia

care are să poată să-i fure rochia!“ Or, ya Ali, nici cei mai dibaci hoți, nici cei mai vicleni pungași dintre noi n-au izbutit până acuma să încerce isprava, decât spre paguba lor; întrucât afurisitul de vrăjitor i-a prefăcut pe cei ce au cutezat să săvârșească hoția fie în catări, fie în urși, fie în măgari, fie în maimuțe. Te sfătuiesc, dar, să te lepezi de o treabă ca aceasta și să rămâi aci cu noi!

Ci Ali strigă:

– Ce ocară m-ar paște dacă m-aș înfricoșa, din pricina greutăților, și m-aș lepăda de dragostea mea față de pojarnica Zeinab! Pe Allah! am să aduc rochia de zarafir și am s-o îmbrac cu ea pe Zeinab în noaptea nunții, și am să-i pun cununa de aur pe cap, brâul de aur împrejurul mijlocului ei gingaș, și papucii de aur în picioare!

Și plecă pe dată în căutarea prăvăliei ovreiului Azaria, vrăjitorul și cămătarul.

Când ajunse în sukul zarafilor, Ali întrebă unde se află prăvălia și i se arătă ovreiul care tocmai cântărea niște aur în cântarele lui, aur pe care îl vărsă pe urmă în niște saci și încărcă sacii pe spinarea unui catâr legat la ușă. Era amarnic de urât și amarnic de grețos! Și Ali se simți oarecum tulburat de înfățișarea lui. Ci tot așteptă până ce ovreiul isprăvi de rânduit sacii, de închis prăvălia și de încălecat pe catâr, și se luă după el fără a fi băgat de seamă. Ajunse, mergând în felul acesta pe urmele lui, afară din cetate.

Ali tocmai începea să se întrebe până unde are să meargă așa, când îl văzu deodată pe ovrei cum scoate din buzunarul caftanului un sac, cum bagă mâna în el, cum ia de acolo un pumn de nisip și cum aruncă nisipul în văzduh, după ce suflase peste el. Și pe loc văzu cum se ridică dinainte-i un palat împopistrat din cărămizi de aur și de argint, cu o poartă uriașă de

alabastru și cu trepte de marmură, pe care ovreiul sui cu catârul lui, ca să se afunde înlăuntru. Ci nu peste mult se ivi la fereastră cu o tupsie de aur pe care se aflau o rochie minunată de zarafir, o cunună, un brâu și papucii de aur; și strigă:

– Hei, voi toți, hoți de meserie și pungași din Irak, din Persia și din Arabia, veniți, de puteți, să furați toate acestea, iar fiica mea Kamaria a voastră să fie!

Dacă văzu și auzi toate acestea, Argint-Viu, care era dăruit cu multă judecată, își zise: „Cel mai înțelept lucru este tot acela de a mă duce la acest blestemat de ovrei și să-i cer rochia cu vorbă bună, spunându-i lămurit care-i treaba mea cu Zoraik!“ Și ridică un deget în sus și-i strigă vrăjitorului:

– Eu, Ali Argint-Viu, cel dintâi între flăcăii lui Ahmad, mokaddemul califului, vreau să stau de vorbă cu tine!

Și ovreiul îi spuse:

– Poți să urci!

Și când Ali ajunse dinaintea lui, îl întrebă:

– Ce vrei?

Și Ali îi povesti povestea lui și-i spuse:

– Or, acumă îmi trebuie această rochie de aur și celelalte lucruri, ca să le îmbrace Zeinab, fata Dalilei!

La cuvintele acestea, ovreiul începu să râdă arătându-și dinții cei înfricoșători, luă o tupsie cu nisip de ghicit și, după ce făcu horoscopul lui Ali, spuse:

– Ascultă! dacă ți-e dragă viața și dacă nu ții să te prăpădești fără de nicio scăpare, urmează-mi sfatul! Lasă-te de gândul acesta! Căci cei care te-au împins la o treabă ca asta n-au făcut-o decât ca să te piardă, cum s-au pierdut toți cei care au încercat până acum același lucru! De altminteri, de nu ți-aș fi făcut horoscopul și n-aș fi văzut în nisip că norocul tău e mai presus decât norocul meu, de bună seamă că n-aș fi pregetat să-ți zbor capul!

Ci Ali, pe care vorbele acestea de la urmă îl înflăcărară și îl ațâțară dintr-odată, își trase iute iataganul și, punându-l în pieptul ovreiului vrăjitor, strigă:

– Dacă nu vrei să-mi dai numaidecât acele lucruri și, pe deasupra, să te lepezi de ereticiile tale și să te faci musulman, rostind mărturisirea de credință, sufletul tău are să ți se ducă din trup!

Atunci ovreiul întinse mâna ca spre a rosti mărturisirea de credință și spuse:

– Să ți se usuce mâna dreaptă!

Și pe loc mâna dreaptă a lui Ali, cea în care ținea iataganul, se uscă, așa cum era întinsă, și iataganul căzu jos. Ci Ali îl înșfăcă în mâna stângă și îl împunse către pieptul vrăjitorului; ci acesta rosti:

– O, mână stângă, usucă-te!

Și mâna stângă a lui Ali se uscă și iataganul căzu jos. Atunci Ali, mânios cum nu se mai poate, ridică piciorul stâng și dete să-l repeadă în pânțele ovreiului; ci acesta, întinzând mâna, grăi:

– O, picior drept, usucă-te!

Și piciorul ridicat în sus al lui Ali se uscă așa cum era întins, și Ali nu mai rămase decât într-un picior, cel stâng...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și doua noapte

Spuse:

... Ali nu mai rămase decât într-un picior, cel stâng! Și degeaba mai vru el să se slujească de trupul lui, că nu izbuti decât să-și piardă cumpănul și ba să se prăbușească, ba să se mai ridice oleacă, până ce se vitrui de tot, și vrăjitorul îi spuse:

– Te lași de gândul tău?

Ci Ali răspunse:

– Îmi trebuie neapărat lucrurile fiică-sii!

Atunci ovreiul îi zise:

– A, vrei lucrurile fetei? Bine! Am să ți le dau să le duci!

Și luă o ulcea plină cu apă, îl stropi pe Ali și strigă:

– Fă-te măgar!

Și pe dată Ali Argint-Viu se preschimbă în măgar, cu cap de măgar, cu copitele proaspăt potcovite și cu niște urechi cât toate zilele. Și începu să ragă fără contenire, ca un măgar, ridicând nările în sus, și coada, și sforăind de zor. Și ovreiul rosti asupra lui descântecele de stăpânire, ca să-l domolească de-a binelea, și îl sili să coboare treptele pe picioarele de dindărăt; și, odată ajunși în curtea palatului, trase împrejurul lui un cerc de vrajă pe nisip; și numaidecât se ridică un perete întocmind o îngrăditură tare strâmtă, din care Ali nu mai avea cum să scape.

Dimineața, ovreiul veni la el, îl înșeuă, puse frâul, încălecă pe el și-i zise la ureche:

– O să ții locul catârului meu!

Și îl mână afară din palatul fermecat, care se mistui numaidecât, și îl cârmii pe drumul către prăvălie, unde nu peste mult ajunseră. Deschise prăvălia, îl legă pe măgarul Ali acolo unde cu o zi mai înainte fusese legat catârul, și își văzu de tereziile, de talgerele, de aurul și de argintul lui. Și măgarul Ali, care își păstrase în pielea lui toate însușirile de om, atât ca minte cât și ca simțire, afară de darul vorbirii, fu silit, ca să nu moară de foame, să ronțăie în dinți voavele uscate ale porției lui de nutreț; ci, ca să se aline, își slobozea amarul în câte-un șir de vântuituri zgomotoase, în nasul mușteriiilor.

Estimp, un tânăr neguțător, sărăcit de răsturnarea vremurilor, veni la ovreiul cămătar Azaria și-i spuse:

– Sunt mofluzit și trebuie să-mi țin măcar zilele și să scot hrana pentru soția mea. Iacătă, îți aduc brățările de aur ale soției mele, tot ce ne-a mai rămas la urmă din avutul nostru, ca să-mi dai în loc prețul lor în bani, să-mi pot cumpăra vreun catâr ori vreun măgar și să mă apuc să vând apă cu sacaua!

Ovreiul răspunse:

– Și de bună seamă că ai să-l cam asuprești pe măgarul pe care ai să-l cumperi, și ai să-i faci viața cât mai amară, dacă n-o vrea să tragă ori n-o vrea să poarte poverile cele mari de apă?

Viitorul măgărar răspunse:

– Pe Allah! de n-o vrea să tragă ori să muncească, o să-i vâr ciomagul unde-l doare și o să-l silesc să-și facă meseria!

Iacă-așa!

Și măgarul Ali auzi aceste vorbe și, în chip de supărare, slobozi o bubuitură de spaimă.

Iar ovreiul Azaria îi răspunse mușterii lui său:

– Dacă-i așa, îți dau pe brățări chiar măgarul meu, acela legat coala la ușă! Nu-l cruța deloc, de nu vrei să capete năravul leneviei; eu îl împovărez cât mai vârtos, că-i puternic și tânăr.

Pe urmă, după ce târgul fu încheiat, vânzătorul de apă îl luă pe măgarul Ali și plecă, în vreme ce acesta gândea în sineși: „Ya Ali, stăpânul tău e în stare să-ți împodobească spinarea cu un samar de lemn și cu niște burdufoaie grele; și are să te pună să bați zece drumuri, ori și mai multe, pe zi! Hotărât, te-ai nenorocit fără puțință de scăpare!”

După ce vânzătorul de apă duse măgarul la el acasă, îi spuse nevastă-sii să coboare la grajd și să-i dea porția de nutreț. Și soția, care era tinerică și tare dulce de privit, luă tainul de boabe și coborî la măgarul Ali, ca să i-l atârne la gât în straița de grăunțe. Ci măgarul Ali

începu să se uite la ea cu coada ochiului, și deodată porni să forăie năprasnic și o izbi o dată cu capul de-o răsturnă în iesle, cu fustele zuvelcate, zmângălindu-i obrajii cu buzele-i tremurânde cu care da s-o alinte, și scoțându-și în vileag năsarâmba cea avană, lăsată lui moștenire de la strămoșii-i măgari.

Dacă văzu așa, soția neguțatorului de apă începu să țipe atâta de ascuțit, încât toți vecinii dădură fuga speriați la grajd și, văzând priveliștea, se repeziră să-l tragă pe măgarul Ali de deasupra celei răsturnate. Și iacătă că veni și soțul la rându-i, și o întrebă pe răsturnată:

– Ce-ai pățit?

Ea îl scupă în ochi și-i zise:

– A, fecior din buruieni, n-ai putut găsi să cumperi în tot Bagdadul decât măgarul ăsta lacom la muieri? Pe Allah! ori te despați de mine, ori dai îndărăt măgarul!

El întrebă:

– Păi ce-a făcut măgarul?

Ea spuse:

– M-a dat peste cap și s-a repezit pe mine! Și, de n-ar fi fost vecinii, m-ar fi prăpădit!

Atunci vânzătorul de apă cășună pe măgar cu toroipanul și, până la urmă, îl duse îndărăt ovreiului, căruia îi povesti isprăvile cele nesocotite pe care le săvârșise, și îl sili să și-l ia și să-i dea îndărăt brățărilor.

După ce vânzătorul de apă plecă, vrăjitorul Azaria se întoarse către măgarul Ali și-i zise:

– Iacătă că te-ai apucat și de ticăloșii cu muierile, o, dezământatule! Așteaptă numai! De vreme ce ești așa de mulțumit cu viața de măgar și nu vrei nicidecum să-ți stăpânești pornirile cele sfruntate, am să te dichisesc altfel! Și-ai să fii de batjocura tuturor, și-a celor mici, și-a celor mari!

Și își încuie prăvălia, încălecă pe măgar și ieși afară din cetate.

Ca și în ajun, scoase din pământ și din vânăările văzduhului palatul cel fermecat...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și treia noapte

Spuse:

Ca și în ajun, scoase din pământ și din vânăările văzduhului palatul cel fermecat, și băgă măgarul în îngrăditura din fundul curții. Începu dintâi să bolmojească asupra măgarului Ali vorbele de descântec și îl stropi cu câteva picături de apă care îl aduseră iarăși la chipul de om de la început; pe urmă, ținându-l la oarecare depărtare, îi spuse:

– Nici acuma nu vrei, ya Ali, să-mi urmezi sfaturile și, mai-nainte de-a te preschimba într-un alt chip, mai rău decât cel dintâi, să te lepezi de gândul tău cel nesăbuit și să te duci în calea ta?

El răspunse:

– Nu, pe Allah! de vreme ce este scris că norocul meu este mai mare decât al tău, trebuie ori să teucid, ori să dobândesc rochia fiicei tale Kamaria și să te trec la credința Islamului!

Și vru să se năpustească la vrăjitorul Azaria care, dacă văzu așa, întinse mâna și îi aruncă în obraz câțiva stropi de apă din tasul cel încrustat cu vrăji talismanice, strigându-i:

– Fă-te urs!

Și pe dată Ali Argint-Viu se schimbă în urs, cu un lăntoi legat de o verigă de fier ce-i trecea prin nas, și cu botniță în bot, și gata deprins să joace. Pe urmă, Azaria se aplecă la urechea lui și-i zise:

– A, smintitul! ești întocmai ca nucile care nu se pot folosi până ce nu le spargi coaja și nu le cureți de ea!

Și îl priponi de un țăruș înfipt în zidul împrejmuirii și nu mai veni să-l ia decât a doua zi. Încălecă atunci pe catârca-i din zilele de mai înainte și îl târî în urma lui pe ursul Ali până la prăvălie, după ce făcu să piară palatul cel fermecat, și îl legă alături de catârcă, văzându-și apoi de aurul și de mușterii lui. Iar ursul Ali auzea și înțelegea tot, dar nu putea să vorbească!

Și tocmai atunci iacătă că trece un om prin fața prăvăliei, vede ursul din lanț și intră degrabă să-l întrebe pe ovrei:

– O, jupâne Azaria, nu vrei să-mi vinzi mie ursul? Soția mea-i bolnavă și i s-a spus să mănânce carne de urs și să se ungă cu untură de urs; dar n-am găsit nicăierea!

Vrăjitorul răspunse;

– Vrei să-l spinteci numaidecât, ori vrei mai întâi să-l îngrași, ca să aibă mai multă untură?

El răspunse:

– E destul de gras și așa cum e, pentru soția mea. Și l-aș măcelări chiar azi!

Vrăjitorul, peste poate de bucuros, răspunse:

– De vreme ce-l iei spre tămăduirea soției tale, îți dau ursul pe degeaba!

Atunci omul luă ursul, îl duse acasă și chemă un zalhanagiu ce veni cu două cuțitoaie pe care începu să le ascuță unul de altul, după ce își suflecă mânecile. Dacă văzu așa, nesațul de viață spori puterile ursului Ali care, în clipa când cei doi îl răsturnau să-l înjunghie, se smuci deodată din mâinile lor și mai mult zbură decât alergă până la palatul vrăjitorului.

Când îl văzu pe ursul Ali că se întoarce, Azaria își zise: „Să mai fac o încercare cu el!“ Îl stropi, ca de obicei, și îl aduse iarăși la înfățișare omenească, după ce, de data aceasta, o chemase și pe fiică-sa Kamaria să fie de față la schimbare. Și tinerica îl văzu pe Ali în înfățișarea lui omenească și i se păru atâta de frumos, încât în inima ei se simți cuprinsă de o dragoste năprasnică

după el. Așa că, întorcându-se către Ali, îl întrebă:

– Este adevărat, o, mult preafrumosule flăcău, că nu pe mine mă dorești, ci numai rochia și lucrurile mele?

El răspunse:

– Este adevărat! Căci le-am făgăduit prea-gingașei Zeinab, fata șiretei Dalila!

Vorbele acestea o cufundară pe tânăra fată într-o adâncă durere și o înnegurară, încât pe dată tatăl ei strigă:

– Îl auzi și tu pe smintit! Nu vrea să se căiască!

Și îl stropi numaidecât pe Ali cu apă din tasul talismanic, strigându-i:

– Fă-te câine!

Și Ali se văzu pe dată preschimbat în câine, cumu-s javrele acelea care bat ulițele; și vrăjitorul îl scuipă în ochi și îl lovi cu piciorul, izgonindu-l din palat.

Căinele Ali porni să rătăcească în afara cetății; ci, întrucât nu găsea nimic de mâncare, se hotărî să intre în Bagdad. Aci însă fu numaidecât întâmpinat de zarva amarnică a tuturor câinilor de prin mahalalele prin care trecea; și toate potăile, la vederea acelui străin pe care nu-l cunoșteau și care le încălca așa meleagurile peste care străjuiau, începură să-l fugărească mursecându-l, până la hotarele stăpâniei fiecăruia. Și veneticul cădea în felul acesta dintr-o stăpânire în altă stăpânire, fugărit de peste tot și mușcat amarnic; ci izbuti într-un sfârșit să se adăpostească într-o prăvălie deschisă, care se nimerise să se afle pe un pământ slobod. De altminteri, stăpânul prăvăliei, un mămular de chilipiruri, văzând acel câine pricăjit, cu coada între picioare, fugărit vajnic de oastea celorlalți câini, își luă ciomagul și îl apără de zavrăgii care până la urmă se risipiră lătrând în depărtări. Atunci căinele Ali, ca să-și arate îndatorința față de chilipirgiu, se culcă la picioarele lui, cu ochii în lacrimi, și începu să-l lingă și să bătăie din coadă cu înfrigurare. Și șezu lângă el până seara, zicându-și: „Oricum, e mai bine să fii câine decât, de pildă, maimuță, ori și mai rău!” Și

seara, când mămularul închise prăvălia, se lipi și se ținu de chilipirgiu până acasă la el.

Or, nici nu intră bine mămularul în casă, că fiică-sa își și coperi obrazul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și patra noapte

Spuse:

Or, nici nu intră bine mămularul în casă, că fiică-sa își și coperi obrazul și strigă:

– O, tată, ce te-a apucat de aduci așa în casă peste fata ta un bărbat străin?

Mămularul spuse:

– Care bărbat străin?

Ea răspunse:

– Câinele acesta nu-i altul decât Ali Argint-Viu din Cairo, care a fost vrăjit de ovreiul Azaria, solomonarul, și anume din pricina rochiei fiicei sale Kamaria!

La vorbele acestea, chilipirgiul se întoarse către câine și îl întrebă:

– Adevăratu-i?

Și câinele făcu din cap un semn care vroia să zică:

– Da!

Și tânăra fată urmă:

– Eu sunt gata, dacă vrea să primească a se însura cu mine, să-i dau îndărăt înfățișarea omenească dintâi!

Și mămularul strigă:

– Pe Allah, o, fata mea! dă-i îndărăt înfățișarea aceea, și de bună seamă că are să se însoare cu tine!

Pe urmă se întoarse către câine și-l întrebă:

– Tu ai priceput? Primești să te însori cu ea?

El mișcă din coadă și făcu un semn din cap, care vroia să zică:

– Da!

Atunci fata luă o ulcea talismanică plină cu apă și începu să rostească vorbele de vrajă, când deodată se auzi un țipăt cumplit și tânăra roabă a tinerei fete intră în odaie, spunându-i stăpânei sale:

– Unde ți-e făgăduială, o, stăpână a mea, și unde-i învoiala pe care am făcut-o între noi? Mi te-ai juruit, atunci când te-am învățat tainele vrăjitoriei, că niciodată n-ai să săvârșești vreo fermecătorie fără să mă întrebi și pe mine! Or, și eu aș fi vrut să mă însor cu tânărul Ali Argint-Viu, câinele de-acuma; și n-am să îngădui să-l preschimb în om decât dacă are să fie al nostru al amândurora delaolaltă și dacă are să-și petreacă o noapte cu mine și-o noapte cu tine!

Și, după ce tânăra stăpână primi această învoială, tatăl ei, uluit de-a binelea de toate astea, o întrebă:

– Și de când ai învățat tu răjitoria?

Ea răspunse:

– De când a venit la noi roaba aceasta de-aici, care și ea a învățat-o de pe când se afla în slujba ovreiului Azaria și putea să frunzărească pe furiș zodiatele și zăloagele cele vechi ale acelu solomonar vestit!

După care, cele două fete luă fiecare câte o ulcea talismanică și, murmurând niște descântece în limba ebraică, îl stropiră pe câinele Ali cu apă, spunându-i:

– În numele puterilor și harurilor lui Soleiman, fă-te iarăși făptură omenească vie!

Și Ali Argint-Viu sări numaidecât în cele două picioare ale lui, mai tânăr și mai frumos decât oricând. Ci chiar în aceeași clipită se auzi un țipăt năprasnic și năvăli în odaie o copilandă minunată, ducând pe brațele ei două tăvi de aur puse una peste alta: pe tava de aur de dedesubt se afla rochia de zarafir, cununa de aur, brâul de aur și papucii de aur, iar pe tava mai mică de deasupra se afla capul tăiat și plin de sânge și cu ochii bulbucați al ovreiului Azaria!

Or, această cea de-a treia fată, atâta de frumoasă, nu era alta decât Kamaria, fiica vrăjitorului, care, punând cele două tăvi la picioarele lui Ali-Argint-Viu, îi spuse:

– O, Ali, întrucât m-am îndrăgit de tine, îți aduc lucrurile pe care le-ai râvnit și capul tatălui meu ovreiul! Pentru că eu acum m-am făcut musulmană!

Și rosti:

– Nu este alt dumnezeu decât unul Allah! Și Mahomed este trimisul lui Allah!

La cuvintele acestea, Ali Argint-Viu răspunse:

– Primesc cu bucurie să mă căsătoresc cu tine, delatolaltă cu aceste două fete de aici, întrucât îmi aduci, tu, femeie, împotriva obișnuitelor datini, un dar de nuntă atâta de frumos! Ci numai dacă te învoiești să dăruiesc la rându-mi aceste lucruri frumoasei Zeinab, fata Dalilei, pe care vreau s-o am ca a patra soție, întrucât legea îngăduie să ai patru soții legiuite!

Kamaria primi învoiala, la fel și celelalte două fete. Și mămularul întrebă:

– Da baremi ne făgăduiești că n-ai să-ți mai iei nicio cadână pe lângă aceste patru soții legiuite?

El răspunse:

– Făgăduiesc!

Și luă tava pe care se aflau lucrurile aduse de Kamaria și plecă să le ducă frumoasei Zeinab, fata Dalilei.

Și, cum se îndrepta către casa Dalilei, zări un zahargiu cu tablaua pe cap, plină cu zumaricale, cu halva și cu migdale date prin zahăr, și își zise: „N-aș face rău să iau cu mine niște dulciuri, ca să i le duc frumoasei Zeinab!” De altminteri, neguțătorul, care parcă-l pândea, spuse:

– O, stăpâne al meu, nu este altul în Bagdad care să știe să facă mai bine ca mine dulceață de morcovi cu nuci! Câtă vrei? Ci, mai naainte de-a cumpăra, gustă bucățica asta și spune-mi ce zici despre ea!

Și Argint-Viu luă bucata și o înghiți. Ci pe loc se

și prăbuși din picioare, ca fulgerat. Dulceața aceea fusese amestecată cu banj; iar neguțătorul nu era altul decât Mahmud-Stârpitură, care se apucase de meseria aceasta, spre a-și jefui mușteriii. Văzuse lucrurile scumpe ce le ducea Argint-Viu și îl adormise, ca să le fure. Într-adevăr, de îndată ce Argint-Viu căzu lat nemișcat, Stârpitură puse gabja pe rochia de aur și pe celelalte lucruri, și se răsuci să fugă; ci deodată se ivi Hassan-cel-Pehlivan călare, însoțit de cei patruzeci de străji ale lui, îl zăpsi pe hoț și îl și înhăță. Și Stârpitură fu nevoit să mărturisească tot și să-i arate lui Hassan trupul prăbușit pe jos. Îndată Hassan, care, de când Ali nu se mai arătase nicăieri, vântura cu caraulele lui toate mahalalele Bagdadului căutându-l, trimise să i se aducă leac împotriva banjului și i-l dete lui Ali pe gât. Și, când Ali se deșteptă, cel dintâi strigăt al lui fu să întrebe unde-s lucrurile pe care i le ducea mândrei Zeinab. Și Hassan i le arată și, după ce se bucurară că se vedeau iară, îl firitisi pentru dibăcia lui și-i spuse:

– Pe Allah! tu ne întreci pe toți!

Pe urmă îl duse acasă la Ahmad-cel-Hoțoman și, după alte salamecuri și dintr-o parte și din cealaltă, își povesti toată pățania, iar Hassan îi zise:

– Păi atunci palatul cel vrăjit este al tău după prăvilă, de vreme ce o iei pe Kamaria ca una dintre cele patru soții ale tale! Acolo avem să sărbătorim nunțile tale cele patru! Și dau fuga numaidecât să-i duc tinerei Zeinab din partea ta darurile și să-l hotărâsc pe moșu-său Zoraik să ți-o dea de soție. Și-ți făgăduiesc că de data aceasta bătrânul tâlhar n-are să mai dea îndărăt! Cât despre Mahmud-Stârpitură, nu-l mai putem pedepsi, întrucât acuma tu ești părintele lui.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și cincea noapte

Spuse:

– Cât despre Mahmud-Stârpitură, nu-l mai putem pedepsi, întrucât acuma tu ești părintele lui.

După ce spuse acestea, Hassan-cel-Pehlivan luă rochia de zarafir, cununa de aur, brâul de aur și papucii de aur, și se duse la foișorul cu porumbei, unde le găsi pe Dalila și pe Zeinab tocmai când erau pe cale să dea grăunțe porumbeilor. După salamalecurile de cuviință, le spuse să-l cheme pe Zoraik; și, după ce veni și Zoraik, le arătă darurile de nuntă pe care le ceruse de zestre Zeinab, și le spuse:

– Acuma nu mai încape niciun tertip! De nu, ocară cade pe mine, Hassan!

Iar Dalila și Zoraik primiră darurile și îi dădură tinerei Zeinab învoirea să se mărite cu Ali Argint-Viu.

Or, chiar în ziua următoare, Ali Argint-Viu se duse să ia în stăpânire palatul ovreiului Azaria; și, în aceeași seară, dinaintea cadiului și a martorilor de-o parte, și a lui Ahmad-cel-Hoțoman cu cei patruzeci ai lui de cealaltă parte, fu scris și senetul de căsătorie al lui Ali Argint-Viu cu Zeinab, fata Dalilei, cu Kamaria, fata lui Azaria, cu fata chilipirgiului și cu tânăra roabă a chilipirgiului. Și ceremonia celor patru nunți fu sărbătorită mareț. Și, fără de nicio îndoială, după spusele tuturor femeilor din alaiul nunții, Zeinab era cea mai amețitoare, sub vălurile ei de mireasă, și cea mai frumoasă. De altminteri, era îmbrăcată în rochia de zarafir, cu cununa de aur, cu brâul de aur și cu papucii de aur; iar celelalte trei fetișcane mergeau în preajma ei ca niște stele în preajma lunii.

Încât, chiar în noaptea aceea, Ali Argint-Viu își începu treaba lui de mire, intrând la soția sa Zeinab,

și văzu că era chiar ca un mărgăritar neprihănit și ca o cârlană neînhămată. Și se desfătă cu ea până peste marginile desfătării, și pe urmă se duse și pe la fiecare dintre celelalte trei soții ale lui rînd pe rînd. Și găsindu-le pe toate desăvârșite întru totul, se desfătă și cu ele la fel și le luă ceea ce avea să ia și le dete ceea ce avea să dea, cu toată mărinimia, și dintr-o parte și din cealaltă, și cu deplină mulțumire.

Iar oșpețele date cu prilejul nunților durară treizeci de zile și treizeci de nopți; și nu se precupeți nimic spre a fi pe măsura celui ce plătea. Și petrecură, și râseră, și cântară și se veseliră, până peste poate.

Când zaiafeturile se isprăviră, Hassan-cel-Pehlivan veni la Argint-Viu și, după ce-l firitisi iarăși, îi zise:

— Ya Ali, iacătă că a venit și ceasul tău să te înfățișăm dinaintea stăpânului nostru califul, ca să-ți dăruiască hatârurile lui!

Și îl duse la divan, unde califul nu zăbovi mult până să se arate.

Califul, când îl văzu pe tânărul Ali Argint-Viu, fu peste poate de încântat: căci, într-adevăr, înfățișarea lui zarifă nu-i putea aduce decât bunăvoie, iar frumusețea însăși putea mărturisi că și-l dorește de tovarăș ales. Și Ali Argint-Viu, îndemnat de Hassan-cel-Pehlivan, veni în fața califului și sărută pământul dintre mâinile lui. Pe urmă, se ridică și, luând din mâinile lui Spinare-de-Cămilă o tavă acoperită cu o pânză de mătase, o dezveli dinaintea califului. Și toți văzură atunci capul tăiat al ovreiului Azaria, solomonarul.

La priveliștea aceea, califul, uimit, întrebă:

— Al cui este capul?

Și Argint-Viu răspunse:

— Al celui mai mare vrăjmaș al tău, o, emire al dreptcredincioșilor! Stăpânul lui era un mag vestit, în stare să spulbere Bagdadu-ntreg, cu toate palatele lui!

Și îi povesti lui Harun Al-Rașid toată povestea, de la început până la sfârșit, cu tot șartul ei.

Povestea aceasta îl minună până într-atâta pe calif, încât îl și căftăni numaidecât pe Ali Argint-Viu în slujba de căpetenie peste toate agiile, la fel în cin, în huzmeturi și în leafă ca și Ahmad-cel-Hoțoman și Hassan-cel-Pehlivan, și îi spuse:

– Să trăiască cei viteji ca tine, ya Ali! Mai cere-mi și altceva!

Argint-Viu răspunse:

– Viață în veci califului și îngăduința de-a aduce de la Cairo, țara mea de baștină, pe cei patruzeci de ciraci ai mei de odinioară, să-i am ca străjeri aici, după pilda ciracilor celor doi mai-mari ai mei, emirul Hassan și emirul Ahmad!

Și califul răspunse:

– Poți!

Pe urmă porunci celor mai iscusiți dieci de la palat să scrie cu grijă povestea aceasta și s-o lege între zăloagele împărătești, ca să slujească deopotrivă de învățătură și de veselire neamurilor musulmane și la toți cei din vremile ce vor veni, drept-credincioși întru Allah și întru profetul său Mahomed, cel mai desăvârșit dintre oameni (cu el fie rugăciunea și pacea!).

Și toți văcui ră cea mai huzurită și mai voioasă viață, până ce veni să-i caute Sfărmătoarea Bucuriilor și Despărțitoarea celor Dragi!

– Și aceasta-i, o, norocitele sultan, în toate de-amănuntele, așa cum am auzit-o și eu, povestea adevărată a Dalilei-celei-Viclene și a fiicei sale Zeinab-cea-Isteață, cu Ahmad-cel-Hoțoman, cu Hassan-cel-Pehlivan, cu Ali Argint-Viu și cu Zoraik, neguțătorul de pește prăjit. Ci Allah (slăvit și preamărit fie El!) este mai știutor și mai înțelept ca toți!

Pe urmă Șeherezada adăugă:

– Da nu cumva să socoți, o, norocitele sultan, că istoria aceasta ar fi mai adevărată decât cea a lui Juder pescarul și a fraților săi!

Și numaidecât începu:

SACUL FERMECAT SAU POVESTEA CU JUDER PESCARUL¹

Mi s-a povestit, o, norocitul sultan, că a fost odinioară un om, neguțător, pe nume Omar, care a avut ca urmași trei copii: unul se numea Salem, cel de al doilea se numea Salim, iar cel mai mic se numea Juder. I-a crescut până ce au ajuns la vârsta de bărbăți; ci, întrucât Omar îl iubea pe Juder mai mult decât pe frații săi, aceștia, băgând de seamă, au fost cuprinși de pizmă și au început să-l zavistuiască pe Juder. Încât, atunci când neguțătorul Omar, care era un om tare înaintat în zile, a băgat de seamă și el ura celor doi fii ai săi față de fratele lor, temându-se ca nu cumva, după ce-o muri el, Juder să nu aibă de pătimit ceva cu frații săi, i-a strâns pe toți ai casei, precum și pe vreo câțiva oameni cu carte și alți vreo câțiva care, din porunca dată de cadiu, se îndeletniceau cu moștenirile, și le-a spus:

– Să se aducă aici toate bunurile mele și toate vigurile de țesături din prăvălia mea!

Și când i s-a adus tot, a spus:

– Oameni buni, împărțiți aceste bunuri și aceste viguri în patru părți, după lege!

Iar ei le-au împărțit în patru părți. Și bătrânul a dat fiecărui copil de-al său câte o parte, păstrând pentru sine cea de a patra parte, apoi a spus:

– Astă-i toată averea mea, și am împărțit-o, aflându-mă încă în viață, pentru ca fiii mei să nu mai aibă

¹ La M. A. Salie, titlul este *Povestea cu Judar*.

nimic de cerut de la mine, și nici între ei, și pentru ca, după ce-oi muri, să nu aibă de ce să se gâlcevească. Iar această a patra parte pe care am luat-o eu i se cade soției mele, mama acestor copii, ca să aibă cu ce să-și țină zilele!

Or, nu peste mult, bătrânul a murit; ci Salem și Salim, fiii lui, n-au vrut nicidecum să se mulțumească cu împărțeala făcută, și au cerut de la Juder o parte din ceea ce i se cuvenise, spunându-i:

– Averea tatălui nostru a căzut în mâinile tale.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și șasea noapte

Spuse:

– Averea tatălui nostru a căzut în mâinile tale.

Și Juder fu nevoit să ceară ajutorul cadiilor împotriva lor și să-i cheme de martori pe musulmanii care fuseseră de față la împărțeală și care mărturisiră cele ce știau; încât judecătorul îi opri pe cei doi frați să ceară partea lui Juder. Numai că cheltuielile cu judecata îi făcu, pe Juder și pe frații lui, să piardă o bună parte din ceea ce stăpâneau. Lucrul acesta însă nu-i opri pe Salem și pe Salim să nu uneltească iarăși, peste o vreme, împotriva lui Juder, care iarăși fu nevoit să ceară ajutorul judecătorilor împotriva lor; și judecătorii iarăși îi ajutară pe tustrei să mai piardă o bună parte din avutul lor, pentru cheltuielile de judecată. Ci nu se potoliră nici acum, și meraseră la un al treilea cadiu, și pe urmă la al patrulea, și tot așa, până ce judecătorii izbutiră să le toace toată moștenirea, iar ei tustrei ajunseră niște săracani, fără nici măcar de un bănuț de aramă cu care să-și cumpere o coajă de pâine și-o ceapă.

Când cei doi frați, Salem și Salim, se văzură în starea

aceea și cum nu mai puteau să ceară nimic de la Juder, care era tot atâta de sărman ca și ei, se apucară să vicle-nească împotriva mamei lor, pe care izbutiră s-o înșele și s-o jefuiască, după ce o chinură amarnic. Și biata femeie veni plângând la fiul ei Juder și îi spuse:

– Frații tăi mi-au făcut *cutare* și *cutare* lucru! Și m-au jefuit de partea mea de moștenire!

Și începu să-i blesteme. Ci Juder îi zise:

– O, maică a mea, nu-i blestema! căci Allah are să știe mai bine cum să-l chivernisească pe fiecare după faptele lui! În ce mă privește, eu nu-i mai pot chema dinaintea cadiului și a celorlalți judecători, căci judecata cere cheltuială, iar eu mi-am pierdut cu judecățile tot ce-am avut. Așa că-i mai bine să ne împăcăm cu soarta, și eu și tu, fără a mai spune nimic. De altminteri, o, maică a mea, n-ai decât să rămâi la mine; și pâinea pe care o mănânc eu ai s-o mănânci și tu! Iar tu, o, maică a mea, roagă-te numai lui Allah să mă ajute, și Allah are să-mi dea cu ce să te hrănesc! În ce-i privește pe frații mei, lasă-i să primească de la Judecătorul cel Mare răsplata pentru fapta lor, și mângâie-te cu vorbele poetului:

*Când cel nedrept te-apasă,
Îndură răbdător,
Și-așteaptă să-i plătească
Timpul răzbunător.
Dar nu-ți lăsa mânia
Cu el să se înfrunte!
Căci și-un munte de piatră,
De-ar da piept cu alt munte,
Tot s-ar sfărma la rându-i,
Cu stâncile puhoi,
Și praful s-ar alege
Atunci de amândoi.*

Și Juder îi spuse mai departe vorbe de-acestea bune mamei sale, o alină și o liniști, și izbuti în felul acesta s-o împace și s-o hotărască să rămână în casa lui. Iar el,

spre a-și câștiga hrana, rostui un năvod și începu să se ducă în fiecare zi să pescuiască fie în Nil, la Bulak, fie în bălțile cele mari, fie în alte locuri bogate în ape; și în felul acesta agonisea când zece bănuți de aramă, când douăzeci, când treizeci; și cheltuia tot, ca să-și țină zilele, el și maică-sa; și, în felul acesta, o duceau bine.

În ce-i privește pe cei doi frați ai lui, apoi aceștia nu mai aveau nimic: nici meserie, nici ce să vândă, nici ce să cumpere. Lipsurile, nevoia și toate necazurile îi năpădiră; și cum nu zăboviseră prea mult până ce să risipească tot ce răpiseră de la maica lor, ajunseră grabnic în cea mai neagră stare și niște amărâți de milogi goi, fără de nici unele. Încât se văzură siliți să vină la mama lor să se roage și să se umilească dinaintea ei și să se milogească din pricina foamei care îi vitruia. Or, inima de mamă este bună și miloasă! Și mama, înduioșată de sărăcia lor, le da cojile de pâine rămase și care nu arareori se mai nimereau și cam mucedu; și bătrâna le mai dăruia și rămășițele de la cina din ajun, spunându-le:

– Mâncați degrabă și plecați, până n-apucă să vină fratele vostru; căci, dacă v-ar găsi aici, nu i-ar părea bine și inima lui s-ar supăra pe mine; și, în felul acesta, m-ați face vinovată față de el!

Și ei se grăbeau să mănânce și plecau. Ci, într-o bună zi, veniră la mama lor, care, după obiceiul ei, le puse dinainte demâncarea și pâine ca să mănânce; și deodată intră Juder. Iar maică-sa se simți tare rușinată și tare încurcată; și, de teamă că Juder are să se supere pe ea, își lăsă fruntea în pământ, cu niște priviri tare umile către fiul ei. Ci Juder, departe de a se arăta supărat, zâmbi văzându-i pe frații lui și le spuse:

– Fiți bineveniți, o, frații mei! Și binecuvântată vă fie ziua! Ce s-a-ntâmplat de v-ați hotărât într-un sfârșit să veniți la noi în ziua aceasta binecuvântată?

Și se aruncă la pieptul lor și îi sărută cu dragoste, spunându-le:

– Chiar că rău ați făcut că m-ați lăsat să mă topesc

așa de jalea dorului vostru! N-ați mai dat pe la mine, ca să întrebați ce mai fac, ori ce mai face maica voastră!

Ei răspunseră:

– Pe Allah, o, frate al nostru, dorul de tine ne-a mistuit și pe noi: și nu te-am ocolit decât din pricina rușinii pentru cele ce s-au petrecut între noi și tine! Ci iată-ne căindu-ne amarnic! Și-apoi, toate acelea n-au fost decât lucrarea celui Necurat (afurisit fie el de Allah cel Preamărit!) și acum nu mai avem altă bucurie decât la tine și la mama noastră!

Și Juder, tulburat cu totul de vorbele acestea, le spuse:

– Nici eu nu am altă bucurie în afară de voi doi, o, frații mei!

Atunci maică-sa se întoarse către Juder și îi spuse:

– O, copile al meu, Allah lumineze-ți chipul cu lumina lui și sporească-ți belșugul, căci tu ești cel mai bun dintre noi toți, o, copile al meu!

Și Juder spuse:

– Fiți bineveniți și rămâneți la mine! Allah este darnic, și bunurile se află din belșug în casă!

Și se împacă într-un sfârșit cu frații săi, care cinară cu el și își petrecură noaptea în casa lui.

A doua zi, luară cu toți masa de dimineață împreună, iar Juder, cu năvodul în spate, plecă plin de încredere în Truditorul cel Mare, pe când frații lui plecară și ei, și lipsiră până la prânz, când se întoarseră iarăși să mănânce cu mama lor. Iar Juder nu se întoarse decât seara, aducând carne și legume, toate cumpărate cu ce agonisise în ziua aceea. Și trăiră așa răstimp de o lună, Juder pescuind pește ca să-l vândă și rodul muncit să și-l cheltuiască cu mama și cu frații lui, care mâncau și se veseleau.

Or, într-o bună zi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și șaptea noapte

Spuse:

Or, într-o bună zi, Juder aruncă năvodul în apă și, când îl trase, văzu că era gol: îl mai aruncă o dată, și îl scoase iar gol; atunci își zise în sine: „În locul acesta nu este pește!” Și își schimbă locul și, aruncând năvodul, îl scoase iarăși gol! Își schimbă locul a doua oară, a treia oară și tot așa mai departe, de dimineață până seara, fără a izbuti să pescuiască nici măcar un crăpcean.

Atunci strigă: „Na minune! Oare să nu mai fie pește în apă? Ori să fie mai degrabă altă pricină?” Și, cum se lăsa seara, își luă năvodul în spinare și se întoarse acasă tare necăjit și tare amărât, și ducând cu el mâhnirea și grija pentru frații săi și pentru mama sa, fără să știe ce are să le dea la cină, și așa trecu pe dinaintea unei brutării, de unde obișnuia, când se întorcea acasă, să cumpere pâine pentru seară. Și văzu mulțimea de mușterii ce se înghesuiau să cumpere pâine, cu banii în mână, fără ca brutarul să ia prea mult seama la ei. Și Juder se opri trist de-o parte, privind la mușterii și oftând. Atunci brutarul îi spuse:

– Bine-ai venit, o, Juder! Îți trebuie pâine?

Ci Juder tăcu. Brutarul îi spuse:

– Dacă nu ai bani, ia acum ce-ți trebuie, și te las să-mi plătești altă dată!

Și Juder îi spuse atunci:

– Dă-mi pâine de zece bănuți de aur și ține năvodul ca zălog!

Ci brutarul răspunse:

– Ba nu, o, bietul de tine! năvodu-i poarta agonisellii tale și, dacă ți l-aș lua, ți-aș închide poarta aceea. Na, dar, de colea pâinile pe care le cumperi de obicei! Și ia de la mine zece bănuți de aramă, de care s-ar putea să ai trebuință. Și mâine, ya Juder, ai să-mi aduci pește de douăzeci de bănuți!

Și Juder răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei!

Și, după ce-i mulțumi din inimă brutarului, luă pâinea și cei zece bănuți și se duse să cumpere carne și legume, spunându-și: „Măine Atotputernicul are să-mi dea cele cu care să-mi plătesc datoria; și are să-mi împrăști grijile“. Și se întoarse acasă, unde maică-sa pregăti de mâncare, ca de obicei. Și Juder cină și se culcă.

A doua zi își luă năvodul și dete să plege; ci maică-sa îi zise:

– Pleci fără să-ți mănânci pâinea de dimineată?

El răspunse:

– O, maică, mănânc-o tu împreună cu frații mei!

Și se duse la râu, unde își aruncă năvodul o dată, și încă o dată, și încă o dată, schimbând locul de mai multe ori, și tot așa până la ceasul rugăciunii de după-amiază; ci nu pescui nimic. Atunci, își luă năvodul și se întoarse acasă, deznădăduit până peste poate; și fu nevoit, neavând nicio altă cale de întors acasă, să treacă iar prin fața prăvăliei brutarului, care îl zări și îi numără alte zece pâini și alți zece bănuți, și-i spuse:

– Ia astea și du-te! Și dacă ceea ce a hotărât soarta nu a ajuns la tine astăzi, are să ajungă mâine!

Și Juder vroi să-și ceară iertare; ci brutarul îi spuse:

– Hai, necăjitule, n-ai de ce să-mi ceri iertare! Dacă ai fi pescuit ceva, ai fi avut cu ce să-mi plătești! Și dacă nici mâine n-ai să pescuiești iarăși nimic, să vii fără de sfială aici; și ai să găsești toată înțelegerea și tot ajutorul!

Or, chiar că nici a doua zi Juder nu pescui nimic-nimicuța; și iarăși fu nevoit să se ducă la brutar; și tot așa n-avu niciun spor vreme de șapte zile în șir, după care fu cuprins de o mare îngrijorare în inima lui, și își zise în sineși: „Astăzi am să mă duc să pescuiesc în lacul

Karun¹. Poate că acolo s-o fi aflând norocul meu!“

Se duse așadar la lacul Karun, așezat nu departe de Cairo, și se pregătea să-și arunce năvodul în apă, când văzu că venea către el un moghrabin² călare pe un catâr. Era îmbrăcat într-o mantie nespus de frumoasă, și era așa de strâns învăluit în burnuzul său și în vâlul de pe cap, încât nu i se zărea decât un ochi. Catârul era și el îmbrăcat la fel și înfotăzat cu urșinic de zarafir și cu atlazuri, și peste crucea șalelor avea atârnați niște desagi de lână colorată.

Când moghrabinul ajunsese lângă Juder, coborî de pe catâr și spuse:

– Pacea lui Allah fie cu tine, o, Juder, o, fiu al lui Omar!

Și Juder răspunse:

– Și cu tine fie pacea lui Allah, o, călătorule, stăpâne al meu!

Moghrabinul spuse:

– O, Juder, am trebuință de tine! Dacă ai să mă ascuți, vei dobândi mari foloase și bunuri nemăsurate, și vei fi prietenul meu; și îmi vei mântui toate treburile!

Juder răspunse:

– O, călătorule, stăpâne al meu, spune-mi ce ai în minte și am să te ascult fără de cârtire!

Atunci moghrabinul îi spuse:

– Începe, dar, să rostești suraua cea de început din *Coran*!

Și Juder rosti împreună cu el suraua *fatihà* din *Coran*. Atunci moghrabinul scoase din desagi niște frânghii de mătase și-i spuse:

– O, Juder, fiu al lui Omar, să-mi legi mâinile cu aceste frânghii de mătase, cât mai strașnic vei putea!

¹*Karun* (biblicul *Core*) – personaj legendar, pomenit și în *Coran*, de o bogăție nemaipomenită, dobândită prin vrăjitorie, și pedepsit de Moise să fie înghițit de pământ cu toate averile lui. Lacul care îi poartă numele se întindea la sudul orașului Cairo și a fost subiectul multor povești, printre care și aceasta de aici.

²*Moghrabin* (de la cuvântul arab *magreb* – apus) – locuitor din Africa de Nord-Vest.

După care, să mă arunci în lac și să aștepti o bucată de vreme. Dacă ai să vezi ivindu-se la fața apei mâna mea înaintea trupului, nu pregeta să-ți arunci năvodul și să mă scoți la țarm; ci dacă ai să vezi ivindu-se piciorul meu afară din apă, să știi că sunt mort. Atunci, nu te mai îngriji de mine, ia catârul cu desagii și du-te în sukul negustorilor, unde ai să găsești un evreu cu numele de Șamayaa. Să-i lași catârul, iar el are să-ți dea o sută de dinari, pe care să-i iei și să te duci în calea ta! Ci numai să nu spui nimănuia nimic despre toate astea.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și opta noapte

Spuse:

– Ci numai să nu spui nimănuia nimic despre toate astea.

Atunci Juder răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și legă mâinile moghrabinului, care îi tot spunea:

– Mai vârtos oleacă!

Și după ce îl legă bine, îl înșfăcă și îl aruncă în lac. Pe urmă așteptă un răstimp, să vadă ce are să se întâmple.

Or, peste o vreme, văzu deodată că se ridică și ies deasupra apei amândouă picioarele moghrabinului.

Atunci înțelese că omul murise și, fără a se mai îngriji de el, luă catârul și se duse la sukul negustorilor, unde chiar că îl văzu pe evreul acela stând pe un scaun în ușa prăvăliei lui și care, la vederea catârului, strigă:

– Nu mai încape nicio îndoială! A pierit!

Pe urmă adăugă:

– A pierit din pricina lăcomiei lui!

Și fără a mai adăuga o vorbă, luă catârul și îi numără

lui Juder o sută de dinari de aur, sfătuindu-l să păstreze taina.

Juder luă așadar banii de la evreu și se duse degrabă la brutar, de la care luă pâine ca de obicei și, întinzându-i un dinar, îi spuse:

– Iată banii pe care ți-i datorez, o, stăpâne al meu!

Și brutarul îi făcu socoteala și-i spuse:

– Mai ai de luat pâine de la mine încă pe două zile!

Și Juder îl lăasă și plecă la măcelar, pe urmă la zarzavagiu și, dând fiecăruia câte un dinar, le spuse:

– Dați-mi ce-mi trebuie, și păstrați restul de bani în seama mea!

Și luă carnea și legumele, și duse totul acasă, unde îi găsi pe frații săi tare înfomețați și pe mama sa care le spunea să aibă răbdare până la întoarcerea fratelui lor. Atunci Juder puse dinainte cumpărăturile, la care ei se repeziră ca niște ghuli și, până să se gătească mâncarea, începură să înfulece pâine goală.

A doua zi, înainte de a pleca, Juder îi dete mamei sale aurul tot, spunându-i:

– Ține pentru tine și pentru mâncarea fraților mei, ca să nu le lipsească niciodată nimic!

Și își luă năvodul și se întoarse la lacul Karun; și se pregătea să-și înceapă lucrul, când văzu alt moghrabin, asemenea cu cel dintâi, venind către el, mult mai bogat îmbrăcat și călare pe un catâr înfotăzat și mai strălucitor. Puse piciorul la pământ și spuse:

– Pacea lui Allah fie cu tine, o, Juder, fiu al lui Omar!

El răspunse:

– Și cu tine fie pacea lui Allah, o, călătorule, stăpâne al meu!

El spuse:

– Nu cumva ai văzut ieri un moghrabin călare pe un catâr ca acesta?

Juder însă, temându-se să nu fie învinuit de moartea omului, își zise că mai bine ar fi să tăgăduiască și răspunse:

– Nu, n-am văzut pe nimeni!

Cel de al doilea moghrabin zâmbi și zise:

– O, sărace Juder, tu habar nu ai că eu știu tot ce se întâmplă pe pământ! Omul pe care l-ai aruncat în lac, și pe al cărui catâr l-ai vândut evreului Șamayaa pe o sută de dinari, era fratele meu! De ce cauți să tăgăduiești?

El răspunse:

– De vreme ce știi tot, pentru ce mă mai întrebi?

El spuse:

– Pentru că, o, Juder, am trebuință să faci și cu mine ce ai făcut cu fratele meu.

Și scoase din desaga lui cea scumpă niște frânghii groase de mătase, pe care i le dete lui Juder, spunându-i:

– Leagă-mă tot atât de strașnic cum l-ai legat și pe el, și aruncă-mă în apă! Dacă ai să vezi că iese mai întâi piciorul meu, sunt mort! Să iei atunci catârul și să-l vinzi evreului, pe o sută de dinari!

Juder răspunse:

– Vino-ncoace!

Și moghrabinul veni, și Juder îl legă de mâini și, aburcându-l, îl aruncă în lac, unde se cufundă până la fund.

Or, peste puține clipe, văzu două picioare ieșind din apă! Și Juder pricepu că moghrabinul murise; și își zise: „A murit! Să nu se mai întoarcă! Și ducă-se păcatului! Inșallah! de-ar da Allah să vină la mine în fiecare zi câte un moghrabin pe care să-l arunc în apă și de la care să capăt o sută de dinari!“ Și luă catârul și se duse la evreul care, văzându-l, strigă:

– A murit și cel de-al doilea!

Juder răspunse:

– Capul tău să trăiască!

Și evreul adăugă:

– Aceasta-i răsplata pentru cei îndărătnici!

Și luă catârul, și-i plăti o sută de dinari lui Juder, care îi duse maică-sii. Iar maică-sa îl întrebă:

– Ci, o copile al meu, de unde ai tu atâta aur?

El atunci îi povesti ce i se întâmplase; iar ea, speriată rău, îi zise:

– Ai face mai bine să nu te mai duci la lacul Karun! Tare mi-e frică să nu pățești ceva cu moghrabinii aceia!

El răspunse:

– Păi, o, maică a mea, doar nu-i arunc în apă decât după voia lor! Și-apoi, de ce să nu mai fac așa, când meseria de înecător îmi aduce o sută de dinari pe zi? Pe Allah! nu m-aș amăgi să mă duc zi de zi la lacul Karun, până ce l-aș îneca și pe cel mai de pe urmă moghrabin, până ce n-ar mai rămânea nici urmă de ei!

În cea de a treia zi, Juder se întoarse așadar la lacul Karun și, tot atunci, îl și văzu pe al treilea moghrabin, care semăna nemaipomenit cu cei doi de mai înainte, pe care însă îi întrecea și în bogăția hainelor, și în frumusețea fotazelor cu care era împodobit catârul pe care-l călărea; și, la spatele lui, în desagi, și de o parte și de cealaltă, se afla câte un borcan mare de sticlă cu învelitoare. Se apropie de Juder și-i spuse:

– Pacea lui Allah fie cu tine, o, fiu al lui Omar!

El îi răspunse la salamalec, cugetând: „Cum se face oare că și tu mă știi și-mi știi și numele?”

Moghrabinul îl întrebă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaizeci și noua noapte

Spuse:

... Moghrabinul îl întrebă:

– N-ai văzut trecând pe-aici niște moghrabini?

El răspunse:

– Doi!

El întrebă:

– Încotro au luat-o?

El spuse:

– Le-am legat mâinile și i-am aruncat în lac, unde s-au înecat! Și dacă râvnești soarta lor, am și pentru tine pusă de-o parte una la fel!

La cuvintele acestea, moghrabinul începu să râdă și răspunse:

– O, sărmame, tu nu știi că orice viață își are sorocul ei hotărât dinainte?

Și descălecă de pe catâr și adăugă liniștit:

– O, Juder, doresc să faci și cu mine ce-ai făcut cu ei!

Și scoase din desagi niște frânghii groase de mătase; și Juder îi spuse:

– Atunci, întinde-ți mâinile ca să ți le leg la spate; și hai degrabă, căci sunt tare zorit, și vremea nu stă! De altminteri sunt deprins cu meseria asta; și poți să ai toată încrederea în dibăcia mea de înecător!

Atunci moghrabinul își întinse mâinile și Juder i le legă la spate; pe urmă pescarul îl ridică și-l aruncă în lac, unde îl văzu cum se cufundă și pierе. Și, înainte de a pleca grăbit cu catărul, așteptă ca picioarele moghrabinului să se ivească la fața apei; ci, spre cea mai mare nedumerire a lui, răsăriră din apă mai întâi cele două mâini, apoi capul, apoi moghrabinul întreg, care îl strigă:

– Nu știu să înot! Pescuiește-mă degrabă cu năvodul tău, o, sărace!

Și Juder aruncă peste el năvodul și izbuti să-l scoată la mal. Atunci văzu în mâinile lui, lucru pe care nu-l băgase de seamă de la început, doi pești roșii ca de coraliu, câte un pește în fiecare mână. Și moghrabinul alergă la catărul lui, luă cele două borcane de sticlă, puse câte un pește în fiecare borcan, închise borcanele cu un capac și le vârî la loc în desagi. După care se întoarse iar la Juder și, luându-l în brațe, începu să-l sărute cu mare bucurie, și pe obrazul drept și pe obrazul stâng; și îi spuse:

– Pe Allah! fără tine, n-aș mai fi acuma în viață și

n-aș fi izbutit nici să prind peștii aceia doi!

Și-asta-i!

Or, Juder, care nu-și mai venea în fire din nedumerirea lui, îi zise până la urmă:

– Pe Allah! o, călătorule, stăpâne al meu, dacă socoți într-adevăr că am fost de vreun folos la mântuirea ta și la pescuirea acestor doi pești, grăbește de-mi spune și mie, drept orice mulțumire, ce știi în privința celor doi moghrabini înecați, și care-i adevărul cu cei doi pești și cu evreul Șamayaa din suk!

Atunci moghrabinul spuse:

– O, Juder, află că cei doi moghrabi care s-au înecat erau frații mei. Unul se numea Abd Al-Salam, iar celălalt se numea Abd Al-Ahad. Iar eu mă numesc Abd Al-Samad. Iar cel pe care tu îl crezi a fi un evreu, nu este nicidecum evreu, ci un adevărat musulman, de rit malekit¹; numele lui este Abd Al-Rahim, și-i și el tot frate cu noi. Or, ya Juder, tatăl nostru, care se numea Abd Al-Vadud, era un mare solomonar care stăpânea pe deplin toate științele tainice, și ne-a învățat și pe noi, cei patru fii ai lui, magia, vrăjitoria și meșteșugul de a descoperi și de a deschide comorile cele mai ascunse. Încât noi ne-am așternut cu sârg pe învățarea acestor științe, în care am ajuns la o treaptă de cunoaștere atât de înaltă, că până la urmă am izbutit să-i supunem sub poruncile noastre pe toți ginnii, marezii și efriții. După ce tatăl nostru a murit, ne-a lăsat bunuri mari și bogății nemăsurate. Noi atunci am împărțit între noi, după dreptate, comorile lăsate, feluritele talismane și cărțile de știință; însă în privința stăpânirii anumitor manuscrise n-am putut cădea la înțelegere. Cel mai de

¹ *Malekiți* – adepți ai învățăturii juristului musulman Malek ibn Anas, care a murit la sfârșitul secolului al VIII-lea. Sistemul juridic-religios al lui Malek trece drept unul dintre cele patru „interpretări ortodoxe” musulmane și s-a bucurat de o largă răspândire în Magreb și în Spania musulmană.

seamă dintre aceste manuscrise era o carte cu titlul de *Însemnările-celor-de-demult*, și care este cu adevărat peste putință de socotit ca preț și ca însemnătate, și așa încât n-ar putea fi plătită nici chiar cu nestemate în greutatea ei! Într-adevăr, în cartea aceea se aflau însemnări despre toate comorile ascunse în sânul pământului, precum și dezlegarea tuturor tainelor și a tuturor semnelor magice. Și era tocmai manuscrisul din care părintele nostru scosese toată știința pe care o stăpânea. Pe când zâzania începuse să se cuibărească între noi, văzurăm că intră în casa noastră un preacinstit șeic, chiar acela care l-a crescut pe tatăl nostru și l-a învățat vrăjitoria și ghicirea viitorului. Iar șeicul acela, care se numea Cel-Mai-Tainic-Cohen, ne spuse: „Aduceți-mi cartea aceea!“ Și noi îi aduserăm *Însemnările-celor-de-demult*, pe care el o luă și ne spuse: „O, copiii mei, sunteți copiii copilului meu, și nu pot fi de partea unuia, în paguba celorlalți! Trebuie, așadar, ca acela dintre voi care dorește să aibă cartea să se ducă și să deschidă comoara numită Al-Șamardal și să-mi aducă de acolo sfera cerească, șipul cu kohl, spada și inelul cu pecete! Căci toate aceste lucruri se află în acea comoară. Iar însușirile lor sunt peste fire! Într-adevăr, inelul cu pecete este în seama unui ginn, care te înfricoșează numai prin rostirea numelui: se cheamă efritul Trăsnet-Trăsnitor! Iar omul care ajunge stăpânul aceluia inel poate înfrunta fără de teamă puterile tuturor domnilor și sultanilor; și, dacă vrea, poate să stăpânească pământu-n lung și lat. Iar spada! acela care o are poate, dacă-i place, să spulbere toate oștile, numai fluturând-o: căci pe dată încep să țâșnească din ea flăcări și fulgere care fac praf și pulbere din toți războinicii. Iar sfera cerească! acela care o are poate, după cum dorește, să călătorească în orice colț de pe pământ, fără nici să se miște din locul lui, și să străbată toate locurile, de la Soare-Răsare până la Soare-Apune! Pentru aceasta, nu are decât să atingă cu

degetul locul unde vrea să se ducă și ținuturile pe care vrea să le străbată, și sfera și începe să se învâртеască, trecându-i pe sub ochi toate lucrurile mai de seamă din acele țări, precum și pe locuitorii lor, de parcă ar fi dinaintea lui. Și dacă, cine știe, are să se plângă de felul cum l-au găzduit băștinașii din vreo țară, ori de felul cum l-a întâmpinat vreo cetate dintre acele cetăți, nu are decât să întoarcă spre soare locul unde se află acea lume vrăjmașă lui, și pe dată locul acela va fi pradă flăcărilor și va arde cu toți locuitorii săi. În ce privește șipul de kohl! acela care își unge pleoapele cu kohlul din șip vede pe dată toate comorile ascunse în pământ! Asta-i! Totodată, cartea nu va fi pe drept decât a aceluia care va izbândi în încercarea lui; iar cei care nu vor izbuti, nu vor putea să ridice nicio cerere. Primiți învoiala?" Noi răspunserăm: „Primim, o, șeik al tatălui nostru! Nu știm însă nimic în privința acelei comori a lui Șamardal!" Atunci el ne spuse: „Aflați, copiii mei, că această comoară a lui Șamardal..."

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezecă noapte

Spuse:

„... această comoară a lui Șamardal se află în puterea celor doi fii ai împăratului Roșu. Tatăl vostru, odinioară, a încercat să pună stăpânire pe ea; dar, pentru ca s-o deschidă, trebuia mai înainte să pună stăpânire pe cei doi fii ai lui Roșu împărat. Or, în clipa când tatăl vostru a dat să-i înșface, ei i-au scăpat și-au fugit de s-au aruncat, prefăcuți în pești roșii, în adâncul lacului Karun, lângă Cairo. Și cum lacul acela este și el fermecat, tatăl vostru s-a zbatut mult și bine, și tot n-a mai ajuns să-i prindă pe cei doi pești.

Atunci a venit la mine și mi s-a plâns de neizbânda încercărilor lui. Iar eu am făcut numaidecât socotelile mele astrologicești și am întocmit horoscopul; și mi s-a arătat că acea comoară a lui Șamardal nu putea să fie deschisă decât cu mijlocirea și sub privirile unui tânăr din Cairo, pe nume Juder ben-Omar, pescar de meserie. Și că acel Juder poate să fie găsit pe țărmurile lacului Karun. Iar vraja acelui lac nu poate fi dezlegată decât de acel Juder, care va trebui să lege brațele celui a cărui ursită este să coboare în acel lac, și să-l arunce apoi în apă. Iar cel care va fi aruncat, va avea de luptat împotriva celor doi feciori fermecați ai împăratului Roșu; și dacă soarta lui e să-i biruiască și să-i prindă, n-are să se înece, și mâna lui are să se arate la fața apei. Și Juder cu năvodul lui are să-l pescuiască! Ci acela care va pieri, va scoate la fața apei mai întâi picioarele, și va trebui să fie părăsit!⁴ Auzind cuvintele acestea ale șeicului Cel-Mai-Tainic-Cohen, noi răspunserăm: „Hotărât! vrem să facem încercarea, chiar de-ar fi să pierim!” Numai fratele nostru Abd Al-Rahim nu vroi nicidecum să se lase ispitit, și ne spuse: „Eu nu vreau!” Atunci noi ne hotărârăm să se îmbrace ca un neguțator evreu, și ne învoirăm cu toții să-i trimitem catârul și desagii, pe care să-i cumpere de la pescar, dacă vom pieri în încercarea noastră! Or, tu știi, o, Juder, ce s-a întâmplat! Cei doi frați ai mei au pierit în lac, jertfe ale fiilor lui Roșu împărat! Și eu, la rândul-mi, după ce m-am aruncat în lac, era să mă prăpădesc în lupta cu ei; ci am izbutit, cu ajutorul unui descântec pe care l-am rostit în gând, să mă desfac din legăturile mele, să dezleg vraja cea de nebiruit a lacului și să pun mâna pe cei doi feciori ai împăratului Roșu, care sunt cei doi pești de culoarea coraiului pe care m-am văzut când i-am vârat în bocalurile din desagii mei. Or, acești doi pești vrăjiți, feciorii lui Roșu împărat, sunt în totului-tot doi efrîți tare puternici; și, ca urmare a prinderii lor, am să pot într-un sfârșit să deschid comoara lui Șamardal. Numai

că, spre a deschide acea comoră, trebuie numaidecât să fii și tu de față, întrucât horoscopul întocmit de Cel-Mai-Tainic-Cohen prorocea că lucrul nu se poate face decât sub ochii tăi! Vrei tu, dar, o, Juder, să primești a veni cu mine în Maghreb, într-un loc nu departe de Fas și de Miknas¹ ca să mă ajuți să deschid comoara lui Șamardal? Iar eu am să-ți dau tot ce ai să-mi ceri! Și ai să fii pe totdeauna fratele meu întru Allah! Și, după această călătorie, ai să te întorci cu inima voioasă între ai tăi!

Când auzi aceste cuvinte, Juder răspunse:

– O, călătorule, stăpâne al meu, îi am pe capul meu pe mama și pe frații mei! Și eu mă îngrijesc să le aduc cele de trebuință traiului! Dacă aș primi să merg cu tine, cine le-ar mai da pâinea cea de toate zilele?

Moghrabinul răspunse:

– Pricina șovăielii tale nu-i decât zăcășeala! Dacă într-adevăr numai lipsa de bani și grija pentru mama ta te opresc să pleci, sunt gata să-ți dau numaidecât o mie de dinari de aur pentru cheltuielile maicii tale, până ce te vei întoarce, după o lipsă de patru luni numai!

Când auzi de o mie de dinari, Juder strigă:

– O, călătorule, dă-mi cei o mie de dinari să-i duc mamei mele, și pe urmă merg cu tine!

Și moghrabinul îi înmână numaidecât mia de dinari, pe care Juder o luă și o duse maici sale, spunându-i:

– Ia acești o mie de dinari pentru cheltuielile tale și ale fraților mei, întrucât eu am să plec cu un moghrabin într-o călătorie de patru luni în Maghreb! Iar tu, o, maică a mea, roagă-te pentru mine, cât am să lipsesc, și eu am să fiu acoperit de noroc cu binecuvântarea ta asupra mea!

Ea răspunse:

– O, copile al meu, ce jale are să-mi fie de lipsa ta! Și ce frică mi-e să nu păți ceva!

¹ Fas (Fes) și Miknas (Mecnes) – orașe în Maroc.

El spuse:

– O, maică bună, n-are de ce să-ți fie frică pentru cineva care se află sub paza lui Allah! Și-apoi moghrabinul este un om tare de treabă!

Și i-l lăudă pe moghrabin până peste poate. Iar maică-sa îi spuse:

– Allah aplece către tine inima acelui moghrabin cumsecade! Du-te cu el, fiul meu! Poate că are să fie mărinimos față de tine!

Atunci Juder își luă bun-rămas de la maică-sa și se duse la moghrabin.

Când îl văzu, moghrabinul îl întrebă:

– Te-ai sfătuit cu mama ta?

El răspunse:

– Da, de bună seamă! Iar ea s-a rugat pentru mine și m-a binecuvântat!

El îi spuse:

– Urcă-te pe catâr, în spatele meu!

Și Juder se urcă în spatele moghrabinului pe spina-reă catârului, și călători așa de la prânz până pe la chindie.

Or, călătoria îi făcu o mare poftă de mâncare lui Juder, care nu mai putea de foame.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și una noapte

Spuse:

Or, călătoria îi făcu o mare poftă de mâncare lui Juder, care nu mai putea de foame.

Cum însă nu vedea nimic de mâncare la moghrabin, îi spuse acestuia:

– O, stăpâne călător, eu tare socot că ai uitat să iei de mâncare, ca să ne hrănim de-a lungul acestei călătorii!

El răspunse:

– Ți-o fi foame?

El spuse:

– Eh! uallah!

Atunci moghrabinul opri catârul, se dete jos, tot așa făcu și Juder, iar moghrabinul spuse:

– Dă-mi încoace sacul!

Și după ce Juder îi aduse sacul, moghrabinul îl întreabă:

– Ce-ți dorește sufletul, o, frate al meu?

El răspunse:

– Orice-o fi!

Și moghrabinul spuse:

– Allah să te aibă în grija lui! Spune-mi, ce vrei să mănânci?

El răspunse:

– Niște pâine cu brânză!

El zâmbi și spuse:

– O, sărace, pâine cu brânză? Asta-i ceva chiar nepotrivit cu starea ta! Cere-mi ceva mai de seamă!

Juder răspunse:

– Eu, la ceasul acesta, aș zice că orice-o fi este de seamă!

Moghrabinul îl întreabă:

– Îți plac puii fripți?

El spuse:

– Ya Allah, da!

El îl întreabă:

– Îți place orezul cu miere?

El spuse:

– Mult!

El îl întreabă:

– Îți plac vinetele umplute? capetele de pasăre cu roșii? napii cu pătrunjel și cu colocase? căpățâna de oaie la cuptor? orzul râșnit și fiert și bătut? sarmalele în foi de viță? prăjiturile? *cutare* și *cutare* și *cutare* lucru?

Și îi înșiră așa douăzeci și patru de feluri de bucate, în vreme ce Juder gândea: „Doar n-o fi nebun? Căci de unde are să-mi aducă bucatele pe care mi le înșiră, când aici nu văd nicio bucătărie și niciun bucătar? Am să-i spun pe dată că mi-e prea destul!” Și îi spuse moghrabinului:

– E destul! Da până când o să mă faci să râvnesc atâtea feluri de bucate, fără să-mi arăți nimica?

Ci moghrabinul răspunse:

– Ospăț plăcut, o, Juder!

Și băgă mâna în sac și scoase de acolo o tavă de aur cu doi pui fripți și căldicei; pe urmă, mai băgă o dată mâna și scoase o tavă de aur cu niște frigărui de miel, și tot așa mai departe, una după alta, toate cele douăzeci și patru de feluri pe care le înșirase, nici una mai mult, nici una mai puțin!

La priveliștea aceea, Juder rămase năuc. Și moghrabinul îi zise:

– Ia de mănâncă, sărmane prieten!

Ci Juder strigă:

– Uallah! o, stăpâne călător, fără de nicio îndoială că trebuie să fi așezat în sacul acesta o bucătărie întregă, cu toate ale ei și cu o liotă de bucătărie!

Moghrabinul începu să râdă și răspunse:

– O, Juder, sacul acesta este fermecat! Și este slujit de un efrîit care, dacă am vrea, ne-ar aduce pe dată o mie de mâncăruri siriene, o mie de mâncăruri egiptene, o mie de mâncăruri indiene, o mie de mâncăruri chinezești!

Și Juder se minună:

– O, ce sac frumos! și câte minuni cuprinde! și câtă îmbelșugare!

Pe urmă mâncară amândoi pe săturate și aruncară ceea ce rămase de la prânzul lor. Și moghrabinul puse tăvile de aur în sac; pe urmă, băgă mâna în cealaltă despărțitură a desagilor și scoase de acolo un ulcior de aur plin cu apă proaspătă și bună. Și băură și își făcură

spălările cele după sfânta datină și rostiră rugăciunea de după prânz, și-apoi puseră ulciorul la loc în sac, lângă unul dintre cele două bocale, sacul pe spinarea catârului, și încălecară și ei pe catâr, și își urmară drumul mai departe.

După un răstimp, moghrabinul îl întrebă pe Juder:

– Tu știi, o, Juder, cât drum am bătut de la Cairo până aici?

El răspunse:

– Pe Allah! nu știu!

El spuse:

– Am străbătut, în aceste două ceasuri, o depărtare care cere pe puțin o lună de umblet!

El întrebă:

– Cum așa?

El spuse:

– Află, o, Juder, că această catârcă pe care ne aflăm noi este în totului-tot o ginnă ca toți ginii! Într-o zi ea străbate de obicei o depărtare de un an de umblet; ci astăzi, ca să nu te ostenesc, a mers încetisor, la pas!

Și cu asta își urmară drumul către Maghreb; și în fiecare zi, dimineața și seara, sacul le îndestula toate nevoile: și Juder nu avea decât să-și dorească o mâncare de-ar fi fost oricât de anevoioasă și de nemaipomenită, pentru ca numaidecât mâncarea să se și afle în fundul sacului, gata caldă și orânduită frumos pe o tavă de aur. Și ajunseră în felul acesta, după cinci zile de umblet, în Maghreb, și intrară în cetatea Fasului și a Miknasului.

Or, peste tot, de-a lungul ulițelor, toți trecătorii îl cunoșteau pe stăpânul moghrabin și îl întâmpinau cu salamalecturi, ori mai adesea veneau să-i sărute mâna, până ce ajunseră la o casă unde moghrabinul descălecă și bătu la poartă. Și numaidecât poarta se deschise și în pragul ei se ivi o copilandă, întocmai ca o lună, și frumoasă și subțire ca o gazelă uscată de sete, care le zâmbi cu un zâmbet de bun venit. Și moghrabinul îi spuse pârintește:

– O, Rahma, fata mea, dă fuga și deschide-ne sala cea mare de la sarai!

Și tânăra Rahma răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei!

Și o luă înaintea lor, înlăuntrul saraiului, legănându-și șoldurile. Și mințile lui Juder se zburătăciră; și își zise în sineși: „Hotărât! fata aceasta de bună seamă că este fata vreunui sultan.“

Iar moghrabinul luă mai întâi sacul de pe spatele catârcii și spuse:

– O, catârcă, întoarce-te de unde ai venit! Și Allah să te binecuvânteze!

Și iacătă că deodată pământul se deschise și o cuprinse pe catârcă în sânul lui, după care se închise la loc numaidecât. Și Juder strigă:

– O, Ocrotitorule! Mărire lui Allah carele ne-a mântuit și ne-a ocrotit câtă vreme am stat pe spinarea ei!

Ci moghrabinul îi zise:

– Pentru ce te minunezi, o, Juder? Nu ți-am spus de la început că este o ginnă din ceata efriților? Să ne grăbim însă a intra în sarai și să mergem în sală!

Și merseară după copilă.

Când intră în sarai, Juder rămase uluit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și doua noapte

Spuse:

Când intră în sarai, Juder rămase uluit de strălucirea și de belșugul de bogății ce se aflau acolo și de frumusețea policandrelor de argint și a lanțurilor de aur de care atârnavă, ca și de risipa de nestemate și de alămuri. Și, după ce se așezară jos pe chilimuri, moghrabinul îi spuse fetei sale:

– Ya Rahma, du-te degrabă și adu legătura de mătase pe care o știi!

Și fata se duse numaidecât să aducă legătura aceea și o înmână tatălui ei care o desfăcu și scoase o mantie care prețuia pe puțin o mie de dinari și, dându-i-o lui Juder, spuse:

– Îmbracă-te cu ea, o, Juder, și fii aici oaspete bine venit!

Și Juder o îmbracă și se făcu atâta de strălucitor, încât părea asemeni vreunui fiu de sultan, dintre sultanii Arabiei de la Soare-Apune!

După care moghrabinul, care sta cu sacul dinainte, băgă mâna în sac și scoase din el o sumedenie de tăvi pe care le orândui pe fața de masă întinsă de către fiică-sa, și nu se opri decât după ce înșirui așa patruzeci de tăvi de felurite culori și de felurite bucate. Pe urmă, îi spuse lui Juder:

– Întinde mâna și ia de mănâncă, o, stăpâne al meu, și fii îngăduitor față de noi pentru puținătatea cu care te ospătăm; căci noi încă nu-ți știm gusturile și bucatele pe care le dorești! Nu ai, așadar, decât să ne spui ce-ți place mai mult și ce-ți poștește sufletul, și noi îți aducem fără de zăbavă!

Juder răspunse:

– Pe Allah! o, călătorule, stăpâne al meu, mie îmi plac toate bucatele, fără osebite, și nu mă dau în lături de la niciuna! Nu mă mai întreba, așadar, ce-mi place, și adu-mi tot ce-ți trece prin gând! Întrucât eu mănânc orice! Și-asta-i tot ce-mi place cel mai mult pe lume! Mănânc strașnic! Iacătă!

Și mănă strașnic în seara aceea și, de altminteri, în fiecare zi, fără ca pentru aceasta să se vadă vreodată fum de bucătărie. Căci moghrabinul nu avea decât să-și bage mâna în sac, gândind la vreun fel de mâncare, și numaidecât scotea mâncarea aceea pe o tavă de aur! Și tot așa cu poamele ori cu dulciurile. Și Juder trăi în felul acesta în palatul moghrabinului vreme de douăzeci de

zile, schimbându-și mantia în fiecare dimineață; și fiecare mantie era mai minunată decât sora ei.

În cea de a douăzeci și una dimineață, moghrabinul veni la el și-i spuse:

– Scoală-te, o, Juder! Iacătă ziua hotărâtă pentru deschiderea comoarei lui Șamardal!

Și Juder se ridică și se duse cu moghrabinul. Iar când ajunseră dincolo de zidurile cetății, deodată se iviră două catârce, pe care încălecară, și doi robi negri care mergeau în urma catârcelor. Și drumețiră așa până la amiază, când ajunseră pe țărmurii unei ape curgătoare; și moghrabinul puse piciorul la pământ și îi spuse lui Juder:

– Descalecă!

Și după ce Juder descălecă, moghrabinul făcu un semn cu mâna către cei doi negri, spunându-le:

– Haide!

Numaidecât, cei doi negri luară cele două catârce, care se mistuiră, pe urmă se întoarseră pe malul apei, aducând în spinare un cort și chilimuri și perne, și ridicară cortul și îl îmbrăcară cu chilimuri și rânduiri de jur împrejur pernele și pernțele. După care aduseră sacul și cele două bocaluri în care se aflau închiși cei doi pești de culoarea coraiului. Pe urmă așternură masa și întinseră, scoțându-le din sac, douăzeci și patru de tăvi cu bucate. După care se mistuiră.

Atunci moghrabinul se ridică, așeză dinaintea lui cele două bocaluri, pe un scăuieș, și începu să murmure deasupra lor descântecele de vrajă și farmecele, până când cei doi pești începură să strige dinlăuntru:

– Iartă-ne! o, stăpâne vraci, fie-ți milă de noi!

Și i se rugară așa mai departe, în vreme ce el rostea descântecele. Și dintr-odată cele două bocale pocniră și se făcură țândări, pe când dinaintea moghrabinului se iviră două ființe, cu brațele încrucișate a umilință, care spuneau:

– Mântuire și îndurare, o, atotputernice ghicitor!

Ce gând ai cu noi?

El răspunse:

– Gândul meu este să vă sugrum și să vă ard! afară doar dacă îmi făgăduiți să deschideți comoara lui Șamardal!

Ele spuseră:

– Îți făgăduim! Și avem să-ți deschidem comoara! Ci trebuie numaidecât să-l aduci aici pe Juder, pescarul din Cairo. Căci este scris în cartea Soartei că în niciun fel nu poate fi deschisă comoara decât sub privirile lui Juder! Și nimenea nu poate intra în locul unde se află ea, decât numai acel Juder, fiul lui Omar!

El răspunse:

– Pe acela despre care vorbiți l-am adus! Se află chiar aci de față! Iacătă-l! Vă vede și vă aude!

Și cele două făpturi se uitară cu luare-aminte la Juder și spuseră:

– Acuma nu mai este nicio piedică! Și te poți bizui pe noi! Ne juruim pe Nume!

Încât moghrabinul le îngădui să se ducă unde aveau să se ducă. Și ei pieriră în apa râului.

Atunci moghrabinul luă o trestie lungă și goală, pe care așeză două tipsioare de cornalină roșie; și pe acele tipsii puse un tas de aur plin cu cărbune, peste care suflă numai o dată. Și numaidecât cărbunele se aprinse și se schimbă în jar fierbinte. Atunci moghrabinul presăra tămâie peste jar și spuse:

– O, Juder, iacătă că aburii tămâii se ridică, iar eu acum am să rostesc descântecele de vrajă pentru deschidere. Ci, întrucât odată ce am să încep descântecele n-am să mai pot să mă opresc fără primejdia de a face zadarnice puterile talismanice, vreau să te învăț mai întâi ce ai de făcut ca să ne atingem ținta pe care ne-am pus-o când am venit în Maghreb!

Și Juder răspunse:

– Învăț-mă, o, stăpâne deplin al meu!

Și moghrabinul spuse:

– Află, o, Juder...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și treia noapte

Spuse:

... Află, o, Juder, că atunci când am să încep a rosti descântecele de vrajă peste fumul de tămâie, apa râului are să înceapă să scadă încet-încet, și râul până la urmă are să sece cu totul și să-și arate vadul gol. Atunci ai să vezi ivindu-se, pe clinul uscat al vadului, o poartă de aur, mare și înaltă cât poarta unei cetăți, cu două verigi tot de aur. Tu să te duci la poartă și să bați în ea încet cu una dintre cele două verigi care închid poarta și să aștepți o clipă. Pe urmă să bați încă o dată, mai tare decât întâia oară, și iar să aștepți! Apoi să bați a treia oară, mai tare decât înainte și să stai neclintit. Și după ce vei fi bătut în felul acesta de trei ori la rând, ai să auzi dinlăuntru pe careva strigând: „Cine bate la poarta Comorilor și nu știe să dezlege vrăjile?” Tu să răspunzi: „Sunt Juder pescarul, fiul lui Omar din Cairo!” Și poarta are să se deschidă, iar în prag are să se ivească un ins care, cu spada în mână, are să-ți spună: „Dacă ești cu adevărat omul acela, întinde gâtul să-ți tai capul!” Iar tu să întinzi gâtul fără de teamă; și el are să ridice spada asupra ta, dar numai pentru ca să se prăbușească pe loc la picioarele tale; și n-ai să mai vezi decât un trup fără suflet! Și tu n-ai să pățești nimic! Ci dacă, de frică, n-ai să faci ce-ți spune, are să te ucidă pe clipă pe dată. Când în felul acesta vei fi rupt cea dintâi vrajă, ai să intri înlăuntru și ai să vezi a doua poartă, în care să bați numai o dată, dar cât mai tare. Atunci are să ți se arate un călăreț cu o lance mare pe umăr și

care are să-ți spună, amenințându-te cu lancea ridicată deodată: „Ce pricină te aduce în aceste locuri pe care niciodată nu le bat și nu le calcă nici cetele omenești, nici semințiile ginnilor?” Iar tu, drept orice răspuns, să-i arăți semeț pieptul deschis, ca să te lovească; și el are să te lovească cu lancea lui. Ci tu n-ai să pățești nimic; iar el are să se prăbușească la picioarele tale și n-ai să mai vezi decât un trup fără de suflet! Dar dacă ai să dai îndărăt, are să te ucidă! Ai să ajungi la urmă la a treia poartă, de unde are să iasă în întâmpinarea ta un arcaș, care o să-și încordeze arcul cu săgeata împotriva ta; ci tu să-i arăți curajos pieptul ca pe o țintă, și el are să cadă la picioarele tale, trup fără de suflet! Or, dacă ai să șovăi, te ucide! Ai să mergi mai departe și ai să ajungi la a patra poartă, de unde are să se repeadă la tine un leu cu chip înfricoșător, cu gura căscată, dând să te mănânce. Tu să nu te sperii și să nu fugi; ci întinde mâna către el; și, de îndată ce mâna ta va fi între dinții lui, leul are să se prăbușească la picioarele tale, fără să-ți facă vreun rău. Atunci să te îndrepti către a cincea poartă, de unde ai să vezi că iese un arap negru, care are să te întrebe: „Cine ești?” Tu să spui: „Sunt Judei!” și el are să-ți răspundă: „Dacă ești cu adevărat omul acela, încearcă atunci să deschizi cea de a șasea poartă.” Tu numaidecât să te duci drept la cea de a șasea poartă și să strigi: „O, Iisuse, poruncește lui Moise să deschidă poarta!” Și poarta are să se deschidă dinaintea ta și ai să vezi ivindu-se doi balauri năprasnici, unul din dreapta și unul din stânga, care, cu gurile căscate, au să sară asupra ta. Să nu-ți fie frică! Ci să-ți întinzi către fiecare câte o mână, iar ei au să dea să ți le muște; ci zadarnic: căci se vor și zvârcoli neputincioși la picioarele tale. Și, mai cu seamă, să nu dai vreun semn că te-ai sfii de ei; de nu, moartea ta-i neîndoielnică. Ai să ajungi la urmă și la cea de-a șaptea poartă, și ai să bați. Iar ființa care are să-ți deschidă și să ți se arate în prag are să fie maica ta! Și are să-ți spună: „Fii binevenit, fiul

meu! Apropie-te de mine, ca să-ți urez bună pace!“ Ci tu să-i răspunzi: „Stai acolo unde ești! Și dezbracă-te!“ Ea are să-ți spună: „O, copilul meu, sunt mama ta! Și îmi datorezi oarecare mulțumire și oarecare cinstire, ca răsplată că te-am alăptat și că ți-am dat o creștere aleasă! Cum de-mi ceri să mă dezbrac față de tine?“ Tu să-i răspunzi cu gura mare: „Dacă nu-ți lepezi numaidecât hainele, te omor!“ Și să înhați o spadă pe care ai s-o găsești atârnată la dreapta, pe perete, și să-i spui: „Hai, începe!“ Și ea are să încerce să te înduplece și are să caute să te amăgească atunci, căindu-și soarta. Ci tu ia seama să nu te lași tulburat de vorbele ei, și, de fiecare dată când are să-și lepede o haină de pe ea, tu să-i strigi: „Leapădă-le și pe celelalte!“ Și mereu s-o ameninți cu moartea, până ce are să rămână goală de tot! Ci atunci ai s-o vezi cum fuge și pierе! Și în felul acesta, o, Juder, ai să rupi toate vrăjile și ai să spulberi toate farmecele, mântuindu-ți zilele. Și nu-ți mai rămâne pe urmă decât să culegi roadele strădaniilor tale. Pentru acesta, nu ai decât să treci dincolo de a șaptea poartă și ai să găsești înlăuntrul aur strâns mormane. Ci să nu iei aminte la el, și să te duci drept la un foișor micuț, aflat în mijlocul comorilor și peste care este trasă o perdea. Dă atunci la o parte perdeaua aceea, și ai să-l vezi, culcat într-un jeț de aur, pe vrăjitorul cel mare, Șamardal, chiar acela care-i stăpânul acelei comori! Și lângă capul lui ai să vezi lucind ceva rotund ca luna: aceea-i sfera cerească. Și ai să-l vezi pe mag încins cu spada despre care ți-am vorbit, și având pe deget inelul cu pecetea, și, atârnat cu un lanț de aur la gâtul lui, șipul cu kohl! Tu să nu șovăiești atunci! Ia cele patru lucruri de preț și grăbește-te să ieși din comoară și să vii să mi le dai! Ci, o, Juder, ai grijă să nu uiți nimic din toate câte te-am învățat, ori să faci altmintrelea de cum te-am sfătuit. De nu, ai să te căiești amarnic și ai să ai multe necazuri de îndurat!

Și, sfârșind de spus toate acestea, moghrabinul îi

mai înșirui lui Juder aceleași sfaturi, o dată, de două ori, de trei ori și de patru ori, ca să i le vâre cât mai bine în cap, până ce Juder spuse singur:

– Acuma țin minte tot! Da care-i ființa omenească...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și patra noapte

Spuse:

... care-i ființa omenească în stare să înfrunte atâtea înfricoșătoare talismanuri de care mi-ai spus, și să îndure atâtea amarnice primejdii?

Moghrabinul răspunse:

– O, Juder, să n-ai nicio frică în privința aceasta! Toate fapăturile pe care ai să le vezi la porți nu sunt decât niște năluci fără de suflet! Poți, dar, să fii pe deplin liniștit!

Și Juder rosti:

– Îmi pun nădejdea în Allah!

Numaidecât moghrabinul își începu afumările vrăjitoarești. Mai puse niște tămâie pe jarul din cătuie și începu să rostească descântecele. Și iată că apa râului scăzu încet-încet și se scurse, iar vadul apei se ivi uscat, cu poarta cea mare a Comorii.

Dacă văzu așa, Juder, fără a mai șovăi, se lăsă în albia râului și se îndreptă către poarta de aur, în care bătu întâia oară încetișor, pe urmă a doua oară și a treia oară. Și din lăuntru se auzi un glas care întreba:

– Cine bate la poarta Comorilor fără a ști să rupă vrăjile?

– Sunt Juder ben-Omar!

Și poarta pe dată se deschise și în prag se ivi o ființă care, cu spada în mână, răcni:

– Întinde gâtul!

Și Juder își întinse gâtul: iar celălalt abătu asupra-i spada; ci numai ca să se și prăbușească tot atunci. Și așa se petrecură lucrurile până la cea de a șaptea poartă, întocmai cum îi prorocise și cum îl dădăcise moghrabinul. Și de fiecare dată Juder rupse vrăjile, cu mare curaj, până ce i se arătă maică-sa, ieșind de după cea de a șaptea poartă. Ea îl privi și-i zise:

– Pacea lui Allah fie cu tine, o, copile al meu!

Ci Juder îi strigă:

– Da cine-mi ești tu?

Ea răspunse:

– Eu sunt maica ta, o, fiul meu! Sunt cea care te-a purtat nouă luni în pânțelele ei, și te-a alăptat, și ți-a dat creșterea pe care o ai, o, copilul meu!

El răcni:

– Leapădă-ți hainele!

Ea răspunse:

– Tu ești fiul meu; cum de-mi ceri să mă dezbrac față de tine?

El spuse:

– Dezbracă-te, că de nu îți tai capul cu spada aceasta!

Și întinse mâna către perete, apucă spada agățată acolo și o flutură strigând:

– Dacă nu te dezbraci, te omor!

Atunci ea se hotărî să-și scoată vreo două haine; ci el îi spuse:

– Scoate-le pe toate!

Și ea mai dezbracă vreo două. El îi spuse:

– Mai departe!

Și o hărțui așa mereu, până ce bătrâna își lepădă toate hainele și nu mai rămase pe ea decât cu izmănuțele, și rușinată, îi spuse:

– Ah, copile al meu, m-ai jefuit de toată truda cea îndelungată pe care am risipit-o ca să te cresc! O, ce amar! Au inima ta-i de piatră? Și oare chiar vrei să mă aduci într-o stare atât de rușinoasă, silindu-mă să-mi

arăt goliciunea în fața ta? O, fiul meu, oare nu-i asta o nelegiuire și o blestemăție?

El zise:

– Adevăratu-i! Poți, dar, să lași pe tine izmănuțele!

Ci nici nu rosti bine Juder cuvintele acestea, că bătrâna și strigă:

– S-a înduplecat! Dați-i!

Și numaidecât, din toate părțile, se abătu peste umerii lui un potop de lovituri, dese și multe ca ploaia, date de toți străjerii cei nevăzuți ai comorii. Și, pentru Juder, chiar că aceasta fu o mamă de bătaie cum nu mai căpătase vreodată, de să n-o mai uite toată viața lui! Pe urmă efriții cei nevăzuți îl zvârliră, cât ai clipi din ochi, cu lovituri amarnice, afară din sălile comorii și dincolo de poarta pe care o închiseră la loc, ca mai înainte!

Or, moghrabinul văzuse cum îl aruncau afară pe poartă și se repezi să-l tragă de-acolo, întrucât apele, năboind cu mare huiet, cuprindeau vadul râului și își porneau curgerea lor zăgăzuită. Și îl duse leșinat pe țarm și începu să rostească asupra lui surale din *Coran*, până ce își veni iarăși în simțiri. Atunci îi spuse:

– Ce-ai făcut, o, bietul de tine!

El răspunse:

– Trecusem toate piedicile și rupsesem toate vrăjile! Și a fost ca tocmai izmănuțele mamei mele să-mi pricinuiască pierderea a tot ce dobândisem, și să fie pricina acestei ciomăgeli care m-a zugrăvit!

Și îi povesti tot ce i se întâmplase înlăuntru.

Atunci moghrabinul îi zise:

– Nu te-am sfătuit eu să nu te abați de la ce te-am învățat? Uite-acuma! Mi-ai făcut și mie necazuri, ți-ai făcut și ție, și toate astea numai pentru că n-ai vrut s-o silești să-și scoată izmănuțele! Gata pentru anul acesta! Acuma trebuie să așteptăm anul următor, ca să mai încercăm iară! Până atunci, ai să rămâi la mine!

Și îi chemă pe cei doi negri, care se iviră numaidecât și strânsură cortul, adunară ce era de adunat, și pieriră

o clipă, ca să se întoarcă numaidecât cu cei doi catâri pe care Juder și moghrabinul încălecară și porniră pe dată îndărăt către cetatea Fasului.

Juder rămase așadar în casa moghrabinului un an întreg, îmbrăcând în fiecare zi o mantie nouă, de mare preț, și mâncând și bând bine tot ce i se scotea din sac, după cum îi plăcea și râvnea.

Or, iacătă și ziua hotărâtă, la începutul anului cel nou, pentru cealaltă încercare; și moghrabinul veni la Juder și îi spuse:

– Scoală-te! Și să mergem unde trebuie să mergem!

El răspunse:

– De bună seamă!

Și ieșiră din cetate, și-i văzură pe cei doi negri care le aduseră cele două catârce, pe care încălecară numaidecât și le îndemnară către râu, pe ale cărui țărmuri ajunseră în curând. Cortul fu ridicat și întins și împodobit ca și întâia oară. Și, după ce mâncară, moghrabinul luă trestia aceea goală, tipsiile de cornalină roșie, cățuia plină cu jărat și cu tămâie; și, înainte de a începe afumările magice, îi spuse lui Juder:

– O, Juder, am să-ți dau un sfat!

Juder strigă:

– O, stăpâne călător al meu, chiar că nu mai trebuie să-ți dai osteneala. De-aș fi uitat ciomăgeala, aș fi uitat și minunatele tale sfaturi de anul trecut.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și cincea noapte

Spuse:

– De-aș fi uitat ciomăgeala, aș fi uitat și minunatele tale sfaturi de anul trecut.

Moghrabinul îl întreabă:

– Atunci, chiar ții minte?

El răspunse:

– Uf, de bună seamă că țin!

El spuse:

– Ei bine, Juder, păzește-ți sufletul! Și, mai cu seamă, nu te mai gândi că bătrâna aceea este mama ta, când ea nu-i decât o vedenie care a luat chipul mamei tale ca să te amăgească! Or, dacă întâia oară ai ieșit de acolo cu oasele întregi, de data asta, dacă mai greșești, să nu te îndoiești că ai să le lași în comoară!

El răspunse:

– Am greșit! Ci dacă și de data asta mai greșesc, mi se cuvine să fiu ars!

Atunci moghrabinul puse tămâia pe jărat și rosti descântecele. Și numaidecât râul secă și îi îngădui lui Juder să meargă la poarta de aur. Bătu în poarta aceea care se deschise; și Juder izbuti să biruie vrăjile de la toate porțile, până ce ajunse dinaintea maicii sale, care-i spuse:

– Fii binevenit, o, copile al meu!

El răspunse:

– Și de când și cum oi fi eu copilul tău, o, blestemat? Scoate-ți hainele!

Atunci ea începu, da tot mai căutând să-l amăgească, să-și scoată încet și una câte una hainele, până ce nu mai rămase decât cu izmănuțele pe ea. Și Juder răcni:

– Scoate-le, o, blestemat!

Și ea își scoase izmănuțele, ci numaidecât pieri, nălucă fără suflet!

Și Juder intră fără de nicio piedică în vistierie, și văzu mormanele de aur adunat în șiruri strânse; ci, fără a lua seama nicidecum la aur, se duse drept la foișorul din mijloc și, dând perdeaua la o parte, îl văzu pe solomonarul cel mare Al-Șamardal, culcat în jețul lui de aur, cu spada talismanică la brâu, cu inelul pe deget, cu șipul de kohl atârând la gât de lanțul de aur și, deasupra capului, cu sfera cerească strălucind și rotundă ca luna.

Atunci, fără a mai pregeta, înaintă și desprinsе spada de la brâu, scoase inelul talismanic, dezlegă șipul de kohl, luă sfera cerească și se trase îndărăt să plece. Și pe dată începu să răsunе împrejurul lui un zvon dulce de lăute și de clopoței nevăzuți, care îl însoți pe biruitor până la ieșire, pe când din toate părțile vistieriei de sub pământ glasurile străjilor se ridicau în slava lui strigând:

– De mare folos să-ți fie, o, Juder, ceea ce ai dobândit! Plecăciune! Plecăciune!

Și cântecele nu mai conteniră să răsunе și glasurile nu mai conteniră să-l firitisească până ce ieși din vistieria de sub pământ.

Când îl văzu că vine încărcat cu talismanele, moghrabinul se opri din afumări și din descântece, și se ridică și începu să-l îmbrățișeze strângându-l la piept și rostindu-i salamalecuri din inimă. Și după ce Juder îi înmână cele patru talismane, moghrabinul îi chemă din adâncurile văzduhurilor pe cei doi negri care sosiră, strânsерă cortul și aduseră cele două catârce, pe care Juder și moghrabinul încălecară ca să se întoarcă în cetatea Fasului.

Când ajunseră la palat, se așezară împrejurul mesei întinse și pline cu o mulțime de tăvi scoase din sac, și moghrabinul îi spuse lui Juder:

– O, frate al meu, o, Juder, ia de mănâncă!

Și Juder măncă și se satură. Atunci tăvile goale fură puse în sac, masa fu strânsă, și moghrabinul Abd Al-Samad spuse:

– O, Juder, ți-ai lăsat pământul și țara din pricina mea! Și ai dus la bun sfârșit treburile mele! Iar eu, în felul acesta, îți sunt îndatorat cu bunurile pe care le-ai agonisit pentru mine! Nu ai decât să hotărăști tu însuți plata ce ți se cuvine; întrucât Allah (preamărit fie El!) are să fie darnic față de tine, prin mijlocirea mea! Cere-mi, dar, orice vrei; și să nu te simți stânjenit, căci ți se cuvine orice!

Juder răspunse:

– O, stăpâne al meu, nu doresc de la Allah și de la tine decât să-mi dai sacul!

Și moghrabinul îi puse numaidecât sacul în mână, spunându-i:

– Fără nicio îndoială că ți se cuvine! Și de-ai fi dorit orice altceva, ai fi căpătat! Ci, o, sărace, sacul acesta nu ar putea să-ți fie de folos decât ca să mănânci!

El răspunse:

– Și ce-aș putea să-mi doresc mai bun?

El spuse:

– Ai îndurat multe necazuri cu mine; și ți-am făgăduit că am să te duc îndărăt în țara ta mulțumit și îmbelșugat. Or, sacul acesta nu-ți poate da decât demâncarea; dar n-are să te îmbogățească! Iar eu vreau, pe deasupra, să te și îmbogățesc! Ia, dar, sacul, ca să scoți din el orice bucate vei dori; ci am să-ți mai dau, pe deasupra, și un sac plin cu aur și cu giuvaieruri de toate felurile, pentru ca, atunci când ai să te întorci în țara ta, să te faci un mare neguțator și să poți răzbi, și încă din prisosință, toate nevoile tale și alor tăi, fără să ai a te zgârci vreodată!

Pe urmă adăugă:

– În ce privește sacul cu bucate, am să te învăț cum să te slujești de el spre a ți le scoate pe cele pe care le dorești! Pentru aceasta nu ai decât să-ți afunzi mâna în el, rostind: „O, slujitor al acestui sac, te juruiesc întru virtutea Vajnicelor Nume Magice, care au toată puterea asupra ta, să-mi aduci *cutare* mâncare!“ și pe dată ai să găsești în fundul sacului toate bucatele pe care ți le-ai râvni, de-ar fi ele în fiecare zi de o mie de feluri și de o mie de gusturi osebite!

Pe urmă moghrabinul făcu să se ivească unul dintre cei doi negri, cu una dintre cele două catârce, luă un sac mare cu două despărțituri, asemenea cu sacul de bucate, și umplu una dintre despărțituri cu galbeni și cu drugi de aur, iar celălaltă despărțitură cu giuvaieruri

și cu nestemate, puse sacul acesta pe spinarea catârcei, îl coperi cu sacul de bucate care părea cu totul gol, și-i spuse lui Juder:

– Încalecă pe catârcă! Negrul are să meargă înaintea ta și are să-ți arate calea de urmat, și are să te călăuzească până la poarta casei tale din Cairo. Și, când ai să ajungi acolo, să iei cei doi saci și să-i dai negrului catârca, iar acesta are să mi-o aducă îndărăt! Și să nu spui nimănui taina noastră! Și-acuma, te las cu bine întru Allah!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și șasea noapte

Spuse:

– Și-acuma, te las cu bine întru Allah!

Juder răspunse:

– Allah sporească-ți avuțiile și harurile! Îți mulțumesc din suflet!

Și încălecă pe catârcă, având la spate cei doi desagi, și porni la drum, cu negrul înaintea lui.

Or, catârca se ținu pe urmele arapului, care o călăuzi tot drumul, zi și noapte; și, de data aceasta, nu-i trebui decât o singură zi ca să străbată drumul din Maghreb până la Cairo; căci, în dimineața celei de a doua zile, Juder se văzu dinaintea zidurilor cetății Cairo, și intră pe Poarta Biruinții în cetatea lui de baștină. Și ajunse la casa lui. Și o văzu pe maică-sa stând pe prag, cu mâna întinsă către trecători, la care cerea de pomană, zicând:

– Faceți-vă milă și pomană, în numele lui Allah!

Dacă o văzu așa, mințile lui Juder se întunecară. Se dete jos de pe catârcă și se repezi cu brațele deschise către maică-sa care, când îl cunoscu, începu să plângă. Și Juder o duse în casă, după ce luă cei doi saci și

lăsă catârca pe mâna arapului s-o dea moghrabinului îndărăt: întrucât catârca era o ginnă, iar arapul un ginn!

După ce Juder intră în casă cu maică-sa, o pofti să șadă jos pe rogojină și, cum era necăjit rău că o găsisese cerșind în uliță, îi spuse:

– O, maică a mea, frații mei sunt bine sănătoși?

Ea răspunse:

– Sunt bine sănătoși!

El întrebă:

– Da pentru care pricină cerșeai în uliță?

Ea răspunse:

– O, fiul meu, din pricină că îmi era foame!

El spuse:

– Cum așa? Până să plec, ți-am dat o sută de dinari într-o zi, o sută de dinari a doua zi, și o mie de dinari în ziua când am plecat!

Ea răspunse:

– O, copilul meu, frații tăi au ticluit o viclenie împotriva mea și au izbutit să-mi ia tot bănetul acela, și pe urmă m-au izgonit din casă. Și eu, ca să nu mor de foame, am fost silită să cerșesc pe ulițe!

El spuse:

– O, maică a mea, de-acuma n-ai să mai rabzi nimic, căci m-am întors și sunt aici! Nu te mai necăji! Uite un sac plin cu aur și cu giuvaieruri! Și casa-i plină de îmbelșugare!

Ea răspunse:

– O, copilul meu, tu cu adevărat te-ai născut binecuvântat și norocos! Aibă-te Allah în paza lui și sporască-și binefacerile asupra ta! Du-te, fiul meu, du-te de cumpără pentru noi amândoi oleacă de pâine să mâncăm, căci m-am culcat aseară fără să fi pus nimic în gură, și nici în dimineața aceasta n-am mâncat nimic!

Și Juder, când auzi de pâine, zâmbi a râde și spuse:

– Binecuvântarea și belșugu-s împrejurul tău, o, măicuță! Nu ai decât să-mi ceri bucatele pe care le

dorești, și eu ți le dau numaidecât, fără a mai trebui să mă duc să le cumpăr din suk ori să le gătesc la cuhnie!

Ea spuse:

– O, copilul meu, da nu vād să ai nimica la tine! Și n-ai adus decât sacii aceia doi, iar unu-i gol!

El spuse:

– Am tot ce vrei, și de toate felurile!

Ea spuse:

– Copile drag, fie ce-o fi, numai să potolească foamea!

El spuse:

– Adevărat vorbești! La nevoie, omul se mulțumește cu puțin! Dar când are belșug de toate, îi place să facă nazuri și nu mai mănâncă decât bunătațuri! Or, eu am cu mine de toate din belșug, și tu nu trebuie decât să alegi!

Ea spuse:

– Copilul meu, vreau atunci o plăcintă caldă și o bucată de brânză!

El răspunse:

– O, maică a mea, numai atâta nu este potrivit pentru tine!

Ea spuse:

– Tu știi mai bine decât mine ce este potrivit! Nu ai decât să faci ce socoți că este potrivit!

El spuse:

– O, maică, eu socot că este potrivit și vrednic de cinul tău un miel fript; și, tot așa, niște pui fripți și niște orez cu oleacă de boia de ardei! Mai socot potrivit cu cinul tău niște cârnăciori dolofani, niște dovlecei copti, niște friptură de oaie, niște costițe prăjite, niște kenafa cu migdale, cu miere de albine și cu zahăr, niște plăcintă de foi umplută cu fistic și înmiresmată cu ambră, și niște baclavale.

Auzind asemenea vorbe, biata femeie socoti că fiu-său ori își râde de ea, ori și-a pierdut mințile, și strigă:

– Yuh! Yuh! Ce-ai pățit, o, fiul meu, o, Juder? Visezi ori te-ai smintit de-a binelea?

El spuse:

– Și de ce?

Ea răspunse:

– Păi ce-mi tot înșiri tu acolo felurile acelea de bucate atâta de năstrușnice, și-atâta de scumpe, și-atâta de anevoie de gătit, pe care-i cu neputință să le avem!

El spuse:

– Pe viața mea! trebuie numaidecât să-ți dau să mănânci din toate câte ți le-am înșirat!

Ea răspunse:

– Da nu văd pe-aici pe nicăieri nimic din toate câte ai înșirat!

El spuse:

– Adu-ncoace sacul!

Și ea îi aduse sacul, pe care îl pipăi și văzu că e gol. Ci i-l dete, iar Juder își băgă numaidecât mâna în sac și scoase mai întâi o tavă de aur, pe care se lăfăiau, miresmați, și aburind, și înotând în zeama lor cea ispititoare, niște cârnăciori îndesați; pe urmă băgă iarăși mâna în sac, și iarăși, și iarăși, scoțând rând pe rând toate bunătățile pe care le înșirase, și încă și altele, despre care nici nu pomenise. Și maică-sa îi spuse:

– Copilul meu, sacu-i tare mic și gol-goluț, iar tu ai scos din el o grămadă de bucate și de tăvi! Unde erau toate astea?

El spuse:

– O, maică a mea, află că sacul mi-a fost dăruit de moghrabin! Și sacul acesta-i fermecat! Este slujit de un ginn care ascultă de poruncile ce i se dau după ce rostești *cutare* vorbe!

Și îi spuse vorbele. Iar maică-sa îl întrebă:

– Atuncea și eu, dacă bag mâna în sac și cer niște bucate rostind vorbele astea, am să găsesc în el bucatele acelea?

El spuse:

– De bună seamă!

Atunci ea băgă mâna în sac și zise:

– O, slujitor al acestui sac, întru puterea Numelor Vrăjite care au stăpânire peste tine, te juruiesc să-mi mai aduci o costiță prăjită.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, răcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și șaptea noapte

Spuse:

... te juruiesc să-mi mai aduci o costiță prăjită.

Și îndată simți sub mâna ei tava, pe care o scoase din sac. Și era o costiță prăjită minunat și înmiresmată cu praf de cuișoare și cu mirodenii alese! Atunci bătrâna spuse:

– Ci eu tot aș râvni o pitușcă proaspătă și niște brânză: căci sunt deprinsă cu ele și nimic nu-mi priește mai mult!

Și băgă mâna în sac, rosti vorbele și scoase ce-și dorise!

Atunci Juder îi zise:

– O, maică a mea, când isprăvim de mâncat, să pui îndărăt în sac tăvile goale; căci talismanul cere să avem grija aceasta! Și, mai ales, să nu spui la nimeni taina; și ascunde bine sacul în lacră la tine, ca să nu-l scoți decât la nevoie. Da să nu te simți stânjenită din pricina aceasta; să fii darnică față de toată lumea, față de toți vecinii și față de toți săracii; și dă-le și fraților mei să mănânce, și când sunt eu aici, și în lipsa mea!

Or, nici nu sfârși Juder de spus acestea, că cei doi frați ai lui se și iviră și văzură masa cea minunată!

Într-adevăr, tocmai aflaseră știrea că Juder sosise, de la careva din mahala, care le spusese:

– Fratele vostru s-a întors adineaori din călătorie, călare pe o catârcă pe care o ducea un arap, și îmbrăcat în niște haine fără de asemuire!

Și ei își ziseră atunci:

– De-ar fi dat Allah să n-o fi chinuit pe maica! Pentru că acum, fără de nicio îndoială, ea are să-i povestească tot ce-am făcut-o să îndure! Și-atunci, o, tare ne-o mai fi rușine față de el!

Ci unul dintre ei adăugă:

– Maica-i miloasă! Da, oricum, și dacă i-o povesti cum stă treaba, fratele nostru este și mai milos și mai iertător decât ea! Iar dacă născocim vreo pricină de cum ni s-a cășunat purtarea noastră, el are să se încreadă și are să ne ierte!

Și-atunci se hotărâră să vină la el.

Încât, când intrară în casă și când Juder îi văzu, acesta se și ridică în cinstea lor și le ură bună pace, cu cele mai vădite semne de bucurie, și le spuse:

– Ședeți și mâncați la noi!

Iar ei șezură și mâncară. Și erau tare lihniți și sfarajiți de foame și de lipsuri!

Când sfârșiră de mâncat și se săturară, Juder le spuse:

– O, frații mei, luați ce-a mai rămas de la masa noastră și împărțiți la cei săraci și la cerșetorii din mahala!

Ei răspunseră:

– O, frate, poate că ar fi mai bine să păstrăm acestea pentru cina noastră!

El le spuse:

– La ceasul de cină o să aveți ceva mai acătării decât aceste rămășițe!

Ei atunci strânseră rămășițele de la masă și ieșiră să le împartă săracilor și cerșetorilor care treceau pe uliță, spunându-le:

– Luați de mâncați!

După care îi aduseră îndărăt tăvile goale lui Juder, care le dete mamei sale spunându-i:

– Pune-le în sac!

Seara, la vremea cinei, Juder luă sacul și scoase din el patruzeci de feluri de tăvi, pe care maică-sa le orându

una după alta pe masă; pe urma îi pofti și pe frații lui să vină să mănânce. Și, când sfârșiră, le scoase și niște prăjituri, ca să-și îndulcească gura; și ei se îndulciră. Atunci el le zise:

– Luați ce-a rămas de la masa noastră și dați săracilor și cerșetorilor!

Pe urmă, a doua zi, îi ospăta iar, tot atâta de îmbelșugat; și tot așa, vreme de zece zile în șir.

Or, după ce trecură aceste zece zile, Salem îi spuse lui Salim:

– Tu pricepi cum face fratele nostru de ne dă niște mese atâta de strălucite în fiecare zi, o dată dimineața, o dată la prânz, o dată seara, și o dată dulciuri la vreme de noapte? Păi nici sultanii nu fac decât tot așa! De unde-au putut să-i pice un noroc ca ăsta și atâta îmbelșugare? Și noi nici nu ne punem întrebarea de unde-o fi scoțând toate acele bucate uluitoare și acele prăjituri, de vreme ce nu-l vedem să cumpere nimic niciodată, și nici focul nu-l face, nici de bucătăreală nu se ține, nici vreun bucătar nu are!

Și Salim răspunse:

– Pe Allah! habar n-am! Da poate că-i fi știind tu pe careva care să ne poată da vreo lămurire cumu-i tâlcul în treaba asta!

El spuse:

– Numai a bătrână ar putea să ne dumirească!

Și pe dată născociră o viclenie și se duseră la mama lor, în lipsa fratelui, și-i spuseră:

– O, maică a noastră, tare ni-i foame!

Ea răspunse:

– Fiți pe pace, căci numaidecât aveți să fiți mulțumiți!

Și se duse în odaia în care se afla sacul, băgă mâna în el, cerând slujitorului câteva bucate cât mai calde, și scoase îndată acele bucate, pe care le duse fiilor ei, care îi spuseră:

– O, maică, bucatele acestea sunt calde, iar noi nu

te-am văzut nici să le fi gătit, nici măcar să fi suflat în foc!

Ea răspunse:

– Le scot din sac!

Ei întrebară:

– Care sac?

Ea răspunse:

– Un sac fermecat! Și orice-i ceri, îți aduce duhul slujitor al aceluia sac!

Și le destăinuî vorbele vrăjite și le spuse:

– Să păstrați taina!

Ei răspunseră:

– N-avea nicio grijă! Nu spunem la nimeni nimic!

Și, după ce se încredințară bine de însușirile sacului și izbutiră să scoată din el mai multe feluri de bucate, șezură cuminți în seara aceea.

A doua zi însă, Salem îi spuse lui Salim:

– O, fratele meu, da până când o să tot stăm noi la Juder în starea aceasta de slugi, mâncând din mila lui? Nu socoți că mai bine ar fi să ticluim vreo viclenie și să punem mâna pe sacul acela, ca să nu mai fie decât al nostru?

Salim răspunse:

– Ce viclenie am putea iscodi?

El spuse:

– Păi, să-l vindem pe fratele nostru Juder căpeteniei de pe marea de la Suez¹!

El întrebă:

– Și cum să facem ca să-l vindem?

Salem răspunse:

– Păi să ne ducem, tu și cu mine, la căpitanul acela, care acuma tocmai se află la Cairo...

¹ *Marea de la Suez* – golful Suez, despărțit de Egipt prin Peninsula Sinai.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și opta noapte

Spuse:

– Păi să ne ducem, tu și cu mine, la căpitanul acela, care acum tocmai se află la Cairo și să-l poftim, pe el și pe încă vreo doi năieri, să vină sa ia masa cu noi! Și-ai să vezi! Tu n-ai decât să adeverești vorbele pe care am să i le spun eu lui Juder, și-ai să vezi ce-am să fac până a nu se sfârși acea noapte!

După ce se învoiră pe deplin în privința acestei plănuite vânzări a fratelui lor, se duseră să-l caute pe mai-marele Suezului și îi spuseră, după salamaledurile de cuviință:

– O, căpitane, am venit la domnia ta pentru o treabă care negreșit că are să te bucure!

El răspunse:

– Bun!

Ei spuseră:

– Noi suntem frați amândoi; dar mai avem un frate, o lichea care nu-i bun de nimica. Și când tatăl nostru a murit, ne-a lăsat o moștenire pe care am împărțit-o între noi trei; iar fratele nostru și-a luat partea lui și s-a grăbit s-o vântuiască în dezmățuri și-n zamparalâcuri! Și, când a ajuns nevoiaș, a început să se poarte față de noi cu o mișelie aprigă și, până la urmă, ne-a chemat dinaintea judecătorilor, oameni răi și asupritori, învinuindu-ne că l-am înșelat la partea lui de moștenire! Și judecătorii, mitarnici și ticăloși, nu pregetară a ne face să prăpădim cu cheltuielile judecăților toată moștenirea de la părintele nostru! Ci el nu s-a mulțumit numai cu acea răutate! Ne-a chemat

și a doua oară dinaintea asupritorilor și, în felul acesta, a izbutit să ne aducă la cea mai neagră sărăcie!

Și-acum, habar n-avem ce mai urzește iarăși împotriva noastră! Am venit, dar, la domnia ta, ca să-ți cerem să ne scapi de el, cumpărându-l de la noi spre a-ți sluji ca vâslaș pe vreuna dintre navele domniei tale!

Căpitanul răspunse:

– N-ați putea să născociți vreun tertip ca să-l aduceți aici? Iar eu, atunci, mă însărcinez să-l duc pe sus până la mare, fără zăbavă!

Ei răspunseră:

– Ne-ar fi cam peste mână să-l aducem aici! Mai bine-i să primești a ne fi oaspete astă seară: și adu cu tine doi oameni de-ai tăi, nu mai mult. Și, după ce fratele nostru are să adoarmă, noi tuscinci o să-l înșfăcăm, o să-i punem un căluș în gură și o să-ți-l dăm în seamă! Iar tu, sub coperișul nopții, ai să-l scoți afară și-ai să faci ce-i vrea cu el!

El le răspunse:

– Cu toată grija și bunăvoința! Vă învoiți să mi-l lăsați la patruzeci de dinari?

Ei răspunseră:

– Atâta chiar că prea-i puțin! Ci pentru tine, hai treacă! Și, la căderea nopții, să vii în *cutare* uliță, lângă *cutare* geamie, unde-ai să găsești pe unul dintre noi așteptându-te! Și să nu uiți să aduci cu tine doi oameni de-i tăi!

Pe urma se duseră la fratele lor Juder, șezură cu el de lafuri ba despre una, ba despre alta, iar la o vreme Salem îi sărută mâna cu o înfățișare prin care parcă i-ar fi cerut ceva. Și Juder îl întrebă:

– Ce dorești, o, fratele meu?

El răspunse:

– Află, o, fratele meu, o, Juder, că am un prieten care m-a poftit de multe dăți în casa lui, pe vremea cât ai

lipsit tu, și totdeauna s-a purtat față de mine cu multă dărnicie, și tare m-a îndatorat în felul acesta. M-am dus, așadar, astăzi, să-i mulțumesc, și el m-a poftit să rămân să cinez cu el; ci eu i-am spus: „Păi n-aș cam putea să-l las pe fratele meu Juder singur acasă!” El mi-a spus: „Adu-l înapoi cu tine!” Eu am răspuns:, „Nu cred ca are să primească! Da ai putea tu să primești în seara aceasta să ne fii oaspete, dimpreună cu frații tăi!” Or, frații lui tocmai se aflau acolo de față, și i-am poftit și pe ei, socotind în mintea mea că n-au să primească și că, în felul acesta, am să pot scăpa frumos cu fața curată; da, din păcate, ei nu s-au codit nicidecum, iar fratele lor, văzându-i că primesc, a primit și el și mi-a spus: „Să mă aștepți la capătul uliței tale, lângă poarta geamiei, și am să vin să ne întâlnim acolo, dimpreună cu frații mei!” Or, acum, o, frate Juder, tare mă tem că ei s-or și afla acolo, iar tu mă vezi ce tare încurcat sunt față de tine, din pricina acestei îngăduințe pe care mi-am luat-o. Și, dacă vrei cu adevărat să-ți rămân datornic pe viață, primește-i ca oaspeți în seara aceasta! Binefacerile tale ne-au copleșit de mult, și belșugul îți umple casa, o, fratele meu! Ci dacă, din vreo pricină ori alta, nu vrei nicidecum să-i ai ca oaspeți în casa ta, îngăduie-mi să-i poftesc în casa vecinilor noștri, unde am să-i cinstesc cum oi putea!

Juder răspunse:

– Și pentru ce să-i poștești în casa vecinilor noștri, o, Salem? Oare casa noastră să fie atâta de strâmtă și de neprimitoare? Ori poate n-om avea ce să le dăm să mănânce? Într-adevăr, cum de nu îți este rușine să mă mai întrebi în privința aceasta? Nu ai decât să-i aduci înapoi și să-i cinstești din belșug cu mâncare și cu dulciuri, fără să te zgârcești, în așa chip încât să prisosească din plin! Și de-acî înainte, dacă ai să chemi ca oaspeți prieteni de-ai tăi, nu ai decât să ceri mamei

noastre toate bucatele de trebuință și cât mai multe! Du-te și cheamă-ți prietenii din seara aceasta! Toate binecuvântările s-au pogorât asupra noastră odată cu asemenea oaspeți, o, fratele meu!

La cuvintele acestea, Salem sărută mâna lui Juder și se duse la poarta geamiei să-i întâmpine pe inșii aceia, pe care îi aduse degrabă acasă. Iar Juder se ridică în cinstea lor și le spuse:

– Bună-venirea fie cu voi!

Pe urmă, îi pofți să stea lângă el și începu să tăifăsuiească prieteneste cu ei, fără a avea habar despre ce-i ascundea ursita! Și o rugă pe maică-sa să aștearnă masa și să-i ospăteze cu patruzeci de tăvi de felurite mâncăruri spunându-i:

– Adu-ne cutare fel, și cutare fel, și iarăși cutare fel!

Iar ei mâncară și se saturară, socotind că acea minunată cină se datora dărnicii fraților Salem și Salim. Pe urmă, când întâia parte a nopții se scurse, li se aduseră dulcelețurile și prăjiturile; și mâncară până la miezul nopții. Atunci, la un semn al lui Salem, năierii se repeziră la Juder, îi înnodară brațele strașnic, îi priponiră picioarele și îl duseră pe sus afară din casă, coperiți de negură, ca să ia numaidecât drumul către Suez, unde, cum ajunseră, îl aruncară în fundul unei corăbii de-a lor, cu fiare la picioare, în mijlocul altor robi și al altor osândiți, și îl trimiseră să slujească pe scândura vâslașilor, un an întreg. Și-atâta cu Juder!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute șaptezeci și noua noapte

Spuse:

Și-atâta cu Juder!

– Păi să ne ducem, tu și cu mine, la căpitanul acela, care acuma tocmai se află la Cairo...

Estimp, frații săi, când se sculară dimineața, se duseră la mama lor, care nu știa nimic din cele întâmplate, și-i spuseră:

– O, maică, Juder încă nu s-a sculat?

Ea spuse:

– Duceți-vă și sculați-l!

Ei răspunseră:

– Unde-i culcat?

Ea spuse:

– În odaia de oaspeți!

Ei grăiră:

– Nu este nimenea în odaia aceea! Poate că a plecat as'noapte cu corăbierii! Căci, maică, fratele nostru Juder a dat de gustul călătoriilor îndepărtare! Și de altminteri, i-am și auzit cum vorbea cu străinii aceia care-i spuneau: „Țe luăm cu noi, ca să descui comorile ascunse pe care le știm!“

Ea spuse:

– Atunci pesemne că o fi plecat cu ei, fără să ne fi înștiințat! Ci putem să n-avem nicio grijă în privința lui; Allah are să știe a-l îndruma pe calea cea bună; și, cum s-a născut cu noroc și-i ocrotit de soartă, are să se întoarcă în curând iarăși la noi, cu bogății strașnice!

Pe urmă, întrucât oricum lipsa fiului este un lucru greu pentru o mamă, începu să plângă. Atunci ei strigară la ea:

– O, alimănito și smintito, atâta de mult îl iubești pe Juder, în vreme ce noi, tot copiii tăi, de s-ar întâmpla să plecăm ori să venim, nici nu te-ai întrista, nici nu te-ai bucura! Au nu suntem și noi fiii tăi, așa cum ți-e fiu Juder?

Ea răspunse:

– Ba și voi sunteți copiii mei, da voi sunteți doi tâlhari și doi ticăloși! Din ziua când a murit tatăl vostru, nu mi-ați făcut niciun bine și n-am avut o clipă bună cu voi, ori vreo alinare din parte-vă! Da de la Juder numai bunătate am avut; la inima lui n-a stat decât grija cum să-mi facă o bucurie și cum să-mi arate ascultare și să se poarte frumos cu mine. De bună seamă că se cuvine să plâng amarnic după el, căci de binefacerile lui mă bucur și eu; cum vă bucurați și voi amândoi!

Când auziră spusele bieteii lor mame, cei doi ticăloși începură s-o suduie și s-o bată; apoi trecură în odaia cealaltă și scotociră peste tot după sacul cel fermecat și după sacul cu nestemate: și, până la urmă, găsiră sacii și îi înhățară; după care scoaseră din sacul cu nestemate tot aurul ce se afla într-unul din buzunarele lui și toate giuvaierurile și pietrele de preț ce se aflau în celălalt buzunar; și spuseră:

– Astea-s bunuri de la tatăl nostru!

Ci bătrâna strigă:

– Nu, pe Allah! Sunt bunurile fratelui vostru Juder! Și le-a adus din țara moghrabinilor!

Ei țipară:

– Minți! Sunt bunuri de la tatăl nostru! Și avem drept să ne folosim de ele cum ne place!

Și se repeziră să le împartă pe loc între ei amândoi. Ci nu izbutiră să ajungă la învoială cine să ia sacul cel năzdrăvan. Căci Salem spunea:

– Îl iau eu!

Jar Salim spunea:

– Îl iau eu!

Și se iscă zarva și gâlceava între ei! Atunci mama lor spuse:

– O, copiii mei, ați împărțit între voi sacul cu aur și nestemate; ci sacul cestălalt nu poate să fie nici împărțit, nici despicat, căci vraja lui s-ar rupe atunci și și-ar

pierde însușirile. Ci lăsați-mi-l mai bine mie: și eu, în fiecare zi, am să scot din el bucatele pe care le veți vrea, și de câte ori o să vreți. Și, pentru mine, făgăduiesc că am să mă mulțumesc cu o bucată de pâine ori cu îmbucătură pe care mi-ați lăsa-o voi. Și de-o să vreți cumva să-mi dați, pe deasupra, ce mi-o fi de trebuință ca să nu umblu goală, asta ar fi numai și numai ca un dar din partea voastră și nu ca o îndatorire. În felul acesta, fiecare dintre voi o să puteți face orice vă place, fără de nicio opreliște! Eu nu uit că amândoi sunteți copiii mei și că eu sunt mama voastră. Să rămânem laolaltă și în înțelegere, pentru ca, atunci când se va întoarce fratele vostru, să n-aveți nimica de ce să vă căiți și să nu vă fie rușine dinaintea lui din pricina faptelor voastre!

Ci ei nu voră neam să asculte de sfaturile bătrânei, și își trecură noaptea gâlcevindu-se cu mare zarvă și înjurându-se atâta de amarnic, încât un cavas¹ de-al sultanului, aflându-se ca oaspete în casa de-alături, auzi tot ce-și strigau și înțelese bob cu bob toată pricina gâlcevei. Încât, cum se luminează de ziuă, alergă la palat și ceru să fie primit de sultanul Egiptului care se chema Șams Al-Daula, și îi povesti tot ce auzise. Și sultanul trimise numaidecât după cei doi frați ai lui Juder și îi supuse la cazne până ce mărturisiră tot. Sultanul atunci le luă amândoi sacii, iar pe ei îi azvârli cu mâna Măriei Sale în temniță. După care, porunci să i se dea mamei lui Juder o danie care să-i ajungă pentru nevoile ei zilnice.

Și-atâta cu ei!

Estimp, Juder iată că tocmai împlinise anul de când

¹ *Cavas* (arcaș) – paznic înarmat care îi străjuia pe solii străini în timpul șederii lor într-un oraș; cavasii erau recrutați de obicei din rândul ienicerilor (infanteriști turci) care în anul 1517 au cucerit Egiptul. Pomenirea unui astfel de străjer în povestea de față dovedește că redactarea ei s-a făcut nu mai devreme de secolul XVI.

se afla rob pe corabia căpitanului cel mare de la Suez, când o furtună se ridică într-o zi împotriva navei, o dezgărdină și o izbi de niște stânci, atâta de năprasnic încât o zdrobi și toți oamenii se înecară, afară de Juder, care izbuti să ajungă la țărm înotând. Și izbuti să se cațere pe uscat; și ajunse în felul acesta la o tabără de beduini rătăcitori, care îl descusură ce-i cu el și dacă este corăbier. Și el le povesti că, într-adevăr, fusese corăbier pe o naie care se scufundase; și le povesti pe șart toate pățaniile lui.

Or, se afla acolo, în trecere prin tabăra aceea, un neguțator, de baștină lui din Jedda¹, care se simți tare înduișat de soarta lui Juder și care îi spuse:

– Vrei să intri în slujba mea, o, egipteanule? Iar eu, în schimb, am să-ți fac rost de haine și am să te duc la Jedda!

Și Juder primi să intre în slujba lui și plecă împreună cu el și ajunse la Jedda, unde neguțatorul se purtă cu multă mărinimie față de el și îl coperi cu binefaceri. Pe urmă, după un timp, neguțatorul plecă în hagiâlăc la Mecca și îl luă și pe Juder cu el.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

¹Jedda (*Djeddah*) – port la Marea Roșie.

CUPRINS

CALIFUL CEL CIUDAT..... 5

POVESTEA CU FRUMOASA
FLOARE-DE-TRANDAFIR
ȘI CU DESFĂTUL-LUMII.....31

POVESTEA VRĂJITOREASCĂ
A CALULUI DE ABANOS.....102

POVESTEA CU NĂZDRĂVĂNIILE
SĂVÂRȘITE DE DALILA-CEA-VICLEANĂ
ȘI DE FATA EI ZEINAB-CEA-ISTEAȚĂ
ÎMPOTRIVA LUI AHMAD-CEL-HOȚOMAN,
A LUI HASSAN-CEL-PEHLIVAN
ȘI A LUI ALI ARGINT-VIU..... 158

SACUL FERMECAT
SAU POVESTEA CU JUDER PESCARUL..... 282

